PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

PRVA IZDAJA

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, ČETRTEK, 28. JANUARJA 1971
LETO XIII. ● ŠTEVILKA 25 ● CENA 80 PAR

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK JAK KOPRIVC

Nove razbremenitve za vse gospodarstvo

Ukrepi zveznega izvršnega sveta za uresničevanje stabilizacijskega programa — Manjše obveznosti gospodarstva in valorizacija hranilnih zneskov

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Na današnji seji pod predsedstvom Mitje Ribičiča je zvezni izvršni svet sprejel več predlogov v okviru uresničevanja stabilizacijskega programa in v zvezi z novo pariteto dinarja. Sprejeti predlogi se nanašajo na nadaljnjo razbremenitev gospodarstva, na povečanje minimalnih osebnih dohodkov, spremembe zveznega davka na promet in valorizacijo hranilnih vlog.

ZIS se je odločil za nekatere stabilizacijske ukrepe, s katerimi bi odvrnili pritisk za zvišanje cen. Zvezni skupščini bo predlagal, da po hitrem postopku ukine zvezni prispevek od osebnega dohodka iz delovnega razmerja. Obveznosti gospodarstva bi bile manjše tudi zaradi olajšav pri plačevanju anuitet.

ZIS je posebej obravnaval položaj v tistih gospodarskih panogah, kjer delajo pretežno z uvoženimi surovinami in so delovno zelo intenzivne. Tako bodo povečani stroški v industriji tekstila, gume in usnja delno nadomeščeni s 4 odst. zmanjšanjem davčne stopnje na promet njihovih izdelkov.

ZIS predlaga tudi spremembo zakona o minimalnem osebnem dohodku delavcev, ki naj bi bil najmanj 500 dinarjev, republike pa bodo v okviru svojih možnosti lahko določile tudi višji minimalni osebni dohodek od predlaganega.

MITJA RIBIČIČ

Vsi varčevalci pri bankah in poštnih hranilnicah bodo dobili na svoje hranilne vloge po stanju 24. januarja 1971. skupno 6 % dodatnih obresti.

ZIS je omejil tudi naraščanje kratkoročnih posojil poslovnih bank v februarju in marcu. Povečal je zgornjo mejo potrošniških posojil za nakup osebnih avtomobilov domače proizvodnje in garniturnega pohištva s 6000 na 10.000 dinarjev; lastna sredstva pri nakupu tega blaga znašajo še vedno 20 %.

Na seji je svet razpravljal tudi o predlaganih amandmajih k predlogu resolucije o temeljih družbeno-gospodarske politike, o več vprašanjih s področja stikov s tujino, o bližnjem obisku gvajanskega predsednika vlade Forbesa Furnhama in o pripravah na razstavo Umetnost na jugoslovanskih tleh od predzgodovine do danes.

(Podrobneje na 2. strani)

Djerdap: številke o škodi

Poslanci so razpravljali tudi o prestopništvu mladoletnikov

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Poslanci družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine so z različnih vidikov osvetlili izvajanje kazenskih sankcij in ugotovil, da povzroča največ skrbi naraščanje števila mladoletnih delinkventov in pogostnost povratništva.

Med odgovori na poslanska vprašanja pa smo zvedeli, da je vdor vode v HE Djerdap povzročil 3 milijone dinarjev škode, bila pa bi še dosti večja, če ne bi bila reševalna akcija tako učinkovita. Odgovor o polnomočjih SKD pa pojasnjuje, da ta služba ne sme zbirati deviz za poslovne banke. Poročili sta na 2. strani.

Proslava luninega leta

Poslanica vietnamskemu ljudstvu napoveduje boj do končne zmage

SINGAPUR, 27. jan. (Tanjug) — Današnji dan v Indokini je potekal v znamenju proslave 4669. luninega leta. Predsednik DR Vietnama Thon Duc Tang, predsednik južnovietnamske narodnoosvobodilne fronte Nguyen Tuu Ho in predsednik začasne revolucionarne vlade Huyin Tan Fath so v poslanicah ljudstvu ob prazniku poudarili trdno odločenost, da se boj nadaljuje do zmage.

Predstavnik Lon Nolove vojske Am Rong je danes izjavil, da se je »v novem letu položaj zboljšal«. V Phnom Penhu pa je še vedno pravo obsedno stanje. Na vseh cestah okrog mesta stoje barikade in tanki. Vojska danes ni pustila v prestolnico niti budističnih duhovnikov, ki so nameravali prisostvovati sežigu prvega bonca Lat Hut Tata. Policija preiskuje predvsem hiše, v katerih žive ljudje vietnamskega in kitajskega porekla.

Iz Saigona poročajo, da so ameriške in južnovietnamske čete danes ob 11. po srednjeevropskem času, potem, ko je poteklo 24-urno premirje, obnovile napade na položaje osvobodilnih sil.

Ribičič sprejel Barčaka

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Predsednik ZIS Mitja Ribičič je danes sprejel češkoslovaškega ministra za zunanjo trgovino Andreja Barčaka. V pogovoru sta izrazila obojestransko željo, da bi se gospodarski odnosi med državama še razširili.

Andrej Barčak je med obiskom v Beogradu podpisal dolgoročni trgovinski sporazum o blagovni menjavi za obdobje 1971—1975. Danes je z letalom odpotoval domov.

Pogovori Vratuše v ZDA

Izmenjal je mnenja z visokimi funkcionarji ameriške vlade

WASHINGTON, 27. jan. (Tanjug) — Namestnik državnega sekretarja za zunanje zadeve dr. Anton Vratuša se je v zadnjih dveh dneh skupaj z veleposlanikom SFRJ Bogdanom Crnobrnjem pogovarjal z namestnikom ameriškega državnega sekretarja Johnom Irwinom, s pomočnikom državnega sekretarja za evropska vprašanja M. Hillenbrandom in pomočnikom za Bližnji vzhod in Južno Azijo Josephom Siscom.

Vratuša in veleposlanik Crnobrnja sta se srečala tudi s svetovalcem predsednika Nixona za zunanjo politiko in socialno varnost dr. Henryjem Kissingerjem. Govorili so o utrditvi bilateralnih stikov med ZDA in Jugoslavijo in nekaterih perečih mednarodnih vprašanjih.

ANTON VRATUŠA

Tupamari groze s smrtjo

Novo sporočilo ugrabiteljev Jacksona, Gomidea in Flyja vladi

MONTEVIDEO, 27. jan. (Reuter) — Tupamari so objavili novo sporočilo, v katerem je rečeno, da bodo tri ugrabljene tuje državljane, britanskega veleposlanika Jacksona, brazilskega konzula Gomidea in ameriškega strokovnjaka Flyja, ubili, če se bodo vladne sile približale njihovemu skrivališču.

Urugvajski predsednik Areco se sploh noče pogajati z ugrabitelji o zamenjavi 200 političnih jetnikov. Vlada tudi danes ni komentirala zadnjega sporočila komandosov, v katerem je rečeno, da so ugrabljeni tuji državljani »v smrtni nevarnosti«.

Z VČERAJŠNJE IZREDNE SEJE REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE Foto: S. Busić

Odkrita beseda

Predsedstvo sindikata: Bremen stabilizacije ni moč naložiti tako, da ne bi prizadela tudi delavskega razreda

LJUBLJANA, 27. jan. Pred nami je težka ekonomska in politična bitka za uspeh stabilizacije. Devalvacijo pa razumemo kot enega izmed kardinalnih ukrepov v tej bitki. Tako so danes menili na seji predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije in zlasti podčrtali, kako pomembno je, da se sindikat ne bi predajal iluzijam o tem, da bo v obdobju po devalvaciji uspel zaščititi standard.

Bolje je biti zdaj manj popularen, so dejali, in odkrito povedati, da sedanjih bremen ne bo mogoče naložiti tako, da ne bi prizadela tudi delavskega razreda. Seveda pa bo treba ravnati tako, da bodo kar najmanj prizadete kategorije tistih z najnižjimi osebnimi dohodki. Bolje je torej biti že zdaj toliko realen, da se začetna popularnost ne bi kasneje spremenila v hude socialne in politične zaplete.

Glede osebnih dohodkov je prav, da se sindikat zavzema, so poudarili člani predsedstva, da bi zaradi zaščite minimalnega standarda še posebej preprečevali podražitev najpomembnejših življenjskih potrebščin. Ker pa bo to nekatere proizvajalce privedlo v deficitno poslovanje, jim bo seveda treba izgube nadomestiti. Vendar takšno pokrivanje izgub ne sme iti na račun denarne emisije! Poiskati bo treba torej druge finančne vire. Isto velja tudi glede sredstev za revalorizacijo hranilnih vlog. Tudi teh ne semmo iskati v dodatni denarni emisiji kot se je to v veliki meri zgodilo ob prejšnji devalvaciji 1965. leta.

Posebno odločno pa je bilo stališče predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov glede nujno potrebne in ostre družbene akcije v zvezi s cenami. Strune sindikatov, zbornice in vseh drugih bo treba glede cen uglasiti na isti ton, so menili. Preprečiti je treba, da bi v delovnih organizacijah špekulantsko poskušali izboljšati svoj položaj s takojšnjim zviševanjem cen izdelkov in storitev pod geslom takoimenovanega usklajevanja cen. Stopiti bo treba na prste vsem, ki bi hoteli brez pravih razlogov zvišati cene. Takšna »prisila« mora kolektive delovnih organizacij pripraviti do tega, da bodo svoja prizadevanja usmerili k povečevanju produktivnosti in k povečevanju ostanka dohodka. V sedanjih razmerah bi bilo torej nemogoče privoliti na zvišanje cen vsem tistim, ki so že vložili zahtevke za zvišanje cen. Prisluhnili naj bi le tistim zahtevam, kjer so zaradi neustreznih cen kolektivi resnično prizadeti z nizkimi osebnimi dohodki. Če ne bomo storili tako, so menili, potem bomo žal prehitro devalvirali namen in cilje devalvacije.

FRANCE JERAS

In kaj sedaj?

Devalvacija je realnost, s katero bodo morale računati vse delovne organizacije in seveda tudi vsak izmed nas, saj bo prizadela vsakogar. Zelo težko pa je reči, koliko bo kdo prizadet, ker je to odvisno od tega, za kaj troši. Pri nizkih osebnih dohodkih gre večina za hrano, stanovanje, vodo in elektriko, pri višjih si lahko privoščijo tudi kaj drugega. S statističnimi povprečji si seveda nihče ne more pomagati in zanj tudi nič ne pomenijo, ker je struktura potrošnje od posameznika do posameznika sila različna.

Že na začetku pa je treba reči povsem jasno in odkrito, da bo standard prizadet. Čista demagogija bi bila pripovedovati ljudem, da se to ne bo zgodilo. Marsikdo izmed nas ima grenke izkušnje od takih »političnih« obljub, ki potem niso bile uresničene, in v drugo takim besedam ne verjame več. Natočimo si torej čistega vina, zakaj vsi resnico dosti lažje sprejmemo kot pa neuresničene obljube. Brž ko bi ravnali drugače, bi močno zapletli politični položaj. Potrpežljivost ni brezmejna. Kakršenkoli politični zaplet pa nas lahko potegne samo nazaj.

Središčno vprašanje je torej, kaj storiti zdaj glede standarda. Sprejeto je stališče, da sicer nasploh standard ne bi smel biti nižji, da bi le počasneje napredovali, kot smo doslej. To je seveda spet povprečje. Zato je treba predvsem poskrbeti za ljudi z najnižjimi osebnimi dohodki, saj se jim vsak premik v cenah najbolj pozna. Prva stvar samoupravnih organov v delovnih organizacijah je potemtakem, da povišanje osebnih dohodkov v okviru znanih 11 % namenijo predvsem delavcem z nizkimi osebnimi dohodki.

Sicer pa bo treba pospešiti sprejem republiškega zakona o usmerjanju delitve in osebnih dohodkov in še zlasti sklepanje samoupravnih sporazumov ter tako odpreti vrata za nadaljnjo rast produktivnosti in seveda tudi osebnih dohodkov.

Največ bo odvisno predvsem od tega, kakšno politiko bo vodila vsaka posamezna delovna organizacija. Najbolj zdrav izhod je v večanju produktivnosti, v donosnejših poslovnih aranžmajih, v integracijah, ki bi omogočale večje poslovne rezultate. — Drugi je zasilen — v znižanju stopnje akumulacije in navsezadnje tudi amortizacije. Določeni premiki bodo potrebni kajpak tudi v družbenih službah, da bi zaščitili standard ljudi z nizkimi osebnimi dohodki.

V takih razmerah socialna in politična solidarnost ne sme ostati le geslo, zakaj gesla ne moreš dati v lonec niti z njim obleči otrok.

VLADO JARC

Dan prehiter

Največji komercialni komunikacijski satelit se bo ustavil nad Atlantikom

WASHINGTON, 27. jan. (AFP). Komercialni komunikacijski satelit Intelsat 4, ki so ga v ponedeljek izstrelili s Cape Kennedyja, se je prebil na sinhroni krožni tir nad Pacifikom že v torek namesto v sredo.

Predvidevajo, da se bo satelit pomikal naprej, dokler ne bo dosegel svojega dokončnega položaja nad Atlantikom, na 24,5 stopinje zahodne dolžine. V trenutku, ko bo ta cilj dosegel, ga bo zaustavil reaktivni motorček, ki je vanj vgrajen.

Intelsat 4 je doslej največji komunikacijski satelit. Njegova moč je okrog petkrat večja od moči Intelsata 3.

Žrtve mraza v Indiji

NEW DELHI, 27. jan. (UPI). V zadnjih treh tednih je v severni Indiji zaradi mraza umrlo več kot 140 ljudi. Mrzli val je zajel 1900 kilometrov dolgo območje, od države Bihar na severovzhodu do Kašmirja na zahodu.

Zahteva iz Kaira

Egipt najbrž ne bo privolil na podaljšano premirje, če Jarring ne bo mogel poročati o uspehu posredovanja

KAIRO, 27. jan. (Tanjug, Reuter, AP, UPI). Diplomatski krogi v Kairu pričakujejo, da bo generalni sekretar OZN U Tant v kratkem pozval sprte države na Bližnjem vzhodu, naj se po 5. februarju, ko poteče drugo trimesečno premirje, »ne lotevajo nobenih vojaških akcij« in naj s tem omogočijo Jarringu nadalnje posredovanje.

Pravijo, da so štirje velesile že dosegle soglasje o tem in da je morebitni U Tantov poziv v sedanjih razmerah največ, kar je mogoče pričakovati od razgibanega diplomatskega prizadevanja v OZN za preprečitev novih sovražnosti na Bližnjem vzhodu.

Toda v Kairu pravijo, da Egipt po vsej verjetnosti tudi tega poziva ne bo upošteval, če U Tant ne bo dal hkrati Jarringu določenih navodil in ga zadolžil, da v doglednem času predloži varnostnemu svetu poročilo o uspehu svojega posredovanja.

Izrael bo danes sporočil Jarringu svoj odgovor na egiptovske in jordanske predloge o miroljubni ureditvi krize.

Poučeni kairski krogi pravijo, da so egiptovske oborožene sile zdaj pripravljene za vsak primer, če bi Izraelci obnovili napad, ko poteče premirje.

Egipt se je sinoči pritožil generalnemu sekretarju OZN U Tantu, ker je Izrael včeraj in 20. januarja prekršil premirje ob Sueškem prekopu.

Vlahovićevi pogovori v Rimu

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Član izvršnega biroja predsedstva ZKJ Veljko Vlahović se je danes iz Rima vrnil v Beograd. Med bivanjem v italijanskem glavnem mestu se je sešel z več uglednimi voditelji KP Italije. Posebej se je pogovarjal tudi z generalnim sekretarjem KPI Luigijem Longom. Sestal se je tudi s podpredsednikom vlade, socialističnim voditeljem Francescom de Martinom. Poleg tega je imel Vlahović v kulturnopolitičnem centru »Nova družba« zelo tehten pogovor z aktivisti socialistične stranke o najnovejšem razvoju jugoslovanske družbe.

Pariška pogajanja o petroleju

PARIZ, 27. jan. (Reuter). V Parizu sta se danes sestala alžirski zunanji minister Buteflika in francoski minister za industrijski in znanstvenotehnični razvoj Francois-Xavier Ortoli, ki nadaljujeta pogovore o petroleju. Kot se je zvedelo, tudi današnji pogovor ni prinesel uspeha.

Sožalji ob smrti Hermanna Materna

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Ob smrti prvega namestnika predsednika skupščine NDR in člana politbiroja CK SED Hermanna Materna sta predsednik zvezne skupščine Milentije Popović in predsedstvo ZKJ poslala sožalni brzojavki predsedniku skupščine NDR Geraldu Göttingu in centralnemu komiteju enotne socialistične partije Nemčije.

Odpor zvestih Oboteju

Nobeden od Jugoslovanov, ki so na delu v Ugandi, ni poškodovan

KAMPALA, 27. jan. (UPI) — Življenje v Ugandi se normalizira, čeprav se nekatere enote, ki so zveste strmoglavljenemu predsedniku Oboteju, še niso vdale. V Kampali je bilo ponoči slišati le posamezne strele.

Vodja pučistov general Amin je dejal, da se upirajo »posamezni zapeljani vojaki«. Hkrati je sporočil, da se tanzanijske čete pripravljajo za vdor v Ugando. Njegova obveščevalna služba je baje izvedela, da te čete, oborožene z modernim kitajskim orožjem, na zahtevo dr. Oboteja že čakajo na odločilni ukaz za akcijo.

V Najrobi je prispel posebni odposlanec Aminovega režima, da bi navezal stike s kenijsko vlado. Po pisanju kenijskega lista East African Standard je Aminov puč »naletel na ugoden odmev pri večini prebivalstva«. Ostro pa je kritiziral gradnjo »ekstravagantne palače« za bližnjo konferenco OAE v Kampali (na račun ugandske vlade jo gradi Energoprojekt).

Po včerajšnjem zastoju je podjetje Energoprojekt danes obnovilo dela. Nobeden od Jugoslovanov, ki so na delu v Ugandi, ni bil ranjen ali drugače poškodovan.

Mansfield terja umik čet ZDA

WASHINGTON, 27. jan. (AP). Demokratski voditelj v senatu Mike Mansfield je sinoči izjavil, da bi moral biti glavni cilj ZDA v prihodnjih dveh letih umik iz Vietnama in Evrope. Omenil je, da bo predložil osnutek resolucije o umiku »precejšnjega« števila ameriških vojakov iz Evrope.

Plastična mina v Skopju

Opravičilo našega predstavnika grškemu konzulatu zaradi eksplozije

SKOPJE, 27. jan. (Tanjug). Sinoči okrog 21.30 je na dvorišču montažnega poslopja grškega konzulata v Skopju eksplodirala, kakor vse kaže, plastična mina. Povzročila je neznantno materialno škodo. Nihče ni bil ranjen. Vzrok eksplozije še ni znan. Preiskava je v teku.

Šef protokola izvršnega sveta Makedonije Krume Trajkovski je danes dopoldne obiskal grški konzulat in v imenu izvršnega sveta Makedonije izrazil obžalovanje zaradi neljubega dogodka, ki se je pripetil v Skopju.

Dobre ocene obiska

Politbiro CK PZDP o pogovorih z delavci v Szczecinu in Gdansku

VARŠAVA, 27. jan (PAP). Politbiro CK PZDP je včeraj dobro ocenil rezultate pogovorov, ki sta jih imela prvi sekretar CK PZDP Edward Gierek in predsednik vlade Piotr Jaroszewicz z delavci in partijskimi aktivisti v Szczecinu in Gdansku, potem ko so delavci spet nehali delati in so zahtevali, naj najvišja partijska državna voditelja prideta na pogovor z njimi.

Politbiro je hkrati razpravljal o ukrepih, sprejetih po decembrskem plenumu CK PZDP, na katerem so izvedli spremembe v partijskem vrhu.

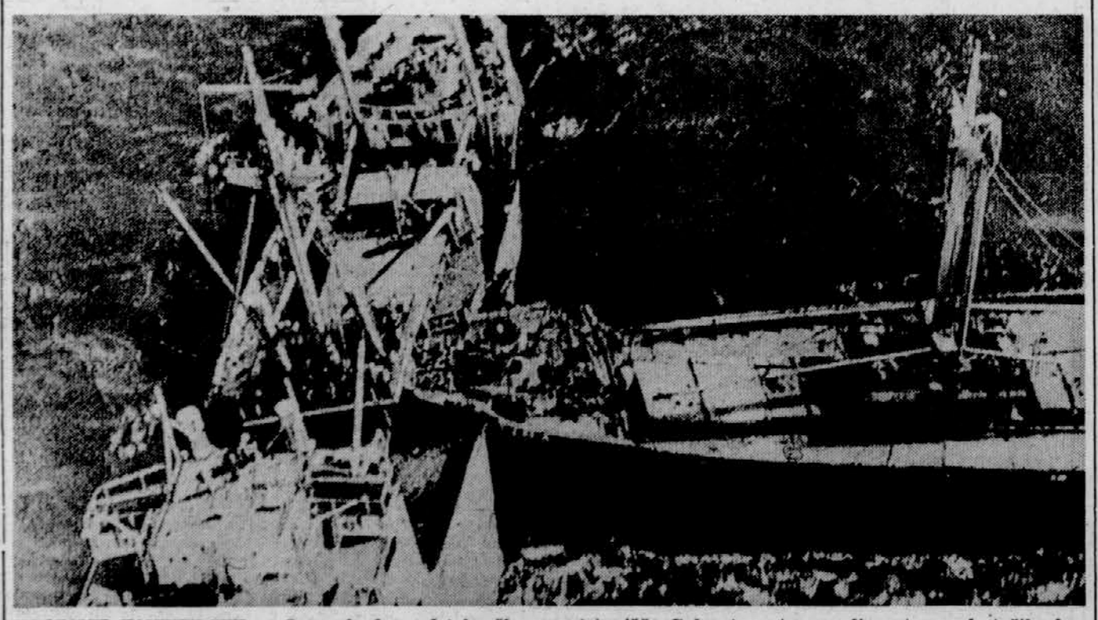

TRČENJE TANKERJEV — Jugozahodno od teksaškega pristanišča Galveston sta zaradi goste megle trčila dva venezuelska tankerja. Pri tem je izgubil življenje en član posadke, eden pa je poškodovan. Telefoto: UPI

Praznina

V gospodarskih organizacijah je upravičeno huda kritika, ker hkrati s spremembo paritete dinarja niso bile seznanjene s predpisi, ki konkretno urejajo nove odnose na področju zunanjetrgovinskega in deviznega poslovanja za posamezne grupacije. Baje gre za okoli 30 predpisov, ki so bili menda sicer najavljeni, toda ki do gospodarskih organizacij še niso prišli.

Med samim aktom devalvacije in med procesi, ki naj bi jih sprožila v gospodarstvu, je tako nastala nekakšna praznina. Gospodarske organizacije se namreč kljub izvršeni devalvaciji ne morejo spuščati v poslovne odločitve. Razumljiva je nervoza, ki zaradi tega vlada zlasti pri zainteresiranih izvoznikih, ker se spričo negotovosti težko spuščajo v kupčije s tujimi partnerji. Vemo pa, da je zaradi pričakovane devalvacije izvoz že prej šepal. Sedaj smo na koncu januarja in upravičena je bojazen, da bo prvi mesec spet zamujen z vidika naporov za zmanjšanje primanjkljaja naše zunanjetrgovinske bilance.

Kritiki gospodarskih organizacij se pridružujejo tudi banke. Poslovne banke so namreč v enakem položaju in ne morejo odgovarjati na vprašanja svojih poslovnih partnerjev, to je delovnih organizacij, ker same nič ne vedo. Skratka tisti, ki bi v splošnem družbenem interesu morali vedeti nekaj več, vedo četrti dan po devalvaciji praktično toliko kot vsak občan, ki sta ga obvestila televizija in dnevni tisk.

Ob tem je slišati tudi pripombe, da je bil ob zadnji devalvaciji leta 1965 ves spremljajoči instrumentarij pripravljen v glavnem že tri mesece prej. Omenjeni predpisi utegnejo iziti sicer vsak trenutek. Toda dejstvo je, da je zamuda tu. Sedanja negotovost pa jemlje pogum tudi tistim, ki naj bi z devalvacijo pridobili.

A. JAVORNIK

Priprave so opešale?

O pripravah na kongres samoupravljavcev Jugoslavije slišimo občasno informacije že nekaj let nazaj. Zadnje čase spet beremo vesti, kako potekajo priprave na kongres. Slišali pa smo tudi izjavo predsednika odbora za sklic in pripravo kongresa, Dušana Petrovića, da v pripravah premalo sodelujejo sklicatelji, razen sindikatov. Tisti, ki neposredno spremljajo priprave na kongres, pa ugotavljajo, da je po preložitvi kongresa prišlo do pešanja.

Kakor komentirajo priprave dobronamerni kritiki, se zdi, da je med delegati za kongres preveč članov delavskih svetov oziroma organov upravljanja, kot da bi šlo za drugi kongres delavskih svetov. Komentatorji tudi menijo, da so monografije, ki so jih pripravili v delovnih organizacijah za kongres, vendarle premalo in da pogrešamo široko mobilizacijsko akcijo, ki je zlasti v tisku ni opaziti.

Organizatorjem oziroma operativi organizatorjev torej predvsem očitajo, da so se rutinsko lotili priprav za kongres samoupravljavcev. Takšne priprave bi bile in so bile vedno dobre za kakšen kongres družbenopolitične organizacije, za kongres samoupravljavcev pa niso ravno uspešne. Zato se tudi zdi, kot da bi bile priprave bolj ali manj formalne, ker gre življenje svojo pot stabilizacije gospodarstva, ustavnih sprememb, ki so v razpravi in podobnega, kar v pripravah na kongres samoupravljavcev ni zajeto.

Kakor že je — tri mesece pred kongresom samoupravljavcev ne moremo mimo dejstva, da so dolgotrajne priprave na ta vsekakor zelo pomemben kongres minile brez vidnih sledov vsesplošne mobilizacije delovnih ljudi za učinkovitejše uveljavljanje doseanjih izkušenj samoupravljanja

VIKTOR ŠIREC

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik), **Jak Koprivc** (odgovorni urednik), **Ante Mahkota** (pomočnik glavnega urednika), **Vlado Jarc** (notranja politika in gospodarstvo), **Miran Šuštar** (zunanja politika), **Sergej Vošnjak** (kultura), **Miro Zakrajšek**, **Anton Rupnik** (dopisništvo, lokalna kronika), **Evgen Bergant** (šport), **Dušan Trebše** (centralna redakcija), **Jaka Štular** (nedeljska izdaja »Dela«), **France Vrečar** (sobotna priloga), **Bogo Sajovic** (Pisani petek).

Ukrepi za ublažitev vplivov devalvacije

ZIS predlaga ukinitev zveznega prispevka iz osebnega dohodka — Odložitev plačila letos dospelih anuitet — Znižanje prometnega davka za 4% — Minimalni osebni dohodek 500 din — Omejitev naraščanja kratkoročnih kreditov

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Zvezni sekretariat za informacije je po današnji seji ZIS objavil naslednje sporočilo: »Na današnji seji pod predsedstvom Mitje Ribičiča je zvezni izvršni svet sprejel več predlogov v okviru uresničevanja stabilizacijskega programa in v zvezi z novo pariteto dinarja. Sprejeti predlogi se nanašajo na nadaljnjo razbremenitev gospodarstva, na povečanje minimalnih osebnih dohodkov, spremembe zveznega davka na promet in valorizacijo hranilnih vlog.« Seje ZIS so se udeležili tudi predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov.

Razbremenitev gospodarstva

ZIS je danes obširno razpravljal o programu nadaljnje razbremenitve gospodarstva. Odločil se je za določene stabilizacijske ukrepe, s katerimi bi odvrnili pritisk na zvišanje cen proizvajalcev. V skladu s tem je sklenil z vrsto ukrepov omogočiti gospodarstvu, da bo nevtraliziralo vpliv devalvacije dinarja na proizvodne stroške.

Zvezni skupščini bo predlagal, da po hitrem postopku ukine zvezni prispevek od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, ki se zdaj vplačuje po stopnji 1,6 odstoka od bruto osebnih dohodkov delavcev. Na tej podlagi bi se zmanjšale obveznosti delovnih organizacij do zveznega proračuna v tem letu za približno 1380 milijonov dinarjev. Upoštevajoč, da se je ta prispevek zmanjšal v decembru lani, znaša skupno zmanjšanje na tej podlagi okrog 3 odstotke bruto osebnih dohodkov delovnih organizacij.

Olajšave pri plačevanju anuitet

Ravno tako je ZIS v osnovi sprejel usmeritev k zmanjšanju obveznosti gospodarstva in k odložitvi v letu 1971 dospelih anuitet od kreditov, danih za investicije v gospodarstvu. Dolžniki bi torej 15 odst. od skupnih zneskov v letu 1971 dospelih anuitet od teh posojil lahko poravnali v zadnjem letu odplačevanja kredita brez kakršnegakoli povečanja obresti in stroškov. Obveznosti gospodarstva v letu 1971 bi se z zmanjšanjem anuitet znižale, če bi pri tem sodelovale tudi druge družbenopolitične skupnosti, za okrog 700 milijonov dinarjev. Ker je ta predlog v neposredni zvezi z doseženim sporazumom o prenosu obveznosti iz neproračunske bilance federacije na republike, bo dokončen sklep sprejet na prihodnji seji ZIS, ki se je bodo udeležili tudi predsedniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov.

ZIS je posebej pretehtal položaj, ki bo po devalvaciji dinarja nastal v tistih gospodarskih panogah, kjer delajo pretežno z uvoženimi surovinami in so delovno zelo intenzivne. ZIS je sklenil, da bodo povečani stroški gospodarskih panog tekstila, gume in usnja delno nadomeščeni s 4 odst. zmanjšanjem davčne stopnje na promet njihovih izdelkov. Učinek tega ukrepa bo znašal okrog 380 milijonov dinarjev. S posebnim sistemom bo zadeva urejena tako, da bodo ta sredstva lahko uporabljali proizvajalci in se ne bodo prelivala v trgovino.

Minimalni osebni dohodki

Zvezni skupščini bo predloženo, naj po hitrem postopku spremeni zakon o minimalnem osebnem dohodku delavcev, tako da bo dohodek znašal najmanj 500 dinarjev. Kakor je znano, znaša sedanji minimalni osebni dohodek, določen z zveznim zakonom, 400 dinarjev.

Ker zvezni zakon določa spodnjo mejo minimalnega osebnega dohodka za vso državo, je treba pričakovati, da bodo republike v okviru svojih možnosti z lastnimi zakoni določile tudi višji minimalni osebni dohodek od predlaganega.

Dodatne obresti za hranilne vloge

ZIS je sprejel sklep, po katerem bodo vsem varčevalcem pri bankah in poštnih hranilnicah obračunali za vloge, ki so bile v bankah do 24. januarja 1971, poleg dogovorjenih obresti tudi dodatne 3 odstotne obresti, ki jih bo prispevala federacija. Da bi poslovne banke lahko obračunale še dodatne obresti od hranilnih vlog — poleg tistih, ki jih bo zagotovila federacija — ji ZIS slenil, da bodo v te namene lahko uporabile tudi denar iz kreditnega sklada. Tako bodo hranilne vloge občanov valorizirali za skupno 6 odstotkov.

Omejitev kratkoročnih posojil

Svet se je strinjal s sklepom guvernerja Narodne banke, da bodo v februarju in marcu omejili naraščanje kratkoročnih posojil poslovnih bank. Po tej odločitvi se krediti lahko februarja povečajo za 0,5 odstotka, do konca marca pa največ do 1,5 odstotka — v primerjavi s stanjem 31. januarja letošnjega leta.

Na današnji seji je svet razpravljal tudi o predlogih amandmajev teles zvezne skupščine k predlogu resolucije o temeljih družbeno-gospodarske politike. Zatem so razpravljali tudi o več vprašanjih s področja stikov s tujino. Pred obiskom gvajanskega predsednika vlade Forbesa Burnhama pri nas so v ZIS govorili o bilateralnih stikih in o možnosti, da bi se ti odnosi še utrdili.

Zvezna komisija za kulturne zveze s tujino je sporočila, kako je s pripravami na razstavo »Umetnost na jugoslovanskih tleh od predzgodovine do danes«. Vse priprave so se po tem sporočilu uspešno končale. Razstava bo v Parizu od 2. marca do 17. maja letos.

Povečana zgornja meja potrošniških posojil

Na koncu je ZIS sprejel predlog, po katerem se bo zgornja meja potrošniških posojil za nakup osebnih avtomobilov domače proizvodnje in garniturnega pohištva povečala s 6000 na 10.000 dinarjev. Niso pa bili sprejeti predlogi, da bi zmanjšali lastni delež pri nakupu tega blaga. Torej bodo morali uporabniki potrošniških posojil za nakup avtomobilov in garniturnega pohištva tudi vnaprej plačevati 20-odstotni polog.

Povratnikov vse več

Priporočilo republikam naj analizirajo izvrševanje kazenskih sankcij — Preveč narašča število mladoletnih kršilcev zakona in povratnikov med njimi

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Analiza izvršenih kazenskih sankcij je pokazala, da je stanje na tem področju v glavnem zadovoljivo.

O tem so danes govorili na seji družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine, obenem pa priporočili republikam, naj še vsaka zase razčlenijo izvrševanje kazenskih sankcij.

Izčrpna analiza zveznega sveta za pravosodje opozarja na dve negativni stvari pri kazenskih sankcijah. Največ težav je zato, ker v resocializacijo prihaja vse več starih znancev — povratnikov — in ker narašča število mladoletnih delinkventov.

Miodrag Janjić je omenil, da je med 12.000 obsojenci 3700 povratnikov. Po njegovem mnenju bi bilo zanje treba organizirati posebne domove, v katerih bi z njimi delalo specializirano osebje.

Josip Špiravec je dodal, da je družba doslej premalo storila za prevzgojo mladoletnih kršilcev reda in zakona. Mladoletni delinkventi najpogosteje zahajajo na kriva pota tudi potem, ko že odrasejo.

Družbenopolitični zbor bi bil moral danes obravnavati tudi osnutek resolucije o temeljih gospodarske politike za letošnje leto, vendar je to razpravo preložil na jutri. Pričakujejo, da bo ZIS poslancem jutri dostavil pregledano in popravljeno besedilo osnutka resolucije. Na skupni seji zbora narodov, gospodarskega in družbenopolitičnega zbora bo ekspoze o tej listini prebral podpredsednik ZIS Aleksander Grličkov.

Elektrike je zdaj dovolj

V našem elektro gospodarstvu so optimistični – Čakajo na novo ceno

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Če ne bo kakih resnih, popolnoma nepredvidenih težav ali izjemno nehugodnih vremenskih razmer, bo elektro gospodarstvo letos pokrilo vse potrebe odjemalcev po elektriki.

V skupnosti jugoslovanskega elektro gospodarstva poudarjajo, da letošnja bilanca še ni bila sprejeta. Opravljena pa so bila vsa predhodna dela — tako je na primer že določen obseg porabe in proizvodnje. Zdaj čakajo na novo ceno za električno energijo, kajti šele potem bodo lahko v elektro gospodarstvu začeli podpisovati medsebojne pogodbe.

Djerdap: vdor vode stane tri milijone

Odgovori poslancem družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine — Škoda v elektrarni je razmeroma majhna

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Poslanci družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine so, preden so prešli na dnevni red, poslušali odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili na prejšnjih zasedanjih.

»Koliko znaša celotna škoda v hidroelektrarni ‚Djerdap', ko je konec novembra voda nenadoma zalila elektrarno,« se je zanimal poslanec Rafael Bukarica. Član ZIS Dušan Gligorijević je podrobno opisal dogodek v noči na 21. november 1970; opozoril je, da naprave na našem delu elektrarne niso bile poškodovane.

Zaradi posredovanja je bila škoda, glede na to, kaj bi se lahko zgodilo, dokaj majhna. Voda je v gradbeni jami zalila mehanizacijo, naprave in gradbeni material. Škodo ocenjujejo na 3 milijone dinarjev. Plovbo po Djerdapu so odložili za 14 dni. Postopek za nadomestilo te škode so že sprožili.

Podsekretar v zveznem sekretariatu za finance Josip Lovrenović je odgovoril poslancu Momčilu Tešanoviću, ki se je zanimal, ali se služba družbenega knjigovodstva lahko ukvarja z zbiranjem deviz za katero od poslovnih bank. Lovrenović je pri tem kot primer navedel enote službe družbenega knjigovodstva, ki se v Hercegovini ukvarjajo s takimi posli za »Jugobanko«.

Po sedanjih določilih, je poudaril Lovrenović, taki posli ne sodijo v pristojnost enot službe družbenega knjigovodstva. Zaradi tega je glavna centrala te službe ukrenila, da bo podružnica v Mostarju razveljavila sporazum z »Jugobankom«, uslužbence te enote pa bodo poklicali na odgovornost, ker niso upoštevali navodil o delu, ki ga smejo opravljati.

Najprej sporazumevanje!

V odboru in komisiji so poudarili: družbeni dogovor ne sme določevati osebnih prejemkov, najprej mora obveljati pravica samoupravnega sporazuma

LJUBLJANA, 27. jan. Na današnji seji sta odbor za družbeno-ekonomske odnose republiškega zbora in komisija enotnega zbora delovnih skupnosti za razvoj samoupravnega prava v delovnih organizacijah najprej skupaj razpravljala o zakonskem predlogu o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, nakar so poslanci v odboru govorili še o dveh točkah dnevnega reda.

Predlagani zakonski predlog o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o delitvi dohodka je element ekonomske politike, ki sicer v nobenem primeru nima omejevalne vloge pri samoupravnih odločitvah delovnih organizacij o delitvi mesečnih prejemkov, vendar je nastal spričo potrebe, da družba nadzoruje in sistemsko ureja dogajanje tudi na tem področju.

Če je namreč delitev dohodka odvisna od rezultatov dela, potem mora potekati po merilih, ki so usklajena in primerljiva med delovnimi organizacijami. Ker je realizacija tega načela marsikje nedosledno uresničena, pričujoči zakon med drugim predvideva tudi kazni za tistega, ki se po njem ne bi ravnal. Poleg tega bo seveda z obdavčitvijo »prizadel« organizacije združenega dela, ki bi razporedile dohodek tako, da bi le-ta presegel obseg sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev, izračunanih po merilih samoupravnega sporazuma oziroma splošnega družbenega dogovora. Više osebne dohodke bi si potemtakem bilo mogoče »kupiti« z davkom. — Poslanci so predlog sprejeli, med drugim pa so poudarjali, da družbeni dogovor ne sme določevati osebnih prejemkov, saj bi najprej morala obveljati pravica smoupravnega sporazumevanja, družbeni dogovor pa delovati kot poseg na problematična področja.

Člani odbora za družbeno-ekonomske odnose so nato govorili o predlogu zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v Sloveniji. Predlog so sprejeli, menili so le, da bi izmed občin, ki bi jim republika dala pomoč v obliki infrastrukture, morali najprej izbrati tiste, ki so te pomoči zares potrebne. Slišati pa je bilo tudi nekaj že znanih stališč, da bi namreč namesto občine določili širša zemljepisna območja, ki bi prišla v poštev v tem zakonu.

Razpravljali so tudi o predlogu za izdajo zakonov za zagotovitev sredstev za financiranje elektrogospodarskih objektov. Tudi ta predlog so ugodno ocenili, čeprav so med drugim predlagali, da bi najprej bilo treba opredeliti, kaj elektrogospodarstvo sploh je in ali naj ga obravnavamo kot gospodarsko podjetje: od te določitve da je v takšni ali drugačni obliki nazadnje odvisen ves finančni problem te veje gospodarstva.

JOŽE HORVAT

Disciplina nujna

Komite izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino je razpravljal o učinkih devalvacije v gospodarstvu

LJUBLJANA, 27. jan. Komite IS za ekonomske odnose s tujino je danes obravnaval učinke zadnje devalvacije dinarja v našem gospodarstvu. Člani komiteja in navzoči predstavniki gospodarskih organizacij so med drugim opozorili na dejstvo, da gospodarstvo doslej še ni bilo obveščeno o ukrepih, ki po izvršeni devalvaciji urejajo konkretne odnose posameznih grupacij v zunanjetrgovinskem in deviznem poslovanju. To zavira izvoz in sploh poslovne odločitve gospodarstva.

Položaj, ki je nastal z devalvacijo v slovenskem gospodarstvu, bo po približnih izračunih takle: zaradi nove paritete dinarja naj bi izvozniki pridobili 350 milijonov din, medtem ko naj bi še uvoz podražil za 950 milijonov din, turizem pa bo na boljšem za 230 milijonov din. Slovensko gospodarstvo ima tudi veliko tujih kreditov, katerih revalorizacija bo seveda prinesla dodatne stroške.

V zvezi s trditvami, ki se ponekod pojavljajo, da je kmetijstvo z devalvacijo veliko pridobilo, so na današnji seji poudarili, da pomeni devalvacija za kmetijstvo v bistvu legalizacijo obstoječega stanja. Bistveno pri tem pa je, da je treba stabilizirati cene reprodukcijskega materiala, ki ga kmetijstvo uporablja.

V zadnjih dneh je dokaj pogost pojav, da se tuji poslovni partnerji obračajo na naše izvoznike in pritiskajo nanje, naj znižajo cene. V današnji razpravi so v zvezi s tem poudarili, da je glede tega potrebna dosledna nacionalna disciplina. Devalvacija je naša zadeva in predstavlja žrtev naše skupnosti in gospodarstva. Nobenega vzroka ni, da bi sedaj zniževali svoje cene pod raven veljavnih na svetovnem trgu, ker tudi pri dosedanjih tujih devalvacijah mi nismo pri drugih nikdar tega doživeli.

V zvezi z dolgoročnejšimi sistemskimi rešitvami na področju zunanjetrgovinskega in deviznega sistema, ki jih pripravljajo zvezni organi, pa so na današnji seji poudarili, da bi morali biti časovni roki zanje tako postavljeni, da bi bile te rešitve res solidno pripravljene. Ne bi smeli dopustiti, da bi v časovni stiski zvezna administracija vsiljevala rešitve, ki ne bi bile sprejemljive za najnaprednejši del gospodarstva.

A. J.

Strokovno delo

Program kulturnega razvoja naj temelji na samoupravnem dogovarjanju

LJUBLJANA, 27. jan. Tema današnjega sestanka komisije za idejna vprašanja kulture pri CK ZK Slovenije je bilo dosedanje delo, kajpada povezano z nekaterimi temeljnimi nalogami in problemi, ki se jih bo treba lotiti v prihodnosti. Uvodni referat je imel dr. Boris Majer. V njem je očrtal nekatere temeljne značilnosti sedanjega položaja v kulturi in naloge komunistov v kulturnem dogajanju.

V dolgi in izčrpni razpravi, ki so se je poleg članov komisije udeležili tudi nekateri povabljeni gostje, so posebej poudarjali, da je potrebno delo komisije za idejna vprašanja kulture postaviti na strokovno raven, k delu pa pritegniti posebej tiste kulturne delavce, ki se neposredno ukvarjajo s kulturnim in prosvetnim delom zunaj večjih središč.

V razpravi so se diskutanti zavzeli za temeljito preučevanje dolgoročnega programa kulturnega razvoja Slovenije. Temelj akcije naj bi bilo demokratično samoupravno dogovarjanje, obenem pa seveda načelna ideološka enotnost članov ZK.

Na koncu seje so člani komisije govorili še o problemih, ki so nastali v zvezi s filmom »Maškarada«. Pri tem so poudarili paradoksalno dejstvo, da je tisk tako rekoč v celoti objavil tiste sestavine iz filma, zaradi katerih je bila »Maškarada« prepovedana. Sklenili so, da o samem filmu ne bodo razpravljali, da pa se je ob njem ponudila priložnost za načelni pogovor o problematiki, ki spremlja sodobni slovenski film, posebej pa njegov organizacijski in socialni položaj. Teze za to razpravo naj bi pripravilo Društvo slovenskih filmskih delavcev.

A. I.

Za vojaške osebe poseben zakon

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Socialnozdravstveni zbor zvezne skupščine je sprejel predlog, da bi s posebnim zakonom uredili zdravstveno zavarovanje vojaških oseb. Letos se namreč obetajo velike spremembe v zdravstvenem zavarovanju, saj bodo odslej na tem področju veljali republiški oziroma pokrajinski zakoni.

PODJETJE

LUKA - REKA

po členu 14. pravilnika o delovnih razmerjih

razpisuje

NATEČAJ

za izpopolnitev delovnih mest za:

1. **VODJO** tehnične pisarne
2. **VODJO** skupine za strojniške posle
3. **TRI STAREJŠE TEHNIKE**

Poleg splošnih pogojev po osnovnem zakonu o delovnih razmerjih morajo kandidati izpolnjevati tudi posebne pogoje:

za delovno mesto pod 1. visoka strokovna izobrazba: strojno-gradbeno ali elektrotehniška fakulteta in najmanj 7 let delovne prakse pri eksploataciji in vzdrževanju luško-transportne in pretovorne mehanizacije. Znanje enega svetovnega jezika.

Za delovno mesto pod 2. visoka strokovna izobrazba: strojna fakulteta in najmanj 5 let delovne prakse pri poslih strojne stroke. Znanje enega svetovnega jezika.

Za delovno mesto pod 3. višja strokovna izobrazba: višja tehniška strojna šola, višja pomorska strojna smer in najmanj 3 leta delovne prakse pri poslih stroke. Znanje enega svetovnega jezika.

Poskusni rok je lahko največ 3 mesece.

Osebni dohodek po pravilniku o razdelitvi osebnih dohodkov.

Prijave z osebnimi podatki, podatki o strokovni izobrazbi in dosedanjem službovanju pošljite službi kadrovsko-splošnih poslov, podjetja LUKA — REKA, Obala Jugoslavenske mornarice 1.

Natečaj velja 15 dni od dneva objave. 693

Do marca po stari ceni?

Bodo domači turisti plačevali še po nespremenjenih dinarskih cenah?

REKA, 27. jan. (Tanjug) — Domači turisti, ki so trenutno na oddihu v turističnih krajih kvarnersko-istrskega območja (to je večina izmed 3500 gostov), plačujejo vse storitve po dinarskih cenah, objavljenih pred zimsko sezono. Na jutrišnjem sestanku upravnega odbora svojega združenja bodo jugoslovanski hotelirji odločili, ali kaže cene prilagoditi novi pariteti dinarja z dolarjem ali naj ostanejo nespremenjene še do marca.

Liburnija iz Opatije in Brodokomerc z Reke, to je organizaciji, ki imata zdaj daleč največ turistov na gornjem Jadranu, sta pripravljeni za domače goste obdržati nespremenjene penzionske cene vse do 31. marca.

Tuji gostje bodo penzionske storitve v hotelih plačevali po prej napovedanih dolarskih cenah.

Hrvaški obolos kongresu

Pripravili so tudi teze o nadaljnjem razvoju mestnih skupnosti

ZAGREB, 27. jan. — Hrvaška bo pripravila za 2. kongres samoupravljavcev Jugoslavije 117 poročil delovnih organizacij in občin, ki bodo govorila o samoupravljanju zunaj delovnih organizacij. To so sklenili na današnji razširjeni seji izvršnega odbora republiške konference SZDL Hrvatske, na kateri so pod predsedstvom sekretarja Antuna Krajnovića razpravljali o pripravah na drugi kongres.

V okviru priprav za sarajevski kongres so izoblikovali teze o aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja mestnih skupnosti na Hrvaškem. Te bodo osnova gradivu za posvetovanje o neposrednem samoupravljanju delovnih ljudi, ki ga bo v Beogradu priredila hrvaška socialistična zveza v okviru skupščine organizacije »Družina in gospodinjstvo«.

V drugi fazi kongresnih priprav bodo v tej republiki prirejali številne zbore samoupravljavcev.

M. K.

Notranje devizno tržišče

Poslanci predlagajo bistveno novost za naš devizni sistem

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Programa in politike stabilizacije gospodarstva in konvertibilnosti dinarja ne bomo mogli do kraja uresničiti, če v državi ne bomo ustanovili deviznega trga. O tem so danes govorili na seji delovne komisije zvezne skupščine za spremembo zakona s področja deviznega in carinskega sistema.

Devizno tržišče bi se moralo vključiti v sistem našega zunanjetrgovinskega in deviznega režima, a tudi v program stabilizacije pri nas. Sele če bomo imeli notranji trg deviz (tako menijo vsi člani delovne skupine), se bodo devizna sredstva znašla v rokah tistih gospodarskih organizacij ali panog, katerim so najpotrebnejša in katerim bodo najbolj koristila pri večanju proizvodnje in izvoza.

Na seji delovne skupine so poudarili, da bi bilo orientacijski načrt ukrepov za uvedbo deviznega trga treba izdelati že do konca februarja.

Negativna bilanca z Italijo

Letna skupščina jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Danes je bila v Beogradu letna skupščina jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice.

Za novega predsednika zbornice je bil izvoljen generalni direktor Ine Andjelko Bubanj.

Negativno bilanco imamo z Italijo že več let, lani pa se je tako povečala zlasti zato, ker se je zmanjšal izvoz nekaterih kmetijskih in živilskih izdelkov (goveda, govedine in koruze), to pa je skupaj s surovinami pretežni del naših dobav Italiji.

Duplek dobi most

Zagotovilo člana republiškega IS Borisa Vadnjala - Dogovor o financiranju gradnje: republika 65%, Maribor 35%

MARIBOR, 27. jan. Danes je član republiškega izvršnega sveta Boris Vadnjal v navzočnosti predsednika mariborske občinske skupščine Mirka Žlendra in predstavnikov republiškega cestnega sklada sprejel na sedežu občine devetčlansko delegacijo občanov Dupleka, Korene in Dvorjan.

Republiški poslanec Avgust Majerič je v imenu delegacije poudaril, da so občani v teh krajih v zadnjih letih večkrat opozorili na težave, ker nimajo ustreznega mostu, in da so pred nedavnim zborovanjem izkoristili vse samoupravne poti.

Boris Vadnjal je v uvodu dejal, da se od 14 točk v odprtem pismu nanaša samo ena točka na republiko. Gre za graditev novega mostu v tem kraju. Predvideno je namreč, da bo republika vrsto cest 3. reda prenesla z novo kategorizacijo na občine in hkrati seveda tudi denar. Kljub temu pa sodi republika, da mora pri graditvi novega mostu sodelovati. Občinska skupščina Maribor je že pred zborovanjem predlagala, da bi ta most uvrstili v petletni program investicij v Sloveniji. To pobudo so v republiki sprejeli. Na današnjem sestanku s predstavniki občine Maribor in republiškega cestnega sklada so se dogovorili, da bo republika sodelovala s 65 odstotki, občina Maribor pa s 35 odstotki pri financiranju graditve novega mostu v Dupleku. Pri graditvi novega mostu pa se bo treba odločiti za ustrezne gradbeno tehnične rešitve, ki bodo skladne s finančnimi možnostmi in potrebami teh krajev. Vadnjal je zagotovil, da bodo most zgradili v letu 1972.

Delegacija Dupleka je bila s to rešitvijo zadovoljna. Republiški poslanec Avgust Majerič je v imenu delegacije izjavil, da so roki spodbudni in da pričakuje, da se jih bodo držali vsi prizadeti dejavniki. Poudaril je, da območje Dupleka in ostalih krajev potrebuje ustrezno prometno zvezo, ne pa monumentalen most. Zaradi tega prepuščajo strokovnjakom, da poiščejo ustrezno in racionalno rešitev.

MARJAN KOS

Avtomobili: čakanje Kupci: skromnejši?

Cene fičkov in obeh tipov zastava 1300 nespremenjene - Cene pri nas sestavljenih in uvoženih avtomobilov še izračunavajo, znane bodo prihodnji teden

Kakšne bodo po novem cene avtomobilov, ko je nova pariteta dinarja marsikaj zaobšla? Tako se sprašuje te dni prav gotovo na tisoče občanov, tisti, ki nameravajo v kratkem kupiti avto in tudi tisti, ki bi radi nekaj »zamenjali«. Vse kaže, da bomo šli pri nekaterih vrstah vozil, zlasti pri uvoženih, s ceno precej navzgor, kajti carinsko osnovo moramo zdaj jemati z drugačno pariteto dinarja, ne več 12,50 din za dolar, temveč 15 din za dolar. In če še dodamo, da bo za vse tudi zbiranje deviz — po takšni ali drugačni poti — precej težje breme, potem je jasno, da bomo vsi skupaj v prihodnje glede motorizacije nekoliko skromnejši in realnejši.

V trgovskem podjetju »Slovenija-avto«, ki je glavni zastopnik domače »Zastave«, smo izvedeli, da ostanejo zaenkrat cene za domače avtomobile (fičko in obe tipi vozila 1300) neizpremenjene. V podjetju tudi sprejemajo vplačila tako v dinarjih kot v devizah. »Zastavina« vozila imajo namreč tako malo vgrajenih uvoženih delov, da ta uvoz sploh ne more vplivati na končno ceno vozila. Seveda pa je to trenutna, lahko bi rekli — današnja situacija. Kako pa bo v prihodnjih mesecih, je veliko odvisno od cen domačih surovin — zlasti železa in drugih proizvodov, ki vplivajo na končno ceno avtomobilov znamke »Zastava«. Izvedeli smo že, da so v tovarni »Zastava« začasno ustavili tako imenovani dopolnilni program (vozila 850 special in 125 ter 125 S).

V ljubljanskem trgovskem podjetju »Volan« so nam povedali, da začasno ne sprejemajo niti vplačil niti prijav. To velja tako za »domači« NSU, kot tudi za škodo in za švedski volvo.

V Litostroju, ki prodaja vozila znamke Renault, vplačila za nove avtomobile sicer sprejemajo, nimajo pa še cene za vozila, ki jih bodo v prihodnjih dneh izročili kupcem. Računajo, da bo nova cena za vse tipe vozil Renault znana prihodnji teden.

Tudi v ljubljanskem predstavništvu koprske tovarne TOMOS so povedali, da še nimajo novih cen, računajo pa, da bodo točne cene za vsa vozila znamke Citroen lahko povedali bodočim kupcem že v nekaj dneh. vplačila sprejemajo, seveda pa se mora kupec seznanjati s tem, da bo končno ceno dobil šele v nekaj dneh.

Podobno so povedali v ljubljanskem predstavništvu novomeške tovarne IMV, ki že nekaj let daje na naše tržišče angleške austine. Do nadaljnjega v predstavništvu ne sprejemajo vplačil, računajo, pa, da bodo nove cene znane že prihodnji teden.

In kaj smo izvedeli v trgovskem podjetju »Autocommerce«, ki je »čisti uvoznik«, tako kot še nekatera druga podjetja, ki uvažajo vozila znamk Opel Simca, Alfa Romeo, BMW in druga. V »Autocommercu«, ki prodaja pri nas precej razširjene audije in za petičnejše kupce še mercedese, so povedali, da se bodo audiji zaradi spremenjene paritete pri carinski osnovi povprečno podražili za okrog 5000 din, mercedesi pa od 10.000 do 20.000 dinarjev. Najbrže lahko torej podobna zvišanja pričakujemo za vsa uvožena vozila.

Skratka, počakati bo treba še nekaj dni, potem pa bo marsikaj bolj jasno, saj lahko računamo, da bodo vsi »montažerji« kakor tudi »čisti uvozniki« nastopili z jasnimi cenami. Potem pa bodo nedvomno morali vzeti v roke svinčnike kupci in začeti preračunavati, kakšen domači, uvoženi ali »zmontirani« avtomobil ali avtomobilček bi bil najprimernejši za njihove — denarnice.

IGOR PREŠERN

Stara navada

Ob spremembi vrednosti dinarja smo lahko prebrali tudi komentarje, da smo devalvacijo pravzaprav »uvozili«. Pa smo še enkrat ravnali po stari navadi, da uvažamo tudi reči, ki jih imamo že sami doma . . .

Nepotrebno

V nekaterih naših hotelih ob Jadranu pripravljajo ne več vitkim gostom presenetljivo novost: že letos poleti jim bodo postregli z nekaj sto »kompenzacijskimi« jedili, ki sploh ne redijo. V drugih hotelih, kjer niso navdušeni za novotarije, pa bodo skrbeli za vitkost svojih gostov po tradicionalni metodi: z majhnimi obroki jedi, predvsem pa z miniaturnimi zrezki . . .

Učinkovito

Udeleženci lanskega pustnega sprevoda v Rabu so prikazali nekatere nerešene probleme in pomanjkljivosti na območju rabske občine in tako opozorili občinske može, kaj bi morali ukreniti, kaj odpraviti. Občinski možje so vzeli opozorilo zelo resno: najprej so ukrenili to, da so letos odpravili pustni sprevod . . .

Brez kontra

Po sklepu komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Beogradu bodo morali odslej kmetje (ne glede na to, ali plačujejo prispevek za kmečko zdravstveno zavarovanje ali ne) plačati pred začetkom zdravljenja v bolnišnicah ali na klinikah varščino; znesek varščine bodo določili zdravniki glede na predvideni čas zdravljenja. Kmetje pravijo, da od uslužbencev zavoda, bolnišnic in klinik ne bodo zahtevali varščine, kadar bodo ti prišli k njim na nedeljski vikend ali na počitnice. »Ljudem je treba zaupati!« menijo kmetje . . .

Nadpoprečni

V ZDA so izračunali, da poprečen moški izgovori na dan 25.000 besed, poprečna ženska pa 30.000 besed. Ko smo ameriški podatek kontrolirali z magnetofonskimi posnetki in s stenografskimi zapiski nekaterih razprav pri nas, smo ugotovili, da so celo naši poprečni diskutanti visoko nad ameriškim poprečjem — čeprav razprave ne trajajo ves dan . . .

PERO:

— Vrag te vzemi, Tine, tako kislo se držiš, kot da ti je to prva devalvacija v življenju!

Uvozne pologe vrniti takoj

Podpredsednik gospodarske zbornice SRS inž. Jože Valentinčič meni, da bo skupni učinek devalvacije v slovenskem gospodarstvu dokaj negativen — Visoke carine bi morali zdaj znižati

Kako bo devalvacija dinarja vplivala na slovensko gospodarstvo? To je bilo eno izmed vprašanj, ki jih je naš sodelavec France Jeras zastavil inž. Jožetu Valentinčiču, podpredsedniku slovenske gospodarske zbornice. Finančni rezultati devalvacije v slovenskem gospodarstvu ne bodo samo ugodni. Tak je bil odgovor v pogovoru, ki je potekal takole:

— Kako bo devalvacija vplivala na poslovanje slovenskih gospodarskih organizacij in še posebej na njihove poslovne rezultate?

»Lahko rečem, da učinki devalvacije v Sloveniji ne bodo samo ugodni. Naj na začetku omenim, da sta velik slovenski in jugoslovanski uvoz tudi rezultat strukture proizvodnje. Znano je, da nimamo dovolj domačega reprodukcijsega materiala za industrijsko proizvodnjo, za Slovenijo velja to še toliko bolj. Veliko uvoznega blaga za potrebe vse države uvažajo prav slovenska zunanjetrgovinska podjetja. Žal to ni statistično obdelano. Slovenska zunanjetrgovinska podjetja v nekaterih panogah opravijo tudi 30 odstotkov ali pa celo polovico vsega jugoslovanskega zunanjetrgovinskega prometa. Jasno, da bodo uvozniki z devalvacijo prizadeti!«

— Vaš odgovor je pravzaprav presenetljiv. Razumljivo bi bilo, če bi trdili, da bodo zaradi dražjega uvoznega reprodukcijskega materiala prizadeti proizvajalci, ki so izdatneje navezani na uporabo uvoznega reprodukcijskega materiala. Vi pa pravite, da bodo prizadeti uvozniki na sploh. Je to mogoče, saj vendar vemo, kako zlahka je cene uvoznega blaga mogoče prevaliti na domačega kupca?

»Tokrat bo malo drugače, saj smo se odločili za zadrževanje cen. V sedanji kritični situaciji moramo torej preprečevati, da bi v podjetjih povečane uvozne stroške kratkomalo preračunavali v dinarje. Izogibati se bomo morali torej slabe razvade, da lahko preprosto drug drugemu pišemo in pošiljamo visoke račune. Takšne račune na koncu plačujemo vsi.«

— Omenili ste negativne finančne posledice devalvacije za uvoznike. Ali mislite, da bo kaj podobnega veljalo za vse gospodarstvo?

»Že na začetku sem dejal, da bodo rezultati devalvacije tudi negativni. S tem sem mislil na celotno gospodarstvo. Že res, da se bodo nekaterim finančne razmere izboljšale, pri čemer mislim na lesno — posebej na pohištveno industrijo, na proizvodnjo športne opreme, na usnjarsko-obutveno industrijo, na konfekcijska podjetja, na gostinstvo in turizem in sploh na vse, ki imajo pozitivno zunanjetrgovinsko bilanco. To so torej takšni, ki veliko izvažajo. Z devalvacijo smo seveda dosegli, da se je izvozna spodbuda vendarle povečala, za kar smo se tako dolgo zavzemali.

Ne smemo pa pozabiti drugih, katerim se bodo razmere poslabšale. Pri tem mislim ob zunanji trgovini tudi na tekstilno industrijo, na podjetja črne metalurgije, na kemično in na gumarsko industrijo. Sicer pa, prepričan sem, da se s slehernim razvrednotenjem nacionalne valute v naših razmerah nujno poslabša položaj za vse, ki so nadpovprečno produktivni, ker podpovprečno produktivni pojedo njihove rezultate.«

— Ste že razmišljali o tem, kakšni ekonomski ukrepi mimo tistih splošno znanih in pričakovanih, bodo morali slediti devalvaciji?

»Mislim, da je zaradi njihove pomembnosti treba omeniti tudi splošno znane in pričakovane ukrepe. Gre za zmanjšanje dajatev federaciji, za novo določitev ekonomskih funkcij federacije, da bo prenehala biti distributer pravic, da bo prenehala določati neenake pogoje za panoge, da se bodo tako federacija, kot druge družbenopolitične skupnosti prenehale vmešavati v razširjeno reprodukcijo in da bo federacija zgubila tiste administrativne pristojnosti, s katerimi lahko vpliva na prelivanje dohodka.

Razen tega pa mislim, da nam devalvacija narekuje tudi boj za večjo produktivnost, za sodobnejšo jutrišnjo tehnologijo in za racionalno organizacijo dela, ne samo v kolektivih, ampak v celotni družbeni organizaciji — tudi v nadgradnji.

Gotovo pa moramo tudi upravičeno terjati, da zdaj, ko so uvozni depoziti odpravljeni, v bankah takoj sprostijo denar uvoznih depozitov. Ne bi se mogli strinjati s tem, da bi denar sprostili šele po treh mesecih, kot je bilo s predpisom določeno. Gre za to, da se je zaradi uvoznih depozitov zmanjšala likvidnost gospodarstva in da so bili zaradi tega močno prizadeti tisti, ki sploh niso uvažali. Vrnitev depozitov je nujna tudi zaradi tega, ker nevrnjeni denar sicer povzroča stroškovno inflacijo. Tudi carine bi morali brez odloga zmanjšati, saj so tudi te vzrok stroškovne inflacije.«

— Kaj pa mislite o cenah vseh izdelkov, ki so zamrznjeni? Kaj bo po odmrznjenju? Bodo sedanja porušena razmerja med cenami ali bolje nesorazmerja ostala, ali pa jih bo treba odpraviti?

»Menim, da lahko z analizo cen vseh izdelkov razmeroma hitro ugotovimo, kako ‚kdo stoji'. Tako bomo prišli do spoznanja, koga bi zaradi slabe produktivnosti, slabe organizacije ali drugih vzrokov kazalo sanirati in koga ne.«

— Kdo pa bi z vso avtoriteto in s polno družbeno legitimacijo lahko napravil takšno analizo?

»Naredi naj jo gospodarstvo in asociacije gospodarstva skupno z zavodi za cene. Tako bi se cen kompleksno lotili in se primerjali s tistimi v Evropi, ki so s produktivnostjo vsaj nekoliko pred našimi proizvajalci.«

— Ali morda mislite, da bi bilo treba ob tem, ko bi se cen tako kompleksno lotili, najprej urediti vse cene, to se pravi določiti prava razmerja med cenami in šele potem vse cene hkrati sprostiti?

»Ne, nisem mislil tako. Cene bo treba urejati postopno, pri tem pa bo koristno dopustiti kar največje tržne vplive in tako izločiti vsakršne protekcije za določene proizvajalce oziroma izdelke. Tudi odmrznjenje cen naj bi torej potekalo postopoma. S tem pa ni rečeno, da bi morali v primerih, ko so stvari povsem jasne, odlašati. Zakaj ne bi, recimo, že takoj jutri odmrznili cene mleka ali pa se odločili za kompenzacije proizvajalcem mleka?! Drugače pa je v nekaterih drugih primerih. Nisem prepričan, da je res treba tako hiteti s povečevanjem cen električne energije, PTT storitev itd.«

— Če že mislite, da devalvacija, ki je bila gotovo nujno potrebna, slovenskemu gospodarstvu ne bo koristila, pa je morda vendarle mogoče pričakovati, da se bo del negativnih rezultatov devalvacije prevesil z razbremenitvijo gospodarstva v pozitivne?

»Na vprašanje je težko odgovoriti. Kot sem že rekel, pa morajo devalvaciji slediti sistemske rešitve, nad katerimi je v okviru stabilizacije deklarirana tudi razbremenitev gospodarstva. To naj bi vsi in na vseh ravneh tudi upoštevali.«

Dodatne obresti takoj!

6% obresti zaradi devalvacije bodo obračunane in izplačane takoj

Glede 6 odstotnih dodatnih obresti, ki jih dobe varčevalci zaradi devalvacije dinarja, je v zadnjem trenutku prišlo do spremembe prvotno predvidenih pogojev, in sicer v tem smislu, da bodo te obresti priznane in izplačane takoj. Do ustreznega sporazuma je prišlo v torek na skupnem sestanku predstavnikov Združenja bank Jugoslavije in zveznega sekretariata za finance. Na tem sestanku je bil sklenjen sporazum o postopku za priznanje teh 6 odstotnih dodatnih obresti. Predstavniki bank so pristali na to, da bodo banke same iz svojih sredstev krile 3 odst., medtem ko bo šlo 3 odst. na breme federacije.

Hkrati je bilo dogovorjeno, da se spremeni prvotno predviden pogoj, da varčevalec v šestih mesecih ne bo dvignil vloge. Po sklenjenem dogovoru ta pogoj odpade in se bodo dodatne obresti obračunale in pripisale takoj po stanju vloge 24. januarja, vlagatelji pa bodo z vlogo in dodatnimi obrestmi lahko razpolagali takoj po obračunu. Te dodatne obresti bodo priznane tudi na zneske, ki so bili vloženi šele tik pred valorizacijo, ne glede na to, ali so bili vloženi kot nevezana vloga ali vezana na rok. Obračun po stanju 24. januarja pa hkrati pomeni, da se dodatne obresti računajo od zneska hranilne vloge skupaj z rednimi obrestmi za leto 1970. Seveda dobe dodatne obresti tudi vlagatelji pri poštni hranilnici, samo da jih v tem primeru krije v celoti federacija, ker poštna hranilnica ne ustvarja lastnih sredstev, saj mora ves denar od hranilnih vlog odvajati Narodni banki, sredstva za obrestovanje hranilnih vlog pa gredo v breme federacije.

V Združenju bank Jugoslavije so ob sklenitvi dogovora povedali, da znašajo zdaj vse hranilne vloge v Jugoslaviji okrog 16,5 milijarde novih dinarjev, vseh vlagateljev oziroma hranilnih knjižic pa je 7,5 milijona. Vlagatelji v Jugoslaviji bodo dobili od dodatnih obresti eno milijardo novih dinarjev. Pol milijarde bodo za dodatne obresti prispevale banke, ta znesek pa bo obremenjeval skupni dohodek bank v letu 1971. O lanskem predlogu, da bi banke uvedle dodatne obresti vselej, kadar bi zvišanje življenjskih stroškov preseglo določen obseg, pa bodo še dalje razpravljali v združenju bank.

F. S.

Uspešno sodelovanje v tekstilni industriji

Predstavniki proizvajalcev in uporabnikov tekstilnih strojev so se sporazumeli, da je treba v letošnjem letu podaljšati lanski sporazum o sodelovanju. Strinjali so se, da so bili uspehi obojestransko koristni in da bi se morali še nadaljevati.

Darilo kanadske vlade beograjski univerzi

Kanadski veleposlanik v Beogradu Bruce Williams je te dni izročil rektorju beograjske univerze darilo svoje vlade — 450 zgodovinskih, politično-ekonomskih in leposlovnih knjig. Angleške in francoske knjige so namenjene študentom zgodovine beograjske filozofske fakultete.

Zgledna vztrajnost

Poslanca socialnozdravstvenega zbora zvezne skupščine Vinka Kastelica smo vajeni videti v doslednih in vztrajnih bitkah za stališča, ki jih zastopa. Predvčerajšnjim je na seji zbora vztrajal pri zahtevi, naj veljajo za zdravstvo prav takšni pogoji za gospodarjenje kot v gospodarskih organizacijah. Zdi se mu namreč nesmiselno vztrajati pri trditvah, da je za zdravstvo denarja premalo in pri težnjah, da bi dajali zavarovancem še več pravic. Ločevanje tega dvojega je po njegovem prepričanju nalivanje olja na ogenj nezainteresiranosti zdravstva za gospodarjenje in prav tako spodbujanje nezanimanja gospodarstva za zdravstvo.

Ta poanta je bila v enem izmed amandmajev, ki jih je ZIS zavrnil v zvezi z resolucijo o ekonomski politiki za letos in ki so ga nato pristojni odbori umaknili. Kastelic pa je vztrajal pri zahtevi, naj ga ta zbor znova sprejme in naj zastopa tako stališče tudi v gospodarskem zboru in zboru narodov, ki bosta resolucijo sprejemala. Da bi razpravo lahko nadaljevali, je med sejo zbiral potrebnih deset podpisnikov za pismeni predlog amandmaja, nakar so poslanci z večino glasov sprejeli tekst, po katerem naj bi resolucija izenačila negospodarske dejavnosti z gospodarskimi.

V bistvu gre za to, da naj dobi zdravstvo končno možnost, da uvede funkcionalno amortizacijo, da ne bi zdravstvene ustanove neprestano nazadovale. Pri tem so nekateri poslanci očitali Kastelicu, da se v bistvu zavzema za nemogoče, ker bo to lahko šlo le v breme osebnih dohodkov ali na škodo pravic zavarovancev. Kastelic je na to odgovoril, da se mu zdi logično, da tisti, ki zdravljenje naroča, to tudi plača po vrednosti opravljenega dela.

Končno je že res čas, da prenehamo s posrednim financiranjem te dejavnosti in uveljavimo pravilo, da delovne organizacije ekonomsko presojajo vrednost zdravja v svoji proizvodnji in upravljanju in pridejo do sklepa, da je v zdravje vredno in ekonomično še več investirati. Seveda pa je stvar zdravstvenih krogov, da tudi sami poskrbijo za to, da se vrednost njihovega dela v rezultatih gospodarjenja pozna, da bo v gospodarski sferi cenjena in upoštevana.

Tak smisel tega amandmaja bi pomenil vsebinsko spremembo v resoluciji o ekonomski politiki za letos, vendar Kastelica čaka še dokaj ostra bitka v prihodnjih dneh, ker je možno, da pristojna zbora ne bosta istega mnenja — saj tudi poslanci socialnozdravstvenega zbora niso vsi tega mnenja (prej narobe) in pričakujejo, da se bo ta zbor moral sestati zaradi usklajevanja stališč tega in omenjenih dveh zborov.

V. Š.

Korupcija, ki je ni

Člani občinskega komiteja ZKS v Celju so se predvčerajšnjim na seji začudeno spogledali ob ugotovitvi, da lani korupcije v mestu ob Savinji praktično ni bilo. Zdelo se jim je verjetno nerazumljivo, da bi bilo Celje nekakšna deviška oaza sredi jugoslovanskega korupcijskega prostora. Vendar pa je bilo kljub razveseljivim podatkom javnega tožilstva nekaj dvomov; inž. Srečko Pukl je na primer menil, da bi mogli celo na področju korupcije govoriti o diferenciaciji: podjetja, ki so finančno na šibkih nogah, gotovo nimajo možnosti, da bi kogarkoli podkupovala, medtem ko imajo druga podjetja vsaj to možnost.

Dokler ne bomo vedeli, pri čem smo, imamo potemtakem na voljo le dve izbiri: ali se odločimo za korupcijo, ki je skoraj ni ali pa za možnost, da morda je.

D. H.

Preprečiti različne kombinacije

Verjetno je zdaj poglavitno vprašanje, ali bosta politika in njeno orodje — država — videli, v čem je reforma odpovedovala in kaj bi bilo treba narediti, da bi stekla; vprašanje se lahko glasi tudi, ali se bo politika v tej »podreformi« lahko dvignila na raven zahtev neke podlage, ki bo resnično veliko močnejša od tiste, na katero se je opirala leta 1965.

Stanje naše plačilne bilance, posebno odplačil, ki nam poberejo petino skupnega dohodka od izvoza oziroma kar 30 odst. dotoka konvertibilnih deviz, nam jasno govori, da ne bo mogoče nikamor brez žrtev in da ne bomo smeli trpeti nobenih karier na podlagi demagogije. Gospodarstvo, ki je izpostavljeno udarcem, teh udarcev ne bo moglo prenesti — ne takrat, če bi licitirali nadomestila za osebne dohodke, ne takrat, če bi celotno področje splošne potrošnje pustili nedotaknjeno. Naslednji dnevi bodo preizkušnja za vsakogar, zlasti za vse tiste, ki so dokazovali, da breme zveznih investicij razbija priložnosti za modernizacijo gospodarstva, zdaj pa kakor obsedeni licitirajo, koliko najsodobnejših avtocest naj bi zgradili v državi.

Takšnih vprašanj je cela vrsta in za zdaj naj rečemo samo tole: če ne bomo odpirali vrat konkurenčnemu uvozu, če ne bomo razčistili vse te džungle zunanjetrgovinskih predpisov in omejili zaščitne politike na tisto, kar je kot program zdravo in ima kak pomen za vrsto drugih panog in grupacij v državi, se bodo spet začele vse mogoče domače kombinacije in čez nekaj časa se ne bomo mogli izogniti ponovitvi leta 1961, 1965 in tudi 1971. Ravno tako se razume, da bo vse to delo močno oteženo in zamotano, če se politika ne bo zavzela za takojšnje in odločno uvajanje tržnih odnosov in mehanizmov v vse sfere življenja, saj bo le s tem lahko zagotovila, da posamezne lastne nezmožnosti ne bi ohromile zmožnejših, piše Ekonomska politika.

Mnenje in kritika

Odgovornost komunistov

Sklepi 18. seje centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije naj bodo obvezno napotilo članom Zveze komunistov za delo pri nadaljnjem uresničevanju gospodarske in družbene reforme

V organizacijah ZK so v širši obravnavi teze za 18. sejo CK ZKS, ki govorijo o uresničevanju reforme, stabilizaciji in ekonomskem sistemu. Delovni ljudje podpirajo teze in želijo, da se čimprej konkretizirajo in uresničijo ukrepi, ki so predvideni v tezah in ki bodo nesporno našli svojo obliko v sklepih same 18. seje. Pri uresničevanju tez pa sem prišel do nekaterih stališč in zaključkov.

Smatram, da je pomanjkljivost tez v tem, da posvečajo premajhno pozornost uresničevanju reforme, stabilizaciji gospodarstva in ekonomskemu sistemu v Sloveniji. Mišljenja sem, da bi naša republika v tezah morala najti v določenih vprašanjih posebno mesto, npr. že precej časa govorimo o načrtu perspektivnega razvoja slovenskega gospodarstva. Leta tečejo v razpravah, študijah, vendar konkretnih rezultatov ni. Menim, da bi morali čimprej izdelati gospodarsko razvojno pot naše republike in v tej smeri sprejemati instrumente in druge ukrepe. Le na osnovi tega bi bilo možno tudi v slovenskem gospodarskem prostoru izvajati selektivno gospodarsko politiko, ki bi morala biti ena izmed osnovnih načel izvajanja gospodarske reforme.

Teze sicer govorijo nekoliko o odgovornosti članov ZK za izvajanje dokumentov, ki bodo na osnovi teh tez sprejeti, vendar smatram, da bi morale teze še posebej poudariti politično odgovornost oseb — članov ZK, ki delajo v vodstvenih državnih, družbeno-političnih forumih in vodstvih delovnih organizacij. Opozoriti bi morali na konkretno odgovornost posameznih organov oziroma nosilcev raznih funkcij, ki naj se konkretizira, če ne drugače pa z demokratičnimi političnimi instrumenti kot so, nezaupnica, razrešitev, odstop in podobno.

Mnenja sem, da je vse premalo poudarjena ugotovitev slabi povezanosti delovnih organizacij in ustreznih znanstvenih institucij.

Krivda za to je na obeh straneh. Treba bi bilo tako ukreniti, da bi imelo gospodarstvo večji vpliv na delo znanstvenih institucij, prav tako pa tudi zagotoviti večji vpliv na tokove sodobnega gospodarjenja. Premalo se poudarja, da je za uresničevanje reforme, katere nosilci so nesporno delovne organizacije, vloženih vse premalo naporov v delovnih organizacijah za sodobno učinkovito poslovanje teh organizacij. Komunisti v takih delovnih organizacijah bi morali imeti ta problem stalno pred očmi.

Pri samih stabilizacijskih ukrepih bi morali poudariti, da so bili nekateri sprejeti na hitro, s premajhno strokovno pripravljenostjo in neproučenimi posledicami v praksi, zaradi česar je vrednost nekaterih ukrepov dvomljiva, kot npr., obvezni polog za uvoz, pa tudi pri zamrznitvi osebnih dohodkov bomo videli, kakšne situacije se bodo pojavile v praksi. V nekaterih delovnih organizacijah so po ustreznih in veljavnih postopkih v teku oktobra, novembra in decembra preteklega leta sprejele spremembe in dopolnitve pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov. Ponekod so predvideli, zlasti pri delavcih, ki delajo na normo, tudi morebitno povprečno večje doseganje osebnih dohodkov, kot znaša povečanje za 11 odstotkov. Delavci bodo na podlagi veljavnih pravnih aktov v posameznih organizacijah združenega dela zaslužili v povprečju več kot 11 odstotkov, ne bo pa to možno izplačati. Kakšen bodo posledice zaradi tega, se še ne ve.

Pri graditvi ekonomskega sistema pa bi morali predvsem poudariti, da mora biti državna regulativa, pa bodisi zvezna, republiška ali občinska glede poslovanja gospodarskih subjektov v pogojih samoupravnega tržnega gospodarjenja, omejena. Z državnimi predpisi ne bi smeli posegati in spreminjati že pravno ekonomsko reguliranih odnosov na osnovi prej veljavnih predpisov, med gospodarskimi organizacijami. Prav tako pa bi se morali postaviti na stališče, da bi bilo pri sprejemanju predpisov, pa bodisi v zveznem, republiškem ali občinskem merilu, potrebna večja možnost predhodnega proučevanja učinkov teh predpisov v praksi. Cela vrsta predpisov se namreč sprejme za delovne organizacije, ne da bi te lahko prej v tej ali oni obliki povedale svoje mnenje in stališče in dale pripombe. Predpisi se pogostokrat rojevajo v kabinetih, nato pa sprejmejo po hitrem postopku. Ko pa so sprejeti, se ugotovi njih neučinkovitost ali škodljive posledice, praksa pa jih poskuša zaradi nerealnosti. To pa ne pelje nikamor.

Pri obdelavi enotnega tržišča sem mišljenja, da ne smemo prezreti dejstva, da je treba v okviru enotnega tržišča spore med pravnimi in fizičnimi subjekti, ki se porajajo iz poslovnih razmerij, oziroma iz poslov blagovnega prometa, reševati v okviru enotnih osnov in izhodišč našega pravnega sistema.

Omenil bi še, da bi morale teze za sejo CK ZKS, na podlagi katerih bodo sprejeti ustrezni sklepi, ki bodo imeli politično in strokovno obeležje, dati tudi v določeni smeri poudarek izvajanju družbene reforme. Ob sprejemanju gospodarske reforme smo mnogo govorili tudi o družbeni reformi, o določeni družbeni preobrazbi in ustrezni zavesti delovnih ljudi, zlasti pa članov ZK, o prilagajanju na nove oblike gospodarjenja. Temu področju pa teze ne dajejo dovolj prostora. ZK kot politična organizacija tega v svojih sklepih ne bi smela prezreti.

To je le nekaj pripomb na zelo pomembno zadevo, saj nam bo ta zlasti v neposredni praksi pomembno napotilo in vodilo za delo v naprej.

PAVLE GANTAR

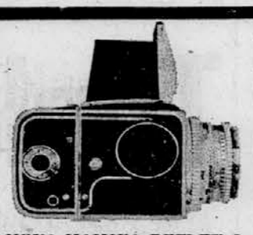

HASSELBLAD 500 C kompleten 372.000 lir

NOVA MAMIYA REFLEX 6 x 7
MAMIYA PROFESIONAL C 330, 139.000 lir
MAMIYA SUPER 23 6 x 9, kompleten 145.000 lir
ROLLEIFLEX TESSAR 3,5, 116.000 lir
EXAKTA VX 1000 1 : 2 Prisma, 72.000 lir
CANON SUPER 8 518/2 Zoom, 68.500 lir
CANON SUPER 8 518 Auto Zoom, 83.000 lir
CANON SUPER 8 814, 135.000 lir
NOV FILM EUROCHROME
HKRATI Z RAZVIJANJEM
2 x 8 – 1.200 / Super 8 – 1.700 lir
FILM PERUTZ 2 x 8, 1.480 lir
FILM PERUTZ SUPER 8 – 1.950 lir

FOTOTECNICA CARDUCCI – TRST – Via Carducci 25, tel. 61101

Deeskalacija na koroški način

Eskalacija nemško nacionalističnih čustev in celo strasti v deželi Koroški ob lanskem 10. oktobru in po njem se je sesedla pod pezo odpora zoper staromodni nacionalizem, neljubo dedino minulih desetletij. Formula proslave — zazrtost v minulost in nasršenost zoper koroške Slovence — ni bila formula uspeha. Kaj kmalu se je pokazalo, kako se da v resnici meriti avstrijsko demokracijo tudi po tem, kakšen je njen odnos do narodnih manjšin. Moderna Avstrija, ki naj bi bila utelešenje evropske misli, si ni mogla privoščiti vztrajanja na nemškem nacionalizmu stare sorte, tudi zato ne, ker ta nacionalizem nikoli ni bil in ni ogret za republiko Avstrijo in je imel pred očmi le veliki nemški rajh.

Od takega gledanja pa je bil le korak do nacizma.

Torej je prišlo do deeskalacije. Koroška socialistična stranka se je izrekla zoper desni ekstremizem, a tudi zoper levega. Koroška deželna vlada je obsodila pisanje glasila Heimatdiensta Ruf der Heimat, ki je zaklicalo na izbrisanje Slovencev. Potlej je koroško vodstvo ljudske stranke hlastno pospravilo v predal zakonski osnutek zastran ugotavljanja slovenske manjšine. Tako socialisti kot ljudska stranka so se izrekli zoper ugotavljanje manjšine in s tem prvič potrdili stališče slovenskih organizacij. Koroški deželni glavar je večkrat poudaril, da se bo še naprej zavzemal za mirno sožitje obeh narodov v deželi in za dobro sosedstvo s Slovenijo in Jugoslavijo. Po malone štirih letih je avstrijski kancler spet sprejel predstavnika obeh slovenskih organizacij. Morda največji sad teh pogovorov je bil sklep, da jih bodo maja nadaljevali in da bodo sploh postali redna praksa.

Deželni glavar Sima je potem pohitel, interveniral in dosegel, da so dali ad acta predlog (ali sklep?) o postavitvi spominskega kamna vojnemu zločincu Maier-Kaibitschu. Tudi na pogrebu bivšega nacista, voditelja nacistične Narodne zveze za nemštvo na tujem, je Hans Sima spregovoril o mirnem sožitju in sodelovanju s sosedi.

Vse to je dobro, veliko vprašanje pa je, ali je dovolj. Ali je to vse, kar se je dalo narediti? Je bilo to — kot menijo pesimisti — samo distanciranje na besedah? Včasih se zdi, da je res tako. Interna zadeva koroške dežele je, če pride na Steinacherjev pogreb ekipa vodilnih koroških politikov, razumljivo pa je tudi, da takšna udeležba ne more povzročiti navdušenja v slovenskih krogih. Interna zadeva avstrijskega pravosodja je, če presodi, da vloga treh koroških slovenskih študentov, naj uvedejo kazenski postopek zaradi članka v Ruf der Heimat, ne more biti sprejeta, ker da ni razlogov za pregon. Toda tako ravnanje je hočeš nočeš objektivno zaščita najbolj zagrizenih sovražnikov Slovencev.

Tudi na drugih področjih se stvari niso premaknile v prid večji enakopravnosti koroških Slovencev in njihovi dejavni zaščiti kot manjšine. Izreči se zoper ugotavljanje manjšine je sicer dobrodošlo dejanje, a ni lepo, če nekateri hkrati svetujejo na pol naglas, češ, ne silite k ureditvi bistvenih določb člena 7 državne pogodbe, ker ta ureditev nujno predpostavlja ugotavljanje manjšine!

Lepo je, če so se izrekli za enakopravno sodelovanje jugoslovanskega kapitala na Koroškem, a ne moremo biti srečni, če so nekateri vplivni krogi dejansko blokirali predloge, da bi do česa takega prišlo.

Ne gre za nepočakanost, marveč kratko malo za dobri stari rek: dvakrat da, kdor hitro da.

J. SIRCELJ

Naftna kriza?

Združene države Amerike so sinoči opozorile zahodno Evropo, da ji v primeru, če bližnjevzhodne naftne države ustavijo izvoz nafte, ne bodo mogle priskočiti na pomoč, kakor so to storile v podobnih razmerah leta 1967.

Republikanski senator John Tower, ki ima dobre zveze z vrhovi ameriškega naftnega kapitala, je izjavil, da bi zahodna Evropa po morebitnem zastoju dobav nafte z Bližnjega vzhoda v treh mesecih izčrpala svoje zaloge.

Do embarga na izvoz bližnjevzhodne nafte bi utegnilo priti, če proizvajalke nafte z tega dela sveta ne bi mogle prisiliti petrolejskih družb, da popustijo pred zahtevo, naj se poveča udeležba teh dežel pri delitvi dohodka od izkoriščanja nafte.

LAPLACE: SKRBNI VRTNAR

»Paris-Match«, Pariz

Dvoboj obtoževanj

Amin obtožuje Oboteja za plemenski razkol, ta pa Amina za spletke in zločine; Obote se vrača, Amin ga sam vabi

KAMPALA, 27. jan. Vodja ugandskega vojaškega režima general Idi Amin je imel sinoči, kot poroča iz ugandske prestolnice Kampale Reuter, tiskovno konferenco, na kateri je poudaril, da v državi ni več pravega odpora novim oblastem, kljub temu, da se silam vojaškega udara postavljajo po robu nekateri »vojaški elementi«, ki jih je Amin označil za »zapeljane«.

General Amin je tudi tokrat ponovil nekatere obtožbe iz prejšnjega dne na rovaš vlade odstavljenega predsednika Miltona Oboteja, češ da je dajal prednost pripadnikom svojega plemena in tako ustvarjal plemenski razkol.

Medtem ko je prejšnji dan obtoževal Obotejevo vlado tudi za podkupovanje in bogatenja, pa je na sinočnji tiskovni konferenci Amin izjavil, da ne nasprotuje Obotejevi vrnitvi v deželo, če bi to želel, dodal pa je še, da je imel »bivši predsednik okoli sebe slabe svetovalce«. Hkrati pa je Amin opozoril na nujnost boja zoper korupcijo in vseh drugih oblik »zapravljanja državnega denarja«.

Zastran prihodnjega političnega življenja v državi je vodja vojaškega režima napovedal obnovitev strankarske aktivnosti, pri čemer bi smel svobodno delovati tudi Obotejev Ljudski kongres, ki je bil doslej v Ugandi vladajoča stranka. General Amin je tudi obljubil, da bodo kmalu izpustili iz zaporov vse politične jetnike, ki so jih bili zaprli pod Obotejem.

Skoraj istočasno z Aminovo tiskovno konferenco je v tanzanijskem glavnem mestu Dar es Salamu govoril tudi odstavljeni predsednik dr. Milton Obote. Rekel je, da ni nikjer iskal političnega zatočišča in da se vrača domov.

Obote je poudaril, da so »poskus vojaškega udara« podprli od zunaj in da so ga izvedli »služabniki tujcev in izdajalci«. Obdolžil je Amina, da je osebno odgovoren za pojav »kondoizma«, kot v Ugandi imenujejo razboljniške gangsterske tolpe. Rekel je, da so »orožje, ki je skrivnostno izginilo iz vojaških skladišč, našli pri teh razbojnikih«, in da od Amina o tem ni nikoli dobil pojasnila. Obote je obdolžil Amina, da je sam osebno podkupil skupino teh razbojnikov za lanski uboj namestnika poveljnika vojske generala Okoja in njegove žene. Po Obotojevih besedah je prišlo do vojaškega udara zato, da bi ljudje, kot je general major Amin, prikrili svoje zločine in spodrsljaje in da ne bi prišli pred sodišče.

Po drugi strani je general Amin rekel v svoji od tankov obkroženi rezidenci, da iz uradov ne bodo sneli Obotejevih slik, dodali pa jim bodo slike nekdanjega kralja Mutese, ki je umrl predlani v londonskem izgnanstvu. Politični opazovalci dopuščajo možnost, da bi se spet pojavila rojalistična stranka »Kabaka Yekka«, ki so jo prepovedali leta 1966, ko je Obote s pomočjo vojske uvedel republiko. Na ta način bi si Amin pridobil podporo Bugande, najmočnejšega izmed nekdanjih uganskih kraljestev, kjer je imel Obote največje preglavice z opozicijo. Amin je s svoje strani navedel kot vzrok udara to, da je Obote zaukazal iz Singapura, kjer je bil na commonwelthskem vrhu, »naj razorožijo vse vojake in častnike, ki ne pripadajo plemenu Lango, iz katerega je Obote«.

V glavnem mestu se položaj normalizira, čeprav je bilo danes v zgodnjih jutranjih urah še slišati streljanje iz raznih delov mesta. Drugod po državi je menda mir. General Amin je povedal, da bodo namesto Oboteja volili novega predsednika na splošnih volitvah, na katerih bi sodelovale vse stranke, tudi Obotejeva.

Današnja »Pravda« piše, da stoji za udarom »notranja reakcija in predstavniki tujega kapitala«. Ugandski udar ostro obsojajo tako uradni krogi kot vsa javnost v Tanzaniji. List »Nationalist« piše, da gre v Ugandi za »desno usmerjeni, nazadnjaški udar izdajalskih oficirjev, ki so bili že poprej lakaji imperialističnih gospodarjev«. Po pisanju tega časnika je stal v ozadju zarote tudi eden izmed ministrov bivšega predsednika Oboteja, vendar njegovega imena ne omenja. List nazadnje odkrito zahteva, da »morajo sosednje prijateljske afriške države zadušiti z vojaško intervencijo sramoten upor v Ugandi«.

UGANDSKI GRB

Drage in nevarne laži

Demokratski senator McGovern se je zavzel za priznanje LR Kitajske

WASHINGTON, 27. jan. (Tanjug) — Demokratski kandidat za predsednika ZDA, senator McGovern, se je zavzel za »temeljito spremembo« ameriške politike do Kitajske. Poteguje se tudi za navezavo diplomatskih stikov in za sprejem Pekinga v OZN. Poleg tega je zahteval navezavo trgovinskih in kulturnih stikov s Kitajsko. Dosedanjo politiko »dragih in nevarnih laži«, ki so jo ZDA zagovarjale zaradi domnevne bojaželjnosti Kitajske, bi bilo treba zavreči. Zato naj bi administracija odstopila od načrtov, da bi zgradili sistem protiraketne obrambe, usmerjen proti Kitajski.

McGovern je to stališče razložil na nekem predvolilnem zborovanju v Kaliforniji, kjer je javnosti prvič orisal svojo zunanjepolitično orientacijo v prizadevanju, da bi si zagotovil podporo na volitvah za predsednika ZDA.

Obletnica indijske republike

NEW DELHI, 27. jan. (Tanjug). Obletnico razglasitve republike Indije so včeraj praznovali v New Delhiju in drugih večjih indijskih mestih z veliko parado. Mimo predsednika republike Girija in drugih vodilnih osebnosti so se v dobrih dveh urah zvrstile enote vseh rodov indijske vojske, predstavniki iz 18 indijskih držav pa so prikazali uspehe v gospodarskem in kulturnem razvoju, tradicionalne običaje in noše.

Spodrezani frak

... Portugalska policija je ugotovila, da več kot tisoč šoferjev ne zna ne brati in pisati. Pri šoferskih izpitih so se izkazali z ponarejenimi dokumenti o končani osnovni šoli.

Policija je še odkrila, da tudi vodja ponarejevalcev, ki so dobavljali ponarejena potrdila, ne zna brati in pisati.

x x x

... Skupina sociologov z Rogersove univerze v ZDA je raziskovala, s čim se odlikuje sodobni ameriški biznizmen in objavila poročilo, v katerem med drugim pravi: »Osnovne značilnosti so brezobzirnost in nenačelnost, nagnjenje k kršitvi zakonov pri doseganju ciljev in pripravljenost vselej poteptati vsako moralo. Z drugimi besedami, za poslovni uspeh so potrebne enake kvalitete in sposobnosti kot so tipične za kriminalce«.

Zmaga desnice

»Lobby industrijcev« še vedno suvereno obvladuje vsa reformska prizadevanja v krščansko demokratski uniji

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

DÜSSELDORF, 27. jan. 18. kongres opozicijske krščansko demokratske unije (CDU) se je danes končal v znamenju zmagoslavja ortodoksnih sil. Svojega največjega uspeha pa strankina desnica ni dosegla pri sprejemanju programskih smernic za zunanjo politiko, marveč pri odločanju o predvidenem razvoju družbene politike: kongres je sinoči z večino šestih glasov zavrnil načelo o paritetnem delojemalskem soodločanju v velikih podjetjih.

»Krilo industrialcev se je uveljavilo,« naslavlja danes svoje kongresno poročilo socialdemokratski list »Düsseldorfer Nachrichten« in meščanski Rheinische Post« piše o »porazu vodstva CDU«. Vprašanje soupravljanja (»mitbestimmung«) je že dolgo osrednje vprašanje družbene preobrazbe v Zahodni Nemčiji. V velikih rudnikih in jeklarnah je načelo soudeležbe pri upravljanju delno že uveljavljeno, in sicer tako, da tretjino članov upravnih odborov velikih koncernov sestavljajo zastopniki delavcev (večinoma sindikalni funkcionarji). Socialdemokrati menijo, da bi bilo treba načelo soodločanja razširiti na vse gospodarske panoge, razen tega pa uvesti pariteto — v vodstvenih organih bi morali biti delodajalci in delojemalci zastopani z enakim številom glasov. Za uvedbo takšne prakse potrebuje vlada absolutno večino v parlamentu. Ker od liberalne koalicijske partnerice (FDP) podpore ne more pričakovati, se je SPD precej zanašala na levo krilo CDU, na krščanske socialiste na čelu z nekdanjim ministrom za delo Hansom Katzerjem, ki že ves čas po vojni zahtevajo dokaj radikalne ukrepe za izboljšanje položaja delavcev. Po sinočnjem glasovanju je očitno, da »lobby industrialcev« še vedno suvereno obvladuje vsa reformska prizadevanja v stranki.

Današnji zadnji dan je bila na sporedu debata o zunanje političnih smernicah strankinega programa. Spričo Brandtovih včerajšnjih zelo uspešnih pogovorov s Pompidoujem in spričo Bahrovega relativnega optimizma po obisku v vzhodnem Berlinu (njegovi pogovori z Michaelom Kohlom se bodo nadaljevali že 4. februarja v Bonnu), je bil danes slab dan za opozicijski obstrukcionizem in predstavniki mladinske organizacije so skušali v debati pridobiti čimveč pristašev za spravljivejšo zunanjo politiko. Tudi uravnoteženi in diplomatsko gladki diskusijski prispevek »moskovskega popotnika« in predsednika zunanjepolitičnega odbora v Bundestagu Gerharda Schröderja je prispeval k ozračju stvarnosti in realizma, toda nazadnje so bile vendarle sprejete tiste programske formulacije, ki so bile predpisane v govorih Kiesingerja, Barzla in Straussa. Uradna zunanja politika CDU ostaja nespremenjena.

Kongres opozicijske stranke se je končal v nelagodnem razpoloženju in v zavesti precejšnje neenotnosti v strankinih vrstah.

SLAVKO FRAS

Tuji delavci v Franciji

PARIZ, 27. jan. (Tanjug). V Franciji se je lani nanovo začasno zaposlilo okrog 160.000 tujcev (Alžirci pri tem niso všteti). Sedaj je v tej državi na začasnem delu približno 3 in pol milijona tujcev. Lani so se najbolj množično priseljevali Portugalci — z 88.000 prišleci so po Alžircih, Špancih in Italijanih postali »četrta kolonija« tujcev. Jugoslovanov se je v tem obdobju v Franciji zaposlilo 10.500, to je okrog 2000 manj kot leta 1969.

Kritika Gomulke

Krakovski tednik ostro obsoja prakso prejšnjega vodstva in se zavzema za nov in boljši način vodenja države

VARŠAVA, 27. jan. (UPI). Krakovski tednik »Życie Literacki« kritizira odstavljenega komunističnega voditelja Gomulka, ker je z enostranskimi odločitvami paraliziral sistem, in zahteva nov način vladanja, brez »marionet« in podkupljenih funkcionarjev. »Dialog med gluhimi je naposled končan,« piše glavni urednik lista Wladislaw Maciejek v članku, v katerem razčlenjuje politične rezultate decembrskih nemirov v baltiških območjih Poljske.

»Sedaj je najpomembneje, da potekajo razprave v ugodnem ozračju, da bi se izognili nestrpnosti in konspirativnim vznemirjenjem. Z razpravami in kritiko bomo vsekakor laže odpravili napake in preprečili, da bi se ponavljale,« piše Maciejek.

Maciejek tudi opozarja, da se je stari politbiro, preden so ga rekonstruirali in preden je 20. decembra prevzel vodstvo partije Gierek, sestajal vsebolj poredkoma. V štirih mesecih lanskega leta ni bilo niti ene seje. Odločal je en sam človek, piše list, pri tem pa ni nobenega dvoma, da ima v mislih Wladislawa Gomulka.

»Odločitev o zvišanju cen živil, ki je neposredno izzvala nezadovoljstvo in nemire, je sprejel le ozek krog ljudi v vodstvu centralnega komiteja.« Glavni urednik lista v uvodniku tudi opozarja, da je prihajalo do pogostih dezinformacij, nezadovoljstvo pa je postajalo vse večje. Kakršenkoli poskus, da bi dobili natančnejša pojasnila, je bil zaman, tisti, ki so si za to prizadevali, pa so veljali za sovražnike obstoječega.

Dejavnost posameznikov so popolnoma ohromile enostranske odločitve, piše Maciejek. Ministri, sekretarji in predstavniki krajevnih oblasti se sploh niso čutili odgovorne za sklepe, ki so jim jih vsilili. »Delavsko samoupravljanje v tovarnah je bilo le navidezno.« Sejm — poljski parlament — ki je sprva toliko obetal, so naglo ohromile odločitve vladajoče peščice, zlasti od oktobra 1956. Urednik ima v mislih precej večje funkcije parlamenta v kratkem obdobju liberalizacije leta 1956. Očitno se Maciejek glede tega strinja z nekdanjim članom politbiroja Kliszkom, ki je bil namestnik predsednika sejma.

»Skrajni čas je, da sprejmemo sklepe in decentraliziramo oblast,« piše glavni urednik »Życie Literacki«. »Gierek je dejal, da mora biti vlada zares vlada, torej mora biti minister — minister, krajevni predsednik zares predsednik, saj je obdobja poveljevanja naposled konec. Končno moramo zvedeti, koliko zaslužijo direktorji in krajevni predstavniki oblasti. Imajo komisije, dobivajo odstotke in premije od vsega, tudi za laži.«

»Ti ljudje imajo vile in avtomobile, uporabljajo pa državne limuzine, kadar pošiljajo svoje otroke v cerkev k obhajilu, seveda daleč iz mesta. A nihče ne verjame, da je mogoče hišo ali avtomobil kupiti s povprečno plačo. Vsi ti tovariši imajo partijske knjižice. Tega ni mogoče več dopuščati.«

Urednik »Życie Literacki« piše, da bi morali decembrski nemiri koristiti poljskemu komunizmu, saj so izvali nekatere spremembe. »Ne verjamemo, da je bil to upor proti socializmu.« Maciejek omenja, da so se po decembrskih dogodkih mnogi pridružili partiji. »Tiste dni je na stotine delavcev in intelektualcev stopilo v partijo — kot nasprotje onim, ki so kapitulirali in dezertirali.«

ISKRA
Tovarna usmerniških naprav
NOVO MESTO
v ZP Iskra Kranj

razpisuje
zaradi širjenja poslovanja in reorganizacije naslednja vodilna delovna mesta:

1. VODJO gospodarskega sektorja
2. VODJO tehnološkega sektorja
3. VODJO proizvodnega sektorja
4. VODJO sektorja kvalitete

Vabimo sposobne in aktivne strokovnjake, ki želijo svoj uspeh graditi na uspehu tovarne.

Za vstop na razpisana delovna mesta morajo kandidati poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:
za delovno mesto pod 1.: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in 3 leta ustrezne prakse;
srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in 10 let ustrezne prakse,
pasivno znanje vsaj enega svetovnega jezika;
za delovno mesto pod 2.: visoka ali višja izobrazba elektro smeri in 5 let ustrezne prakse,
pasivno znanje vsaj enega svetovnega jezika;
za delovno mesto pod 3.: visoka ali višja izobrazba elektro smeri in 3 leta ustrezne prakse,
srednje strokovna izobrazba elektro ali strojne smeri in 10 let ustrezne prakse,
pasivno znanje vsaj enega svetovnega jezika;
za delovno mesto pod 4.: visoka ali višja izobrazba elektro smeri in 3 leta ustrezne prakse v stroki,
pasivno znanje vsaj enega svetovnega jezika.

Prosimo, da vlogi priložite zadnje šolsko spričevalo in kratek življenjepis.
Tovarna nudi stanovanje po dogovoru.
Prijave sprejema razpisna komisija do 10. februarja 1971.
694

JUGOSLOVANSKI GRADBENI CENTER
BEOGRAD, BULEVAR REVOLUCIJE 84
tel. 433-330

SPECIALIZIRANA RAZSTAVA
MATERIALA ZA FASADE
NOTRANJIH STEN IN STROPOV
Razstava bo odprta od 1. do 15. marca 1971 od 9. do 20. ure

Toplo-hladna zaveza

Vse pogostejši kratki stiki med Washingtonom in Brusljem - ZDA: smo za napredek EGS, toda . . . - Od kod frče obtožbe o zazibavanju v utvare

Konec minulega in v začetku letošnjega leta je prišlo med Brusljem in Washingtonom do kar nekam mučnega kratkega stika. V centrali Evropske gospodarske skupnosti, v glavnih mestih njenih članic ter v Veliki Britaniji so se jeli spraševati, kakšni so pravzaprav resnični nameni Združenih držav v zvezi z EGS. Nekako sredi januarja je dal Washington vznemirjenim zahodnoevropskim zaveznikom tiho, a na bolj avtoritativen način vedeti: smo za poglabljanje, smo tudi za širjenje EGS. Toda iskre, ki so se kresale ob trenjih, s tem niso ugasnile.

Takšnih isker je prišelo največ ob lanskem obisku ameriškega trgovinskega ministra Mauricea Stansa in ob letošnjem evropskem potovanju kmetijskega ministra Clifforda Hardina po zahodni Evropi; cela ploha se jih je zlila v času, ko se je Nixon v kongresu trudil zajeziti protekcionistični Millsov zakon (ta je zdaj v proceduri zastal, ni pa »umrl«); nov val se je sprožil ta mesec, ko so ameriški veleposlaniki v šestih glavnih mestih članic, v centrali EGS in v Londonu ustno protestirali zoper načrtovano razširitev cone, v kateri bodo veljala protekcionistična in diskriminacijska pravila igre za trgovino.

Mešani občutki

Ameriška pozicija v zvezi z EGS je protislovna, Washington opazuje Skupnost in njeno početje z občutki, ki so hudo mešani.

Washingtonska ocena in politika morata biti seveda kot pri sleherni globalni sili kompleksni. Glavno merilo takšne ocene in politike so odnosi med Združenimi državami in Sovjetsko zvezo ter na daljši progi in v bolj azijsko-pacifiškem kontekstu še med ZDA in Kitajsko; na ameriško-evropski relaciji pa so glavno merilo gotovo razmerja sil med zahodnim in vzhodnim taborom držav.

Po tem prevladujočem kriteriju za oceno je EGS za ZDA predvsem element, ki gradi in utrjuje moč vsega zahodnega tabora. Glavni Nixonov planer za obrambo in zunanjo politiko Henry Kissinger je enako kot njegov predsednik prevzel v svoj pojmovni arzenal idejo predsednika Kennedyja o atlantski ali atlantsko-pacifiški skupnosti, ki naj bi politično, vojaško in gospodarsko povezovala vse visoko razvite kapitalistične države. Slonela naj bi skupnost na tako imenovani »twin-pillar strategy«, na strategiji, oprti ob dva stebra, ameriški in zahodnoevropski — v vojaškem, političnem in gospodarskem smislu. V takšni obči podobi nastopa EGS predvsem kot enotna, trdna in naglo razvijajoča se gospodarska podlaga za NATO in za politično kohezijo zahodnega tabora. Torej: kolikor trdnejša, kolikor krepkeje povezana, kolikor nagleje napredujoča in celo kolikor večja EGS — toliko bolje.

Toda:

Nobenega družbenega projekta ni mogoče izpeljati, ne da bi trčili ob notranja nasprotja in protislovja. Med ZDA in EGS obstajajo zdaj vsaj tri velika območja takšnih protislovij in nasprotij.

Zelene pregrade

Gospodarska struktura EGS se je začela institucionalno najprej graditi ob skupnem kmetijskem trgu. Ta trg pa sloni na garantiranih odkupnih cenah za pridelke, ki so tako visoke, da »pokrivajo« relativno visoke proizvodne stroške znotraj EGS. Za zaščito pred konkurenco uvoza od zunaj — in tudi iz ZDA — obstajajo gibljive dodatne davščine na kmetijski uvoz, tako imenovani prelevmaji, ki avtomatično izenačujejo ceno uvoza s ceno domačih kmetijskih pridelkov. Poleg tega gredo dohodki od prelevmajev spet v skupni kmetijski sklad EGS, ki iz njega subvencionira lastno kmetijstvo, ga delno tudi modernizira ter ga usposablja za konkurenco z zunanjim svetom. Zaradi tega so ZDA že od vsega začetka ostro napadale protekcionistično aparaturo EGS. V zadnjem času na primer Američani trdijo, da je njihov kmetijski izvoz v EGS v zadnjih nekaj letih občutno upadel (1966—1970 za 47 odstotkov). Bruselj odgovarja, da je ostala povprečna letna vrednost nespremenjena — 1,3 milijarde dolarjev. Da, pravijo Američani, toda to je »stagniralo«, vsa mednarodna trgovina pa naglo raste, in razen tega v 1,3 milijarde ni upoštevana inflacija. Takšno je torej prvo torišče spora.

Drugo sporno območje se je izoblikovalo, ko so postale nekdanje meglene želje o širjenju EGS dosti bolj realne. Ima to območje dva dela.

Prvi del sestavljajo kandidati za vstop med polnopravne članice EGS: Britanija, Danska, Irska in Norveška. Britanija je najvažnejša. ZDA izvažajo tja nekako za pol milijarde dolarjev letno tobaka, žit in drugega kmetijskega blaga, za katero bi veljala zaščita EGS. Britanska vlada je v dosedanjih pogajanjih z EGS že sprejela zahtevo, da bo morala uvesti prelevmaje. ZDA so v Londonu protestirale in terjale, da Britanija in EGS vključita v sporazum o vstopu posebno klavzulo za varstvo ameriških interesov. Ne London ne šesterica še niso odgovorili, toda glavni britanski pogajalec z Brusljem Rippon pojde zaradi tega osmega marca na težavne razgovore v Washington.

Neprijetno širjenje

Drugi del sestavljajo pridružene članice EGS v Afriki, članice Commonwealtha v Aziji, na Pacifiku in v Karibih ter sredozemske dežele, ki imajo z EGS preferenčne sporazume. Že zaradi konvencije iz Yaoundeja, ki povezuje 18 afriških dežel, nekdanjih francoskih kolonij, z EGS v preferenčno carinsko cono, so ZDA večkrat grozile, da bodo v skrajnem primeru nastopile celo proti temu, da bi te dežele vključili v občo shemo carinskih preferenc, ki naj bi jih vse visoko razvite države dale vsem deželam v razvoju. Zdaj, ko so se čezmorske članice britanskega Commonwealtha spremenile v eno glavnih pogajalnih točk med Britanijo in EGS; ko Britanija terja za 9 afriških članic te skupnosti podoben status, kot ga imajo partnerke v konvenciji Yaounde in se Bruselj s tem vsaj v načelu strinja; ko terja London »poseben status« za karibske članice Commonwealtha, za Novo Zelandijo in deloma Indijo ter Pakistan — zdaj pa to sodu ameriške potrpežljivosti izbija dno. Tu so se ameriški interesi zapletli v hud klobčič z interesi Britanije, EGS in prizadetih članic Commonwealtha. Nekaj podobnega, čeprav precej manj pomembnega, se je zgodilo ob snovanju preferenčnih trgovinskih sporazumov med EGS in vrsto sredozemskih držav, ki sporazume ali že imajo ali pa se o njih pogajajo. Tu je za sedaj prizadet predvsem ameriški izvoz citrusov v EGS, a v ZDA se poslovni krogi mračno boje, da sedanja stopnja povezave med EGS in delom Sredozemlja še ni zadnja in najkrepkejša.

Tretje sporno območje se razprostira okrog dolarja in njegove svetovne vloge.

V šestdesetih letih so ameriški plačilni primanjkljaji ostali nekaj, kar se zanesljivo nadaljuje v sedemdeseta. Ameriške monetarne rezerve krijejo trenutno komaj še četrtino kratkoročnih terjatev, katerih večina je v zahodnoevropskih rokah — in znotraj tega kroga v rokah EGS. V takšnih razmerah se dolar kot glavni steber svetovnega monetarnega sistema drži v nespremenjeni vlogi le s političnim sporazumom med ZDA in zahodno Evropo. Spričo, tega so Američani zahodnim Evropejcem in Japoncem v zadnjih dveh treh letih nekajkrat izredno jasno in tudi grobo povedali, kar je rekel sloviti vodja »monetaristične šole« Milton Friedman: »Ne delajte si utvar, da sloni svetovni monetarni sistem na zlati podlagi ali na podlagi iz ‚zlatih deviz'; v resnici sloni na dolarski podlagi.«

Konkurenca dolarju

Prav pred kratkim pa je predsednik mednarodnega monetarnega sklada Pierre-Paul Schweitzer podobno ostro odbrusil: »Naj se ZDA nikar ne zazibavajo v iluzije, da je njihov dolar konvertibilen. Konvertibilnost naj mu raje pravočasno vrnejo.« Kaj se je skrivalo za izjavo? Po vsej verjetnosti dejansko monetarno razmerje sil, ki se izraža med drugim tudi v tem, da ima EGS že sedaj v monetarnem skladu, svetovni banki in drugih mednarodnih finančnih ustanovah približno enako krepak vpliv kakor ZDA, če ne že krepkejšega. Vrh tega se je EGS zdaj resno lotila graditi monetarno in ekonomsko unijo. Iz nje naj bi se konec sedemdesetih let razvilo enotno zahodnoevropsko monetarno območje, če ne celo »evropski denar«. Naj se za tak denar navsezadnje odločijo ali ne — če bo monetarno-ekonomska unija nastala, bo evrovaluta postala močan, brez slehernega dvoma enakovreden tekmec ameriškemu dolarju. To pa bi bil znamenit preobrat.

Tako bi protislovni ameriški odnos do EGS navsezadnje kljub občasnim sunkom k prijateljstvu ali napetostim lahko na kratko opredelili takole. Za Združene države je EGS pomemben in močan zaveznik v tekmovanju s taborom, zbranim okrog Sovjetske zveze; toda znotraj zavezništva nastajajo trenja, ki vznikajo iz navzkrižij med zelo realnimi interesi. V skrajni konsekvenci gre za počasen, toda viden proces, v katerem se razporeditev moči in vpliva v zahodnem taboru in drugod po svetu spreminja relativno v škodo ZDA in v prid EGS.

In iz tega se v resnici krešejo iskre.

DUŠAN DOLINAR

Novice

ZAGREB: **Lhotkin »Vrag na vasi« spet v HNK** — Nocoj bo v HNK premiera najbolj popularnega hrvaškega baleta, »Vraga na vasi« F. Lhotke. Ta celovečerni balet, inspiriran z narodnimi temami, je doživel svojo praizvedbo 1935. v Zürichu, jugoslovansko premiero pa dve leti kasneje v HNK. Originalno koreografijo avtorjev scenarija Pie in Pina Mlakarja je za tokratno predstavitev obnovil Zvonimir Reljić, medtem ko je dirigent K. Kraus. V obnovljeni izvedbi »Vraga« nastopajo: Štefan Furjan (Mirko), Damir Novak (Vrag), Vesna Butorac (Vraginja — na sliki), Džurdžica Ludvig (Jela) in drugi.

LJUBLJANA: **razstava in glasbeni večer v PEN klubu** — Drevi ob 19. uri bo v prostorih Pen kluba otvoritev razstave del akademskega slikarja Bineta Roglja. Otvoritev bo povezana z glasbenim večerom, ki ga bosta priredila Zlata Ognjanović in prof. Marjan Lipovšek.

CELJE: **opera** — V nedeljo, 31. januarja, bodo člani Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora v Celju uprizorili Donizettijevo opero »Lucija Lammermoorska«. Naslovno vlogo bo pela Nada Vidmarjeva, v drugih vlogah pa bodo nastopili Sergio Brunello, Zorica Bradačeva, Aleksander Kovač in drugi. Dirigiral bo Vladimir Kobler.

MARIBOR: **okrepljen znanstveni team za zbornik »Otrok in knjiga«** — V uredništvu zbornika »Otrok in knjiga« so mariborski pedagoški delavci pritegnili tudi dr. Slobodana Markovića, profesorja na filozofski fakulteti beograjske univerze. Dr. Marković je tudi sodelavec »Zmajevih iger« in eden izmed njihovih vodstvenih delavcev, kar obenem vzbuja upanje, da se bo ta institucija, ki se prav tako kot Festival Kurirček ukvarja z mladinsko književnostjo in z odnosi mladine do knjige, bolj približala delu okrog zbornika.

BEOGRAD: **jugoslovanski kulturni teden v Tunisu** — Sredi februarja bo v Tunisu jugoslovanski kulturni teden. Podobna tuniška manifestacija je bila pri nas pred dvema letoma. V času jugoslovanskega kulturnega tedna bodo tuniški kulturni javnosti naše kulturno umetniške institucije ter posamezne skupine predstavile sodobne tokove nacionalnih kultur Jugoslavije.

BEOGRAD: **razstava kanadske grafike** — V beograjskem Muzeju sodobne umetnosti bodo ob koncu meseca odprli razstavo sodobne kanadske grafike. Razstava bo predstavila rezultat grafičnih prizadevanj v zadnjem desetletju. Na njej bo sodelovalo 48 avtorjev s 60 deli.

BEOGRAD: **gradivo za zgodovino domačega filma** — Beograjski filmski inštitut je objavil filmografijo jugoslovanskega filma za razdobje od 1945 do 1965. Pripravljali so jo tri leta. To doslej naše največje delo s področja jugoslovanske filmske dokumentacije vsebuje 40.000 filmografskih podatkov. Iz gradiva je razvidno, da je bilo v tem razdobju v naši državi posnetih 2977 filmov ter da je bilo v prvih mesecih po osvoboditvi posnetih šest dokumentarcev, že naslednje leto 33 filmov, leta 1947 37, med njimi tudi Slavica. Filmska proizvodnja je bila največja leta 1962, ko smo posneli 245 filmov. V seznamih filmografije so imena vseh filmskih delavcev, ki so sodelovali pri realizaciji teh del.

PRIŠTINA: **12 albanskih filmov** — Po prvih stikih med predstavniki »Kosova filmi« iz Prištine in tiranskega filmskega studia »Shqiperia e re« (Nova Albanija), te stike so vzpostavili pred letom dni, je prispelo iz Albanije dvanajst filmov (šest igranih in šest dokumentarnih). Tajnik podjetja »Kosova filmi« Petrit Dushi, ki se je te dni vrnil z razgovorov v Tirani, je izjavil, da bodo te filme v kratkem začeli predvajati v naših kino dvoranah in na TV. V skladu s sporazumom o menjavi filmov z Albanijo bodo v Tirano poslali naše filme, med katerimi bodo seveda tudi tisti, ki obravnavajo kosovsko tematiko.

Poenostavljeni računi

Naj bi delavci v tujini plačevali prispevek za šolanje svojih otrok doma?

Pri raznih zahtevah po denarju navadno delamo račune brez krčmarja, kadar mislimo samo na svoje potrebe in koristi. Tako nekako je bilo zadnje čase in že vse lansko leto tudi s problemom izobraževanja otrok naših delavcev, ki so začasno v tujini. V strokovnih službah so namreč izračunali, da bi za te otroke, ki se šolajo pri nas, morali dobiti kakih 450 milijonov dinarjev oziroma toliko, kolikor znaša 7,5 odst. stroškov za izobraževanje pri nas vsako leto.

Ta račun je sila enostaven, tako enostaven, da nas je takšnega poenostavljanja lahko strah. Izveden je iz nekaj dokaj netočnih številk, ki jim je veljalo že takrat reči, da so zelo približne. Glasi pa se ta račun takole: če upoštevamo, da je v tujini zaposlenih okrog 720.000 naših delavcev in če računamo, da je vsaj polovica , to je 360.000 poročenih, in vemo, da stane šolanje enega otroka v enem šolskem letu 1300 dinarjev, potem so skupni stroški za šolanje vseh teh otrok okrog 450 milijonov dinarjev.

Težava je v tem, da ne vemo natančno, koliko naših delavcev v tujini je poročenih, koliko otrok imajo in koliko njihovih otrok se šola doma. Nadalje ne vemo natačno, koliko je zunaj zaposlenih. Včasih že govorimo o številki milijon (nekateri o večji, drugi o manjši številki) in torej ne moremo niti približno izračunati, ali bi potrebovali za šolanje teh otrok 600 ali 450 milijonov dinarjev, ali je torej znesek, o katerem govorimo, 7,5, 10 ali več odstokov stroškov za izobraževanje vseh naših otrok letno.

Zdaj smo pri vprašanju, ali smo v skladih za izobraževanje za ta ali oni znesek, o katerem govorimo, oškodovani. Moram reči, da nismo, ker je bilo leta 1969 pri nas zaposlenih 3,622.000 delavcev, lani pa za 90.000 več, kar pomeni, da se prispevki iz osebnih dohodkov, ki so namenjeni za izobraževanje, niso zmanjšali niti v celotnem znesku niti kako drugače.

Pri tem je treba reči, da vsemu temu manjka še nekaj podobnih računov, ki pa jih nisem mogel narediti sam, niti jih nisem našel v uradnih gradivih, ki govorijo na to temo. Tako, na primer, je dejstvo, da so se v tujini zaposlili delavci, ki so tukaj ostali začasno brez dela oziroma zaposlitve, in tisti, ki se doma sploh niso zaposlili.

Ni davek že dovolj velik?

Če torej ti dve skupini razdelimo približno tako, kot so jih kalkulatorji, ki so naredili gornji račun, bi lahko rekli: če upoštevamo možnost, da je od celotnega števila zaposlenih v tujini bila polovica začasno nezaposlena doma, potem moramo ugotoviti, da so le-ti uživali materialno pomoč za čas začasne nezaposlenosti, da so prav tako uživali zdravstveno varstvo in dobivali otroške dodatke.

Če bi vse to sešteli, potem bi verjetno dobili večji znesek, kot pa ga navajamo na račun »izgubljenih« prispevkov za izobraževanje od naših delavcev v tujini. Torej nas delavci, zaposleni v tujini, z ničimer takšnim ne oškodujejo, temveč so nas s tamkajšnjo zaposlitvijo razbremenili mnogih materialnih dajatev, zato je čisto v redu, če solidarno skrbimo za šolanje njihovih otrok.

Lahko pa bi šli računat dalje, o vplačanih zaslužkih naših delavcev v devizah in še o marsičem, kar nam pomaga reševati najrazličnejše probleme in potem bi nas utegnilo biti sram, če bomo še kdaj slišali v zvezni skupščini ali na podobnem mestu, da je treba naše delavce v tujini obdavčiti za izobraževanje njihovih otrok tako kot delavce doma, ker je že dovolj velik »davek« nuja, da iščejo zaposlitev v tujini.

VIKTOR ŠIREC

»Na klancu« se predstavi

Na včerajšnjem sestanku obvezne večine petih članov republiške komisije za pregled filmov, pred katerim so si še trije člani komisije ogledali film »Na klancu«, je bilo izdano po soglasnem sklepu članov dovoljenje za javno predvajanje tega filma.

Tako bo nocoj ob 19. uri v Cankarjevem domu na Vrhniki prvič na platnu zapisana filmska pripoved njegovega romana »Na klancu«.

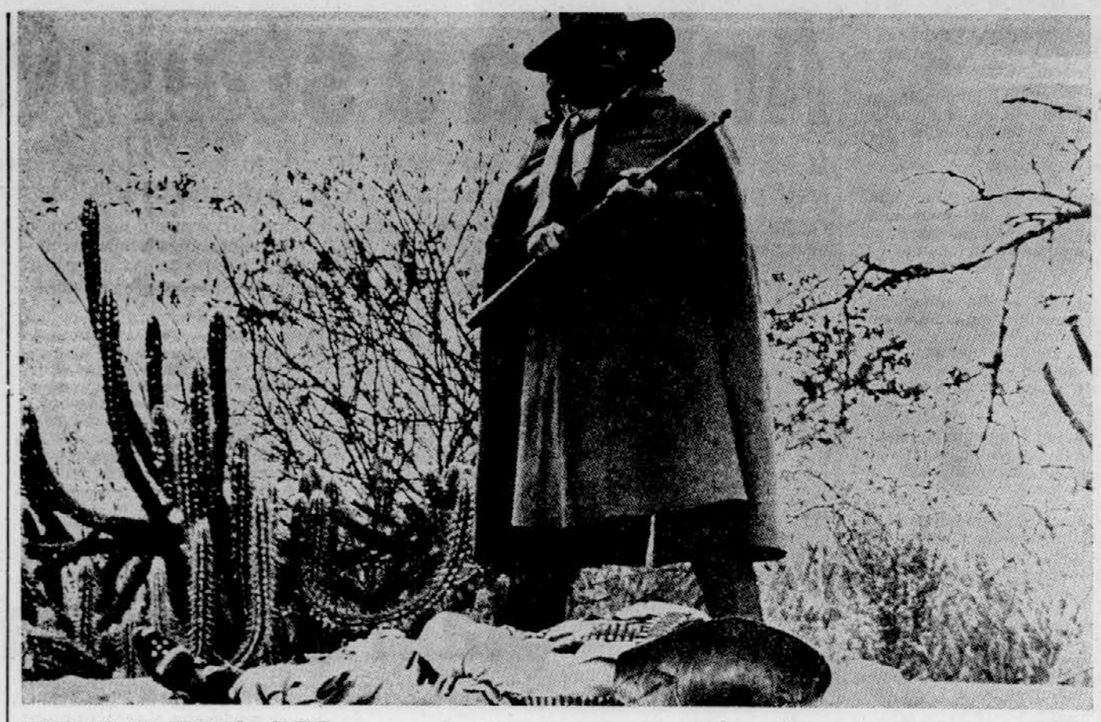

ANTONIO, KI PRINAŠA SMRT

Likovna razstavišča '70

Razstavljanje likovnih del je dostikrat samo stvar umetnika in vodje galerije, to pa ni nujno porok za umetniški razvoj nasploh

Govoriti o likovnem življenju pomeni, v širšem smislu seveda, govoriti tudi o dogajanjih, ki jih sprožajo posamezna razstavišča; beseda »dogajanja« nosi v sebi, v tem primeru, vso dinamiko predstavitve novih izraznih možnosti v likovni umetnosti, vso odprtost eksperimentu, pomeni prezentacijo zasnov, ki jih je dala preteklost in slednjič tudi vsega tistega zrelega in že ovrednotenega opusa - določenega razdobja ali osebnosti.

Slovenska likovna razstavišča so se lani dokaj različno »dogajala«. To različnost je po svoje pogojeval tudi spopad na občnem zboru Društva likovnih umetnikov Slovenije, kjer so se člani v večini deklarirali proti izraziti polarizaciji na krog Moderne galerije in krog »ostaliha«. Pogojevala je to različnost večja ali manjša sprejemljivost tega imperativa, izraženega na občnem zboru; po svoje se je sprejemljivost do teh zahtev odrażala tudi v kvaliteti razstav.

Moderna galerija je lani posvetila izrazit poudarek Jakopičevi retrospektivi; še ob preureditvi stalne zbirke ter pregledni razstavi o razvoju slovenske grafike v obdobju po osvoboditvi pa bi morda lahko stopila v javnost še s kakšno retrospektivo živečih likovnikov. Atelje 70 je svoje poslanstvo opravičil, še več, s poudarkom na mladih avtorjih je dal možnosti za posamezna ovrednotenja najnovejših gibanj v slovenski likovni tvornosti. Mali galeriji, ki je najbolj konjunkturna slovenska galerija, v mislih imam odzivnost na razstave v njej, se je v drugi polovici leta izmaknil njen koncept; medtem ko lahko za Mestno galerijo, ki je žal neustrezno grajena, zatrdim, da svoj programski koncept šele išče oziroma da nima svoje fiziognomije, čeprav v dokajšnji meri, kot nepisano nadomestilo Jakopičevega paviljona, spremlja delovanje članov Društva slovenskih likovnih umetnikov.

Kvalitete severa

Mariborska Umetnostna galerija je minulo leto predstavila Muncha, sicer pa je bil osrednji dogodek 50-letnica likovnih razstav in s tem v zvezi ustrezna prezentacija zbirke, medtem ko je likovni salon Rotovž spremljal dejavnost članov mariborskega pododbora društva likovnih umetnikov Slovenije ter razstavljal dela mlajših slovenskih avtorjev. Ta dovzetnost za novo, ki je brez dvoma razgibalo celotno mariborsko kulturno življenje, je lep obet za razvoj tega razstavišča, ki si je pridobilo vse večji ugled in »težo«, tak na primer, kot ga ima celjski Likovni salon, ki že vrsto let ustrezno predstavlja tudi avtorje iz drugih centrov. Kajti lokalizem, ki je značilen za nekatera druga razstavišča, je lahko tudi stranpot, kjer se izgubijo kriteriji in zabrišejo programi.

V Slovenjem Gradcu ostaja odprto vprašanje velikega paviljona in njegove funkcije, tako približno, kot na drugi strani v Novem mestu; medtem ko je šlo v Slovenjem Gradcu brez dvoma za precenjevanje dejanskih možnosti, je Dolenjska galerija v Novem mestu obetala lep razvoj. Toda lani kot da lepi, za razstavljavce tako privlačni prostori niso bili izkoriščeni. Od programa, ki je bil predložen skladu za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ni bilo veliko storjenega. Razstavili pa so, na primer, dela študenta I. semestra akademije za likovno umetnost. V Kostanjevici na Krki, ki ji ostaja sloves kulturnega središča jugovzhodne Slovenije, je bil osrednji dogodek retrospektivna razstava del Toneta Kralja.

Razgibana »provinca«

Dokaj živahno je delovala tudi Krška galerija ter improvizirana razstavišče v Trebnjem, medtem ko moramo poudariti, da je bila v preteklem letu bržkone najbolj pestro likovno življenje v Kranju, kjer so, v nasprotju s Škofjo Loko, razstave tekle kot po tekočem traku. Nova Gorica, kjer je likovna dejavnost pod okriljem ZKPO, sicer nima ustreznega razstavišča (razstave so v avli občinske skupščine), vendar je z nekaj tematnimi razstavami že opozorila nase, prav tako tudi koprska galerija Loža, ki si je s tem, ko je ustanovila svet galerije, sestavljen iz strokovnjakov, pridobila izjemne možnosti kvalitetnega delovanja.

Govoriti o likovnem življenju pomeni, govoriti tudi o ostalih slovenskih razstaviščih, ki tako ali drugače spremljajo (ali ne spremljajo) sodobnosti. O Piranu, Murski Soboti, Idriji in Sežani, Brežicah in Slovenski Bistrici. Razstavljanje del je žal dostikrat samo stvar posameznega likovnega umetnika in ravnatelja galerije ali muzeja, to pa ni nujno porok za umetniški razvoj nasploh. V tem je tudi eden osnovnih nesporazumov, zaradi katerih je bila tudi žrtev v preteklem letu, kot je ta razvidna iz dejavnosti razstavišč, manj obilna, kot bi bila bržkone sicer.

PETER BREŠČAK

Maribor

Ne le skupnost kulturnikov

Zastopstvo v skupščini kulturne skupnosti je načelno in praktično vprašanje

Rojstvo česarkoli spremljajo pač porodne bolečine, temu se, tako vsaj praksa kaže, ne da izogniti. Tudi kulturne skupnosti niso izjema in tudi mariborska temeljna kulturna skupnost, ki naj bi začela »živeti« letos spomladi, je podvržena temu naravnemu zakonu.

Skupščina naj bi imela 35 do 40 članov. Najnovejši predlog iniciativnega odbora je 41 članov. Četudi so morali člani iniciativnega odbora priti tudi do te številke in je tudi za to bila potrebna razprava pa tudi poznavanje »moči« kulturnih institucij v občini, pa je bilo vendarle daleč pomembnejše vprašanje in njegova rešitev, kako razporediti člane, kako sestaviti zastopstvo, kako določiti sorazmerje med zastopniki »čiste« kulture in predstavniki delovnih in drugih organizacij. Novost in smisel kulturnih skupnosti je namreč prav v tem, da pritegnejo k sodelovanju kar najširši krog delovnih ljudi iz proizvodnje, se pravi proizvajalcev.

Načelno je, torej, bilo vprašanje rešeno. Nikomur pravzaprav ni bilo do tega, da bi v novi skupnosti zaživela samo ozka, cehovska organizacija »kulturnikov«, ki bi imela namen samo lastno reprodukcijo.

Večji problem je bil, kako praktično rešiti vprašanje paritete oziroma kako in v kakšnem številu pritegniti zastopnike gospodarstva v bodočo (začasno) skupščino. Glede tega so se pojavili v samem odboru pomisleki, ki izvirajo iz prakse. Načelo zastopnikov iz gospodarstva velja namreč že tudi v nekaterih drugih kulturnih in prosvetnih organizacijah (n. pr. v temeljni izobraževalni skupnosti). Pokazalo pa se je, da zastopniki gospodarstva niso pokazali prevelikega zanimanja za delo teh organizacij in jih večkrat tudi ni bilo na sestanke. In najbrž niče ne more trditi, da gospodarstva ne bi zanimalo izobraževanje. In kako bo s kulturno sfero, ki je za delovne organizacije, vsaj za zdaj, morda še manj zanimiva, kot je izobraževanje?

Pomisleki so bili na mestu. Še posebej zato, ker prihaja celo iz gospodarstva samega večkrat ugovor, da morajo dajati preveč ljudi v razne družbene organe, da so zaradi tega ti ljudje za delovno organizacijo pasivni in da podjetje (seje so običajno dopoldne) zaradi tega trpi škodo. Morda je resnično problem v tem, kako delovnim organizacijam, kako pojasniti neposrednim proizvajalcem pomen in nujnost njihovega neposrednega sodelovanja z nadstavbo, ki jo tako ali tako plačujejo? Morda se bo prav kulturnim skupnostim — še posebej v razvitih gospodarskih središčih, kakršen je tudi Maribor — posrečilo to pokazati in razložiti.

Mogoče bo prav razmerje 21:20 v korist zastopnikov neposrednih proizvajalcev v (začasni) skupščini temeljne kulturne skupnosti v Mariboru spremenilo dosedanje stališče gospodarstva do kulture. Doslej je bilo v mariborskih podjetjih že več koristnih pobud financiranja kulture izven običajnih obveznosti. V bodoči kulturni skupnosti bi in bodo lahko našle te pobude ustreznejše, bolj načrtno in s tem tudi koristnejše mesto. Seveda pa je zelo pomembno, koga bodo delovne organizacije poslale v skupščino kulturne skupnosti.

F. Š.

Televizija

Obredje strasti, krvi in besa

Na častno prvo mesto v svojem izbranem ciklu »Film meseca« je uredništvo filmskih oddaj ljubljanske televizije uvrstilo film 32-letnega brazilskega režiserja Glaubera Roche »Antonio das Mortes« — »Antonio, ki prinaša smrt« oziroma »Smrtonosni Antonio«, kot so ga prevedli za male ekrane. Spomin na televizijsko srečanje s tem nenavadnim in nevsakdanjim filmom obujam v prepričanju, da je veliko gledalcev po nekaj minutah zaprlo sprejemnike, ker niso bili pripravljeni na sprejemanje tako čudne, nerazumljive, v običajen jezik skorajda neprevedljive filmske govorice, s kakršno nam sporoča resnico o svoji domovini Glauber Rocha. V kinematografu je drugače. Nebrzdana sila tega filma gledalca naravnost ujame vase. V vsakdanjem, lagodnem domačem okolju televizijskega posredovanja pa se je mogoče filmu kaj lahko odtujiti.

»Antonio, ki prinaša smrt« je film o socialnem krču včerajšnje Brazilije, o skrajni, do obupa pritirani bedi razdomovinjenih kmečkih proletarcev, ki se v svojem uporu oprijemajo mističnih oblik starega ljudskega poganskokrščanskega izročila. Tuja nam je njegova oblika in še bolj tuje njegovo čustvovanje. Obenem je to na zgodovinska dejstva oprta zgodba o enem poslednjih brazilskih congaçierov, najetih morilcev, ki je svoj krvavi poklic opravljal pravzaprav zaradi poklica samega.

»Danes ima kinematografija samo eno alternativo: ali delati filme za zabavanje množic, uporabljajoč akademsko tehniko, ali pa delati filme s socialno in politično polemiko, iščoč nove izrazne oblike,« je dejal režiser tega filma. Njegovo delo je izrazito na drugi strani te opredelitve.

Če bi iskali povsem preprosto oznako za njegovo iskanje izraznih oblik v »Antoniu«, bi lahko rekli, da je v njem folklorna simbolistična legenda (razodeva jo prvotni naslov filma »Zlobni zmaj proti svetemu Bojevniku«) povezana z realistično zgodbo, polno krvi, smrti in strasti. Antonio, najet, da ubije voditelja upornih kmetov, zmaga v obrednem dvoboju, a je v sebi poražen, ker spozna, da je pokončal zaščitnika revnih. Iz krvavega pokola, v katerem izgube življenje domala vsi uporniki, se reši peščica ljudi, ki pa so poosebljeni simboli: »svetnica« — torej čisto verovanje, »profesor« — nosilec prosvetljenosti, za katerega Antonio pravi, da so njegove ideje vrednejše od poguma congaçiera, črnec — simbol ponosnih prednikov današnje rasno mešane brazilske družbe, in duhovnik, ki postane ponižen služabnik upornikov. Antonio odtava sam na avtomobilsko cesto, na kateri se nam zdi, da je prestopil v enem koraku časovni most stoletij. V te simbole polaga Rocha upanje na nadaljevanje socialnega boja. Ti se združujejo v podobo svetega Bojevnika, svetnika Jurija, ki je pokončal simbol zla in nasilja — zmaja.

Ljubljanski televiziji smo hvaležni za ta dragocenj film, čeprav nam ga je lahko posredovala le v svojih zoženih možnostih majhnih dimenzij in brez bogatega, čudovito lepega barvnega spektra.

STANKA GODNIČ

Sonetni venec v madžarščini

Sodelovanje Pomurske založbe z madžarsko založbo Európa in prevajalcem Zoltanom Csuko je nadvse uspešno

Podoba mlade Pomurske založbe v Murski Soboti postaja vse jasnejša in določnejša, program dobiva vedno trdnejše oblike, prizadevni delavci te založbe in njeni sodelavci so ustvarili svojevrstno fiziognomijo založbe, ki dobiva svojsko smer, lahko bi rekli tudi nalogo ali kar poslanstvo. Pri tem ne gre zgolj za nekakšen kolorit ali morda celo folklorno obarvanost (četudi je prisotna tudi ta), temveč že za smiselnejšo, načrtnejšo politiko založbe.

Za založbo je značilno, da nima posebnih knjižnih zbirk kot večina ostalih, temveč posamezne skupine knjižnih izdaj. V prvo skupino uvrščajo slovenske literarne novitete. Prednost imajo avtorji tega področja (Pomurja oziroma severovzhodne Slovenije), ki tu žive, ali katerih tematika v njihovih delih se dotika tega predela Slovenije. V drugi skupini so prevodi iz tujih literatur, pri čemer si prizadevajo dati kar največ iz klasične in sodobne madžarske literature. Ostali prevodi so iz anglo-ameriškega, in nordijskega področja. Izdali pa so tudi že po eno knjigo iz češke ter (lani) bolgarske literature. V tretji skupini je tako imenovana znanstvena oziroma poljudno znanstvena literatura. Te izdaje naj bi predvsem prinašale razprave iz kulturno zgodovinske preteklosti tega področja.

V četrti skupini so publikacije v madžarskem jeziku. Založba si že nekaj let prizadeva, da bi izdajala pomembna dela iz slovenske književnosti, prevedena v madžarščino. Tako so doslej izšle Cankarjeva zbirka črtic in novel »Skodelica kave«, Župančičev »Ciciban« ter roman Miška Kranjca »Os življenja«, zdaj pa je pred izidom Prešernov »Sonetni venec«.

Ilustracije iz Prešernove dobe

O tej pomembni kulturni manifestaciji je urednik založbe Jože Ternar povedal, da bo izdaja na pol bibliografska, ker bo v njej natisnjen tudi slovenski »Sonetni venec,« izdaja pa bo opremljena z ilustracijami iz Prešernove dobe.

»Sonetni venec« je v madžarščino prevedel pesnik in pisatelj Zoltan Csuka, ki je že dolgoletni sodelavec Pomurske založbe, deluje pa v založbi Európa v Budimpešti, s katero imajo v Murski Soboti delovne stike. Izdajo Prešernovega »Sonetnega venca« bodo natisnili v tisoč izvodih, od katerih je polovico odkupila madžarska založba.

Izid te pomembne publikacije nameravajo v Murski Soboti povezati s proslavo Prešernovega dne. 8. februarja bodo v salonu F. Novaka odprli tudi razstavo z naslovom »Knjiga — vez med narodoma«. Tu bodo razstavili vse knjige, ki jih je izdala Pomurska založba v madžarskem jeziku, razstavljeni bodo tudi prevodi madžarskih leposlovnih del v slovenščino vseh slovenskih založb. Na razstavi bo sodelovala tudi madžarska založba Európa, ki bo razstavila vse prevode slovenskih avtorjev, ki so izšli pri Európi in pri drugih madžarskih založbah. Razstavo bodo jeseni prenesli tudi v Budimpešto.

Na slovesnost bodo povabili tako slovenske kot madžarske goste, v programu bodo recitirali igralci »Sonetni venec« v slovenskem izvirniku in madžarskem prepevu.

Četudi bo dvojezični »Sonetni venec« med najpomembnejšimi edicijami letošnjega programa, pa kaže tudi ostali program mnogo zanimivosti in kvalitet. Tako predvidevajo še za leto 1971 prepesnitev pesnitve Mateja Bora »Šel je popotnik skozi atomski vek«, ki jo prevaja Zoltan Csuka.

Miško Kranjec v dvanajstih knjigah

V programu je zatem dvanajst knjig Miška Kranjca ‚Izbrana dela', ki jih bo Pomurska založba izdala s sodelovanjem Mladinske knjige v Ljubljani. Izid teh knjig je predviden za september. Poleg tega izide letos še knjiga novel istega avtorja ter pesniška zbirka prekmurskega rojaka Branka Sömna.

Za obletnico izida prve knjige Slave Rakove »Sem ga res ubila«, ki je vzbudila toliko zanimanja, da so jo morali ponatisniti, bo letos izšel drugi njen roman pod naslovom »Soba 184«.

Od znanstvenih izdaj naj omenimo faktografijo o NOB v Prekmurju, ki jo je pripravil Štefan Kuhar; v njej bodo zastopniki dveh skupin spregovorili o pomembnih dogodkih v času NOB, skupin, ki imata ločeno ali vsaj različno mnenje o tem, kako so se odvijali posamezni dogodki. V ta razdelek uvrščajo še izid Vodnika po Pomurju, ki ga pripravlja urednik Bela Sever, izšel pa bo v nemščini.

FRANC ŠRIMPF

Komisija za delovna razmerja sekretariata

Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije

razpisuje
prosta delovna mesta za:

pisarniškega referenta
s popolno gimnazijo

3 administratorje
s štirileto administrativno šolo

3 strojepiske
z dveletno administrativno šolo

Poseben pogoj je trimesečno poskusno delo. — Osebni dohodek bo določen po samoupravnem dogovoru in pravilniku.

Prijave z življenjepisom pošljite Sekretariatu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije — personalni odsek, Ljubljana, Prešernova št. 8.

Razpis velja 15 dni po objavi. 721

ELEKTRONSKA INDUSTRIJA
PRODAJNO SERVISNA MREŽA
BEOGRAD, NH M. BONDŽULIĆA ŠT. 1

oglaša
prosta delovna mesta za:

1. **dva televizijska popravljalca**
za Tehnični servis — Koper
2. **dva televizijska popravljalca**
za Tehnični servis — Ljubljana
3. **transistorska popravljalca**
za Tehnični servis — Ljubljana
4. **dva televizijska popravljalca**
za Tehnični servis — Maribor
POGOJI pod 1., 2., 3. in 4. STS, VK ali KV RA s prakso ali brez nje pri ustreznih delih.
5. **voznika**
za Tehnični servis — Maribor
POGOJI: osemletna šola in opravljeni izpit za voznika »C« kategorije ter urejena vojaščina.

Ostali pogoji za vsa delovna mesta. Nastop službe takoj. Osebni dohodek po pravilniku podjetja. Poskusno delo je obvezno in bo za vse kandidate.

Pismene prijave z biografskimi in delovnimi podatki pošljite v 10 dneh po objavi oglasa v »Delu« gornjemu naslovu. 712

BOLEX
MACROZOOM 155

SUPER 8, 129.000 lir

NIZO SUPER 8, 125.000 lir
YASHICA SUPER 60, 110.000 lir
EUMIG CINE SUPER 8, 48.000 lir
CANON SUPER 8 518/2 Zoom 62.500 lir
CANON SUPER 8 518 Auto Zoom 83.500 lir
CANON SUPER 8 814 Auto Zoom 135.000 lir
Projektor Bipasso EUMIG MARK 8, 74.000 lir
Projektor Bipasso EUMIG 501, 52.000 lir
Fotoaparat POLAROID, 19.000 lir

Film barvni 2 × 8, 1.200 lir
Film barvni SUPER 8, 1.700 lir

FOTOTECNICA CARDUCCI - TRST -
Via Carducci 25, tel. 61101

pogled na platno

HIBERNATUS: **šablona, ki že dolgočasi** — Če se prav spominjam, je bil pred leti imenitni, zabavni »Fantomas« tisti film, ki je med najbolj priljubljene komike francoskega platna dvignil Louisa de Funesa v zares nepozabni vlogi policijskega komisarja. Funes je odtlej moral plačevati davek svoji priljubljenosti. V dolgi vrsti filmov, katerih scenariji so bili pisani posebej zanj, se je trudil dodajati vedno enakim situacijam nekaj igralsko svežega. V tem trudu se je izčrpala tudi njegova bogata, domiselna nadarjenost za mimično igralsko parado. Še vedno zbudi za trenutke smeh, še zdaleč pa ni več tisti iskrivi, vedno novi in presenetljivi komet domislic. Saj ni sam kriv. Kriva je skomercializirana proizvodnja, ki odličnega igralca tlači v šablono, ne da bi se potrudila zanj najti nove možnosti. Možnost v »Hibernatusu« pač ni nova, čeprav je kar se da fantastična: iz globokega arktičnega ledu izkopljejo zamrznjenega mladeniča. Zdravnikom se ga posreči oživiti in izkaže se, da je dedek žene podjetnega tovarnarja (Louisa de Funesa), ki pa ima svojo vnukinjo za svojo mamico. Od strani navržena bodica na francoske »atomske skomine« je vse, kar kaže, da je film nastal danes, med nami in za nas. Vse ostalo je vzeto iz rekvizitarnice starih komedijskih zamenjav oseb in situacij. Za ta zaprašeni smeh skrbi distributor »Morava film« iz Beograda.

S. G.

„Pariz" še vedno razburja

Med kulturnimi delavci v Bosni in Hercegovini še vedno niso polegle razprave o prezentaciji umetniških del iz te republike na razstavi »8000 let umetnosti s področja Jugoslavije«, ki jo bodo v začetku marca odprli v Grand Palaisu. Kot poroča Tanjug, menijo v tej republiki, da se tudi njihove lastne institucije v zadnjih treh letih niso dovolj zavzele za to, da bi se znašle » v pravem času na pravem mestu«. Od skupaj okoli 600 eksponatov jih je s področja te republike izbranih za pariško razstavo namreč samo 40, od teh pa so samo tri dela iz 20. stoletja.

V nekaj vrstah

MARIBOR
Zazidalni načrti — Oddelek za gradbene komunale in premoženjskopravne zadeve skupščine občine Maribor je pripravil v svojih prostorih javno razgrnitev osnutka zazidalnega načrta za del mesta med Partizansko in Jadransko cesto, Dravo in železniško progo ter osnutek spremembe sinteze mestnega središča.
Uspeh »Rdečega klasja — Za slovenski igrani film »Rdeče klasje« je v Mariboru veliko zanimanje, saj je morala na željo oibskovalcev uprava kina že večkrat ponovno predvajati film. Do sedaj si ga je ogledalo več kot 18 tisoč Mariborčanov.
GORNJA RADGONA
Ob nedeljah odprta le ena trgovina — Na nedavnem skupnem sestanku predstavnikov trgovin Gornje Radgone so sklenili, da bo ob nedeljah odprta le po ena samopostrežna trgovina. Tako bodo omogočili trgovcem, da bodo lahko imeli proste nedelje, saj ob nedeljah ni bilo toliko prometa, da bi morale biti odprte hkrati vse štiri samopostrežne trgovine.
DOMANJŠEVCI
Tečaj o negi matere in otroka — Pred dnevi so tu končali tečaj »Nega matere in otroka«, ki je trajal 12 ur. Priredila ga je krajevna organizacija RK, obiskovalo pa ga je 15 slušateljic.
LENART V SLOVENSKIH GORICAH
Slikarska razstava — Slikar-samouk Jože Kramberger iz Dravograda, ki je po poklicu zidar, razstavlja te dni svoje slike v klubu pri Lenartu in v avli violičinske osnovne šole. Med razstavljenimi deli je največ portretov in pokrajinskih motivov.
SLOVENJ GRADEC
Plesni orkester že vadi — Na pobudo sodelavcev glasbene šole v Slovenj Gradcu je pred nekaj tedni začel redno vaditi plesni orkester, ki ga sestavlja 20 godbenikov z območja ravenske in slovenjgraške občine. Doslej si imena še niso izbrali, najbrž pa se bodo imenovali »Koroški plesni orkester«. Vodi ga namreč ravnatelj glasbene šole v Slovenj Gradcu Jurij Bocak, občinstvu pa se bo prvič predstavil spomladi.
SLOVENSKA BISTRICA
Večje varčevanje — V kreditni banki Celje, podružnica Slovenska Bistrica in v njenih poslovnih enotah v bistriški občini, ki so se jim v zadnjem času pridružili še člani novoustanovljene pionirske hranilnice, so se lani povečale hranilne vloge za 24 odstotkov. Po zadnjih podatkih je tako vključen v bančno varčevanje vsak šesti občan.
MARIBOR
Poročili so se — Marjan Žižek, polkvalificirani zidar in Ivanka Pečnik, skladiščna delavka; Milenko Buzov, frizer in Jelka Teršavec, krojačica; Vincenc Perko, elektrotehnik in Dragica Krajnc, kuharica; Branko Kokol, gradbeni tehnik in Štefanija Kajnih, študent; Peter Zalta, transportni delavec in Neža Zalta, strugarka; Jožef Serbinek, sprevodnik in Erna Robič, gospodinja; Ferdinand Mavrič, trgovski pomočnik in Sonja Ferletič, finančni knjigovodja; Dominik Lampe, ključavničar in Marija Boženič, knjigovodja; Bogdan Munda, elektrotehnik in Stanka Hergan, dijakinja.
Pogrebi danes — Angela Jamnik, 66 let, gospodinja; Frančiška Donko, 63 let, upokojenka.

Anketa o stanovanjih

V mariborski občini so anketirali 90 odstotkov delovnih organizacij - Po anketi podjetja dajejo več posojil za posamično gradnjo kot za nakup stanovanj

Občinski sindikalni svet v Mariboru je organiziral anketo o urejevanju stanovanjskih problemov v mariborski občini. Anketiral je okoli 90 odstotkov vseh delovnih organizacij v občini, ki so izpolnile ustrezen vprašalnik. Na podlagi teh odgovorov je ekonomska služba občinskega sindikalnega sveta analizirala sedanje stanje v mariborski občini.

Podatki so pokazali, da delovne organizacije bolj rešujejo stanovanjsko problematiko z dajanjem posojil za posamično gradnjo kot pa z nakupom stanovanj. V letu 1970 so delovne organizacije kupile 510 stanovanj v vrednosti 53.497.559 dinarjev. Anketirana podjetja so dala tudi 1974 posojil v višini 37.514.268 dinarjev. Konec leta 1970 je ostalo v delovnih organizacijah skupno 4683 nerešenih prošenj, od tega za stanovanja 3535, za posojila pa 1148 prošenj. Število nerešenih prošenj dokazuje velik stanovanjski primanjkljaj, kar velja zlasti za družbena najemna stanovanja. Delovne organizacije predvidevajo, da bodo letos lahko skupaj rešila 1814 prošenj za dodelitev stanovanja in za kredite. To pomeni, da bodo od skupnega števila prošenj lahko rešili le približno četrtino zahtev. Posojila za zasebno gradnjo stanovanjskih hiš pa bo dobilo okoli 80 odstotkov vseh prosilcev.

Nekatera slabo akumulativna podjetja imajo obilico stanovanjskih problemov, ki jih z lastnim denarjem nikoli ne bodo mogla rešiti. To velja tudi za nekatere družbene službe, zlasti šole in kulturne ustanove.

Delovne organizacije s področja šolstva in prosvete so zato združile svoja sredstva iz sklada skupne porabe, namenjena za stanovanjsko gradnjo, ter jih namensko odstopile »skladu združevalcev sredstev za stanovanjsko gradnjo« pri temeljni izobraževalni skupnosti. V ta sklad se je doslej vključilo okoli 40 odstotkov vseh zavodov s področja šolstva in prosvete. Taka oblika združevanja sredstev za stanovanjsko gradnjo bi bila primerna tudi za delovne organizacije s področja storitvenih dejavnosti, ki večinoma same ne zberejo dovolj denarja za učinkovitejše reševanje stanovanjskih problemov svojih delavcev. Pri anketi so ugotovili, da 150 delovnih organizacij nima pravilnika, ki ureja stanovanjsko problematiko.

MARJAN KOS

Naš pogovor

Slabi pogoji za študij

Govori novi predsednik mariborskih študentov T. Janša

V času, ko se izteka zimski semester, so mariborski študenti izvolili novega predsednika izvršnega odbora skupnosti študentov mariborskih visokošolskih zavodov. Ob tej priložnosti smo se, da bi izvedeli kaj več o delu in težavah študentov iz severovzhodne Slovenije, pogovarjali z novim predsednikom Tonetom Janšo.

— Ali se mariborski študenti srečujejo s kakšnimi posebnimi težavami, specifičnimi za nagel razvoj visokega šolstva v tem obdravskem mestu?

»Osnovni problem mariborskih študentov so neustrezni študijski pogoji. Tako študijska knjižnica po velikosti zdaleč ne zadošča več številu študentov, prehranjevanje je neurejeno, premalo je poskrbljeno za zabavo in šport. So pa tudi druge težeave. Ena poglavitnih gotovo izvajanje družbenega dogovora o štipendiranju.«

— Kako v Mariboru študenti vplivajo na delo visoke in višjih šol?

»Študenti imajo vse možnosti, da vplivajo na delo višjih šol, ki pa jih še zdaleč ne izkoriščajo, ker so vse premalo zainteresirani.«

— Rekli ste, da so študenti nezainteresirani. Kje so vzroki za to?

»Morda sem uporabil napačno besedo. V Mariboru je na večini šol enostopenjski študij, ki že sam po sebi pogojuje slabše sodelovanje študentov, saj se bruci ne vključijo takoj v novo okolje, absolventi pa v večini primerov nimajo ne časa in ne zanimanja za delo v študentski organizaciji.«

— Kako so pri šolskih upravah sprejeti študentski predlogi?

»Na nekaterih šolah, denimo na VEKŠ-u, so bili v letošnjem šolskem letu sprejeti vsi predlogi študentov. Na nekaterih drugih šolah, kjer so študenti prezaposleni s študijskim programom pa položaj ni tako rožnat.«

— Kakšna pa je številčna udeležba študentov v visokošolskih upravah?

»V svetu združenja ima vsaka šola svojega predstavnika, enako v pedagoško-znanstvenem svetu združenja. Na posameznih šolah pa so študenti zastopani v svetu šole in pedagoško-znanstvenem svetu s tremi do štirimi člani.«

— Ali je v interesu študentov, da njihovi predstavniki samo prenašajo študentske predloge v posamezne svete ali pa tudi, da so številčno dovolj zastopani, da lahko vplivajo na glasovanje o teh predlogih?

»Študentski interes je, da imajo možnosti vplivati na glasovanje.

— Kakšno je sodelovanje mariborskih in ljubljanskih študentov?

»Izvršni odbor skupnosti študentov MVZ ima občasne stike s skupnostjo študentov v Ljubljani, toda temu ne moremo reči sodelovanje. Mislim, da bi lahko v okviru slovenske skupnosti študentov plodneje sodelovali in močneje vplivali na celotno družbeno dogajanje«.

— Kako pa je s to skupnostjo?

»Slovenska skupnost študentov je bila ustanovljena že pred leti, toda zaradi tega, ker se ni bilo mogoče zediniti o vplivu kranjskih in piranskih študentov, pa tudi zaradi nekaterih drugih nesoglasij je slovenska skupnost študentov samo formalna.«

TOMAŽ KSELA

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti, da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Kar pa zadeva detonatorske žice znamke Dinamit-Nobel, ki so jih našli pri obtoženih Anteju Jurčeviću in Leopoldu Novaku, pa sta Sergej Majhen in Marjan Plaskan menila, da komparativna analiza sodnega izvedenca Jovana Popovića ni zadosten dokaz, da gre res za detonatorske žice tovarne Dinamit-Nobel iz ZRN.

Vsi štirje zagovorniki so predlagali, naj veliki senat zaradi pomanjkanja dokazov njihove kliente oprosti.

Zadnjo besedo so imeli obtoženci, ki so vsak zase predlagali oprostitev.

Sodba bo izrečena jutri ob enajstih.

MARJAN BAUER

MARIBOR

Pojasniti vsebino zakona o samoupravnem sporazumevanju

MARIBOR, 27. jan. — V razpravi o predlogu zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov na sinočnji razširjeni seji predsedstva občinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Maribor so poudarili, da so predlagatelji v njem delno upoštevali tudi predloge sindikatov. V njem sedaj ni več toliko prisoten fiskalni značaj. V predlogu zakona tudi niso natančno in strogo določena merila, ki naj bi služila za delitev dohodka in osebnih dohodkov. S tem zakonom se tudi izredno povečuje vloga sindikata.

Predsednik republiškega odbora sindikata industrije in rudarstva Stjepan Saubert je zagotovil, da bo republiški svet sindikatov podpisal družbeni dogovor šele potem, ko bo dobil mandat od 3. konference zveze sindikatov Slovenije. Podprl je tudi misel v razpravi o tem, da kaže posebej opozoriti na problematiko MTT, ki se je pojavila v zvezi z začasnim limitiranjem osebnih dohodkov. M. K.

Kdaj nova cesta Maribor - Zagreb?

V Mariboru so se pogovarjali o modernizaciji cest v občini – Pospešiti gradnjo odseka Macelj–Ptuj

MARIBOR, 27. jan. Problematika cest je bila tema današnjega pogovora, na katerem so razen predstavnikov mariborske občine sodelovali tudi član IS SRS Boris Vadnjal, direktor republiškega cestnega sklada inž. Lojze Blenkuš in predsednik upravnega odbora republiškega cestnega sklada Milan Kristan.

Predstavniki občinske skupščine so poudarili, da v letošnjem programu republiški cestni sklad na območju mariborske občine ne predvideva modernizacije nobene ceste. Opozorili so na razpoloženje nekaterih ljudi v nekaterih krajih občine, ki se vozijo po zelo slabih cestah na delo v Maribor. Navedli so tudi nekatere ceste tretjega reda v občini, kakor tudi nekatere odseke na cestah prvega in drugega reda, ki bi jih morali čimprej modernizirati.

Predstavniki republiških organov so povedali, da letos kljub velikim potrebam in slabemu stanju cest ni denarja za zboljšanje razmer. Predstavniki Ptuja in Maribora so se zavzeli za to, da bi čimprej zagotovili denar za graditev odseka te ceste Macelj—Ptuj. V nasprotnem primeru nastaja velika gospodarska škoda. Zaradi tega bi morali pospešiti prizadevanja za dokončanje tega cestnega odseka, ki bo omogočil boljše medrepubliško sodelovanje in povezavo. Dogovorili so se, da bosta občini Ptuj in Maribor sklicali februarja posvet o graditvi ceste, na katerega bosta povabili predstavnike izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske, obeh republiških cestnih skladov, zainteresiranih bank iz Hrvatske in Slovenije in mestne skupščine Zagreba. Član IS SRS Boris Vadnjal je dejal, da bo treba za graditev te ceste zainteresirati tudi mariborsko in ptujsko gospodarstvo.

V razpravi so udeleženci iz Maribora in Ptuja odločno poudarili, da gre v tem primeru za cesto, ki ni pomembna samo za ta predel, temveč za vso Slovenijo. Zavrnili so v razpravi izraženo misel, da bo ta cesta koristila samo temu delu Slovenije. Slišali smo tudi mnenje, da je cesta pomembna za vso državo, saj bo pot na morje in tranzitna pot proti Bližnjemu vzhodu.

MARJAN KOS

Ponesrečenec umrl

CELJE, 27. jan. Sinoči je v prometni nesreči v Šoštanju umrl Franc Strahovnik z Velikega vrha pri Šmartnem ob Paki. To je že peta letošnja smrtna nesreča na celjskih cestah.

Franc Strahovnik je šel po levi strani novozgrajene ceste proti Velenju. Pri odcepu za Lokovico je prečkal cesto z leve na desno. Za njim je pripeljal motorist, 29-letni Martin Uratnik s sopotnico Zoro Uratnik. Vozil je s kratkimi lučmi, ker se je srečal z osebnim avtomobilom. Pešca je zageldal na kratki razdalji. Zaviral je in se ga hotel izogniti. Pri zanašanju pa je Strahovnika zadel in se prevrnil. Strahovnik je dobil tako hude poškodbe, da je umrl.

M. S.

O dvojezičnosti

Na včerajšnji seji lendavske skupščine so razpravljali o vprašanjih izobraževanja

LENDAVA, 27. jan. Na današnji seji občinske skupščine v Lendavi so glavni del razprave posvetili izobraževanju ter problematiki predšolskih in šolskih vzgojnih zavodov.

Med drugim so spet skrbno obravnavali priprave na novo organizacijo dvojezičnega šolstva v lendavski občini, kjer je, kot smo že poročali, posebna študijska skupina pod vodstvom Alojza Novaka pripravila temeljito analizo.

Prof. Novak je na podlagi te študije razložil udeležencem prizadevanja, da bi z novo obliko in vsebino pouka na dvojezičnih šolskih zavodih zagotovili mladini možnost za uspešno nadaljevanje šolanja na srednjih šolah.

V drugem delu razprave so govorili o programu razvoja otroškega varstva, ki je zlasti na dvojezičnem območju lendavske občine dobro razvito. To dokazuje podatek, da obiskuje otroške vrtce kar 384 otrok, ali 18 odstotkov vse predšolske mladine, kar je precej nad republiškim povprečjem. Vendar so poudarili, da večina predšolskih ustanov deluje v dokaj težavnih materialnih razmerah. Predvsem pa pogrešajo ustrezno opremo in rekvizite za zaposlitev otrok. Kot nujno nalogo so postavili v ospredje graditev sodobnega otroškega vrtca v občinskem središču, ker je sedanji pretesen za toliko otrok.

Zaradi specifičnih pogojev šolanja mladine na dvojezičnih območjih pa so poudarili potrebo po pripravi teh otrok na osnovno šolo v tako imenovanih malih šolah. Ta priprava naj bi trajala vsaj dve leti. B. B.

Usodni udarec z ogledalom

MARIBOR, 27. jan. Sinoči ob 18.30 se je Dušan Janžekovič peljal z osebnim avtomobilom po Tržaški cesti proti mestu. Pri tovarni Swaty je nenadoma prečkala cesto Jožefa Bratec iz Maribora, ki jo je Janžekovič zadel z vzvratnim zrcalom. Hudo ranjeno so jo odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Š. M.

Ptuj: Kulturna skupnost aprila

PTUJ, 27. jan. — Da bi poživili priprave na ustanovitev kulturne skupnosti v ptujski občini, je dopoldne sindikat družbenih dejavnosti v Ptuju sklical posvetovanje s predstavniki pripravljalnega odbora za ustanovitev skupnosti.

Na seji so poudarili, da je treba ustanovitev samoupravnega združenja občinske kulture skrbno pripraviti. V občini namreč deluje šest kulturnih ustanov. Razen teh je aktivna tudi amaterska kulturna dejavnost, predvsem amatersko gledališče Ptuj, ki z vsebino dela že dosega raven polpoklicnih gledališč.

Tako se v Ptuju nameravajo posvetiti pripravam na ustanovitev kulturne skupnosti, ki bi začela delovati aprila letos.

P. P.

MURSKA SOBOTA

Pred volilnimi konferencami

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Na današnjem sestanku s predsedniki krajevnih organizacij SZDL soboške občine v Murski Soboti so udeleženci obravnavali priprave na bližnje volilne seje konference krajevnih organizacij SZDL.

V živahni razpravi so med drugim postavili v ospredje nalogo, naj bodo konference krajevnih organizacij SZDL sestavljene tudi po interesnem in delovnem načelu.

O vseh teh in drugih nalogah bodo konference krajevnih organizacij SZDL razpravljale v soboški občini na svojih sejah, ki bodo od 10. februarja do 10. marca letos.

B. B.

Nesreča z lovsko puško

CELJE, 27. jan. — Sinoči so v celjsko bolnišnico pripeljali težko ranjenega Jerneja Gučka s Proseniškega pri Dobju. Sedemnajstletni Jernej Guček je med igro izstrelil naboj iz lovske puške, vendar je ta udaril nazaj, pri tem razbil zapirač in težko ranil mladeniča. Po pregledu v celjski bolnišnici, kjer so ugotovili, da je hudo ranjen v glavo, so ponesrečenca takoj prepeljali v ljubljansko klinično bolnišnico.

J. S.

Okrnjena samouprava

Ptujski komunisti o nerazviti samoupravi v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah

PTUJ, 27. jan. Na seji občinske konference ZK Ptuj so opozorili na nerazvito krajevno samoupravo.

Po mnenju ptujskih komunistov je vzrok za zastoj na področju krajevne samouprave v premajhni denarni podpori krajevnim skupnostim, razen tega pa je tudi tukaj delo komunistov premalo učinkovito. Na seji so predlagali, da bi pri občinski skupščini Ptuj ustanovili organ za usklajevanje in programiranje dejavnosti krajevnih skupnosti, kot ga imajo že v nekaterih občinah severovzhodne Slovenije, n.pr. v Ljutomeru.

Kljub priporočilu ptujske občinske skupščine, da delovne organizacije v občani do konca lanskega leta sprejmejo statute in druge samoupravne predpise, doslej 19 delovnih organizacij tega že ni storilo. Zato so sprejeli sklep, v katerem dajejo komiteju občinske konference nalogo, da ta v najkrajšem času skliče posvetovanje s komunisti v delovnih organizacijah, kjer samoupravna zakonodaja še ni urejena.

Občinska konferenca ZK Ptuj, kot ena od ustanoviteljev sveta podravskih občin za občine Maribor, Ptuj, Slovenska Bistrica, Ormož in Lenart je na seji sprejela sklep o ustanovitvi tega organa, ki bo tesneje povezoval in usklajeval gospodarska in družbena dogajanja v Podravju.

P. P.

O ceni tatvine

Včeraj so končali sodno obravnavo proti trinajstim obtožencem kavne afere v Kopru

KOPER, 27. jan. V nadaljevanju obravnave proti 13 obtoženim v kavni aferi v Kopru, so bili danes na dnevnem redu govor tožilca in zagovornikov.

Namestnik okrožnega javnega tožilca Tine Rožanc je v zaključni besedi vztrajal pri obtožbi, po kateri so nekateri obtoženci obdolženi velike tatvine in grabeža, drugi pa pomoči pri tej tatvini ter prodaje ukradenega blaga. Kot smo poročali, so morali obtoženi pred sodnike zaradi tatvin okoli 4.000 kilogramov surove kave in okoli 70.000 cigaret iz skladišč v koprskem pristanišču. Zastopnik obtožbe je tudi vztrajal na odvzemu pridobljene premoženjske koristi in avtomobilov, s katerimi so obtoženi prevažali ukradeno blago. Branilci obtoženih (zagovarjalo jih je 7 odvetnikov) so navajali, da tatvine ni mogoče obravnavati kot velike tatvine, niti kot grabeža, ker je vrednost ukradenega blaga precej manjša, kot jo navaja obtožba, in ker tudi povzročena škoda ni tako velika, saj so ukradeno blago večidel vrnili. Zato so predlagali za nekatere obtožene milejše, delno pogojne kazni, za nekatere pa so predlagali oprostilno sodbo. Prav tako pa so menili, da ni na mestu obsodba na zaplembo motornih vozil.

Sodišče bo izreklo sodbo prihodnji ponedeljek.

G. G.

Olajšave za kmete?

Tudi v občini Lenart v Slovenskih goricah naj bi jih omogočili kmetom, ki bi radi zboljšali svoje gospodarstvo - Predvsem gre za nakup kmetijskih strojev

V petek 29. januarja se bosta sestala oba zbora skupščine občine Lenart. Med najpomembnejšimi točkami dnevnega reda bo gotovo razprava o delovnem programu skupščine v letu 1971. Osnutek programa bodo odborniki dobili na seji. Ker pa je seveda delo skupščine vezano predvsem na proračun in možnosti, ki jih ta proračun daje, se bo razprava nedvomno sukala predvsem o denarju.

In kako je z njim? Bolje sicer kot lani, a še vedno ga bo dosti dosti premalo, zlasti še za občino, ki jo uvrščamo med najbolj nerazvite v Sloveniji. Kako bo torej s proračunom, kako bo z dohodki in izdatki v tem letu?

V primerjavi z lanskim letom naj bi se povečala bruto sredstva občine za 3,97 odstotka, glede na realizacijo v l. 1970. Zaradi potrošnje, ki je trenutno omejena zaradi znanih zveznih predpisov o stabilizaciji, se bodo dejanska bruto sredstva občine v letu 1971 povečala le za 3,28 odstotka. Neto znesek, ki bo ostal občini za kritje vseh proračunskih potreb, bo 5,135.810 dinarjev, kar je za 6,56 odstotka več denarja kot lani.

In kakšne so dejanske potrebe, kakor so jih »priglasili« uporabniki proračuna: 5,629.196 dinarjev. To je za 48,5 odstotka več denarja kot lani in za 38,9 odstotka več sredstev, kakor pa jih bo po sedaj nakazanem proračunu ostalo za kritje vseh potreb.

Ob vseh teh težavah s proračunom, ki ima toliko lukenj, pa so odborniki na več sejah predlagali, da naj bi tudi občina Lenart omogočila posebne prispevne olajšave kmetom, ki žele izboljšati svoje gospodarstvo.

Nedvomno so bili in so taki predlogi še zdaj na mestu. Interesi gospodarstva v občini gotovo zahtevajo ukrepe, s katerimi bi kmetje zboljšali svoje stanje. Gre predvsem za nabavo težje mehanizacije (raznih kmetijskih strojev, ne izvzemši traktorjev), zatem je potrebno marsikje obnoviti gospodarska poslopja, če bi kmet hotel povečati število živine. V občini je okrog 400 takih kmetovalcev, ki že vlagajo ali pa bi bili pripravljeni vlagati več denarja, da bi preusmerili svoja gospodarstva. Taki kmetje, ki načrtno preurejajo kmetije, že lahko dobijo posojila po benificirani obrestni meri. Tak kredit se računa glede na skupno vrednost investicije.

Drugo možnost pa ima v rokah občina, in sicer v znižanju občinskega prispevka na dohodek — davka, torej. Kakšne so tu možnosti? Na občini pravijo, da so majhne. Če bi namreč občina sprejela le simbolične olajšave, n. pr. 200 dinarjev pri kmetu, bi to pomenilo izpad občinskih dohodkov za okrog 80.000 dinarjev, zavezancem pa ne bi kaj prida pomagalo. Vsako večje znižanje, recimo 500 dinarjev na leto, kar bi kmetu verjetno pomagalo že kaj več, pa pomeni izpad v občinskem proračunu za okroglih 200.000 dinarjev. To pa bi že resno načelo občinski proračun.

FRANC ŠRIMPF

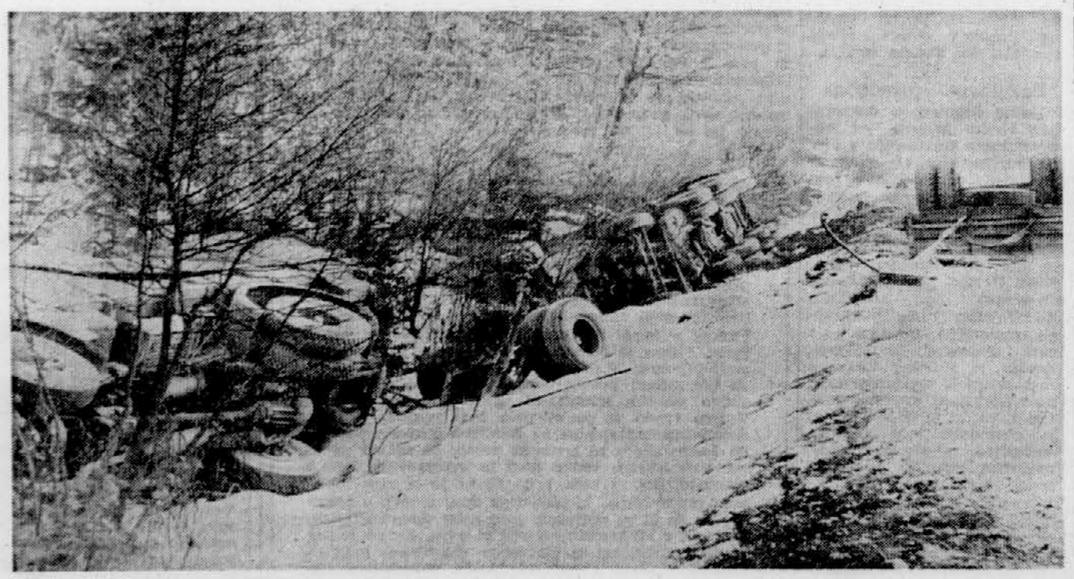

TOVORNJAK S CESTE — Včeraj, 20 minut pred tretjo uro, se je primerila na cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni huda prometna nesreča. V tovornjak s priko lico last Transavta iz Postojne naložen s koruzo se je iz neznanega vzroka zaletel tovornjak-hladilnik zagrebške registracije. Nalet je bil tako močan, da je vrglo s ceste obe vozili in sta se tudi prevrnili. Na cesti je ostala prevrnjena prikolica in razsuto žito. Voznik tovornjaka- hladilnika je bil na mestu mrtev, njegovega sovoznika pa so ranjenega odpeljali v bolnišnico. Voznik in sovoznik v Transavtinem tovornjaku sta ostala nepoškodovana. Škodo so ocenili na 150.000 din.

Foto: M. Vesel

Plin eksplodiral

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Včeraj popoldne je zaradi uhajanja plina iz peči prišlo do eksplozije v stanovanju Irene Fartek v Puconcih. Ogenj, ki je nastal v kopalnici, se je razširil tudi na stanovanjske prostore, vendar so hujši požar preprečili domači gasilci, ki jih je oškodovanka takoj poklicala. Kljub temu je ogenj povzročil za več kot deset tisoč dinarjev škode.

E. B.

Zadel kolesarko

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Davi je 19-letni Andrej Horvat iz Murske Sobote v ulici Štefana Kovača v Murski Soboti pri prehitevanju podrl s kolesom na pomožni motor 42-letno Maro Jug iz Vanče vasi, ki se je peljala pravilno po desni strani ceste. Horvat in Jugova sta se pri padcu ranila in so ju odpeljali v soboško bolnišnico.

E. B.

PRIZNANA ŠVEDSKA KAKOVOST

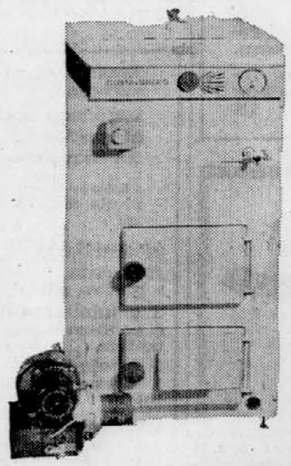

UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE

Kombinirana peč za olje, premog, koks in elektriko

- VP 912, 12.000 do 18.000 kcal/h cena 8.283,90 din
- VP 934, 18.000 do 35.000 kcal/h cena 10.425,20 din
- dodatki za obe peči: grelec 4.053,50 din, črpalka 1.172,50 din, priključek za kotel 804,00 din

● zagotovljeno projektiranje ● takojšnja dobava, montaža ● servis ● zadostuje minimalni prostor za namestitev ● možnost horizontalnega in vertikalnega priključka na dimnik in direktnega priključka na vodovodno omrežje ● možnost nakupa tudi v devizah ●

supermarket ljubljana odprt od 7,30 do 21. ure ☎: 310 655 INT. 282

Zdomarji

„Mi nismo mešetarji!“

Vodstvo Investicijskih birojev Trbovlje zavrača hude obtožbe, ki jih je bilo v tisku in javnosti na pretek - »Naš delavec zasluži v Nemčiji najmanj toliko, kot zaslužijo tamkajšnji delavci.«

Kot smo že poročali, je vodstvo Investicijskih birojev v Trbovljah na tiskovni konferenci v šesturni razpravi odgovorilo slovenskim časnikarjem na mnoge članke, ki so se pojavili v zadnjem času v našem tisku in javnosti kot hudo obtožujoča »dejstva«. Novinarji so dobili v lastno presojo izvirne in natančne podatke o zaslužkih delavcev IBT v Zahodni Nemčiji, posebej pa še tistih, ki jih omenja Tone Fornezzi v člankih v »Antenni« in v »TT«. Izkazalo se je, da gre pri omenjenih podatkih nemalokdaj za netočne, izmišljene številke. Tako je, denimo, zaslužek 3,70 do 3,90 nemških mark na uro za delavce IBT v tujini povsem neresničen podatek. Izcimil se je iz zelo pristranskih izjav novinarjevih sogovornikov, ki so očitno zamolčali vzroke svojih trenutno slabih plač. Jože Dremelj je, denimo, res zaslužil le 790 mark, toda zato, ker je pogosto izostajal zaradi bolezni, kar pa je seveda pozabil povedati.

Novinarji so se upravičeno najbolj zanimali ravno za tiste stvari, ki v omenjenih člankih izzvenijo kot težke obtožbe, saj neki pisec uporablja kar izraze »belo blago«, »izkoriščanje«, »prodaja«, »mešetarjenje« in podobno. Kako pa zaslužijo ti »prodani« delavci v ZRN Nemčiji, koliko zaslužijo v primerjavi z nemškimi, domačimi in koliko v primerjavi z našimi delavci pri tujem delodajalcu? Kakšen je resnični kolač, ki ga pri tem dobi IBT?

Poglejmo najprej povprečen osebni dohodek takšnega delavca, prav tako pa vse dajatve, ki jih je podjetje IBT dolžno odvajati. Povprečno »proda« IBT svojega delavca nemškemu delodajalcu za 1.747 mark mesečno oziroma za 11,95 mark na uro, delavcu pa izplačuje na roko mesečno 902 marki — **kar ustreza nemški povprečni čisti plači enakega razreda.** Vrh tega pa dobiva delavec posredno še naslednje beneficije, ki se odbijajo od celotne zaračunane plače: 65 mark za dopust; 42 mark mesečno za praznike, ki so dela prosti (v ZRN jih je 11); 47 mark mesečno za predvidene boleznine (ker jih podjetje plača samo); 25 mark v obliki voženj domov; delovne obleke in druge manjše dodatke. IBT plača za posameznega delavca mesečno okoli 100 mark za socialno zavarovanje v Jugoslaviji, 170 mark davka na dohodek in še približno 17 mark konjunkturnega davka; okoli 45 mark stanejo mesečno zdravstvene storitve za posameznika v ZRN; davek podjetja pa je okoli 69 mark. Za vzdrževanje režijskih služb v ZRN (vodje delovišč, administracijo in socialnega delavca) mora posameznik plačati podjetju 43 mark; za režijo doma, v Trbovljah, pa 81 mark mesečno. Če vse skupaj seštejemo, bi podjetju ostalo v obliki čistega zaslužka okoli 120 mark mesečno od posameznega delavca; delavec pa dobi torej vrhu že omenjene čiste mesečne plače 902 marki še približno 180 mark posrednih prejemkov.

Vzemimo za primer sporni »božični dodatek«. Predstavniki IBT so najprej poudarili, da ta dodatek ne pomeni mesečne plače, temveč navadno manjšo vsoto: pri Siemensu, kjer dela dobršen del njihovih delavcev, so dobili vsi drugi delavci le po 100 mark, delavci v režiji IBT pa več od tega, ker je naše podjetje nemškemu partnerju predlagalo, naj bi božični dodatek podelili kot dodatek za stalnost, in sicer v duhu pravilnika o osebnih dohodkih.

Še več. Vodstvo IBT pravi, da ima v Nemčiji zadnje čase večje težave z delodajalci, ker izkazuje za svoje delavce dokaj večje osebne dohodke, kot jih imajo nemški delavci na enakih delovnih mestih. Tamkajšnje domače delovne enote, ki zaslužijo slabše kot delovne enote, v katerih je večina naših delavcev, so zaradi tega dvignile dokajšen hrup. Zdaj je dogovor tak, da bodo nekatere delovne enote lahko samostojno delile dobiček med svojimi delavci, ki bo lahko dosegel tudi tisoč mark — seveda če bodo dobro poslovale, kar predvsem pomeni malo boleznin in drugih izpadov pri delu. Boleznine so namreč zelo občutljiva točka, predvsem v Münchnu, kjer naši delavci, kadar so na bolezenskem dopustu, odhajajo na gradbišče olimpijskih objektov ter se tam udinjajo za 40 do 50 mark dnevno. Zgodilo se je, da je pri 356 delavcih v takem bolniškem staležu kar sto delavcev . . .

Kakor delamo doma – delamo na tujem

»Naš nastop zunaj je prav takšen, kot ga prakticiramo v Jugoslaviji, organiziran. Kot podjetje nastopamo s svojimi ljudmi, s člani kolektiva, ki dohodek ustvarjajo — pa tudi samoupravno delijo,« je poudaril glavni direktor IBT Marjan Ahačič.

Sicer pa da je — kot pravijo vodilni v IBT — tak način nastopanja v svetu že nekaj samoumevnega. Še posebej to velja za inženiring. Za študij razvoja Zasavja so pritegnili denimo ameriške in angleške strokovnjake, v Trbovljah in na Kosovem, kjer IBT vodi dela, zaposluje tudi italijanske monterje . . . »Kakor je zdaj običajno prelivanje kapitala, tako se dandanes prelivajo tudi kadri,« pravi glavni direktor.

»Nastopati v tujini še ne pomeni mešetariti z delavci. Prednosti našega nastopa so v tem, da dobimo nekaj več, kot pa, če bi samo posredovali svojega delavca tujemu delodajalcu. Pri tem pa ima od deviznega priliva korist sleherni član našega kolektiva in tudi širša družba. Še leta 1965 smo imeli samo 237 zaposlenih, pred petimi leti je bil naš ustvarjeni dohodek še pod milijardo dinarjev, zdaj pa je naš kolektiv zrastel v ugledno delovno organizacijo z več kot 2000 zaposlenimi in 110 milijoni novih dinarjev dohodka (11 milijard starih dinarjev). Od vseh zaposlenih jih dela 534 doma, 1418 pa v ZR Nemčiji. V Trbovljah nastajajo novi obrati in povečuje se življenjska raven vse okolice,« poudarja direktor Marjan Ahačič.

Boljše samoupravljanje

Precej očitkov je padlo tudi na račun samoupravljanja v IBT. Na tiskovni konferenci so predstavniki podjetja govorili tudi o dveh skrajnostih: v Berlinu, da gredo stvari zelo dobro, v Münchnu pa zelo slabo. Nemara res nekoliko poenostavljajo z razlago, da se to godi zato, ker je München preblizu domovine, kar otežkoča resnejšo organiziranost, ta pa je izhodišče za dobro sodelovanje v samoupravljanju nasploh. V Berlinu, kjer ima IBT zaposlenih okoli 500 ljudi, naši delavci sodelujejo v tamkajšnjem jugoslovanskem klubu, imajo posebno komisijo za družabno življenje, vodja delovne enote organizira tečaj nemščine, kar vse velja poudariti kot protidokaz trditvam v omenjenih novinarskih kritikah . . .

V centralnem delavskem svetu IBT, ki šteje 25 članov, imajo delovne enote iz tujine osem svojih predstavnikov. (Pri razmerju 534 zaposlenih doma proti 1418 zaposlenih v Nemčiji, je to kljub vsem težavam in oddaljenosti le malo.) Iz zastopnikov svetov delovnih enot v ZR Nemčiji postavijo svet organizacije združenega dela, kar vse določajo statuti in pravilniki v IBT.

»Okoli 300 strani samoupravnih določil imamo glede tega. In vsakršna situacija je v njih predvidena in urejena. Res pa je tudi nekaj drugega: življenje ima, še posebej v tujini, svojo logiko. Niti doma stvari ne gredo zmeraj kot bi si želeli, kaj šele v čisto drugem okolju. Poudariti pa le moramo, da so nemški poslovni partnerji sistem samoupravljanja naših delavcev sprejeli kot pozitiven člen našega sodelovanja,« so poudarili predstavniki IBT.

Tako torej, slišali smo tudi drugo plat medalje!

ANTON RUPNIK

Prijatelj zdomarjev

Nek trgovec iz Osnabrücka je dostavljal svojo ženo in mlado ljubico »franko hiša«. V svoji limuzini je vozil obe ženski po samskih domovih, v katerih stanujejo delavci, ki so na začasnem delu v Zahodni Nemčiji. Redno kot mlekarski avtomobil se je ustavljal njegov mercedes pred podjetji, kjer so zaposleni tuji delavci. Ko so se dogovorili o ceni, času in naslovu, jim je trgovec pripeljal svojo 32-letno ženo in 19-letno prijateljico.

Posel so odkrili šele tedaj, ko je ljubica na policiji vse izdala. Zdaj je trgovec pred sodiščem, ljubica pa ga težko obremenjuje:

»V samskih domovih smo šli od sobe do sobe . . .«

Obsodba: devet mesecev zapora pogojno in 2000 mark kazni.

Ni miru za Rome

V naselju Romov v vasi Bare blizu Kaknja so zaplenili štiriindvajset revolverjev in dve puški. Romi so se oborožili zato, ker je občinska skupščina v Kaknju že junija lani odločila, da se morajo čimprej izseliti iz svoje vasi. Romi, ki so prišli sem pred sedmimi leti, so ogorčeno protestirali.

Pred sedmimi leti pa so prišli semkaj zato, ker so jih pregnali iz Doboja, Rogatice in Višegrada. Štirideset družin se je tu ustalilo, postavili so si improvizirane hiše in se začeli ukvarjati z domačimi obrtmi, nekateri pa so se celo zaposlili. Romi zahtevajo od občine, naj jim zgradi cesto, postavi vodovod in druge javne objekte. Ker pa občina nima denarja, se jih želi preprosto znebiti.

Evtanazija

„Usmiljena smrt“

Zamisel danskega visokega uradnika in znanstvenika K. Seierupa o klinikah za samomorilce razburja Nordijce

KÖBENHAVN, januarja (Posebni servis Tanjuga) — Vso Dansko je naravnost šokiral predlog, ki ga je izrekel v nekem novinarskem intervjuju visok vladni uradnik, šef oddelka za družbeno blaginjo K. Seierup. Izjavil je namreč, da je trdno prepričan, da bi v Danski morali čimprej odpreti posebne klinike za — samomorilce.

Ljudje, ki iz kakršnihkoli vzrokov nočejo več živeti, še posebej neozdravljivi bolniki, ki jih mučijo hude bolečine, bi na taki kliniki lahko poiskali zdravniško pomoč. Skupina psihiatrov in zdravnikov, specialistov bi jih najprej poskušala odvrniti od samomora, če pa s tem ne bi uspela, bi mu omogočila samomor na »najmanj surov, lahko rečemo, na najbolj human način«. K. Seierup si je bil v svesti, da bo zamisel o legaliziranem samomoru pod nadzorstvom zdravnika izzvala v javnosti žolčne polemike. Zato je takoj poudaril, da je predlog njegovo osebno stališče in nikakor usmeritev inštitucije, ki jo vodi.

»Če hoče živeti ali če noče — to je odločitev vsakega človeka samega. Zato ima samo on tudi pravico do odločitve, da si bo vzel življenje« — tako utemeljuje svojo zamisel ta danski znanstvenik. Vseeno pa le postavlja tudi pogoje, kdaj bi morebitni samomorilci lahko dobili »pilulo smrti« na taki specializirani kliniki in kdaj ne.

»Kadar bi bile po sredi duševne, čustvene stiske, tedaj bi bilo treba storiti vse, kar je mogoče, da bi te stiske odpravili ali ozdravili. Tudi kadar bi te stiske koreninile v družini ali v družbi, bi morala družba obvezno storiti vse kar more, da bi jih ugladila. Kadar pa bi zanesljivo dognali, da res ni mogoče ničesar storiti, da bi uredili tegobe potencialnega samomorilca — kaj je tedaj slabega v tem, če takemu človeku, posebno če to sam zahteva, ponudimo »pilulo smrti«! Prepričan sem, da je to dosti bolj človečno in bolj usmiljeno kot kratkomalo zapirati oči pred stiskami, ki jim družba ni kos!« — je poudaril Seierup.

Tudi švedski filozof za predlog

Kot je bilo pričakovati, je ta korenita in nekonvencionalna zamisel res zanetila divje razprave med zdravniki, sociologi, zastopniki cerkva in navadnimi občani vseh skandinavskih držav. Znani švedski filozof, univerzetetni profesor Ingmar Hedenius je izzval plaz presenečenja, ko je na televiziji izjavil, da se strinja s Seierupovim predlogom o klinikah, na katerih bi »ljudem, utrjenim od življenja, omogočili, da narede samomor na prikladen način«.

»Če bi stiske potencialnega samomorilca presojali res najbolj znani zdravniki in psihiatri, potem bi bile prihranjene mnoge tegobe tudi družinam samomorilcev, ker jim ne bi bilo treba več prisostvovati strašnim prizorom skakanja skozi okno, obešanja ali metanja pod hrumeči vlak.« Profesor Hedenius sicer priznava, da prinaša »ta ideja s seboj številna tveganja, da pa je tako tudi z drugimi vejami medicine.«

»Monstruozna zamisel«

Na odziv Švedov ni bilo treba dolgo čakati. Že med samo televizijsko oddajo profesorja Hedeniusa so začeli gledalci po telefonih izražati svoje ogorčenje ob takih »monstruoznih idejah«. Tudi večina zdravnikov in znanstvenikov je to zamisel odločno zavrnila.

»Zdravnik sem in ne smem samemu sebi dovoliti, da bi razpravljal o takih rečeh!« je izjavil dr. Sven Alsen, eden izmed voditeljev švedskega oddelka za družbena dogajanja. »Ne moremo razpravljati o legalizaciji umorov!«

Dr. Clarence Blomquist, psihiater, ki je celo sam napisal knjigo o evtanaziji (uboju iz usmiljenja), je bil zelo odločen:

»Skoraj vsak človek je kdaj v življenju pomislil na samomor. Toda 99 odstotkov vseh nas noče umreti. Ostali odstotek naj se sam pobriga, na kakšen način bo izvedel samomor, vsekakor pa brez intervencije kakršnihkoli klinik za samomorilce.«

Cerkvena jeza

Najhujše napade pa predstaja pobudnik za samomorilce od predstavnikov verskih organizacij. Nekdanja danska ministrica za cerkvena vprašanja Bodil Koch je napisala v časopisih:

»Nemogoče si je zamisliti, da bi imela skupina zdravnikov pravico odločati, ali naj nekdo živi ali ne. To bi spominjalo na neke vrste izpit, ki bi ga morali opraviti »kandidati« za samomor . . . Vsi moji instinkti se odločno upirajo taki zamisli.«

Pastor Kirg Jensen je vzkliknil: »Tu smo zato, da ljudem pomagamo živeti. Grozovita je ideja, da bi jim morali pomagati, ko si sami jemljejo življenje!«

Samomor

Ko je predlagal klinike za samomorilce, K. Seierup ni vzel v misli danski kazenski zakonik. Ta namreč kaznuje vsako spodbujanje k samomoru ali pomoč pri tem. Kolikor pa gre za samomor mladoletnika ali umno zaostale osebe, lahko pobudnika celo obtožijo za umor.

Po nekaterih ocenah si na Danskem vsako leto vzame življenje okoli tisoč ljudi, kar pomeni 19 samomorov na 100.000 prebivalcev. V letopisu svetovne zdravstvene organizacije za 1965. leto je Danska na devetem mestu po številu samomorilcev na svetu. Pred njo so na tej neveseli lestvici med drugimi Zahodna Nemčija, Švica, Finska, Madžarska, Češkoslovaška, pa Slovenija, žal, tudi.

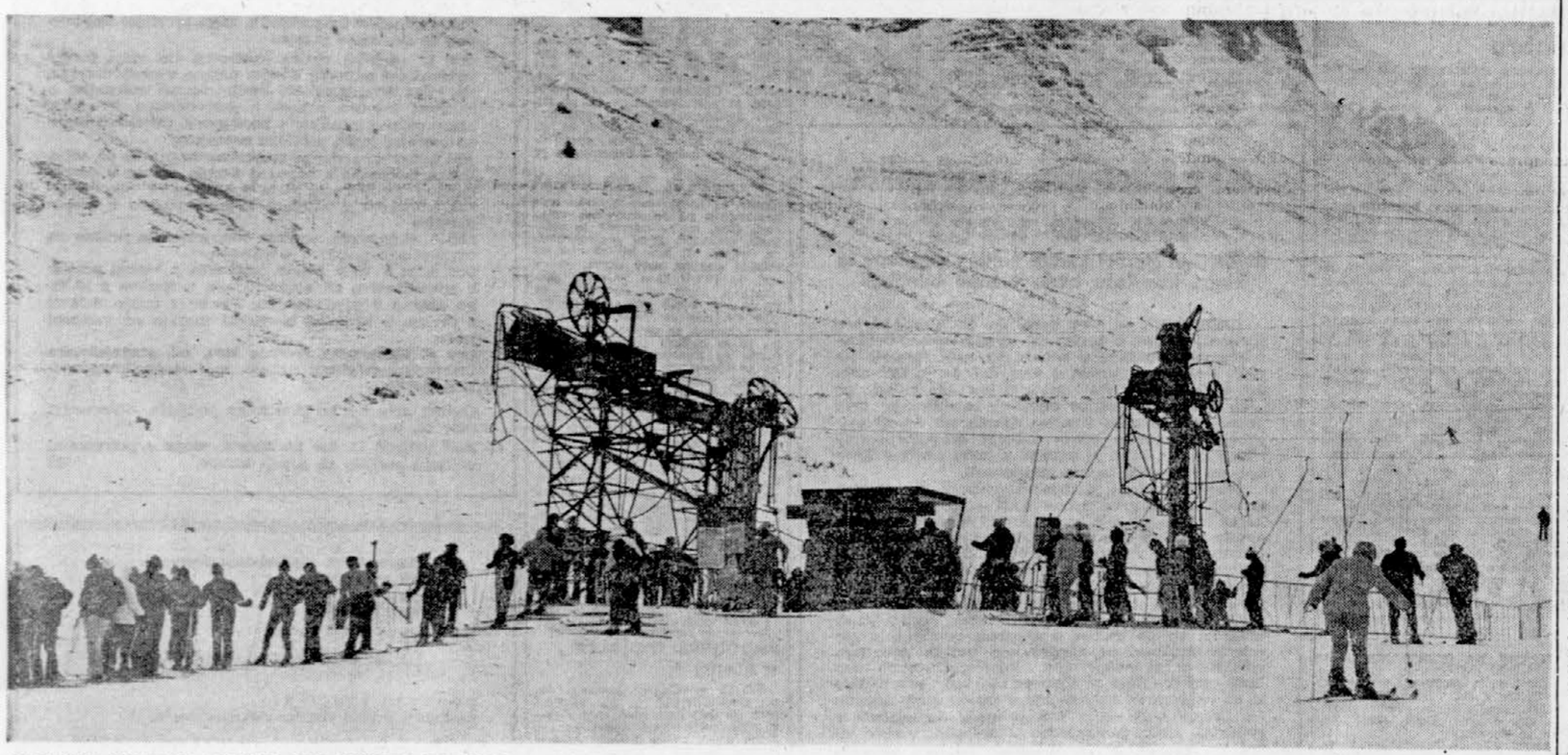

ORJAŠKI SISTEMI ŽIČNIC POD MONT BLANCOM — Vlečnica na Malo Balancho je najbolj priljubljena, za to ni čudno, da se za njo včasih vleče tudi »rep« smučarjev.

Foto: A. Podbevšek

Reklama

Pisatelj in prodaja

Besedilo hrvaškega pisatelja Ranka Marinkovića – oglas za švedske računske stroje – Bo tožil?

»Tvoj lakaj sem. Medtem ko se ti brez sramu prostituiraš v vseh vrstah stiskov rok, držim tvojo rokavico kot rimski suženj . . .« To je samo začetek znanega teksta odlične knjige hrvatskega književnika Ranka Marinkovića. Besedilo je osemnajstega januarja letos objavila ameriška revija Newsweek in sicer pod naslovom »Leva roka govori desni roki«.

Besedilo je objavljeno na celi strani takoimenovanega notranjega dela revije. Pod dolgim citatom pa je zapisano: »From Ruke (The Hands), by Ranko Marinković.« Oglas je plačalo švedsko podjetje ADDO iz Malmöa na Švedskem, ki proizvaja avtomatske računske stroje in jih prodaja v 130 držav. Ti stroji delajo vse — samo krompirja ne lupijo.«

Tako se je hrvatski pisatelj Marinković uvrstil med tiste slavne osebe, katerih teksti so se enkrat ali večkrat pojavljali vtkani v najrazličnejše reklame in oglase. To so bili Hemingway, Faulkner, Moravia, Neruda, Sartre in drugi. Vsi ti so vedeli, da njihova besedila izkoriščajo v reklamne namene, saj so prej podpisali pogodbe. Edinole Dos Passosa niso vprašali za privoljenje. Tožil jih je in tožbo kak mesec pred svojo smrtjo tudi dobil.

In Marinković? Pravi, da mu niti na misel ne bi prišlo, da bi pristal na kaj takega. Res pa je, da so mu Švedi pred petnajstimi leti »Roke« prevedli in da so bile deležne odličnih kritik. Marinković menda ne bo molčal, ampak bo švedsko podjetje ostro opozoril, da se tako ne dela.

B. B.

Samostan

Samostani očitno vse teže rešujejo svoje kadrovske probleme. Redovnica Milkovega samostana pri Svilajncu je večkrat obiskala svoj rojstni kraj Dvorište. Ob teh priložnostih se je pogovarjala z mladoletno Lj. M. Neukt vaški deklici je zapela prave hvalospeve o idiličnem življenju za samostanskimi zidovi. Končno jo je nagovorila na beg.

Nekega dne je redovnica prinesla s seboj redovniško obleko, v gozdu je deklico preoblekla, nato pa jo je odpeljala v samostan. Starši so svojo hčer zaman iskali tri dni, na pomoč so poklicali celo miličnike, na misel jim je prihajalo vse mogoče. Končno so se le oglasili ljudje, ki so jo v gozdu videli skupaj z redovnico. Oče je našel hčerko v samostanu. Medtem se je že skesala. Hotel je obračunati tudi z redovnico, ki mu je hčer odpeljala. Vendar je ni dočakal. S hčerjo sta srečna odšla na avtobus, da čimprej razveselita zaskrbljeno ženo in mater.

Človek človeku

Ko so vprašali Janeza Švajncerja, če bi rad povedal resnico in kakšna bi bila ta, je odgovoril:

»Zveri se pobijajo. Ljudje tudi. Morali pa bi se zavedati, da tudi umirajo. Dokler tega ne bodo dojeli, bodo oponašali zveri.«

Sedma velesila

Raca v boju s kamelo

Časnikarji — smučarji s treh celin v »Flainu, vratih bele puščave« pod Mont Blancom — G. de la Rocque: »Zakaj mi zmerom poči glas, tega pa ne vem«

Raca na smučeh se je spopadla s kamelo, ki nosi sneženo grbo . . . Pa nikar ne mislite, da je to kubistična šala! »Raca« namreč predstavlja mednarodni smučarski klub novinarjev, medtem ko je »kamela« simbol novega zimsko športnega središča v francoskih Alpah nedaleč od Mont Blanca, kjer se je minuli teden odvijalo tradicionalno srečanje in tekmovanje novinarjev smučarjev s treh kontinentov, tokrat že sedemnajsto.

Smučarsko središče se imenuje Flaine. Vendar to sploh ni kraj v običajnem smislu besede, kajti tam ni hiš, ne ulic, ne stalnih prebivalcev. Se pred dobrimi tremi leti je bila ta, vrtači podobna dolina na višini 1600 metrov, divjina, kjer so kraljevali gamsi in kamor sta le tu pa tam zašla navdušen planinec ali lovec.

»Kam pa so nas zapeljali, vendar!« je vzhičeno vzkliknil kolega Dragiša Modrinjak iz Maribora. Pa ne le on, tudi drugi smo bili začudeni. Kajti ob prihodu res nismo videli drugega kot tri ogromne betonske zgradbe, ki so kot kake pomotoma odvržene kocke tičale pod skalovjem tisočakov.

»Flaine, vrata bele puščave« — to je reklama, nekoliko srhljiva, absurdna in zkrati obetajoča. Predvsem pa učinkovita. Pozdravila nas je že ob samem vhodu v Francijo in seveda vzbudila poklicno radovednost. Kaj neki nam ti Francozi hočejo pokazati? Zastonj nas verjetno ne vabijo v belo puščavo!

Flaine je nekaj povsem novega. Ustanovitelji se, kot smo kasneje ugotovili ne hvalijo kar tako. Tu gre res za smučarsko središče prihodnosti.

»Letos sem nevaren«

Da je bolezen današnjega časa hrup, vemo vsi, v glavnem pa ničesar ne ukrenemo. Arhitekt Flaina na to očitno ni pozabil, kajti avtomobili nimajo vstopa v naselje. Tako smo morali pustiti svoje jeklene konjičke na ogromnem parkirišču pred Flainom, prtljago in nas pa je potem poseben kombi odpeljal do hotelskih vrat, čeprav so oddaljena le nekaj sto metrov. Vhod v naselje so zavarovali s posebno zapornico, tako da nevedneži, predvsem pa neučakanci, trobijo in se razburjajo, »kaj pa vendar mislijo . . .«

V veži hotela je vse vrelo. Tu je Francoz pozdravljal Nemca, Bolgar Italijana, Španec Čeha, skratka stari znanci so se spet našli. »Kaj je novega stari?« je bilo slišati v vseh evropskih jezikih. Naš Tof pa je najprej zagledal Italijana Sittona in se naježil.

»Letos sem pa nevaren, da veš,« mu je takoj navrgel. Ta ga je namreč že večkrat »namazal« v smučarskih tekih in Tof je vso pot grozil, kako nevaren je letos. No, ko pa sta drugi dan skupaj trenirala, se je Tof malce odstopil, rekoč:

»Še vedno sem nevaren. Ampak drugi so tudi.«

Smučarske tekme so na teh srečanjih osrednja prireditev in tista silnica, ki povezuje novinarje, ljubitelje snega in planin.

Razglašena raca

»Namen teh srečanj pa ni le smučanje, ampak spoznavanje, navezovanje stikov in izmenjavanje skupnih izkušenj in težav,« rad poudari Gilles de la Rocque, človek, ki je pred osemnajstimi leti sprožil zamisel o mednarodnem smučarskem klubu novinarjev. Nobenega srečanja ne zamudi in vsakič odhaja zadovoljen — in tovariško počenim glasom.

»Ne vem, kaj je to, da mi vsako srečanje novinarjev vzame glas,« je hripavo dejal zadnji večer, ko so mu znanci nazdravljali.

»Ah, Gilles, stara raca postajaš, pa zgubljaš glas, ker hočeš prevpiti mlajše,« ga je za šalo zbodel vodja francoske delegacije — tudi sam stara raca oziroma racman — George Mamy.

Srečanja veljajo za naporna, saj se zavlečejo pozno v noč. Podnevi pa je seveda na sporedu spoznavanje smučišč. Letos smo imeli smolo. Prvič je bilo premalo snega, drugič pa nam je vreme nagajalo ves teden. Sonce je pokukalo, ko smo se borili med vratci slaloma in na dan odhoda. »Hvala ti sonce, tako sem vsaj za piko na i dokončno spoznala, kako grandiozna je ta bela puščava,« sem ironično pripomnila ob odhodu.

Vrata bele puščave

In ta bela puščava, ta divjina je res veličastna v beli odeji, ki se običajno ne vda soncu vse do zgodnjega poletja. Prava sezona se namreč v Flainu začenja šele spomladi.

Čare bele puščave so odkrili ustanovitelji Flaina, svetu pa naj bi jih opisalo vseh tistih dve sto novinarjev, kolikor jih je prišlo na srečanje. O Flainu bodo zdaj brali in poslušali v 22 državah.

»In to, kar danes vidite, je šele začetek,« je dejal Eric Boissonnas, uresničevalec Flaina, starejši gospod avandgardnih idej in izobražen človek.

Smučišča so bajna. Zdaj je pripravljeno 60 kilometrov dolgih smučarskih prog, ki se vijejo od višine 2.480 metrov pa do 1600 metrov nadmorske višine. Vendar območje še daleč ni izčrpano, kajti vrtača, v kateri so hoteli, se kot pahljača odpira v višino Alp okrog Mont Blanca. Zdaj je pripravljenih 10.000 hektarov smučišč, nedotaknjenih pa je še nadaljnjih 40 tisoč hektarov . . .!

Smučišča seveda teptajo. In tako so nam kljub sneženju lepo uredili tudi tekmovalne proge. Pomerili smo se v veleslalomu in v dveh tekih slaloma. Žal nam je, zlasti na veleslalomu, nagajal sneg, tako da smo bili prikrajšani za spektakel, ki ga nudijo ali najbolj zagrizeni ali pa tisti, ki konkurirajo za zadnje mesto.

Brivnik za – zmagovalko

Naš Jože Pogačnik velja za prvega, v cilj pa se je moral žal priplaziti po trebuhu in tako izgubil prvo mesto. Angleški novinar William Hall, eden od »pekov« na smučeh, je na cilj bolj priklel kot pa prismučal . . . Nekateri jemljejo tekmovanja zelo zares, medtem ko drugi bolj »za heca«.

Jaz sicer nisem grozila, da sem nevarna, zares pa sem tekmovanje vseeno vzela, kajti na vsak način sem hotela premagati vsaj svojo češko prijateljico Aleno Kenclovo, ki me je dala v koš pred dvema letoma v Badgesteinu. Nisem pa verjela, da bom za seboj pustila tudi Geneviève Gaillet, Parižanko . . .

»Za spomin na zmago ti poklanjam tole želvico,« mi je dejala Parižanka, športna novinarka »France Soira« in mi jo potisnila v roke. Kdove, morda mi je s tem hotela povedati, da bo drugo leto nevarnejša in bom jaz le želva. Vsekakor pa športno dejanje!

Vsak dobi za spomin na srečanja razna darila. Nemalo pa so se smejali meni, ko sem dobila . . . in to čisto zares — brivski aparat s šestimi tubami raznih maž za moškega. Upam, da me s tem niso hoteli počastiti v znak priznanja, da smučam kot moški.

Posebnost letošnjega srečanja je bila tudi ta, da so nam namesto značk ali vozovnic za žičnice nadeli ovratnico s kamelo, simbolom Flaina, spodaj pa napisali priimek. Tako smo laže ugotavljali, kdo je kdo, predvsem pa smo se hitreje spoznavali na smučiščih.

Za 900 m – šest minut

Z gondolo, ki sprejme nič manj kot 60 potnikov in ki v nič manj kot šestih minutah prepelje smučarje na devet sto metrov višje smučišče, smo se le parkrat peljali. Vreme ni dopuščalo. To je najmočnejša gondolska žičnica v Franciji in s pomilovanjem sem se spomnila naše uboge liliputanske žičnice na Vogel. No, sicer pa nisem iskala primerjav; bilo bi nefair, če hočete.

O pač, primerjala sem vlečnice, ki so v Franciji pravo čudo, da ne rečem zakomplicirane do boga. Na žico imajo obešene avtomatične palice z okroglo ploščico na koncu. To si zastaviš med noge in hop! Toda, joj, če ne ujameš ravnotežja. Najhuje je tam, kjer se okrog 1200 metrov dolga vlečnica obrne kar za devetdeset stopinj. Če trdo ne držiš palice pred seboj, te vrže v sneg . . . lukenj se tam ni manjkalo . . .

Vseh sedežnic in vlečnic, žal, nismo mogli uporabiti. Za sedaj jih je kak ducat, ki se vzpenjajo drzno v skalovje ali pa povsem pohlevno v komaj dvignjeno ravnino. Slednja je, seveda za otroke in za tiste, ki so si prvič nataknili smuči.

Smučišča so tako raznolika, da si jih vsak lahko izbira po želji ali po meri znanja. Flaine je obljubljena smučarska pokrajina, kraljestvo ljubiteljev snega na razširjeni dlani Bele gore, ki zna biti tako gostoljubna kot morilska.

»Ljubezen do gora pride, nikoli pa ne gre,« mi je med drugim dejal Maurice Herzog, znameniti francoski alpinist, ki je v Anapurni izgubil vse prste na rokah in nogah. Njega so v Flainu kot predstavnika ministrstva za turizem pooblastili, da nam je razdelil pokale.

ALBINA PODBEVŠEK

Že zmaga bo uspeh

Drevi ob 19.30 v Tivoliju košarkarska tekma za pokal evropskih prvakov med Olimpijo in Slavijo iz Prage - Gostje brez skrbi, Olimpijo pa tarejo poškodbe

LJUBLJANA — Drevišnji dvoboj Olimpije s Slavijo bo nedvomno prvorazreden košarkarski dogodek. Gostje s svojo reprezentančno sestavo obetajo dobro igro, za Olimpijo pa bi bila že zmaga v Tivoliju velika vzpodbuda. Medtem ko gostje pred tekmo četrtfinala za evropski pokal nimajo prevelikih skrbi, pa so Ljubljančani ostalih brez dveh poškodovanih igralcev, kar se jim bo nedvomno zelo poznalo.

V Olimpijinem taboru je dosti tegob. Potem ko se je v Franciji poškodoval Fišer, ki bo moral tri tedne nositi roko v mavcu, jo je v ponedeljek skupil še Marter. V bolnišnici so ugotovili, da ima zlomljeno nosno kost, zato nanj trener Daneu ne more računati. Tudi Bassin mora še vedno paziti na gleženj, tako da položaj ni preveč ugoden.

»Ne bo lahko«, pravi Ivo Daneu, »Veliko bo odvisno tudi od razpoloženja v ekipi, predvsem pa v tivolski dvorani. Gledalci nam lahko napravijo neprecenljivo uslugo. Skoraj ne verjamem, da bi lahko zmagali z več ko desetimi koši razlike, sicer pa z ekipo, kakršna je Slavija, lahko tudi izgubimo. Pražani znajo igrati, precej boljši so od Francozov in proti njim nikomur ni lahko. Upajmo pa le, da se bodo naši fantje potrudili in da bodo razveselili naše zveste privržence«.

Vodstvo Olimpije je igralce po zadnjem treningu v sredo odpeljalo iz Ljubljane. Tako naj bi se izognili gneči, ki po navadi spremlja pokalne tekme, poleg tega pa si morajo igralci tudi malo odpočiti. Ne gre le za drevišnjo tekmo, temveč tudi za nastop v Cačku, kjer jih že v soboto pričakuje Borac. Pozabiti na Slavijo pa kljub temu seveda nihče ne more in ne sme.

»Glavno je zmaga,« meni **Aljoša Žorga**, »Če zmagamo, bomo izpolnili pričakovanja. Proti Slaviji bi bil tudi na domačem igrišču to že lep uspeh. Razlika proti takšnemu nasprotniku sploh ni pomembna.«

»Povrh imamo še smolo s poškodbami,« se je jezil Bassin. »Slavija je favorit tudi v Tivoliju. Toda predajamo se še ne. Borbenost in požrtvovalnost vseh igralcev nam le lahko prinese ta uspeh. Borili pa se bomo, to obljubljam.«

Pražani so dopotovali v Ljubljano že v torek zvečer, šele naslednji večer pa so v Tivoliju prvič trenirali. Dvorano in koše večina dobro pozna, saj skoraj ni igralca, ki v **Tivoliju še ne bi nastopil. Sedem jih je igralo tudi maja lani v finalu svetovnega prvenstva.**

»Olimpija za nas ni neznanka,« pravi standardni reprezentant Jiri Ammer, ki je znan po svoji ostri igri in meti od daleč. »Menim, da bo Olimpija sicer v Ljubljani zmagala, da pa bomo točki iz obeh dvohojev le osvojili mi. **Naš cilj je — izgubiti** z največ desetimi točkami razlike, pa se bomo domov vrnili zadovoljni.«

— Rezultati državnega prvenstva kažejo, da je vaša ekipa v izvrstni formi?

»Doma smo res še nepremagani, toda to še ni dokaz, da smo v vrhunski formi. Proti Ignisu smo v Pragi igrali zelo slabo in izgubili z 72:89. V Vareseju smo nasprotno zaigrali precej bolje. Še dve minuti in pol pred koncem smo vodili potem pa smo izgubili s 16 točkami razlike. Z Olimpijo igramo povratno tekmo v Pragi, kar je precej laže.«

O posebnih taktičnih načrtih niti trener Daneu niti igralci niso govorili. Gostje poznajo vse skrivnosti košarke in jih ne bo lahko presenetiti. Njihova igra ni hitra, temveč premišljena in zanesljiva. Če k temu prištejemo še igralce kot so Zidek, Mifka, Zedniček, Ammer, Ružička in drugi, potem je kvaliteta drevišnjega tivolskega gosta na dlani. Olimpija bi najbrž lahko še največ dosegla z zrednim tempom in skrajno napadalno obrambo. Daneu sicer zatrjuje, da se ne bodo zaleteli kot proti Francozom v prvem polčasu, kar pa še ne pomeni, da ne bo prav hitrost Olimpijino glavno orožje.

S. TRBOVC

UTRINKI

6 UR DELAJO, 2 URI TRENIRAJO — Najbolše japonske hokejske ekipe so zvečine moštva raznih velikih podjetij. Igralci delajo 6 ur v podjetjih, dve uri na dan pa trenirajo, pri čemer imajo obe uri plačani.

SE VEČJI IZDATKI — 5,5 milijona mark so nogometni klubi zahodnonemške zvezne lige izdali na pomlad lani za nove igralce. Vse kaže, da bodo klubi to vsoto v novem prestopnem roku še prekoračili, samo da bi v svoje srede privabili kvalitetne igralce.

SAMO ZA MOŠKE — Kakor javlja agencija Transpress, so v deželi svetovnih nogometnih prvakov (Braziliji) prepovedali ženski nogomet. Uradnih obrazložitev ni, namigujejo pa na mnenje moških: »Ženske naj ne brcajo, marveč ljubijo.«

IVER DNEVA

NDR v Južni Ameriki

Najnevarnejši tekmec jugoslovanske nogometne reprezentance v kvalifikacijskem tekmovanju za evropsko prvenstvo 1972, reprezentanca NDR, je na poti v Južno Ameriko. Medtem ko v tem času na južni polobli igrajo nekatera naša kluboška zastopstva, državno reprezentanco pa pripravljamo samo teoretično, so se vzhodni Nemci odločili za turnejo svojega izbranega moštva. 3. feb. bodo igrali proti Čilu, dva dni kasneje proti Peruju, in nato še proti Urugvaju.

Kateri prijem bo le uspešnejši?

NASMEJANA PRED TEKMO — Češkoslovaška košarkarska reprezentanta Zidek (levo) in Ammer v hotelu Ilirija. Foto: BUSIĆ

Bo smuk težak?

Na Jahorini so slovesno odprli III. evropski mladinski kriterij v alpskem smučanju — Danes bo veleslalom

JAHORINA, 27. jan. Ob soju bakel in lampionov se je pred prenovljenim hotelom »Jahorina« zvečer zbralo 15 državnih reprezentanc — 80 tekmovalcev in 40 tekmovalk. V tem slikovitem okolju je delegat FIS, Avstrijec Hubert Pirchner, slovesno odprl tretji evropski mladinski kriterij v alpskih disciplinah. Udeležence velikega mednarodnega jahorinskega tekmovanja je pozdravil predsednik organizacijskega odbora inž. Branko Milutinović, tekmovanje pa se bo začelo jutri z veleslalomom.

Pred otvoritvijo je bil v ospredju trening na podaljšani jahorinski stezi za smuk. Zlasti današnja vadba, ko večina tekmovalcev na progi ni varčevala moči, je pokazala, da je prenovljeni jahorinski smuk zelo hiter, še posebno, ker je sneg na tukajšnjih smučiščih po zadnjem obdobju odjuge postal zrnat. V večini reprezentanc so celo mnenja, da je smuk, kakršen je v sedanjih snežnih razmerah, pretežak za dekleta. Govore celo o možnosti, da bi zaradi tega mladinke nastopile samo v veleslalomu in slalomu.

Kaj menijo o tem strokovnjaki? Vodja italijanske reprezentance, v kateri je danes hudo padel član ekipe Baccini, ki so ga morali prepeljati v sarajevsko bolnišnico, Ivo Malknecht iz Val Gardene, še nedavno znan italijanski reprezentant, je v kratkem pogovoru povedal:

»Zgornji del smuke je izredno lep in tudi izvrstno pripravljen, spodaj pa je drugače. To je povsem razumljivo, saj med dolgo odjugo nikakor ni bilo mogoče pripraviti proge, ko pa je sprotoj jemalo sneg. Proga je hitra — in kakor sem dejal — v zadnjem predelu nevarna. To velja posebno za dekleta. Mi smo proti temu, da bi v smuku štartale tudi mladinke. Ne vem pa, kako se bo odločila žirija«.

Temu mnenju se je pridružil tudi trener italijanske reprezentance Paride Milliianti, prav tako nekdanji italijanski reprezentant.

Podpredsednik organizacijskega odbora tretjega evropskega mladinskega kriterija Slavko Podlubovšek je mnenja, da nima pomena tvegati in da je bolje okrniti ženski program, če bo proga ostala tako hitra in nevarna.

Sicer pa je danes Jahorina zavita v oblake, močan veter pa upogiba smreke in nosi ledene drobce. Morda bo še čez noč začelo snežiti.

Med 120 tekmovalkami in tekmovalci ni znanih imen, toda vse države so poslale na Jahorino svoje upe. Povsem neznani pa udeleženci III. evropskega mladinskega kriterija le niso. Mnogi med njimi, zlasti člani reprezentanc alpskih držav, so že uvrščeni v seznam mednarodne smučarske zveze, nekateri celo z zadovoljivimi točkami FIS. Njihov zbir se suče okoli 50 točk, se pravi, da so že kar uspešni udeleženci tekmovanj B.

Jugoslavija bo imela na startu dve reprezentanci. V A garnituri so: Pirnar, Pirnat, Kozelj, Jeklar, Bernik, Rant, Vovk in dekleta: Pirnar, Gazvoda, Jocif, Pikon in E. Oitzel.

J. DEKLEVA

Spored

Četrtek, 28. jan.: veleslalom

Petek, 29. jan.: slalom

Sobota, 30. jan.: non-stop trening

Nedelja, 31. jan.: smuk.

TELESNA KULTURA ZA VSAKOGAR

Četrt ure na dan?

Nekateri mislijo, da mora biti treniranje in ohranjevanje splošne fizične sposobnosti (Physical — Fitness) naporno, da je treba delati predvsem težke vaje. Tako naziranje pa je zmotno. Na kratko bomo povedali, kako učinkuje vsakdanja hoja na mišice, sklepe in notranje organe.

Pri hoji sodeluje več skupin velikih mišic: mišice goleni, stegen, zadnjične mišice in druge. Če je hoja živahna ali če delamo dolge korake, sodelujejo tudi mišice ramenskega obroča in lehti. Mimogrede naj omenimo, da pomeni hoja na smučeh, pri kateri se odrivamo s palicami, fiziološko najbolj vsestransko telesno vajo. Ker potrebujejo mišice pri hoji ali pri teku več krvi oziroma kisika, je razumljivo, da so take in podobne telesne vaje (hoja, tek na smučeh, plavanje itd.) učinkovite tudi za srce, ožilje in dihala.

Že navadna hoja pomeni poživitev krvnega obtoka. Hoja po snegu je težja, zato je tudi fiziološko bolj učinkovita. Če napravi srce odraslega v mirovanju 65 utripov na minuto, se vzpne frekvenca pulza po 15 minutah živahne hoje že na 80 ali 90 utripov na minuto. Pri hoji po snegu navkreber se pospeši delovanje srca na približno 110 do 120 utripov na minuto.

V zvezi z intenzivnejšim delovanjem srca je pri hoji tudi dihanje poglobljeno in pospešeno. Poglobljeno dihanje pa pomeni bolj izdatno širjenje prsnega koša, kar je velikega pomena za ohranjevanje njegove elastičnosti. Če smo vsak dan prisiljeni med hojo globoko dihati, če vsak dan prsni koš aktivno širimo, bomo ohranili gibljivost reber tudi v letih staranja. Prsni koš bo ostal elastičen. Če pa bi vsakdanjo gimnastiko prsnega koša zanemarili, se utegne zgoditi, da bodo rebrni stiki okosteneli in da bo znašala pljučna kapaciteta v starosti le še polovico. Če je znašala pljučna kapaciteta v najboljših letih 4 litre, bo znašala v sedmem desetletju, če smo se zanemarili, samo še 2 litra.

Hoja učinkuje tudi na sklepe, predvsem na skočni, kolenski in kolčni sklep. Tudi za sklepe velja pravilo, da jih ohranjamo z rabo. Vsak dan se morajo sklepi pregibati v polnem obsegu, deležni morajo biti določenega pritiska, da dobi sklepni hrustanec potrebno hrano. Če sklepe zanemarjamo, če jih ne pregibamo, pride prezgodaj do degenerativnih sprememb in do omejitve v gibljivosti. Zato

je tako pomembno, da med hojo po poljskih stezah, po gozdu, po snegu ali na smučeh tudi malo telovadimo, da delamo na primer bolj dolge korake ali pa zavijemo z lepe poti v breg, na pobočje.

Poživljenega krvnega obtoka so deležni tudi možgani, kolikor toliko ves organizem. Zato se po izletu ali po živahni hoji tako dobro počutimo. Danes že vsakdo ve, da bi moral vsak dan posvetiti hoji v naravi približno eno uro. Če pa bi se odločil za tek, za cross country ali tek na smučeh, bi zadostovalo tudi četrt ure.

D. U.

Tradicija velja

Hokejisti Jesenic so tudi v povratni finalni tekmi za jugoslovanski pokal prepričljivo potrdili svojo premoč

LJUBLJANA — Derbiji med Jesenicami in Olimpijo so za športno javnost zmeraj privlačne prireditve, tudi tedaj, ko je bitka za nepomirljivega tekmeca iz Ljubljane izgubljena že vnaprej. Torkova povratna finalna tekma za hokejski pokal v Tivoliju je bila najboljši dokaz, saj je bila dvorana spet polna gledalcev, ki so se med drugim prepričali, da je tradicija tudi tokrat obveljala.

JESENICE: zaslužena zmaga

Napovedi, da bodo Jeseničani veliko teže preskočili tudi zadnjo oviro v dvorani Tivoli, so se le delno uresničile. Olimpija je bila v torek zvečer sicer dostojen nasprotnik državnim prvakom, ki so v drugi tekmi jugoslovanskega pokala pokazali nekoliko slabšo igro kot smo jo bili navajeni gledati v zadnjih srečanjih. Zato pa se je ponoven juriš belo-zelenih za osvojitev jeseniške trdnjave podaljšal še za nekaj dni . . .

Peta zaporedna zmaga Jesenic nad Olimpijo je ponoven dokaz, da so fantje izpod Mežaklje le čvrsto moštvo, dostojno nositi tudi naslov pokalnega prvaka. Ugotovitve po finalnem srečanju so enotne: Jeseničani ne dovolijo nobenega presenečenja. Kljub tesnemu rezultatu in vzburljivim situacijam pred jeseniškimi vrati, Jeseničani držijo svojega nasprotnika še vedno v primerni razdalji.

Olimpija je imela sicer pobudo v drugi tretjini, ko so se vrstili napadi drug za drugim, vendar več kot izenačenje rezultata domačinom ni uspelo. Odločitev, kdo je boljši, navadno prinese zadnja tretjina. Na to pa vpliva tudi fizična in psihična pripravljenost moštva. Ti dve odliki pa sta odločno na strani gostov, ki so v letošnji sezoni zasluženo osvojili še en laskav naziv.

Sodnika Čebulj in Janežič kljub izredno pomembnemu srečanju nista oškodovala nobenega moštva. Kritične razprave po srečanju ne koristijo nikomur. Treba je enkrat le zaupati arbitrom, ki so za delitev pravice na ledu tudi določeni in odgovorni.

L. KATNIK

OLIMPIJA: Mišon, prijetno presenečenje

Predzadnji derbi v letošnji sezoni — tokrat povratni za pokal — je spet pripadel boljšemu nasprotniku izpod Mežaklje. Prvaki so tudi v Tivoliju dokazali, da še nimajo resnejšega tekmeca, ki bi mu lahko ogrozil vodilni položaj.

Olimpija je tokrat poskušala — izgubiti tako ni imela več kaj — da vsaj z dobro igro in čim ugodnejšim izidom zanjo omili dva huda nedavna poloma na Jesenicah. To ji je uspelo le deloma, čeprav ne bi mogli reči, da torkovi dogodki v Tivoliju za oko številnih gledalcev niso bili privlačni. Obelaven tempo, vzdržljivost in prizadevnost pa so za uspeh očitno še zmeraj premalo, zlasti proti kvalitetni ekipi, ki natanko ve, kako je treba opravljati taktične naloge v obrambi in v napadu.

Nedvomno je, da ima Olimpija zelo dobre posameznike z dosti smisla za kolektivno igro, za trde preskušnje pa še nima na voljo vseh treh, enako udarnih in uglašenih napadov. Prva reprezentančna trojka, ki naj bi bila že od nekdaj gonilna moč ekipe, je v igri že nekaj časa najmanj prepričljiva. Kaže kot da sploh ne najde več samo sebe. Le en napad (Pulerle — Petač — D. Beravs) kajpak ni zmogel vsega. Bil pa je še najbolj prodoren in nevaren za Knezova vrata, medtem ko je njegov vis à vis Mišon prav gotovo prijetno presenečenje za vse. Miren in skromen fant, doslej v senci Galeta in Albrehta, je dokazal, da ima ljubljanski ligaš v svojih vrstah vratarja potencialnih sposobnosti, a še brez pravih izkušenj.

Sodniška dvojica inž. Janežič — Čebulj ni v celoti upravičila zaupanja. Njuni posegi niso vplivali na izid, toda nekaj odločitev pa je bilo nerazumljivih. Nista imela namreč dovolj zmeraj pravega posluha pri presoji verižnih prekrškov. Zato izključitve igralcev niso vedno v celoti ustrezale resničnim dogajanjem na ledu.

S. L.

AVTOMOTO

Palikoviću kaže dobro

MONTE CARLO, 27. jan. — Od 174 udeležencev 40. avtomobilističnega relija Monte Carlo, ki so včeraj startali za skupno, 1.600 km dolgo vožnjo od Monaka čez francoske Alpe do Monaca, je cilj doseglo samo 35 tekmovalcev med njimi tudi edina preostala jugoslovanska ekipa Paliković—Juranić z avtomobilom R-8 Gordini.

Jutri zvečer bodo preostali udeleženci relija startali na 630 km dolgi progi od Monaca do Monaca, ki ima sedem hitrostnih preskušenj.

26-letni Zagrebčan Paliković in njegov sovoznik, 27-letni Juranić sta dosegla zelo lep uspeh, saj sta v konkurenci najboljših evropskih dirkačev za take naporne preskušnje uvrstila na 17. mesto. Vožnja, ki je trajala 26 ur, je imela kar 9 težavnih hitrostnih izpitov. Paliković ima boljši skupen čas (4:53,41) od mnogih znanih tovarniških dirkačev.

Po neuradnih rezultatih alpske vožnje vodi Sved Anderson 4:09,16 pred Francozoma Andreutom 4:10,48 in Therjerom (vsi alpine renault) 4:10,57, Svedom Waldegaardom (porsche) 4:11,23 in drugimi, upoštevati pa je treba seveda, da ima Paliković slabši avtomobil kot tovarniški dirkači.

Jugoslovana Vidic—Novak (saab) sta odstopila po tretji hitrostni preskušnji.

Športni direktor Renaulta Hubert Mellot je izjavil, da je presenečen nad dobro uvrstitvijo Palikovića, ki ima po njegovem lepe možnosti, da se uvrsti blizu 20. mesta, lahko pa tudi zmaga v svojem razredu.

RAVNE NA KOROŠKEM — V prijateljski odbojkarski tekmi je Jedinstvo iz Brčkega premagalo Fužinarja s 3:1 (11:15, 15:9, 15:9, 15:11). Srečanje je pred približno sto gledalci dobro vodil Godec iz Raven.

LJUTOMER — Končal se je jesenski del tekmovanja v okviru občinske **namiznoteniške lige** Ljutomer. Zmagala je ekipa Grlava, sledijo Kamenščak, Mladinec, Branoslavci, itd.

T. F.

SAH

Ivkov prevzel vodstvo

WIJK AAN ZEE, 26. januarja — Rezultati XII. kola mednarodnega šahovskega turnirja: Donner — Korčnoj prek., Petrosjan — Ree 1:0, Van den Berg — Ivkov 0:1, Hübner — Kuypers 1:0, Gligorić — Langeweg remi, Andersson — Hort prek., Lengyel — Olafsson prek., Najdorf — Mecking prek. V prekinjeni partiji XI. kola je Ree premagal Korčnoja 1:0, Olafsson in Andersson pa sta ponovno prekinila.

Vrstni red: Ivkov 8 točk, Gligorić, Petrosjan 7,5, Andersson 7 (2), Hübner 7, Olafsson 6,5 (2), Hort, Korčnoj 6,5 (1), itd.

V XII. kolu turnirja mednarodnih mojstrov sta Minić in Adorjan remizirala, Hartoch pa je premagal Krabeja. Po XII. kolu vodita Adorjan in Hartoch z 8 točkami.

Rezultati VIII. kola ženskega turnirja: Timmer — Kon 0:1, Tuk — Hemskerk prek., Šota — Polihronijade prek., Ivanka — Wreeken 1:0, Kušnir — Jovanović — prek., Kralova — Lazarević 0:1.

V vodstvu sta Ivanka in Lazarevićeva s 6,5 točke.

ADELAIDA — V VIII. kolu mednarodnega turnirja v Avstraliji je Matanović prekinil partijo s Tomsonom, Portisch pa je premagal Schmida. V vodstvu je Portisch z 8,5 točke.

Sokolova povečala naskok

RADENCI, 26. jan. — V nadaljevanju ženskega državnega šahovskega prvenstva je bilo na sporedu 9. kolo. Doseženi so bili tile rezultati — Pliberšek : Rašajski prek., Virag : Miolski remi, Kudrna : Šerinaz 0:1, Vujanović : Velimirović 1:0 Živković : Srebrić remi, Jovanovska : Kušmić prek., Dudić : Prokopović remi, Švarcer : Merlini prek., Kureš : Sokolov 0:1. V nadaljevanju prekinjenih partij je Pliberškova premagala Kušmićevo.

Vrstni red: Sokolov 7, Vujanović 6,5, Šerinaz in Prokopović 6, Rašajski 5,5 (2), Švarcer 5,5 (1), Dudić 5,5, itd.

Alpskega pokala ne bo več?

Švicarji in Nemci zaradi velikih stroškov in slabe kvalitete bodo brzčas odnehali

LJUBLJANA — Vse kaže, da bo komaj dobro speljana zamisel o koristnem in privlačnem mednarodnem tekmovanju v hokeju na ledu splavala po vodi. Najprej je novica o tem, češ da je Olimpija čez noč dobila v KAC resnega tekmeca v boju za prvo mesto II. skupine alpskega tekmovanja, med prizadetimi sprožila živahno debato, ne dovolj prepričljive neuradne izjave znanega celovškega sodnika Moserja, ki si je ogledal pokalni derbi v Tivoliju, pa so vnesla še več negotovosti.

Gost iz Avstrije je namreč povedal, da sklep o razveljavljenju prve tekme KAC — Cortina (3:3) v korist KAC s 5:0 p. f. po njegovem mnenju ne more obveljati, ker o tem ni sklepala večina članov sekretariata tekmovanja za alpski pokal. Seveda, če pa bo Olimpija prihodnji ponedeljek v Cortini vsaj remizirala, vsakršne zle kombinacije v njeno škodo ne pridejo več v poštev — je še pristavil g. Moser.

Govorice, da se Švicarji in Nemci, zaradi slabe kvalitete večine klubov v alpskem tekmovanju ter velikih stroškov, ne navdušujejo več za nadaljnjo udeležbo v tej mednarodni konkurenci, menda niso brez osnove. Zato v Celovcu že zdaj razmišljajo in se obenem že posvetujejo s funkcionarji Jesenic ter Olimpije, da bi v tem primeru organizirali v prihodnji sezoni novo obliko tekmovanja, v katerem naj bi bile po prvih predlogih po dve ekipi iz Slovenije ter Avstrije. Tekmovanje pa naj bi bilo opravljeno še pred začetkom državnega prvenstva pri nas in pri sosedih.

Hokejski zanesenjaki na obeh straneh Karavank se očitno ne morejo sprijazniti s tem, da bi takšno tekmovanje, ki resnično spodbuja kvaliteten razvoj, v celoti prenehalo.

S. L.

Trening na Pohorju

23 atletov in atletinj iz sedmih klubov na zimskih pripravah atletske zveze Slovenije

MARIBOR — Na Pohorju je tudi letošnjo zimo že tradicionalni trening atletske zveze Slovenije, namenje tekačem in tekačicam na srednje in dolge proge. Na njem je zbranih 23 atletov in atletinj iz sedmih klubov — Maribora, Kladivarja, Ljubljane, Ptuja, Triglava, Velenja in Pomurja. Vodja tečaja oziroma treninga je Janez Gabršek, pomagajo pa mu trenerji Milan Lorenci, Jure Kastelic in Lojze Ojstršek.

Vadba je precej naporna, saj se pričenja zjutraj že ob 7.15 in nadaljuje ob 11. uri, ko se atletinje in atleti podajo na bolj ali manj naporne ture po pohorskih cestah in stezah. Vreme je zelo ugodno, posebno še v zadnjih dneh, ker so prisojna pobočja kopajo v sončnih žarkih. Ob 17. uri so na sporedu še strokovna predavanja, v katerih se nadobudni atleti seznanjajo s teoretično obdelavo snovi.

Po besedah Janeza Gabrška so vsi zelo marljivi; še posebno razveseljivo je, da so prišli na Pohorje kar dobro pripravljeni, zavoljo tega ni težav z realizacijo načrta, ki je bil predviden za trening. V tem pogledu se je torej tudi v slovenski atletiki vsaj malo premaknilo na bolje. Navzlic temu pa bo treba še naprej vcepljati, posebno nadarjenim tekmovalcem in tekmovalkam, da morajo vaditi po dvakrat dnevno. Prav s takim režimom dela jih seznanjajo na Pohorju, uspeh pa bo dosežen le v primeru, če se bodo takega dela oprijeli tudi potem, ko se bodo vrnili domov. »Na treningu sicer manjkajo nekateri najboljši, med drugim pogrešamo kompletno ekipo Olimpije, ki se je odločila za klubski trening v Planici,« je povedal vodja treninga, »toda zadovoljni smo s tem kadrom, ki še posebno potrebuje usmeritve v sodoben trening, saj bo prej ali slej zamenjal sedanje zvezde.«

Za zaključek treninga, ki bo 31. januarja ni predvideno nobeno tekmovanje. Do prve preizkušnje bodo tekači in tekačice tako verjetno prišli šele 7. februarja, ko bo v Celju drugi zimski kros z mednarodno udeležbo. Prvi je bil na snegu v mariborskem parku 17. januarja.

Z. VAHTAR

Pečetova pri Kladivarju

LJUBLJANA — Upravni odbor atletskega kluba Ljubljana je pred dnevi izdal izpisnico znani atletinji Marjeti Peče. Slednja se je odločila za ta korak zato, ker meni, da v svojem sedanjem klubu nima materialnih možnosti za nadaljnji napredek.

Atletski delavci Ljubljane so soglasno ugodili Marjetini prošnji, saj sodijo, da bo ta naša atletinja v drugem klubu bolje napredovala. Poleg tega člani kluba menijo, da bodo s to svojo odločitvijo pomagali ne le Pečetovi, temveč tudi slovenski atletiki nasploh. Pečetova bo namreč odslej nastopala za atletsko društvo Kladivar in bo prav gotovo pomagala, da se bo ta, že sedaj odličen atletski kolektiv, v prihodnje na jugoslovanskih ekipnih tekmovanjih še bolje odrezal.

Pečetova lahko takoj nastopa za celjski Kladivar, njena trenerja bosta še v prihodnje Franc Pribošek in Vasja Polič.

B. LENIČ

KARATE

Japonski mojster v Celju

CELJE — Celjski karateisti so po organizacijski in po tehnični plati že dalj časa med najboljšimi v Jugoslaviji. Pred dnevi so se štirje člani kluba Jakhel, Čanček, Spiljak in Kolar udeležili v Zagrebu seminarja, ki ga je vodil predsednik svetovne karate unije — W. K. U. Japonec prof. C. Tani, nosilec naslova 8. dan. Predstavnikom Budokai klubov iz Hrvatske in Slovenije je prikazal osnovne borilne Snukokai tehnike, ki jo sicer borci Budokai zveze uporabljajo.

Jutri pa bodo celjski karateisti sprejeli v goste (v telovadnici I. osnovne šole med 13. in 14.30) drugega japonskega mojstra karateja, Sensei Hisatake, nosilca naslova 6. dan. S soprogo bo demonstriral nekaj osnovnih tehnik, saj je trenutno najboljši poznavalec samoobrambne karate tehnike na svetu. Vabljeni!

T. VRABL

SMUČANJE

Za kategorizacijo na Pohorju

MARIBOR — Smučarski klub Branik bo priredil v soboto, 30. t. m. tekmo za kategorizacijo v slalomu za starejše pionirje in pionirke. Start bo ob 13. uri na izteku veleslaloma FIS. Prijave je treba poslati SK Branik ali pa jih oddati osebno pri žrebanju, ki bo ob 10. uri pri »Zlati lisici«.

SMUČARSKI TEKI

Več ko 100 tekmovalcev – tudi reprezentanti

LJUBLJANA — Za današnje tradicionalno tkemovanje v smučarskih tekihh »Isteničev memorial« ob 14. uri v Žlebeh pri Medvodah (za motelom Medno) se je že do torka prijavilo 125 tekmovalcev vseh kategorij. Svoje najboljše tekače so prijavili TVD Kočevje, Maribor, Loška dolina, Bled, Fužinar, Alples, Triglav, Kamnik, Dol, Olimpija in še nekatera društva, tako da bo štartala vsa tekaška elita, med njimi tudi vsi reprezentanti.

Start in cilj bo pri gostilni Cvajnar.

Naši trije v Bormiju

LJUBLJANA — Na mednarodnih tekaških tekmah konec tedna v Bormiju in Italiji bodo pod vodstvom zveznega trenerja Josipa Kecerina nastopili tri naši reprezentanti: Kalan, Dretnik in Dornik.

ALPINISTIČNE NOVICE

50-letnica ustanovitve TK Skala

V torek bi minulo 50 let, odkar so mladi planinci izven SPD ustanovili »Turistovski klub Skala«. Ustanovni občni zbor je bil 2. februarja 1921 ob 9,30 v Prešernovi sobi nekdanje restavracije »Novi svet«. Ob ustanovitvi je štel klub 23 članov, inventar pa je bil vreden 2800 kron. Pravzaprav sega zgodovina kluba že v leto 1919, ko so 26. maja ustanovili pripravljalni odbor. Tudi z akcijami so začeli že prej, toda uradna ustanovitev se je zavlekla.

Kakšna je bila nadaljnja zgodovina, kako so nizali uspehe in na kakšne težave so naleteli, je naši planinski dejavnosti več ali manj znano. Ponovimo le poglavitne značilnosti. Uveljavljali so se na številnih področjih od alpinizma in smučanja, do markiranja poti, planinske fotografije, gradbene in izdajateljske dejavnosti, imeli so lastno reševalno skupino in dve podružnici (jeseniško in celjsko), organizirali so prve odprave v tuja gostva, plezalne tečaje, itd. Posebej pa moramo omeniti še znamenje prvega slovenskega celovečernega filma »V kraljestvu Zlatoroga« (1932), izdajo knjige dr. Henrika Tume »Pomen in razvoj alpinizma« ter vodnika »Naš alpinizem« (1932). Njihovo plezalsko aktivnost pa najlepše simbolizirajo tri »skalaške smeri« — v Špiku, Triglavu in Skrlatici, čeprav bi jim morali prišteti še številne druge, če bi hoteli le nekoliko bolj opisati njihovo dejavnost v domačih in tujih stenah.

Proslava 50-letnice TK Skala bo v torek 2. februarja ob 19. uri v kino Komuna. Vstopnice (5.— din) lahko rezervirate v pisarni PZS.

Nepotrebni problemi odpravarstva

Ekspedicijska dejavnost v visokih gorah Azije, pa tudi drugod terja vsestranost odprav. To vemo že dolgo, toda kljub temu se še vedno pojavljajo pomanjkljivosti, ki pa bodo občasno prav gotovo povzročile hudo kri — pri nas ali na tujem. Eden poglavitnih vzrokov, če ne najvažnejši je premajhna dokumentacija in pomanjkljivo poročanje v evropskih in svetovnih alpinističnih časopisih.

Dr. Diemberger st., eden izmed najboljših poznavalcev Hindukuša sporoča, kako Poljaki poročajo, da so se kot prvi - povzpeli na Lunkho i Dosore (6.902 m), češ da na vrhu niso našli nobenih sledov. Mi pa vemo, da sta se 14 dni pred njimi (4. avgusta 1968) povzpela na vrh Kazimir Drašler in Franci Štupnik. Avstrijska odprava, ki je delovala vzporedno z našo Dimbergerju ni zadovoljivega odgovora, sporočili pa so mu tudi, da ne razpolagajo s fotografsko dokumentacijo. Dr. Diemberger tudi graja odprave, ker mu klub urgencam ne vrnejo izpolnjenih vprašalnih pol ki jih potrebuje za svojo kartoteko. Med takimi odpravami navaja tudi našo lanskoletno odpravo v Hindukuš in hkrati dostavlja, da je po njegovih podatkih višina Kismikhana le okoli 6750 m in ne 7177 metrov, kakor so navajale starejše karte.

Tudi Lofoti so zanimivi

Odkar so se naši alpinisti že drugič odpravili v gore Norveške (prvi so bili hrvaški alpinisti leta 1964, lani pa je bila na istem področju slovenska odprava), je vedno večkrat omenjeno tudi ime Lofoti. To otočje ob norveški obali zaradi velike relativne višine vrhov (saj se dvigajo skoraj naravnost iz morja) vse bolj pogosto privablja tudi alpiniste. Kakšne so možnosti dostopa je popisala lanska češkoslovaška odprava iz Ostrave. Z majhnim avtobusom so potovali do pristaniščа Skutvik. Od tu so se prepeljali na največji otok Austvågoy v kraj Svolvear in nato z redno zvezo še na otoček Store Molla. Tu so najeli ribiški čoln, ki jih je prepeljal nazaj na Austvågoy, na področje polotoka Troldtindern, oziroma na področje okoli vrha Rulten.

HITROSTNO DRSANJE

Pionirji bodo tekmovali na Bledu

BLED — Občinska zveza DPM Radovljica in TD Bled bosta v okviru jugoslovanskih pionirskih iger »Tisočletnica radosti« priredili tekmovanje v hitrostnem drsanju za »Pokal Bledas. Prireditev bo 7. februarja 1971 ob 10. uri na Bledu.

Na tekmovanju bodo lahko nastopile ekipe in posamezniki osnovnih šol — pionirskih odredov in klubov, se pravi pionirji, rojeni leta 1957 in mlajši. V vsaki ekipi — občine lahko prijavijo neomejeno število ekip — bo tekmovalo 5 pionirjev in pionirk, tekma pa bo za ekipe in posamezнike. Pokal Bleda bo dobila v trajno last ekipa, ki bo dosegla najboljši čas v skupnem seštevku ekip pionirjev in pionirk. Tri najboljše ekipe in tri posamezniki(-ce) bodo dobile diplome in kolajne.

Prijave sprejema Jnez Marinšek, temeljna izobraževalna skupnost Radovljica do 3. februarja, na dan tekmovanja pa v pisarni TD Bled do 9. ure.

Zemljepisni ključ?

FIDE je sestavila kaj čudne kvalifikacijske skupine za ekipno prvenstvo Evrope

Predsednik kvalifikacijske komisije mednarodne šahovske federacije FIDE Avstrijec dr. Dorazil je sestavil kvalifikacijske skupine za evropsko ekipno prvenstvo, ki ga igrajo na desetih deskah. Triindvajset reprezentanc je razvrstil v šest skupin, v katerih bodo tekmovali po sistemu vsak z vsakim. Iz prvih pet skupin se bo v zaključni del uvrstila po ena reprezentanca, iz zadnje skupine pa bosta v finalu igrali dve najboljši ekipi. Sovjetska zveza ima kot prvak pravico neposrednega nastopa. Skupine so razporejene takole:

I. — Maroko, Švica, Španija, Tunizija;
II. — Anglija, Farski otoki, Nizozemska, Irska;
III. — Danska, NDR, Finska, Poljska;
IV. — Bolgarija, Avstrija, NDR;
V. — Belgija, ZRN, ČSSR, Luksemburg;
VI. — Jugoslavija, Madžarska, Grčija in Turčija.

Tudi tistemu, ki spremlja šahovske rezultate le priložnostno, je na dlani, da so skupine sestavljene zelo čudno. Resda je opaziti geografski ključ, ki pa s tekmovalnimi dosežki nima nikakršne zveze. Najbolj bode v oči peta skupina, v kateri sta zelo močni reprezentanci ZRN in ČSSR. Na zadnji olimpiadi je bila Češkoslovaška peta, ZRN pa tik za njo. Morebiti bo kdo ugovarjal, češ da olimpiada, na kateri igrajo na štirih deskah, ne more biti merilo za desetčlanske reprezentance. Vendar za vsakega poznavalca ni nobena skrivnost, da je premoč velesil tem večja, čim večje število igralcev nastopa zanjo. Tudi četrta skupina, v kateri so le tri države, je daleč močnejša od prvih treh. Zanimivo je, da v drugi skupini ni niti enega olimpijskega finalista.

Kaj je dr. Dorazil želel doseči s takšno razporeditvijo, je težko reči. Gotovo pa je, da bo, če bo ta zemljepisna razporeditev obveljala, evropski šampionat precej okrnjen. Komu pa to koristi pa je spet drugo vprašanje . . .

B. KUTIN

Razpisna komisija podjetja

KOMPAS JUGOSLAVIJA
LJUBLJANA, DVORŽAKOVA 11/a

razpisuje
prosta

Vrtimo globus

»Bolna družba«

LOS. ANGELES — Charles Manson in njegove tri sodelavke pri umoru hollywoodske igralke Sharon Tate in njenih gostov se bodo skušali izogniti plinski celici z izgovorom, češ da so »proizvod bolne družbe«. Manson je rekel sodnikom in advokatom: »Ti otroci, ki nastopajo z noži, so vaši otroci. Vi ste jih vzgajali, ne jaz.«

Tihotapci mamil

ISTANBUL — Trem tihotapcem in prekupčevalcem, med katerimi je tudi ameriški državljan, je policija zaplenila petnajst kilogramov opija. Na sled jim je prišla, ko so se hoteli z ladjo peljati čez Bospor.

Beg s talcem

MONTREAL — S paznikom kot talcem je uspelo kaznjencu uiti s psihiatričnega oddelka kaznilniške bolnišnice v Montrealu. Kaznjenca in njegovo prijateljico, ki mu je skrivaj dala revolver in mu tako omogočila beg, so prijeli 48 ur kasneje v mestu Syracuse na avtobusni postaji. Talec ni bil poškodovan.

Žrtve prometa

DUNAJ — Na avstrijskih cestah je bilo lani 2.221 smrtnih žrtev prometnih nesreč, razne poškodbe pa je dobilo pri 51.000 nesrečah nad 70 tisoč ljudi. Nesreč je bilo 11.000 manj, smrtnih žrtev pa 150 več kot predlanskim.

Obisk za spomin

BANGKOK — V Bangkok je prispelo 27 nizozemskih državljanov. Obiskali so grobove svojcev in sorodnikov, ki so umrli med drugo svetovno vojno kot japonski ujetniki pri graditvi zloglasne »burmanske železnice«.

Cigarete in rak

WASHINGTON — Po podatkih ameriške medicinske službe je kajenje najpogostejši vzrok raka na pljučih. Cigarete so »najbolj razširjen vzrok pljučnih in bronhialnih obolenj v ZDA«, je rečeno v poročilu ministrstva za narodno zdravje.

Požar v bolnišnici

BRUSELJ — Triinštirideset bolnikov je za las ušlo smrti v požaru, ki je izbruhnil v kletnih prostorih kirurškega oddelka neke bruseljske bolnišnice. Gasilci so z največjo težavo pogasili ogenj.

Predor čez tri leta?

LONDON — Finančna ministra Francije in Velike Britanije se načelno strinjajo s predlogom za graditev pod Rokavskim prelivom. V februarju pričakujejo pristanek obeh vlad, gradbena dela naj bi se začela čez tri leta.

Strupen mrčes

TEL AVIV — Znanstveniki jeruzalemske univerze so odkrili najbolj strupene insekte na tamkajšnjem območju. »Holotrichius«, ki je podoben stenici, v petih minutah ubije podgano z ugrizom, ki je bolj strupen kot škorpijonov pik.

Sejem plošč

CANNES — Na sejmu gramofonskih plošč v Cannesu je sodelovalo nad 600 podjetij iz cele vrste dežel. Prometa je bilo okoli 10 milijonov dolarjev. Prihodnje leto bodo v mestni dvorani koncerti pop glasbe, posamezni pevci pa bodo nastopali tudi na ulici.

Stare plombe

WASHINGTON — Davni severnoameriški Indijanci so se spoznali na zobozdravstveno tehniko, pravijo sodelavci ameriškega naravoslovnega muzeja, ki so našli človeško lobanjo z dvema plombama iz brušenih kosti.

Beli Indijanci

BRASILIA — V amazonskem pragozdu so odkrili pleme belopoltih in rdečebradih Indijancev. Nanje so prvič naleteli graditelji amazonske avtomobilske ceste. Našteli so jih okoli petsto. Ti Indijanci nimajo sovražnega odnosa do tujcev.

Opice in zaslon

NEW YORK — Dr. Burni iz Atlante je ugotovil s poskusi, da opice rade gledajo televizijo. Če jim je oddaja všeč, tudi ploskajo. Šimpanzi in orangutani imajo radi športne prenose, gorile pa zlasti glasbene prireditve.

Pivo zastonj

CANBERRA — John Francis, 33-letni avtobusni šofer, bo lahko vse življenje vsak dan zastonj popil tri kozarce piva. Njegov listek je bil izžreban med 20.200 gosti, ki so sodelovali na natečaju nekega hotela z restavracijo.

Japonska ocena

TOKIO — Izjava igralke Akiko Vakabajaši, ki ji pravijo »japonska Brigitte Bardota: »Na Japonskem potrebuješ pet let, da te priznajo kot dobro ženo, in sedem let, da postaneš ugledna gejša, vse življenje pa je prekratko, da bi veljala za dobro igralko.«

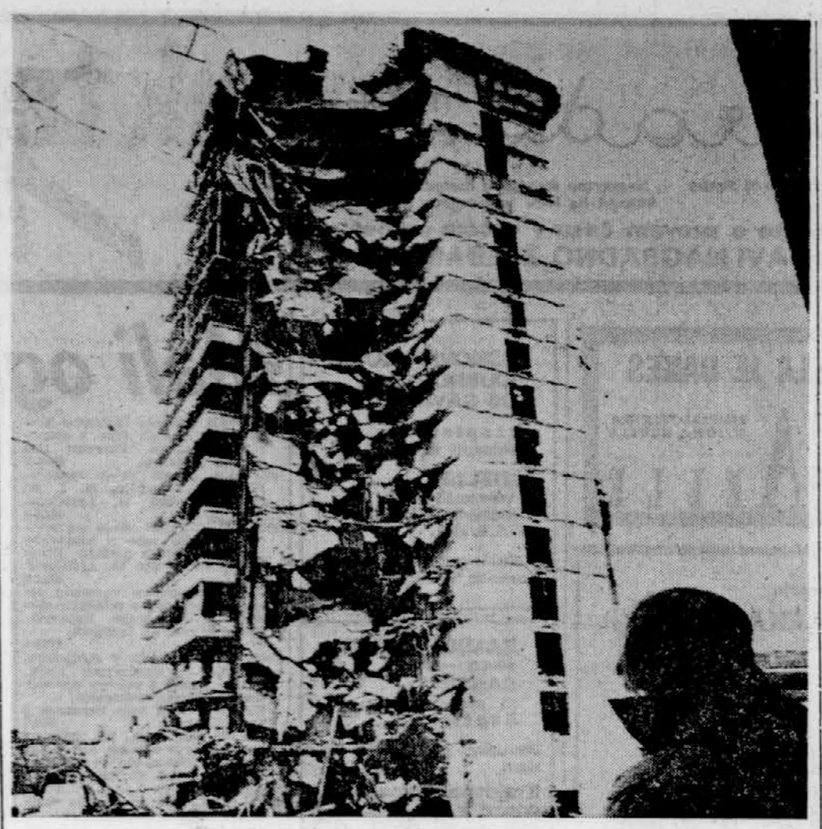

NEBOTIČNIK SE JE PODRL — V Bostonu je zgrmel na kup notranji del 16-nadstropne stavbe v gradnji. Policija je ugotovila, da se je najprej pojavila razpoka na strehi. Ker so se nadstropja podirala postopno, so se rešili vsi gradbeni delavci razen enega, ki ga pogrešajo. Telefoto: UPI

Gneča v Rokavu

Predlogi za preureditev plovbe po prelivu, kjer je 15 nesreč na leto

LONDON — Rokavski preliv že dolgo velja za morsko površino z največjo prometno gnečo. Pomorske dežele zahtevajo nov sporazum o ureditvi prometa v prelivu med Francijo in Anglijo. Izvedenci, ki so pripravili več predlogov, se čudijo, da se tam ne zgodi še več nesreč. Po tem prelivu pluje v obeh smereh povprečno 750 ladij na dan. Mednarodno priporočilo o pomorskem voznem redu je sicer vsem znano, ni pa obvezno.

Po tem priporočilu bi morale ladje, ki prihajajo z Atlantika in so namenjene v Severno morje, pluti ob francoski, one v nasprotno smer pa ob britanski obali. Vse ladje tega ne upoštevajo, povrhu pa so tudi različna mnenja o smotrnosti takšne ureditve prometa. Združenje londonskih ladijskih krmarjev predlaga nekaj drugega, ministrstvo za transport pa je za ohranitev dosedanjega priporočila, vendar v tem smislu, da bi z ustreznimi podpisi postalo mednarodno obvezno.

Sedanja ureditev ni prinesla pričakovanega učinka. V šestih letih je bilo v Rokavskem prelivu prav toliko nesreč kot prej, in sicer povprečno petnajst trčenj na leto. Seveda je treba upoštevati, da je ladij več, da so večje in da imajo globlji urez, kar pomeni, da je plovna pot zaradi plitvin ožja.

Po mnenju britanskih strokovnjakov bi bila plovba po prelivu najvarnejša — seveda ne tudi najcenejša — če bi bile vse ladje dolžne vzeti krmarje na krov. Potop tankerja »Texaco Carribean« je dal nov povod za zahtevo po strožjih predpisih. Po enem izmed predlogov naj bi zvišali kazen za izpuščanje rabljenega olja na prepovedanem kraju od dosedanjih 1000 na 50.000 funtov.

Britanska vlada je uvedla preiskavo in napovedala, da bo tudi druge pomorske dežele povabila k razpravi o preureditvi plovbe v Rokavskem prelivu, medtem pa je prišlo do novega spora, tokrat ob nesreči ladje »Brandenburg«. Rešeni brodolomci trdijo, da je bila komaj kilometer daleč britanska stražna ladja »Siren«, ki se ni zmenila za nesrečo. Kapitan »Brandenburga« očita posadki z radarjem opremljene ladje »Siren«, da ni poslala svarila, čeprav je morala videti, da plove »Brandenburg« proti kraju, kjer je bila razbitina dan poprej potopljenega tankerja. Posadka ladje »Siren« odklanja očitek malomarnosti kot »grobo pačenje dejstev«.

Luna s hladnim jedrom

Po podatkih iz instrumentov, ki so jih astronavti postavili na Luni, in iz Luninih sond sklepa ameriški znanstvenik dr. Sonnett, da ima naravni satelit našega planeta razmeroma hladno jedro. Na sestanku v Houstonu je dejal, da je Luninno jedro bržkone iz trdih kamnin s temperaturo okoli 800 stopinj Celzija. (Za primerjavo: po dosedanjih dognanjih znaša temperatura zemeljskega jedra več tisoč stopinj.) Še ena Sonnettova domneva: Lunino jedro obdaja debel bazaltni plašč.

Predraga stara Mary

V nekdanjo kraljico Atlantika, ki jo v Kaliforniji preurejajo v zasidran hotel za turizem in razna zborovanja, so vložili doslej že veliko denarja

LONG BEACH — Mestni očetje Long Beacha v Kaliforniji imajo preglavice s »Queen Mary«, ki je veljala tri desetletja za kraljico Atlantika. Ladja z 81.000 tonami je peljala čez ocean povprečno 2.000 potnikov in 1.200 članov posadke. Bila je tako velika, da so si morali ljudje pomagati s planom, če so želeli videti ta ali oni del njenega trupa. Velikanka pa se je starala, zato jo je britanska družba Cunard leta 1967 prodala temu kalifornijskemu mestu, ki skuša zasloveti z njeno pomočjo.

V prvi tretjini decembra 1967 je bil veliki dan, ko je ladja po dolgi zadnji plovbi vrgla sidro v pristanišču Long Beacha. Poslednji potniki so tožili o naporni poti, mestni očetje pa so se veselili, zakaj velika ladja je po njihovi presoji kot ustvarjena za kongrese in druge množične prireditve, saj bi lahko imela sto in sto lepih sob, pol ducata restavracij, pravcate ulice s prodajalnami in velik oceanografski muzej. Preureditvene stroške so preračunali na 8.75 milijona dolarjev, ki so jih upali kmalu dobiti nazaj z obrestmi.

Lepe sanje pa so se sprevrgle v pravo moro. Težav je bilo čedalje več, kajti nihče ni imel izkušenj pri spreminjanju potniške velikanke v neke vrste zasidran plavajoči hotel. Kabine niso več ustrezale sodobnim pojmom o udobju in varnosti, hladilnih naprav ni bilo, prav tako ne grelnih in drugih napeljav za nove potrebe. Obnoviti je bilo treba na tisoče kilometrov električnih kablov, več sto kabin je bilo pretesnih, zato so morali podreti vmesne stene. Nazadnje je ostalo le kakih štiristo lepih sob, takrat pa je pokazal račun, da so porabili že več denarja, kot je predvideval celotni preureditveni načrt.

Izvedba zamisli o oceanografskem muzeju je še dražja. Prostor so dobili s tem, da so odstranili enega izmed krovov. Odvečnih sten, strojev in drugih jeklenih naprav niso mogli spraviti z ladje drugače, kakor da so podrli dimnike. Ker se zunanja podoba ladje ni smela spremeniti, so prejšnje dimnike nadomestili z lahkimi ponaredki. Pleskarji so morali odstraniti več barvnih plasti, ki so se nabrale z leti, preden so mogli opraviti svoje delo. Misliti je bilo treba na nov dohodni most, kajti kako bi sicer prihajali in odhajali pričakovani radovedneži. Bilo je mnogo tehničnih problemov, rešitev vsakega izmed njih je pogoltnila čedno vsoto. Prvotnih osem milijonov je kmalu narastlo na trideset, zdaj pa ugotavljajo, da bo treba pripraviti še kakih deset milijonov dolarjev.

Že tri leta trajajo prenovitvena dela. Vsa reč se počasi bliža koncu. Napovedali so tudi že delno otvoritev, da bi pomirili nestrpno javnost.

Na predlog mestnega odbora se župan kdaj pa kdaj odloči za razveseljivo izjavo. Po eni izmed njih so ladijske kabine baje oddane že za štiri leta. Na ladji bodo potrebovali toliko osebja, da se bo »Queen Mary« uvrstila med največje delodajalce v Long Beachu. O oceanografskem muzeju pravijo, da bo privabil vsako leto 3.5 milijona obiskovalcev.

Avtomatični kino

Spričo televizijske konkurence imajo kinematografi marsikje precej težav. Z namenom, da bi prihranili denar za blagajničarke in bilJeterke, so v Chicagu za poskušnjo odprli avtomatiziran kino. Ljudje kupujejo vstopnice v avtomatih, karte so podobne preluknjanim kartončkom. Na vsakem sedežu je reža, v katero mora gledalec vtakniti tisti kartonček, šele potem lahko sede.

Nakit iz davnine

Okoli 130 kilometrov od Bagdada so izkopali ostanke kmetijske naselbine, stare vsaj 8.000 let. Arheologi so našli tam tudi doslej najstarejši bakreni nakit: prstane in uhane. Ker ljudje v kameni dobi niso poznali topilnic, sodijo izvedenci, da so uporabljali samorodno kovino, ki so jo obdelovali s kamnitimi kladivi.

Sateliti za letala

Američani pripravljajo načrte za mednarodni satelitski sistem, po katerem bi nadzorovali zračni promet in ki naj bi zagotovil varnejše polete zlasti nad Atlantikom in Tihim oceanom. Satelitski sistem naj bi začel delovati najkasneje leta 1980. Satelite za kontrolo letalskega prometa nad Tihim oceanom bi izstrelili leta 1973, nad Atlantikom pa dve leti kasneje.

Iz včerajšnjega Pavlihe

— Zvedel sem, da je v prvem polletju prešprical vso dodatno pomoč iz matematike in angleščine, pa mu bom jaz zdaj malo pomagal.

Križanka

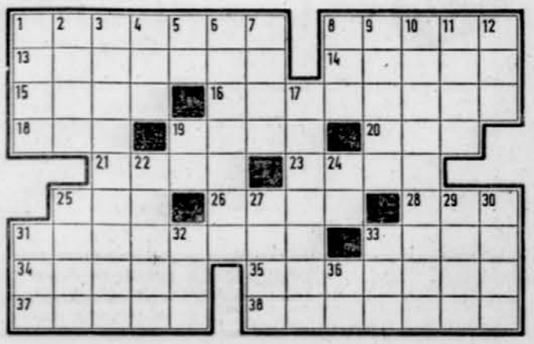

VODORAVNO: 1. italijansko letovišče mesto vzhodno od Genove, kjer je bila leta 1920 sklenjena zloglasna pogodba med Italijo in Jugoslavijo, 8. vrsta vrane, 13. naslov slovenskega igranega barvnega filma, 14. na pol legendarni starogrški pesnik in pevec z otoka Lezbosa, 15. neobdelana gmota, snov, 16. srednjeveško ime za Kranjsko, 18. pripadnik staroslovanskega rodu, 19. spodnji del stopala, 20. ime mladinske pisateljice Peroci, 21. arabski knez, 23. otok v Indoneziji, nekoč imenovan »raj na zemlji«, 25. zemeljska ožina na Malaji, 26. veda, znanost, 28 krajše ime reke Menam v jugovzhodni Aziji, 31. pismena pogodba, dogovor, 33. odličen italijanski nogometaš, 34. ozek pas zemlje na koncu njive, kjer se obrača plug, 35. rasni nestrpneži, 37. uniformiran stražnik, 38. starogrški filozof, učenec stoika Zenona.

NAVPIČNO: 1. del telesa, 2. glavno mesto Jordanije, 3. ruski pesnik in pisatelj, ki je leta 1958 odklonil Nobelovo nagrado (»Doktor Živago«), 4. ime italijanske pesnice Negri, 5. samo, zgolj, 6. vrsta detelje, 7. bodeč plevel, 8. mongolski poglavar, 9. zračni duh v Shakespearovem »Viharju«, 10. goslač, 11. pust polotok na skrajnem severozahodu SZ, 12. ime hrvatske popevkarice Štefok, 17. človek, ki po tujem klati in krade sadje, 19. Ludolfovo število, 22. najvišji planinski masiv na Madžarskem, 24. kratica za »akademski klub«, 25. domača žival, 27. glavno mesto Gane, 29. slovenski tednik za motorizirane bralce, 30. največji desni pritok Rena, 31. debela palica, 32. nebesa, 33. zver iz rodu maček, 36. kemični znak za silicij.

RESITEV PREJSNJE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. kravl, 6. korzo, 11. ovidij, 12. odeon, 13. Ribar, 14. triera, 15. Anam, 16. Brando, 17. LT, 18. romb, 19. as, 21. entaza, 24. Trst, 28. trioda, 27. Gaeta, 28. Inari, 29. Salten, 30. Kasij, 31. oljar.

Saponin v brunih

Termiti se skrbno izogibljejo indijanskega lesa zapote zaradi posebne kemične snovi, ki je zanje hud strup

CARACAS — Že mnogi arheologi so se čudili, kako da se je ohranil gradbeni les v tudi 2.000 let starih templjih sredi srednjeameriških pragozdov, čeprav požrešni termiti v tamkajšnjem podnebju kmalu uničijo vse organske snovi. V tej topli in vlažni džungli so glivice in žuželke razdejale staro lesno kulturo, saj so se do naših dni ohranili le redki plitvi lesorezi.

Olmeki, Maji in Zapoteki, ki so živeli na tistih področjih, so očitno poznali vzroke tega vidnega razkroja lesa, kajti pri graditvi templjev so najraje uporabljali mogočna debla dreves, imenovanih zapote.

V azteškem mestu Texcoco so izmerili arheologi tudi 30 metrov dolga in 170 centimetrov debela bruna. Seveda so bili tako veliki hlodi brez grč že takrat precenjšnja redkost. O drugih, tudi mogočnih drevesih (mahagoni, yarua in sabinche) pa je znano, da so jih uporabljali le pri graditvi čolnov in manjših stavb.

Za tempije so izbirali samo zapote, zakaj ta les, ki je dal Zapotekom ime — zdaj je v Srednji Ameriki še sto milijonov dreves te vrste — je bil močno v cislih, ker je odporen in trpežen. Iz narezane skorje takšnega drevesa teče smola, iz katere pridobivajo snov za žvečilni gumi, za pest debeli plodovi pa so sočni in zelo okusni. Zapote je bil v predkolumbovskih časih sveto drevo, ki se ga ni nihče dotaknil, kadar so krčili gozdove, da bi pridobili obdelovalno zemljo.

Že davni prebivalci Srednje Amerike so vedeli, da se termiti izogibajo lesa zapote, razloge pa so pokazale šele nedavne kemične analize. Gre za snov »saponin«, ki nastopa v več različkih. Med rastjo drevesa se te snovi nabirajo v zunanjem tkivu. Termiti takšnih dreves ne napadajo, ker je saponin strup zanje in tudi za številne druge zajedalce. Primerjava z egiptovskim in s staroindijskim obdelanim, t. j. gradbenim lesom kaže, da je zapote ne le znatno manj zgrizen od raznih zajedalcev, marveč je tudi mnogo trdnejši. To pojasnjuje dejstvo, da se je nenavadno dobro ohranil les zapote, ki so ga bili uporabili davni graditelji templjev v Chichen Itzi in Tikalu. Kot mogočen gradbeni element je še zdaj dobro viden na vrhu kamnitih stebrov. Če bi ta les ne bil tako odporen, bi sedanji rodovi le malo vedeli o tesarski spretnosti in sploh o lesni kulturi davnih indijanskih rodov.

Najbolj umazano ozračje

Steubenville: ulice so včasih skoraj ves dan pogreznjene v somrak

NEW YORK — Steubenville v Ohiu uživa žalostni sloves najbolj umazanega mesta v ZDA. Po najnovejših raziskavah je zvezna uprava za nadzorstvo nad primesmi v zraku vpisala to mesto s 34.000 prebivalci ob reki Ohio na seznam najbolj onesnaženih naselij v vsej državi.

V zraku je toliko plinov in prahu, da v določenih vremenskih razmerah ni več videti niti sinjega neba niti oblakov na njem. Takrat so mestne ulice ves dan v zgodnjem večernem mraku. Leta 1967 je bilo v zraku nad Steubenvillom največ žveplovega dvokisa v vseh ZDA, odtlej pa se je stanje še precej poslabšalo. V ozračju je polno pepela, grafita in rdečkastega prahu iz jeklarn. Zdravstveno prizadeti so zlasti otroci in stari ljudje, seveda pa tudi prebivalci z občutljivimi dihali.

Razen zdravstvenih posledic zaradi umazanije v zraku tarejo prebivalce tudi finančne skrbi. Ko se je pred meseci v viharju utrgal oblak, je bilo več sto hiš nenadoma skoraj povsem črnih. Zaradi plinov in saj je treba pročelja beliti v čedalje krajših presledkih.

hammond innes

ZRAČNI MOST

29. nadaljevanje

Tubby ga je pogledal. »Jaz ostanem tu,« je rekel. »Obljubil sem, da te bom spravil v zrak, in držal bom besedo. Potem pa . . .«

Toda Saeton ga ni več poslušal. Stopil je po hangarju kot nekdo, ki so ga pravkar pomilostili. Oči so se mu svetile od vzhičenja in ves obraz se mu je razjasnil. »Potem je pa vse v redu. Ne boš me pustil na cedilu.« Zgrabil je Tubbyja za roko in mu jo na vso moč stisnil. »Potem je pa vse v redu.«

»Da,« je rekel Tubby in odmaknil roko. »Vse je v redu, Bill.« A ko se je obrnil proč, sem videl, kako se mu leskетajo solze v očeh.

Saeton je za hip obstal in zrl za njim. Potem pa se je obrnil k meni. »Daj, Neil, spijva kaj.« Zgrabil je odprto steklenico viskija. »Na zdravje poskusnega poleta!«

Ta človek je imel v glavi prostor samo za eno stvar. Z gnusom sem se obrnil proč. »Spat grem,« sem rekel.

ČETRTO POGLAVJE

Šele naslednjega dne sem se zavedel, koliko nam je bila Diana pomagala. Ne samo, da nam je kuhala, pospravljala, čistila in opravljala vsa tista drobna dela, ki so tako dolgočasna in zoprna, a so neogiben del vsakdanjosti. Pomenila nam je veliko več. S svojo svežino, s svojo veselostjo — da, že s svojo prisotnostjo — nam je blažila tegobe napornega dela. Ustvarjala nam je ozadje, kjer smo se lahko za hip oddahnili in zbrali novih moči za naslednji dan. Brez nje je bilo vse pusto in prazno.

Tisto jutro sem jaz skuhal zajtrk. Tubby se je bil vrnil šele zgodaj zjutraj. Ko sem ga poklical, je bil videti grozen. Njegov dobrodušni, okrogli obraz je bil upadel in niti kanček njegove veselosti ni zrl iz njega. Saeton, ki je prišel iz hangarja, pa je bil tak kot smrt. Bil je siv v obraz in kotički ust so mu živčno drgetali. Imel je krepkega mačka. Mislim pa, da ni bilo samo to. Bil je sam sebi zoprn. Nekaj ga je gnalo naprej. To ni bila samo ambicioznost, bilo je nekaj močnejšega, nekaj, kar je bilo tesneje povezano z njegovo naravo — obupna ustvarjalna nuja, ki ga je izzivala, in mislim, da se je ponoči, v dolgih urah pijanosti boril z njo. Saeton ni bil normalno človeško bitje. Bil je hladen stroj, ki je poznal samo svoje delo. Mislim, da se je zdaj ta del njega boril z njegovo keltsko krvjo.

Tako bednega božiča še nisem doživel. Ves dan smo preskušali novi motor in pripravljali prvega za montažo. V hangarju je bila posebna naprava za dviganje motorjev. Med vojno, ko so imeli to letališče Američani, je bil to hangar za vzdrževanje. Če ne bi imeli tiste naprave, ne vem, kako bi dvignili motor v ležišče. A nedvomno je Saeton mislil tudi na to, ko je najel hangar. Jaz sem ves dan skrbel za prehrano in čeprav sem stregel samo konservirano hrano, sem se precej zamudil s tem. Vesel sem bil, da smo bili z delom že pri koncu.

Ni bilo samo to, da je Diana odšla. Bilo je tudi zaradi Tubbyja. Njega zlepa ni kaj spravilo ob pogum in dobro voljo. Njegova sproščenost mi je pomagala prebroditi marsikateri hud trenutek. Toda zdaj je bilo na njegovem koncu delovne mize tiho. Nič več ni požvižgaval in nikdar več me ni pozdravil njegov široki nasmeh. Delal je z zagnano, neodložno vztrajnostjo, kakor da ga ne bi ločil od žene samo Saeton, ampak tudi delo.

Šele zdaj sem se zavedel, v kolikšno oporo mi je bil njegov dobrodušni optimizem. Nikdar me ni nič spraševal. Še zdaj ne vem, koliko je vedel o meni. Sprejel me je takega, kot sem bil, in ta njegova strpnost in njegova urejenost sta ustvarili ozračje, v katerem se je vsakdanjost na letališču in preteklost odmaknila malo v ozadje.

Tega zdaj ni bilo več. V hangar se je počasi priplazil občutek začasnosti, kakor da bi se bili znašli na robu zunanjega sveta. Začelo me je skrbeti zaradi prihodnosti. Ugibal sem, ali mi bo policija spet prišla na sled, ko bomo poleteli iz Memburyja. Nenadoma me je spet zgrabil strah pred zunanjim svetom.

Tisti prvi dan po Dianinem odhodu je bil pravi pekel. V hangarju je odmevalo tuljenje novega motorja, ki se je vrtel na delovni mizi. Ozračje je bilo napeto. Naslednjega dne pa si je Saeton že opomogel od mačka. Ob pol sedmih je prišel v hišo in skuhal zajtrk. Ni veliko govoril, a izžareval je mirno, neomajno samozavest. Nikdar ga še nisem tako občudoval. Naslednjega dne bodo motorji na letalu.

Samo še ure so ga ločile od prvega poskusnega poleta. Tri leta dela bodo osredotočena v sadovih tega dne. Med prejšnjimi poskusnimi poleti se je letalo zrušilo, zato so morali biti Saetonovi živci napeti do skrajnosti. Vendar tega sploh ni pokazal. Trudil se je, da bi nama vlil zaupanje in obnovil najino zanimanje in navdušenje. Prisiljena veselost bi bila usodna. Vendar ni napravil te napake. Z močjo svoje osebnosti je tudi nama vlil svoje občutke.

To občutje je izviralo nekje globoko v njem in je bilo naravno in resnično. Počutil sem se, kakor da bi bil iztegnil roko in me dvignil na raven lastnega vznemirjenja. To je čutil tudi Tubby. Sicer ni zažel spet požvižgavati in tudi režal se ni, toda ko smo vlekli za verige, da bi dvignili še drugi motor v njegovo ležišče, sem nenadoma občutil, da je spet z vsem srcem z nami.

MONTAŽNO PODJETJE
»ALPREM«
KAMNIK, USNJARSKA CESTA 9
Odbor za medsebojna razmerja
ponovno razpisuje
prosto delovno mesto
VODJE KOMERCIALE
POGOJI za sprejem: dipl. strojni inženir ali dipl. ekonomist s krajšo prakso v vodenju komercialnih poslov.
Prijave s potrebnimi dokazili pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi. Nastop službe mogoč takoj ali po dogovoru. 718

Novo na jugoslovanskem tržišču
ZA CENTRALNE KURJAVE

TOPLOVODNI KOTLI
TŽV »Boris Kidrič« – »STADLER«
Zah. Nemčija
od 25.000 K-cal/h naprej z vgrajenim vroče emajliranim bojlerjem in avtomatiko.
Velik vroče emajliran bojler daje higiensko toplo vodo v velikih količinah pozimi kot tudi poleti.
Sodobno oblikovane kotle, ki dosegajo maksimalne izkoristke goriva – olje, premog ali plin – lahko kupite za dinarje.
Kotle, ki so – odlikovani z znakom kvalitete v Zahodni Nemčiji – proizvajajo v Švici, Zahodni Nemčiji, Avstriji in odslej tudi v Jugoslaviji.
ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN CENIKE!
TŽV „BORIS KIDRIČ“ MARIBOR
LENINGRAJSKA 27, TEL. 32-170

12. gostovanje

DUNAJSKE DRSALNE REVIJE

od 4. do 14. februarja 1971 v Mestni hali CELOVEC

Večkratni svetovni prvak EMMERICH DANZER in vrsta mednarodnih zvezd v umetnem drsanju nastopajo v slikoviti reviji

Eisparade (Parada na ledu)

Glasba: Robert Stolz — Režija: Will Petter

Nesmrtne dunajske melodije — Najboljši svetovni komiki na ledu — Kurjena mestna hala!

Vstopnice si preskrbite o pravem času v vašem potovalnem uradu!
PRI VSAKI PREDSTAVI NAGRADNO ŽREBANJE!

ČETRTEK, 28. januarja 1971

Gledališče

DRAMA SNG

Četrtek, 28. jan., ob 19.30 — Vitomil Zupan: ALEKSANDER PRAZNIH ROK. Abonma B in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 29. jan., ob 19.30 — Peter Ustinov: PHOTO FINISH (komedija). Abonma K in izven. Vstopnice so tudi v prodaji. — Zadnja ponovitev »Photo finisha« za redne abonmaje.

Sobota, 30. jan., ob 19.30 — William Shakespeare: MACBETH. Izven abonmaja (predvidoma zadnjič). Vstopnice so v prodaji vsak dan od 10.30 do 12. ure in od 18. ure do 19.30 (tel. 20-712 ali 21-402).

MALA DRAMA SNG (Vhod iz Igriške ulice)

Četrtek, 28. jan., ob 20. uri — Jean Anouilh: ORKESTER (Igra — koncert). Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami.

Petek, 29. jan., ob 20. uri — Gregor Strniša: ŽABE ali PRILIKA O UBOGEM IN BOGATEM LAZARJU (Babica in Evica — Makarovičeva). Izven abonmaja. — Vstopnice so v prodaji pri blagajni v Drami.

OPERA IN BALET SNG

Četrtek, 28. jan., ob 19.30 — Čajkovski: TENUIJICA. Abonma red F in izven. Večerni balet. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 30. jan., ob 19.30 — Rimski Korsakov: CARSKA NEVESTA. Abonma red P in izven. Nekaj vstopnic je v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka pasaža

Četrtek, 28. jan., ob 19.30 — W. D. Home: IGRA V ŠTIRIH — KDO DOBI. (Komedija). Abonma Četrtek in izven. (Vstopnice tudi v prodaji). Molly: Grbčeva.

Petek, 29. jan., ob 19.30 — W. D. Home: IGRA V ŠTIRIH — KDO DOBI. (Komedija). Abonma B in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

Opozarjamo na sobotno izvenabonmajsko predstavo glasbene komedije »GOSPOD EVSTAHIJ IZ ŠIŠKE«. Predprodaja vstopnic vsak dan od 10.—12. in uro pred pričetkom predstav. Rezervacije po telefonu 21-660.

Abonente reda Četrtek posebej opozarjamo na nocojšnjo predstavo, ki je bila uvrščena v spored naknadno in ni bila napovedana v kulturnem koledarju.

STOP KLUB

Danes je STOP DISCO KLUB odprt od 19.30 do 22.30. Vstopnina je 4 dinarje.

Lutkovno gledališče Ljubljana Marionete, Levstikov trg 2

Četrtek, 29. jan., ob 16.30: Janez Dobeic: PESMICA IN SONČEK — za izven. Prvič v sezoni 1970/71.

Sobota, 30. jan., ob 11. uri: Janez Dobeic: PESMICA IN SONČEK — za izven. Prva ponovitev.

Ob 15. uri: Janez Dobeic: PESMICA IN SONČEK — za izven. Druga ponovitev.

Ročne lutke, Resljeva c. 36

Petek, 29. jan., ob 16.30: Nace Simončič: POSEBNA REPORTAŽA — za izven.

Sobota, 30. jan., ob 17. uri: Albert Papler: HUDOBNI GRAŠČAK — za izven.

V Marionetnem gledališču na Levstikovem trgu 2, bo danes, v četrtek, dne 28. jan. ob 16.30 prvič v letošnji sezoni na sporedu obnovitev lutkovne igrice Janeza DOBEICA: PESMICA IN SONČEK v režiji avtorja. Osnutke za lutke in kostume je zasnovala Mara Kraljeva, izvedbo lutk so opravili: Mara Kraljeva, Slavko Hočevar, Janko Štefe in Zdenko Majaron, izvedbo kostumov pa Mara Kraljeva, Zora Dobeičeva, Magda Zajčeva, Majda Podvršičeva in Anne Čeh.

Osnutke za sceno je zasnovala Cita Potokarjeva, scenske barvne osnutke je izvedel Lado Skrušny, delo je glasbeno opremil Marjan Vodopivec.

Pri predstavi sodelujejo kot recitatorji oz. animatorji: Polde Dežman, Zora Dobeičeva, Peter Dougan, Drolc Lucija Uršičeva, France Gajeta, Breda Hrovatinova, Dušan Hrovatin, Božidar Jokić, Vida Kastelic, Franc Krašovec, Albin Matoh, Stojan Pate, Nace Simončič, Vera Stichova, Jasna Škrinjar, Marjan Trobec in Marko Velkavrh.

Tehnično vodstvo: Ciril Jagodic.

Tehnična pomoč: Anton Cerar, Branko Jevšek in Vinko Logar.

Inspicient: Emil Zupanc. Razsvetljava: Miran Haszlakiewicz in Anton Jereb.

Lutkovno gledališče Ljubljana uprizarja med polletnimi šolskimi počitnicami lutkovne predstave za izven vsak delavnik ob 16.30 — ob sobotah tudi ob 11., 15. in 17. uri — izmenoma v gledališču **ročnih lutk** in v **marionetnem gledališču.**

Predprodaja vstopnic za obe gledališči je vsak dan, razen nedelje in praznika, od 8. do 12. ure v upravi gledališča, Resljeva cesta 36 in pol ure pred pričetkom predstave pri blagajni gledališča.

Rezervacije vstopnic za obe gledališči so vsak dan, razen nedelje in praznika, od 8. do 13. ure po tel. štev. 312-020.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Četrtek, 28. jan., ob 15. uri: Giuseppe Verdi: TRUBADUR — za glasbeno mladino B. Vlogo Azucene poje **Božena Glavakova,** vlogo Manrica **Arduino Zamaro.**

Obvestila

Smučarsko društvo Domžale sporoča, da bo tečaj za šolsko mladino na Veliki planini 1., 2., 3. in 4. februarja 1971. Prijave z vplačilom 110.— ND v pisarni Krajevne skupnosti Domžale, Kidričeva 14, dne 27. in 28. januarja 1971 od 16. do 18. ure.

Transturist ŠKOFJA LOKA

PRIPOROČA VSEM ŠOLAM

Enodnevni mladinski smučarski paket na **VOGLJ.**

Cena po osebi 35,00 din (avtobusni prevoz Ljubljana—Bohinj in nazaj, hladni obrok hrane, neomejena uporaba celotnega sistema žičnic).

Enodnevni mladinski smučarski paket na **STAREM VRHU** nad Škofjo Loko. Cena po osebi 22,00 dinarjev (avtobusni prevoz Ljubljana—Žičnica in nazaj, hladni obrok hrane, neomejeno število voženj na sedežnici in vlečnici.)

Oba mladinska paketa organiziramo samo v dnevih od ponedeljka do petka.

Informacije in rezervacije: Transturist Ljubljana, Šubičeva 1, tel.: 20-316 in 20-188. 499

KLUB KULTURNIH IN ZNANSTVENIH DELAVCEV v Ljubljani vljudno vabi svoje člane in goste, da se udeležijo otvoritve razstave del slikarja in karikaturista Bineta Rogija, združene z glasbenim večerom pevke Zlate Ognjanovićeve, ki bo v četrtek, 28. t. m. ob 19. uri v klubskih prostorih v Tomšičevi ulici 12.

ŽELODČNI KATAR, čir na želodcu in na dvanajsterniku ter katar debelega črevesa zdravite uspešno z naravnim zdraviloma — rogaškim »DONAT« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Ljubljani pri »Prehrani« in »Mercatorju«. -O

IZŠLA JE DANES
ONA
JUGOSLOVANSKA MODNA REVIJA
ELLE

Odbor za delovna razmerja

CENTRALNE LEKARNE
V LJUBLJANI

razpisuje
po sklepu sveta lekarne naslednja prosta delovna mesta:

1. **DIPL. FARMACEVTA**
   v d. enoti Lekarni Miklošič
2. **DIPL. FARMACEVTA**
   v d. enoti Lekarni Mirje
3. **DIPL. FARMACEVTA**
   v d. enoti Lekarni Moste
4. **DIPL. FARMACEVTA**
   v d. enoti Lekarni Šentvid

POGOJI: pod 1. in pod 2. farmacevtska fakulteta z diplomo in opravljen strokovni izpit; pod 3. in pod 4. farmacevtska fakulteta z diplomo.

Osebni dohodek po pravilniku o osebnih dohodkih delavcev Centralne lekarne.

Nastop službe po dogovoru.

Stanovanja niso na razpolago.

Ponudbe s kratkim življenjepisom, dokazili o izpolnjevanju zgoraj navedenih pogojev ter dokazilom o nekaznovanju, naj kandidati pošljejo Odboru za delovna razmerja Centralne lekarne v Ljubljani do 12. februarja 1971 v zaprti ovojnici z oznako »Za razpis«.

Odbor za delovna razmerja Centralne lekarne v Ljubljani 716

OSNOVNA ŠOLA
LJUBNO
OB SAVINJI

razpisuje
delovno mesto

UČITELJA
za slovenski jezik
za določen čas od 1. 2. 1971 do 31. 6. 1971.

POGOJ: predmetni učitelj, profesor, učitelj s prakso. 711

KAMION - KIPER
vozen — in
BAGER
za nakop gramoza
kupimo

Ponudbe pošljite na naslov:

Krajevna skupnost
69242 Križevci
pri Ljutomeru 578

Tovarna obutve
»BOSNA«
Banjaluka, Kozarska 23

išče
v trgovskem središču mesta na območju SR Slovenije

poslovne prostore,

primerne za prodajalno obutve.

V poštev pride nakup kot stalno lastništvo ali oddaja v najem.

Prosimo zainteresirane, da se javlase na navedenem naslovu. 700

Mali oglasi

ZAKONCA z visoko izobrazbo išče sobo v garsonjeru ali sobo s souporabo kopalnice. Ponudbe pod »Redna plačnika«. 2351-6

PRODAM poceni novo spalnico. Pozvedbe v nedeljo, 31. I. pri Pavc, Celovška 78, Ljubljana. Zelo ugodno! 2082-4

TRI STUDENTKE iščejo garsonjero ali večjo sobo s souporabo kopalnice. Dobro plačajo. Draga Ketiš, Večna pot 73, Ljubljana. 2111-6

NUJNO potrebujeva ogrevano sobo, po možnosti s posebnim vhodom in souporabo kopalnice. Ponudbe pod »1. februar«. 2286-6

GOSTILNA »Turist« v Jurkloštru, tel. 3 A na prometnem kraju, dam v najem s celotno opremo. Garažo, sobe, stanovanje. Kupim tovorni avto Hanomag 3 tone Garant. 596-7

SAMSKI išče sobo, po možnosti opremljeno v Mostah ali okolici klavnice. Redno plačam. Predrag Moldovan, Pot na Labar 8, Zalog. 2274-6

DNE 26. 1. 1971 mi je bila ukradena aktovka z dokumenti iz avtomobila KR 157-27 pred stolpnico Šišenska 2. Prosim najditelja, da mi vrne dokumente proti nagradi. Janko Drole, Prešernova 30, Šišenska 2, Ljubljana, tel. 310-119. 2326-8

POLKVALIFICIRANA kuharica išče zaposlitev za gospodinjsko pomočnico, stara 50 let. Ponudbe pod »Nujno«. 2325-2

NUJNO iščemo sobo in kuhinjo ali garsonjero, v Ljubljani ali bližnji okolici. Plačamo mesečno 500 ND in za eno leto predplačilo. Lahko je tudi neopremljeno. Ponudbe pod »Nujno«. 2324-6

IZVEŽBANO moč za evetličarno, lahko priučena, sprejmem takoj. Ponudbe pod »Tudi honorarno«. 2322-1

SOBO s centralno kurjavo oddam fantu. Soba ima poseben vhod. Zvezda 20, Šentvid, stanovanje št. 10. 2321-6

ZAMENJAM enosobno stanovanje na Vilču popolnoma novo, za enakovredno v centru lahko brez kopalnice. Ogled v četrtek in petek, popoldne od 15.—16. ure Češarek, Moše Pijade 18, Ljubljana. 2317-6

GARAŽO prodam najboljšemu ponudniku v Kajuhovi. Ponudbe pod »Garaža«. 2106-7

DVA MIRNA fanta iščeta sobo v Ljubljani. Branko Petrović, Pivovarna Union, Ljubljana. 2316-6

DIPL. ING. ARH. išče sobo v centru. Ponudbe pod »Takoj«. 2303-6

IŠČEMO gospodinjo k odrasli družini. Ponudbe pod »Takoj«. 2301-1

ZA FEBRUAR potrebujeta sobico zakonca brez otrok; lepo prosita! Ponudbe pod »Februar«. 2299-6

ZAKONCA brez otrok nujno potrebujeta opremljeno sobo kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Dobra plačnika«. 2289-6

PRODAM starejšo enodružinsko hišo z vrtom — dvoriščem preko 600 kv. met. in večjo zidano garažo, primerno za večjo obrt ali servis v Rožni dolini. Ponudbe pod »Vseljivo«. 2283-7

ODDAMO ogrevano sobo s souporabo kopalnice ter posebnim vhodom, najboljšemu ponudniku. Ponudbe pod »Trnovo«. 2281-6

POSTELJO z žimnatim vložkom in posteljno omarico poceni prodam. Naslov: Platinovšek: Vošnjakova 4 A/I. nad. (nasproti hotela »Leva«). 2282-4

USLUŽBENEC samski išče sobo v Ljubljani ali v njeni okolici Ponudbe pod »Nujno«. 2276-6

MIRNA študentka nujno išče sobo. Ponudbe pod »Plačam dobro«. 2277-6

ODDAM sobo, kuhinjo, s souporabo kopalnice osebi, ki mi da za tri leta predplačilo. Erjavec, Jurčeva 18, Vižmarje — Brod, Ljubljana. 2278-6

TAKOJ zaposlim vlagalko na izsekovalnem stroju (štanc-tigel), Marjan Okorn, Kajuhova 29, Ljubljana. 2279-1

ŠTUDENTSKI par z otrokom išče dve neopremljeni sobi, ali eno večjo z možnostjo kuhanja in pranja. Ponudbe pošljite pod »Čimprej«. 2274-6

KUPIM rabljeno kovinsko stružnico ca. 800 mm strožne dolžine. Tehnika, Lj., tel. 312-535, od 7. do 14. ure. 2270-5

IŠČEM sobo kjerkoli v Ljubljani za tri mesece. Ponudbe pod »Električar«. 2269-6

DRUŽINA išče stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici, po možnosti tudi v Domžalah. Ponudbe pod »Visoka najemnina«. 2267-6

MLAD fant išče sobo. Primerno predvsem za učenje. Ponudbe pod »30.000«. 2263-6

OPREMLJENO sobo s centralno in souporabo kuhinje ter pritiklin, blizu centra, oddam študentki. Ponudbe pod »Predplačilo«. 2262-6

USEL je papagajček (samička) olivno zelene barve. Sliši na ime Pikica. Vrnite proti nagradi, in dajemo še enega papagaja povrhu. Naslov: Grgurević, Rimska c. 5. 2261-8

POTREBUJEM 30.000 N din posojila za dobo enega leta. Obresti in ostalo po dogovoru. Takojšnje ponudbe pod »25 % obresti«. 2258-8

ŠOLSKI CENTER ZP ISKRA KRANJ
v Kranju

razpisuje
delovno mesto

PREDSTOJNIKA
Poklicne šole elektrotehniške in kovinarske stroke v Ljubljani,
Linhartova 35

— Kandidat mora poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
višješolska izobrazba elektro smeri
pet let pedagoške prakse
opravljen pedagoški strokovni izpit.

Prijave sprejema Šolski center ZP Iskra Kranj v Kranju, Savska loka 2, do 10. februarja 1971. Stanovanja ni. 698

UGODNO prodam dobro ohranjen televizor RR — Niš, radiosprejemnik Triglav z vgrajenim gramofonom in stojalo. Ogled v četrtek od 16.—19. ure. Žebre, Celovška 123, Ljubljana. 2257-4

ZAROČENCA iščeta primerno in ogrevano sobo s souporabo kopalnice, kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »Dp 700«. 2256-6

ISČEM neopremljeno sobico kjerkoli v Ljubljani v bližini avtobusne postaje. Ponudbe pod »Prodajalka«. 2254-6

DVE kolegici iščeta večjo sobo ali garsonjero v centru ali njeni okolici. Ponudbe pod »Solidni in dobri plačnik«. 2253-6

ODDAM opremljeno sobo za dva Moste. Ponudbe pod »Elektro jaki tok — ali Predplačilo«. 2252-6

VAJENKO pletilske stroke sprejmem takoj Retelj, Kovičeva 10, Domžale. 2248-1

NAŠLA sem zlato zapestnico. Dobite jo pri Hrovat, Lj., Titova 179. 2247-8

PRODAM nov barvni TV »Siemens« in diafonično harmoniko »Novak.« Ponudbe pod »Ugodno«. 2239-4

ZA SOBO in kuhinjo z odločbo nudim visoko nagrado. Ponudbe pod »Vseljivo maje. 2237-6

SPREJMEM kakršnokoli delo na domu — bližnja okolica Ljubljane. Ponudbe pod »Marljiva«. 2349-2

TAKOJ oddam lepo sobo, opremljeno, centralno gretje, souporaba kopalnice, moškemu uslužbencu. Šiška, pojasnila telefon 56-167. 2348-6

TIPKANJE sprejmem na dom. Ponudbe pošljite pod »Honorar«. 2341-2

TOVORNI avto Hanomag kurir, dobro ohranjen prodam. Lahko se vozi B kategorijo. Cena ugodna. Ivan Gobec, Završe, p. Grobelno pri Celju. 147-3

USLA nam je srednje velika, zelena papiga, sporočite proti poti nagradi. Košak, Linhartova 64. 2245-8

KUPIM manjšo zazidljivo parcelo v Ljubljani. Ponudbe pod »Gotovina«. 2130-7

KANARČKE barvaste samce — pevce in samice prodam. Ogled od 14.—17. ure. Bogo Ješe, Ljubljana, Stranska pot 20, Trnovo — atvobus št. 9, postaja Zeleni Log. 2075-4

danes novi AVTO

RTV Ljubljana

SPORED ZA ČETRTEK

4.30—8.00 Dobro jutro! — vmes ob 5.00 Poročila; 5.30 Danes za vas; 5.45 Informativna oddaja; — 6.00 Jutranja kronika; 6.30 Informativna oddaja; 6.50 Beseda na današnji dan; 7.00 Poročila — Dobro jutro, otroci! 7.15 Informativna oddaja; 7.25 Naš današnji radijski in TV spored; 7.45 Informativna oddaja; 8.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 9.00 Poročila; 9.05 Za šolarje; 9.35 S pevci . . . 10.00 Danes dopoldne; 10.15—12.00 Pri vas doma — vmes ob 11.00—11.15 Poročila — Turistični napotki za tuje goste; 12.00 Poročila — Na današnji dan; 12.10 Charles Gounod; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 V ritmu koračnic; 13.00 — Poročila; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 — Priporočajo vam . . . 14.00 Poročila; 14.10 Pesem iz mladih grl; 14.30 Z orkestrom Raimondo in njegovimi »Memory-Strings«; 14.40 »Enajsta šolas; 14.55 Pet minut za EP; — 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 — Glasbeni intermezzo; 15.40 Avstrijske narodne pesmi; 16.00 »Vrtiljak«; 16.40 Portreti skladateljev zabavne glasbe; 17.00 Poročila; — 17.10 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila; 18.15 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana; — 18.30 Z orkestrom Günther Gollash; 18.45 Kulturna kronika; 19.00 Lahko noč, otroci! 19.10 Obvestila; 19.15 Minute z ansamblom Jožeta Kampiča; 19.25 Pet minut za EP; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 21.00 Literarni večer; — 21.40 Glasbeni nokturno; 22.00 Poročila; 22.15 — Iz opusov Slavka Osterca in Josipa Slavenskega; — 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Iz albuma izvajalcev jazza; 23.40 S popevkami po Evropi; 24.00 Poročila in konec oddaje.

TELEVIZIJA

16.45 MADŽARSKI TV PREGLED (Beograd)
17.35 TIKTAK (Ljubljana)
17.45 S. Prokofjev — PETER IN VOLK, glasbena pravljica — (Ljubljana)
18.15 OBZORNIK (Ljubljana)
18.30 VREMENOSLOVCI — film iz serije »Svet, v katerem živimo« (Ljubljana)
19.00 MOZAIK (Ljubljana)
19.05 ENKRAT V TEDNU (Lj)
19.20 VSE ŽIVLJENJE V LETU DNI, ser. oddaja (Beograd)
19.50 CIKCAK (Ljubljana)
20.00 TV DNEVNIK (Ljubljana)
20.25 3—2—1 (Ljubljana)
20.30 S. Maugham: MATERINSKA LJUBEZEN — TV igra (Lj)
21.25 SLOVENSKA KULTURA V DRUŽBENEM PLANU (Lj)
22.05 KARAJAN VAM PREDSTAVLJA (Ljubljana)
22.45 EVR. PREVENTVO SMUČARJEV MLADINCEV NA JAHORINI, reportaža (Sar)
23.05 POROČILA (Ljubljana)

Drugi spored:
17.35 POROČILA (Zagreb)
17.40 OTROŠKI SPORED (Skp)
18.15 KRONIKA (Zagreb)
18.30 NARODNA GLASBA (Sar)
19.00 ENCIKLOPEDIJA (Bgd)
19.20 SERIJSKA ODDAJA (Bgd)
20.00 TV DNEVNIK (Zagreb)
21.00 SPORED ITALIJANSKE TV

Druge oddaje:
17.00 VZGOJNA POSVETOVALNICA (Beograd)
17.35 POROČILA (Beograd)
20.35 DIALOGI (Zagreb)
21.35 SERIJSKI FILM (Beograd)
22.25 INFORMATIVNA ODDAJA — (Zagreb)

RADIO STUDENT

12.00—12.05 Poročila, obvestila; 12.05—13.00 Lestvica znanja; 16.00 —13.00 Lestvica
16.30 Uvodnih 30 minut; 16.30—16.40 Novice, aktualnosti; 16.40—17.10 Slovenska glasbena scena; 17.10—17.25 Študentska menza, da ali ne? 17.25—17.30 5-minut za literaturo; 17.30—18.00 Glasbena levica.

188M

Kino

SPORED ZA ČETRTEK

FILMSKO GLEDALIŠČE KRIŽANKE: ameriški CS barvni film NEPREMAGLJIVI. Režija: Andrew V. McLaglen. Igrajo: John Wayne, Rock Hudson, Tony Aguilar, Ben Johnson.
Po končani državljanski vojni, so se na mehiški meji zbirali tatovi, morilci in tihotapci. Konjenica ameriške vojske je imela mnogo dela, da je naredila red in mir med prebivalci.
Predstavi ob 17.30 in 20. uri. Prodaja vstopnic uro pred predstavo. Cenjene obiskovalce prosimo, da ne zamujajo predstav!

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: Ob 16, 18, 20. uri — amer. film VDOVA IZ WAGON GAPA. Režija: Charles T. Barton. Glav. vl.: Bud Abbott, Lou Costello, Marjorie Main.
Prodaja vstopnic od 14. ure dalje.

KINO UNION: »Film, ki razgalja mit ameriške vojske . . .« (H. Bouvier, Paris Match) — ameriška barvna CS vojna komedija »M. A. S. H.« (Mobilna armadna kirurška bolnica). Na lestvici najboljših filmov minulega leta v Evropi. Zlata palma Cannes 1969. Režija: Robert Altman. Igrajo: Donald Sutherland, Jo Ann Pflug, Eliot Gould, Tom Skerritt in drugi. Brez tednika! Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.
Jutri ob 21.30 slovesna premiera domačega barvnega filma Vojka Duletiča NA KLANCU. Vstopnice niso v prodaji!

KINO KOMUNA: francosko-italijanski barvni CS erotski film LJUBEZENSKA IGRA. Režiser: Michele Lupo. Igrata: Anna Moffo, Gianni Macchia in drugi. Brez tednika! Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri. Predvidoma zadnjikrat!
Ob 10 uri matineja ameriške barvne VV vestern — komedije SEDEM ŽENA ZA SEDEM COWBOYEV. Zadnjikrat!

KINO SLOGA: popularna Emma Karate, Diana Rigg (iz TV serije »Maščevalci«) tokrat v angleški barvni kriminalni komediji URAD ZA UMORE. Režiser: Basil Dearden. Igrajo še: Telly Savalas, Curd Jürgens, Oliver Reed in drugi. Tednik št. 2. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO VIČ: film, ki vas bo pretresel — mehiška barvna VV melodrama PRAVICA DO ROJSTVA. Režija: Tito Davison. Igrajo: Aurora Bautista, Julio Aleman, Maricruz Olivier, Jorge Salcedo in drugi. Brez tednika! Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO ŠIŠKA: če vam je kaj do smeha — LOUIS DE FUNES vas vabi na ogled franc. barv. CS komedije HIBERNATUS (Zaledeneli). Režija: Edouard Molinaro. Tednik št. 3. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.

KINO SAVA: zadnjikrat ameriški barvni vestern BOBNI VZDOLŽ MOHAWKA. Režiser: John Ford. Igrajo: Henry Fonda, Claudette Colbert i. dr. Predstavi ob 17 in 19. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14. ure dalje, za matinejo in kino Sava uro pred pričetkom.

KINO TRIGLAV: samo še danes ob 16. uri predvajamo program Disneyevih barvnih risank nagrajenih z oscarjem z naslovom MOJSTROVINE WALTA DISNEYA!
Ob 18 in 20. uri predvajamo domačo barvno VV komedijo IMAM DVE MAMI IN DVA OČKA. Igrata: Mia Oremović in Vera Čukić. Prodaja vstopnic je od 15. ure dalje! Zadnjikrat!

KINO VEVČE: italijanska barvna VV ljubezenska drama NUNA IZ MONZE, ob 20. uri. Igrajo: Anne Heywood, Antonio Sabato in Hardy Krüger Zadnjič!

KINO ZALOG: samo danes ob 19. uri predvajamo danski barvni film ljubezenskih prigod JAZ, ŽENSKA, II. del. Neprimerno za mladino!

KINO VRHNIKA: Svečana premiera slovenskega barvnega VV filma NA KLANCU, ob 19. uri.

KINO DOMŽALE: angl. film BEDFORD STRELJA BREZ SVARILA, ob 18 in 20. uri.

KINO RADOMLJE: fr.-it. barv. film PRIMI HUDIČA ZA REP, ob 19. uri.

KINO MENGEŠ: amer. barv. CS film UGANI KDO PRIDE NA VEČERJO, ob 19. uri.

KINO DUPLICA — KAMNIK: ameriški barvni film REVOLVERJI ODLOČAJO, ob 19 uri.

KINO SORA — ŠKOFJA LOKA: danski barvni film DEVICA IN VOJAK ob 20. uri.

KINO RADOVLJICA: španski barvni film DEKLE ZA ZABAVO, ob 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ: amer. barv. lj. drama PROSTOR ZA LJUBIMCA, ob 16, 18 in 20. uri.

KINO STORŽIČ — KRANJ: amer. barv. CS vestern ALVAREZ KELLY, ob 16 in 18. uri. Ital. barv. film KOT SOVE PODNEVI, ob 20. uri.

KINO TRŽIČ: amer. vojni film PESEK IWO JIME, ob 17.30 in 19.30.

KINO DOM — KAMNIK: franc. barv. pust. film NEUBOGLJIVI, ob 17.30 in 19.30.

KINO RADIO — JESENICE: amer. barvni CS film MOJE PESMI, MOJE SANJE, ob 16 in 19. uri.

KINO PLAVŽ — JESENICE: amer. barvni film TRIJE MUSKETIRJI, ob 18 in 20. uri.

KINO KR. GORA: amer. barvni film OGNJENA REKA.

KINO KRKA — NOVO MESTO: angleški barvni CS film DOBRO DELO V ITALIJI, ob 17 in 19. uri.

KINO SVOBODA — KRŠKO: amer. barvni CS film KLETEV VERNE ŽENE, ob 19.30.

KINO DELAVSKI DOM, TRBOVLJE: franc. barv. VV film UJETNICA STRASTI, ob 17. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: francoski barvni CS film PODARI JIM LUNO Z NEBA, ob 19.30.

KINO SVOBODA, Šempeter v Savinjski dolini: ameriški barvni film TA PREKLETI DONOVAN, ob 19.30.

KINO SOČA — NOVA GORICA: franc. barv. film DOKTOR V RDEČEM PLAŠČU, ob 18 in 20. uri.

KINO SVOBODA — ŠEMPETER: angleški barvni film PREPOVEDANE STOPNICE, ob 18 in 20. uri.

MARIBOR

KINO GLEDALIŠČE: ob 15.45, 18. in 20.15 — ameriški film SREČANJE V PARKU. V glavnih vlogah: Sidney Poitier, Elizabeth Hartmann, Shelley Winters.

KINO UNION: ob 15.30, 17.45 in 20. uri — ameriški barvni vestern PONY EXPRESS (JUNAKI BONANZE).

KINO PARTIZAN: ob 15.30 in 17.45 — francoska barvna kriminalna komedija SANATORIJ ZA ŽENE. Film nepriporočen za otroke! Ob 20. uri slovenski barvni film RDEČE KLASJE.

KINO UDARNIK: ob 15.30, 17.45 in 20. uri nemški barvni ljubezenski film KAMASUTRA (POPOLNOST LJUBEZNI). Tednik št. 3/71.

KINO POBREŽJE: ob 17.45 in 20. uri — ameriški barvni CS film SKRIVNOSTNA JUSTINA. V glavnih vlogah: Anouk Aimee, Dirk Bogard.

KOMPAS

Vabimo vas z našimi avtobusi na **Dunajsko drsalno revijo v Celovec** od 4.—14. februarja 1971.

V prodaji so tudi samo vstopnice.

Kolektivi raznih ustanov in podjetij imajo poseben popust.

REPUBLIŠKI PROMETNI INSPEKTORAT SRS obvešča vse uporabnike cest, da so na območju Cestnega podjetja Celje zaradi odjuge zmanjšani osni pritiski na naslednjih cestnih odsekih:

Na 6 ton: cesta II/330 na odseku Celje—Zidani most; cesta II/333 na odseku Imeno—Mestinje; cesta II/344 na odseku Celje—Dobovec.

Na 4 tone: cesta II/323 na odseku Črnivec—Radmirje; cesta II/338 na odseku Bistrica ob Sotli —Imeno; cesta II/342 na odseku Zavodnja—Šoštanj; cesta II/345 na odseku Podplat—Pečica; cesta II/346 na odseku Rogatec—Majšperk. -O

KOMUNALNO PODJETJE Domžale preklicuje naročilnice žigosane na naslov Komunalno podjetje Domžale. O

Nogometni klub **»OLIMPIJA«** vabi vse člane, prijatelje in simpatizerje kluba, na redno letno skupščino, ki bo v petek, 29. januarja 1971 ob 18. uri v Domu sindikatov na terasi Ljubljana, Dalmatinova 4. O

Dežurne službe

Nočna zdravniška dežurna služba je za nujne obiske na domu od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan, in to v naslednjih enotah zdravstvenega doma — Ljubljana.

Bežigrad: Kržičeva 10, telefon — 310-533

Center: Miklošičeva c. 24, telefon 313-063

Moste-Polje: Prvomajska ulica 5, telefon 316-155

Šiška-Šentvid: Derčeva ulica 5, za občinsko stavbo — telefon 55-221

Vič-Rudnik: Postojnska 24, telefon 61-121

Medvode: Medvode, telefon 71-215

Grosuplje-Ivančna gorica: začasno v stavbi bivšega ZD Ivančna gorica, telefon 78-439, telefon LM št. 87-402, 77-141 in 78-464.

Služba stalne pripravljenosti je za območje Črnuč — telefon štev. 314-317. Dobrava — Polhov Gradec, Vnanje gorice, Horjul in Velike Lašče.

Nočna nedeljska in praznična dežurna zobna ambulanta je v zobni ambulanti v Nebotičniku, Kidričeva 1, II. nadstropje, soba štev. 5. Ambulanta nudi prvo pomoč v nujnih primerih in to vsak dan, od 19. do 7. ure naslednjega dne, ob nedeljah in praznikih ves dan.

LJUBLJANA
Lekarna Miklošič.

MARIBOR
Center, Gosposka 12.

Šolstvo

DU
DELAVSKA UNIVERZA BORIS KIDRIČ LJUBLJANA
Miklošičeva 26

Delavska univerza Boris Kidrič Ljubljana s podružnicami v Cerknici, Idriji in na Vrhniki **vpisuje** od 20. 1. do 4. 2. 1971:
— v 5., 6., 7. in 8. razred osnovne šole za odrasle,
— v osnovni in nadaljevalni tečaj za tehniške risarje, za skladiščnike in za knjigovodje ter
— v začetne in nadaljevalne tečaje tujih jezikov.

Vpisovanje je na Delavski univerzi Boris Kidrič, Miklošičeva cesta 26 vsak dan, razen sobote, dopoldne od 8. do 12. ure in popoldne od 17. do 19. ure.

Vpisovanje na podružnicah v Cerknici, v Idriji in na Vrhniki je samo dopoldne. Š

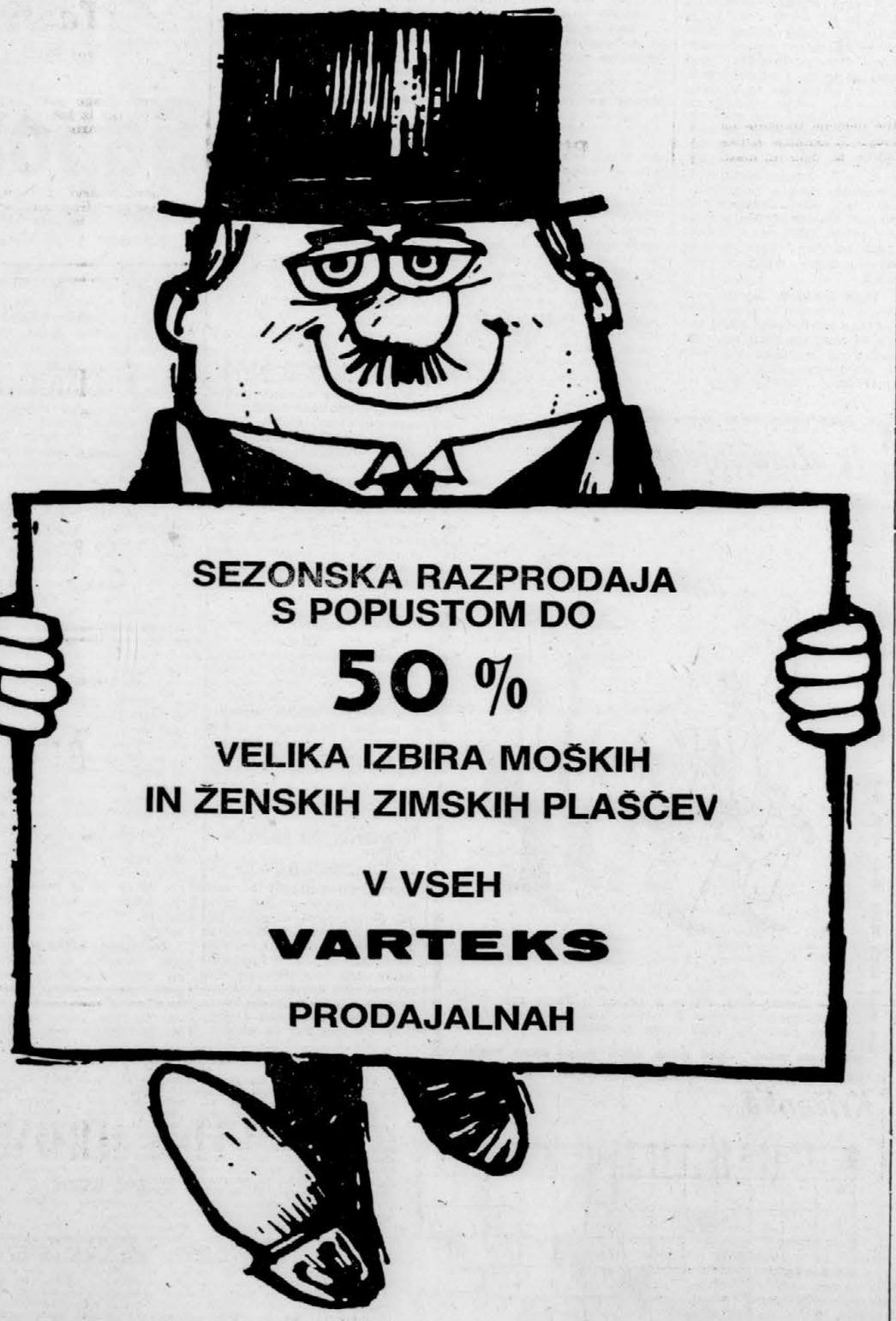

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNA SLUŽBA LJUBLJANA, ŠUBIČEVA 1, TELEFON 21-896 — ODDELEK ZA LJUBLJANSKE NAROČNIKE 20-463, ZA ZUNANJE NAROČNIKE 311-897, POŠTNI PREDAL 29 — EKSPEDIT TELEFON 321-489 — BRZOJAVNI NASLOV DELO LJUBLJANA — ŽIRO RAČUN PRI SLUŽBI DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA LJUBLJANA 501-1 167/2 — MESEČNA NAROČNINA 20 DINARJEV (2000 STARIH DINARJEV) ROKOPISOV NE VRAČAMO

urednika 20-646
telefon dežurnega

Kadrovska komisija

KRANJSKIH OPEKARN
KRANJ

razpisuje

naslednja prosta delovna mesta:

1. **vodje gospodarsko finančnega sektorja**
2. **vodje tehnično proizvodnega sektorja**
3. **vodje komerciale**
4. **vodje splošnega sektorja**
5. **vodje enote za vzdrževanje in izvajanje investicij**
6. **vodje obrata** – za obrat Bobovek
7. **vodje obrata** – za obrat Češnjevek
8. **vodje obrata** – za obrat Stražišče
9. **skladiščnika v obratu Bobovek**
10. **zidarja** v obratu Stražišče

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

pod 1. višja ekonomska komercialna šola s 3 leti delovne prakse ali dokončana ustrezna srednja šola z najmanj 6 delovnih let izkušenj na vodilnem delovnem mestu;
pod 2. višja izobrazba v strojni ali gradbeni stroki s 3 leti delovne prakse ali dokončana ustrezna srednja šola z najmanj 6 leti delovnih izkušenj na vodilnem delovnem mestu;
pod 3. višja ekonomska komercialna šola ali tej ustrezna šola s 3 leti delovnih izkušenj ali nedokončana ustrezna srednja šola z najmanj 8 leti delovne prakse;
pod 4. diplomirani pravnik;
pod 5., 6., 7. in 8. strojni ali gradbeni tehnik s 3 leti delovne prakse ali VK delavec v isti stroki z najmanj 6 leti delovne prakse;
pod 9. nižja strokovna izobrazba;
pod 10. kvalificiran zidar.

Rok priglasitve je 15 dni po objavi. 679

Upravni odbor

KEMIČNE TOVARNE PODNART

razpisuje

na temelju 161. člena statuta (reelekcija), delovna mesta za:

1. **VODJO tehničnega sektorja**
2. **VODJO proizvodnega oddelka**
3. **VODJO galvanskega oddelka**
4. **VODJO analitskega oddelka**
5. **VODJO razvojnega oddelka**
6. **VODJO vzdrževalnega oddelka**
7. **VODJO nabavnega oddelka**
8. **VODJO prodajnega oddelka**
9. **VODJO finančnega oddelka**
10. **VODJO knjigovodstva**
11. **VODJO splošnega sektorja**

POGOJ pod 1.—5.: fakulteta za naravoslovje in tehnologijo II. stopnje ter 2-letne delovne izkušnje na vodilnih delovnih mestih v podjetjih kemične stroke oziroma 4-letne delovne izkušnje za delovni mesti pod 1. in 5.;

POGOJ pod 6.: fakulteta za strojništvo I. stopnje in 2-letne delovne izkušnje ali Tehniška šola za strojno stroko in 4-letne delovne izkušnje na ustreznih vodilnih delovnih mestih;

POGOJ pod 7. in 8.: ekonomska fakulteta I. stopnje in 2-letne delovne izkušnje ali srednja stopnja strokovne usposobljenosti ekonomske smeri ter 4-letne delovne izkušnje na vodilnih delovnih mestih kemične stroke.

POGOJ pod 9.: ekonomska fakulteta II. stopnje in 4-letne delovne izkušnje ali Ekonomska fakulteta I. stopnje ter 6-letne delovne izkušnje ali srednja stopnja strokovne usposobljenosti in 8-letne delovne izkušnje na vodilnih delovnih mestih;

POGOJ pod 10.: ekonomska fakulteta I. stopnje in 2-letne delovne izkušnje ali srednja stopnja strokovne usposobljenosti in 4-letne delovne izkušnje na vodilnih delovnih mestih;

POGOJ pod 11.: pravna fakulteta in 4-letne delovne izkušnje na vodilnih delovnih mestih ter znanje enega svetovnega jezika.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe upravnemu odboru v 15 dneh od objave razpisa. 702

Razpisna komisija
PROIZVODNO TRGOVSKEGA KOMBINATA

»MLINOTEST«
AJDOVŠČINA

PONOVNO razpisuje po 40 in 41. čl. statuta Kombinata (reelekcija) prosto vodilno delovno mesto

DIREKTORJA
komercialnega sektorja

POGOJI: poleg splošnih morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

II. stopnja ekonomske fakultete z najmanj 3-leno prakso ali I. sopnjo ekonomske fakulete-te oz. višje komercialne šole z najmanj 5-letno prakso ali srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso v komercialni službi.

Kandidati morajo poslati prijave za razpisano delovno mesto s kratkim življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 15 dneh po objavi razpisa splošnemu sektorju kombinata »Mlinotest« Ajdovščina. 703

Trgovsko podjetje
»MODA«
LJUBLJANA
Rimska cesta 24

razpisuje
delovno mesto

PRODAJALKE
modne stroke

z opravljenim strokovnim izpitom.

Nastop službe takoj. — Pismene ponudbe pošljite na naslov podjetja. 719

Kmetijsko gospodarstvo Škofja Loka

objavlja
prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

Za to delovno mesto se zahteva administrativna ali srednja ekonomska šola in praksa.

Nastop dela takoj.

Prijave pošljite na naslov Kmetijsko gospodarstvo Škofja Loka, Mestni trg 20.

Rok za oddajo prijav je 15 dni po objavi oglasa. 705

Po določilih 58. in 93. člena statuta

razpisuje
(reelekcija)

pekarna in slaščičarna
»VESNA«
KAMNIK

delovno mesto

RAČUNOVODJE

— Kandidat mora poleg splošnih pogojev, izpolnjevati še naslednje pogoje: da ima srednjo strokovno izobrazbo s 5-letno prakso v stroki.

Pismene prijave s potrebnimi dokazi pošljite v 15 dneh od dneva objave razpisa. 697

OSNOVNA ŠOLA
HINKA SMREKARJA
Ljubljana-Šiška

razpisuje
za nedoločen čas
prosto delovno mesto

UČITELJA
za slovenski jezik

Vloge pošljite svetu šole do 11. februarja 1971. 720

Po pravilniku o oddaji poslovnih prostorov v najem in uporabo ter sklepa Stanovanjskega sveta

razpisuje komisija

STANOVANJSKEGA PODJETJA POSTOJNA

JAVNI NATEČAJ
za oddajo poslovnega prostora v najem in uporabo,

ki bo v ponedeljek, dne 8. 2. 1971, ob 10. uri v prostorih splošnega sektorja podjetja (Ljubljanska cesta 5-a)

1. Predmet javnega natečaja je poslovni prostor v Pianini 2 pri Rakeku (Gostilna pod Grmado) v izmeri 212 m²;
2. Poslovni prostor oddamo pravnim ali fizičnim osebam v najem in uporabo s prosto izbiro dejavnosti;
3. Izklicna cena za oddajo poslovnega prostora v najem in uporabo je mesečna najemnina v višini 4,50 Ndin za m² površine;
4. Udeleženci se morajo na dan natečaja izkazati s potrdilom o vplačilu varščine v višini 1.500.— Ndin, ki jo nakažejo na tek. rač. št. 522-1-404. Najugodnejšemu ponudniku se varščina upošteva za kritje stroškov natečaja oz. k mesečni najemnini;
5. Z najboljšim ponudnikom se sklene pogodba o oddaji v najem takoj po prenehanju veljavnosti pogodbe s sedanjim najemnikom;
6. Potrebna pojasnila dobite v splošnem sektorju podjetja (tel. št. 21-321). 701

RUDNIKI SVINCA IN TOPILNICA MEŽICA
Polena 6

razpisujejo

po 45. členu statuta podjetja vodilno delovno mesto

DIREKTORJA
kadrovsko splošnega sektorja

POGOJ: — da ima kandidat visoko strokovno izobrazbo pravne stroke in najmanj 5 let prakse v svoji stroki ali visoko strokovno izobrazbo druge ustrezne stroke in najmanj 5 let prakse v svoji stroki;
— da kandidat aktivno obvlada angleški ali nemški jezik.

Kandidati morajo k prijavi predložiti kratek življenjepis, dokazila o izpolnjevanju gornjih pogojev, dokazila o delu v drugih delovnih organizacijah in izjavo, da nimajo prepovedi opravljanja dela na razpisanem delovnem mestu.

Prijave sprejema razpisna komisija do vključno 15. februarja 1971.

Stanovanje in ostali pogoji po dogovoru.

Prijavljene kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 8 dneh po izbiri kandidata.

Razpisna komisija 677

Razpisna komisija pri

SGP »TEMELJ«
ČRNUČE, TITOVA 282

razpisuje
prosto delovno mesto za:

1. **finančnega knjigovodjo**
2. **več zidarjev KV** za Poreč in Šibenik
3. **več tesarjev KV** za Poreč in Šibenik

POGOJI

1. samostojni finančni knjigovodja z najmanj 5 leti delovne izkušnje. OD po dogovoru.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. 704

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je umrla naša draga teta in sestra

Marjana Brank

iz Repenj

Pogreb drage pokojne bo v petek, 29. januarja 1971, ob 15.30 izpred hiše žalosti v Repnjah na pokopališče v Vodicah

Žalujoči:
bratje in sestre, nečaki in nečakinje in drugo sorodstvo

Repnje, Ljubljana, Smlednik, Gunclje, Brod, Tacen, Vikrče, Gameljne, Rašica, Avstralija, 28. januarja 1971

Tiho nas je za vedno zapustil naš dragi, nepozabni mož, tati in stari ata

Štefan Horvat

upokojenec

Od nepozabnega tatika se bomo poslovili iz Jožefove vežice na Žalah, v petek, 29. januarja 1971, ob 15.45

Njegovi:
žena Anica, sin Stefan z ženo Roziko in hčerko Zdenko, sestre Lojzi, Gusti in Olga z družinami, brat Nesti z ženo

Ljubljana, Stuttgart, Zagreb, Laško, Kočevje, 27. januarja 1971

Sporočamo žalostno vest, da je prenehalo biti plemenito srce mojega srčno ljubljenega moža, brata, strica, svaka, zeta

Toneta Irmančnika

Na zadnji poti ga bomo spremili v petek, 29. januarja 1971, ob 16. uri na mestnem pokopališču v Celju

V žalosti žena Vera, brat Peter, sestre Marija, Jožica, Angelca in Fanika z družinami in drugo sorodstvo

Celje, Rečica, Velenje, Toronto, 28. januarja 1971

Umrla je naša draga mama

Frančiška Kos

roj. GRČAR — Janova mama

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 28. jan. 1971, ob 16. uri iz hiše žalosti Šentjakob 6 (Soteska) na farno pokopališče v Šentjakobu

Žalujoči:
sinova Matevž in Ivan, hčerke Francka, Marija in Ivanka z družinami, bratje France, Peter, Matevž in Jože ter drugo sorodstvo

Umrla je v 96. letu starosti

FRANČIŠKA vdova MALAVERH

in vdova NEUBERGER, rojena PEČE

Pokopali smo jo v torek, 26. t. m. na Žalah

Žalujoči:
sin Hubert Neuberger z družino, pravnuki: Maja, Igor, Jana, Tonči, Bor in Kaja z družinami Neuberger, Dužanec - Neuberger, Jerman, Verlič

Zagreb, Ljubljana, Tolmin, Chur — Švica

Zapustila nas je naša dobra žena, mama in stara mama

Ana Barbič

rojena ŠUBIC

Pogreb bo v četrtek, 28. januarja 1971, ob 12. uri iz Šentlenarta 51, Brežice

Prosimo tihega sožalja!

Žalujoči:
mož Ivan, otroci Olga, Božo in Marjan z družinami

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi našega dragega nepozabnega

JANEZA GENUSSIJA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, prekrili njegov mnogo prerani grob z venci in cvetjem, ter na kakršen koli način počastili njegov spomin. Posebno zahvalo smo dolžni pripadnikom JLA za organizacijo pogreba, za topel in iskren poslovilni govor in pa za izkazano poslednjo čast.

Žalujoči:
družina Genussi in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame

IVANE GORIČAR

roj. PRAPROTNIK

se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetja ali drugače počastili njen spomin in nam izrazili sožalje. Iskrena hvala tudi p. dr. Romanu Tomincu za poslovilne besede.

Žalujoči: hčerki z družinama

Ljubljana, 24. januarja 1971

ZAHVALA

Ob smrti dragega očeta, starega očeta

JANEZA RUČGAJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega dragega pokojnika v tako lepem številu pospremili na njegov poslednji dom, mu darovali vence in cvetje, nam osebno ali pismeno izrazili sožalje. Posebej se zahvaljujemo sosedom, dr. Hladniku, pevcem, Blasnikovi tiskarni, Belinki in vsem drugim organizacijam

Hvala, iskrena hvala vsem

Žalujoči:
sin Stane, hčerki Ivanka z možem in Marija z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, ata in starega ata

LEOPOLDA HLADNIKA

se zahvaljujemo vsem, ki ste počastili njegov spomin in z nami sočustvovali, ga spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti in prekrili njegov grob s cvetjem in venci. Posebna in skrena zahvala vsem zdravnikom in zdravstvenemu osebju Instituta za gerontologijo in geriatrijo za resnično požrtvovalno in skrbno nego ter pozornost med njegovo boleznijo. Zahvaljujemo se tudi ZB in stanovalcem hišnega bloka Viška 49/a, dr. Fricu in šentviškim pevcem ter vsem, ki so nam pismeno ali ustno izrazili sožalje.

HLADNIKOVI

Ljubljana, 27. januarja 1971

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta

ŠTEFANA RAVBARJA

se najiskreneje zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremili na poslednji poti in pokrili njegov grob z venci in cvetjem. Posebej se zahvaljujemo univ. prof. dr. Stanku Mahkoti in požrtvovalnemu osebju interne klinike, ki mu je lajšalo njegovo trpljenje, ter dr. Marjanu Hladniku, ki je vsa zadnja leta skrbno čuval njegovo zdravje.

Družina Ravbar

Črnuče, 26. januarja 1971

V 85. LETU STAROSTI NAS JE ZA VEDNO ZAPUSTILA NAŠA DOBRA MAMA

MARIJA KUNEJ

POGREB DRAGE POKOJNICE BO V PETEK, 29. JANUARJA 1971, OB 15.30 NA MESTNEM POKOPALIŠČU V CELJU

ŽALUJOČI:
SIN EGON Z DRUŽINO TER DRUGO SORODSTVO

CELJE, 27. JANUARJA 1971

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega

JOŽETA HRIBARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in njegovim stanovskim tovarišem, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu poklonili čudovito cvetje, izrazili ustno ali pismeno sožalje. Posebna zahvala zdravnikom in bolniškemu osebju interne klinike, kolektivu in godbi ZTP Ljubljana, družbenopolitičnim organizacijam občine Ljubljana—Vič—Rudnik in Šiška, Maistrovim borcem, Republiškemu odboru zveze združenj borcev NOV, godbi in pripadnikom JLA za zadnje častno spremstvo in govornikom za poslovilne besede.

Žalujoča žena Pavla Mencej z družino, hčerka Ančka Kuhar z družino ter drugo sorodstvo

ZA VEDNO ME JE ZAPUSTILA MOJA LJUBLJENA ŽENA, MATI, TAŠČA IN BABICA

VIDA HROVAT

ROJ. TURK

K ZADNJEMU POČITKU JO BOMO SPREMILI 29. T. M. OB 14. URI IZ ANTONOVE MRLIŠKE VEŽE NA ŽALAH

ŽALUJOČI:
SOPROG PROF. ING. HROVAT ALOJZ, SINOVA DUSAN IN STOJAN, SNAHI MARA IN MIRJAM TER VNUK MARKO

LJUBLJANA, 27. JANUARJA 1971

UMRLA JE NAŠA ČLANICA

FANČI ŽAGAR

POGREB BO V ČETRTEK, 28. JANUARJA 1971, OB 16. URI NA POKOPALIŠČU V ČRNUČAH

ORGANIZACIJA ZB NOV, KRAJEVNA SKUPNOST ČRNUČE, SZDL, RK IN DRUŠTVO PARTIZAN ČRNUČE

ČRNUČE, 27. JANUARJA 1971

KNJIŽNI ODMEVI

IZDAJA CANKARJEVA ZALOŽBA

Leto II., št. 1 Urejuje Tone Glavan

Pogovor z esejistom Dragom Šegom ob izidu doslej največje antologije slovenske poezije

ŽIVI ORFEJ

Doslej največja, najobsežnejša antologija slovenske poezije »Živi Orfej« je končno na slovenskem trgu. Ob tej priložnosti smo se obrnili na esejista Draga Šego, enega izmed urednikov te antologije in pisca uvoda, naj nam odgovori na nekaj vprašanj. Naši prošnji je rade volje ustregel.

BORUT PEČAR: CENE VIPOTNIK

Čeprav v potrošniški družbi, kakršna je naša, pesništvo nima zaslužene cene, vam bo verjetno vseeno marsikdo hvaležen za »Živega Orfeja« — prvo antologijo, ki zaobjema celotno slovensko poezijo z ljudsko pesmijo vred. Ali nam lahko v nekaj besedah nakažete poglavitna izhodišča, ki ste jih upoštevali, ko ste skupaj s svojima sodelavcema dr. Jožetom Kastelicem in Cenetom Vipotnikom sestavljali to antologijo?

Naša antologija ima podnaslov »velika antologija slovenske poezije«, kar pomeni, da smo pri njenem sestavljanju skušali zajeti in v načelu enakopravno obravnavati celotno pesniško gradivo, kar ga je od prvih začetkov pa do današnjih dni. Pri tem smo upoštevali tudi ljudsko pesem, ki se kot besedna stvaritev kljub svoji specifičnost: suvereno uvršča ob najboljše dosežke naše umetne pesmi, hkrati pa s svojo dostikrat zelo staro motivično pa tudi izrazno in oblikovno osnovo v veliki meri napolnjuje vrzel, ki bi brez nje zijala med zgodnjim srednjim vekom in med razmeroma poznim vznikom posvetnega pesništva v drugi polovici 18. stoletja. V podroben pretres smo nadalje pritegnili tudi vse manj vidne pesnike in pesnikovavce 18., 19. in 20. stoletja, ki jih literarna zgodovina obravnava precej neenotno: časih se pri nekaterih podrobneje zadržuje, časih pa jih le omenja ali niti tega ne. Pretres teh manj vidnih pesnikov in dostikrat tudi nepesnikov je bil precej zamuden, saj se mnogi izmed njih v svojem času niso dokopali niti do samostojne pesniške zbirke, kar velja zlasti za starejše avtorje, in je tako njihovo delo raztreseno po najrazličnejših revijah in časopisih in zato težko dostopno in težko pregledno. Čeprav si od tega pretresa ni bilo mogoče obetati, da bi dal kake posebno velike ali nenadejane sadove za antologijo, ga je vendarle bilo treba opraviti, če smo iz obstoječega gradiva hoteli izluščiti, kar je v njem še zmerom živega in dovolj vrednega, in če smo hoteli z zadostnim poznavanjem in odgovornostjo zavrniti, kar ostrejših kriterijev ne more vzdržati. Ko smo se odločali o tem dostikrat zelo različnem in neenakovrednem gradivu, smo izhajali ne toliko iz celotnega pesnikovega dela in njegove večje ali manjše povprečne vrednosti, marveč predvsem iz posamične pesmi kot enkratne, v sebi zaokrožene in samostojne besedne stvaritve, ki je lahko vrednota sama na sebi ne glede na to, kakšnemu opusu pripada in kolikšna je siceršnja vrednost tega opusa. Iz podobnega razmisleka se tudi pri velikih pesniških imenih naš izbor ni omejil zgolj na običajni informativni prerez, temveč si je zadal nalogo, razgrniti pred bravcem prav vse, kar je resnično pomembnega in velikega v pesnikovem delu, pri tem pa je skušal kar najbolj izostriti in zavarovati koherentnost in zlitost pesnikove notranje podobe. Omenim naj še, da smo vse to delo, ki je terjalo več let, opravljali sestavljavci kolektivno, tako da je imel vsakdo od nas pregled nad vsem gradivom in da je soodločal v vseh delovnih fazah nastajanja te antologije. S tem smo si delo sicer močno povečali, dosegli pa smo tako nedvomno bolj uravnotežen in bolj domišljen končni delovni rezultat.

Težaško delo ste opravili glede na to, da je bila pesniška žetev Slovencev zlasti v zadnjem stoletju zelo bogata, stilno in vsebinsko pa sila heterogena. Po kakšnih kriterijih ste se sestavljavci antologije lotili selekcije avtorjev in njihovih pesmi? Kako ste pripravljeni zagovarjati izbor pesnikov in pesmi za antologijo pred morebitnimi očitki o neenotnih ali nedoslednih izbirnih vidikih? Saj razumete: za vrednotenje kulturnih stvaritev ni objektiviziranih meril, subjektivna pa so lahko zelo različna. Posebno, če pesniki še živijo.

S tem da smo se lotili tako obsežnega izbora, ki upošteva v načelu vso slovensko poezijo razen nabožne in otroške, smo se seveda morali vnaprej odreči vsem apriorizmom in enakopravno upoštevati vse tokove in vse stilno razvojne smeri, ki so sooblikovale slovensko poezijo od njenih začetkov do danes. Vendar smo se hkrati zavedali, da antologija ni zgolj inventura obstoječega pesniškega gradiva in njegovih pojavnih oblik, marveč je predvsem izbor in selekcija, izbor najboljšega in selekcija manj dobrega in slabega. Čeprav smo pri svojih odločitvah upoštevali tudi zgodovinsko razvojni vidik, ki ga ni mogoče obiti, saj je poezija kot vsaka druga umetnost zgodovinska kategorija, se pravi, da nastaja in se oblikuje v določenem času in prostoru, smo vendarle dajali prednost predvsem literarno estetskemu kriteriju, ki je poeziji imanenten in v zadnji instanci zanjo edini merodajen, tudi če jo obravnavamo in gledamo nanjo kot na zgodovinski proces. Seveda je kot vsak kriterij, ki ne operira z mehaničnimi parametri, tudi literarno estetski kriterij konec koncev vselej subjektiven, kar pa še nikakor ne pomeni, da je zato že neveljaven. Uveljavlja se v času in šele čas je tisti, ki ga dokončno potrdi ali ovrže. V tem smislu si tudi naša antologija, posebno kar zadeva živeče pesnike, ne lasti nobene zadnje sodbe, ampak želi biti samo prispevek k sodbi časa, ki bo nedvomno pravičnejša, a bržčas tudi dosti strožja od njene.

BORUT PEČAR: DRAGO ŠEGA

Ali ste uvodni esej o pesništvu objavili zgolj zato, da bi bravce poučili o tej umetnostni zvrsti ali pa vas je pri tem vodila kaka druga misel ali želja?

BORUT PEČAR: JOŽE KASTELIC

Ker po poklicu nisem pedagog, zato s svojo uvodno študijo o pesništvu nisem hotel poučevati nikogar razen morda samega sebe. Zdi se mi namreč, da človek piše predvsem zato, da svojo misel o predmetu, ki ga zanima, do kraja izčisti in dožene. V prvi vrsti jo dožene kajpa zase, kolikor mu to uspe. Vsako drugačno pisanje se mi zdi preveč brezosebno in zato manj zanimivo. Če sem s svojim razmišljanjem ustregel tudi bravcu, ki se ubada s podobnimi vprašanji, mi bo to seveda v zadoščenje. Mislim pa, da je bil ta uvod antologiji potreben, ker posredno in vsaj deloma tudi neposredno osvetljuje problem kriterijev, ki so vodili urednike pri sestavljanju te antologije.

T. G.

Zdaj pa malce drugačen intervju:

BESEDO IMA NAŠA NAROČNICA

Majda M., uslužbenka iz Ljubljane — le tako jo smemo imenovati, ker nam ni dovolila navesti polnega imena in naslova — se je prva priglasila za naročnico letošnjih naših zbirk »Mozaika« in »Biosa«. Svojo naročilnico na zbirki nam je poslala, še preden smo poslali prospekte v javnost Zaprosili smo jo, naj nam odgovori na nekaj naših vprašanj. Naši želji je rada ustregla. Odgovarjala je kratko in odrezavo, le s prepovedjo navedbe imena in naslova.

Predvsem nas zanima, kako ste prej kot drugi prišli do originalne naročilnice in potemtakem tudi do prospekta?

Človek mora imeti zveze, brez teh ni nič, saj veste. Prospekt sem dobila po zvezah: moja znanka je zaposlena nekje v vaši rumeni hiši pa mi ga je dala.

Ste se za naročilo hitro odločili? Kako ste se odločali? Ste se pri tem kaj ozirali na ceno? Na kaj še?

Čeprav bi morala predvsem upoštevati ceno, tega nisem storila. Pritegnil me je program. In če sem iskrena: tudi ponovna uvedba vezave v polusnju. Rada imam lepe knjige.

Iz vašega odgovora lahko sklepamo, da ste že naša »stara« naročnica. Je naš sklep pravilen?

Je, samo »stara« ni na mestu, sem še mlada. Naročnica na obe zbirki pa sem že pet let, letos torej že šesto leto.

In kako sodite o programu naših zbirk? Za prejšnja leta in za leto 1971?

Če bi ne bil dober, bi se ne naročala, saj sem zelo izbirčna. Toda za letošnji program vam gratuliram. Zelo je pisan in privlačen. Silno srečno roko ste imeli. Zares moje iskrene čestitke! Že dolgo niste imeli tako zanimivo izbranih knjig. Res, same superlative bi morala uporabiti, če bi ga hotela še bolje označiti.

Kakšne knjige si želite v zbirkah »Mozaik« in »Bios« za prihodnja leta?

Kar po letošnjem programu se zgledujte pa boste zadovolini vi in mi — naročniki.

B. T.

NAŠA ZBIRKA BESTSELLERJEV

Cankarjeva založba se je odločila, da bo v posebni zbirki, v zbirki bestsellerjev v letu 1971 izdala štiri prevedena leposlovna dela, ki so bila po svetu po več mesecev na vrhu bestsellerskih list. Založba je prepričana, da bo program ljubiteljem dobrih leposlovnih knjig nadvse ugajal.

Interesentom se ni treba naročiti na kompletno zbirko: vsak lahko naroči katerokoli posamezno knjigo. Dobil pa jo bo z 20-odstotnim popustom od dnevne tržne cene, ki bo določena ob izidu. Čim več bo torej naročnikov, cenejše bodo knjige, nižja bo dnevna tržna oz. maloprodajna cena.

V naslednjih vrstah predstavljamo program zbirke naših bestsellerjev. Knjige lahko naročite na navadni dopisnici. Ne pozabite napisati svojega natančnega naslova. Izbrano knjigo boste plačali, ko bo izšla. Vse navedene knjige bodo izšle v letu 1971.

Arnold Krieger:

HIŠA SPRAVE

Arnold Krieger je že dober znanec naših bralcev: v slovenskem prevodu imamo dva njegova znana romana, JUKUNDA in ODVETNIK ZA LOČITVE. Oba romana sta pri bralcih in kritikih naletela na dober sprejem. Zlasti roman JUKUNDA je bil v rekordnem času razprodan.

V tem romanu obravnava avtor nekoliko nenavadno snov: to je zgodba očeta, ki ugrabi svojega otroka, hčerko Silvio, kajti drugače ne more uveljaviti svojih očetovskih pravic do otroka. Njegova žena, otrokova mati, ki se je pozneje kot žena drugega ponesrečila v velikem požaru v Dresdenu, ni zapustila ničesar, kar bi očetu dajalo pravico do otroka tudi pred pisanim zakonom. — Oče Joachim Osander hoče sebi in otroku ustvariti nov, boljši svet, kot je tisti, iz katerega je zbežal: visoko na severu, v finskih gozdovih, sredi narave skuša ustvariti sebi in otroku miren in srečen dom. Toda preteklost, ki ni mrtva, ga zasleduje tudi na tisti čudoviti samotni koščck sveta in ga prisili, da se mora spoprijeti s svojo usodo in prehoditi pot notranjega očiščevanja.

Roman z okrog 320 stranmi je prevedla Mimi Malenškova.

Simone Berteaut

EDITH PIAF

Simone Berteaut je bila prijateljica pokojne Edith Piaf in baje tudi njena polsestra. Ko je lani v Parizu objavila zajeten življenjepis slavne šansonetke, je z njim doživela velik knjigotrški uspeh in knjiga je že prevedena v vrsto jezikov ali pa se še prevaja. O Edith Piaf, »pariškem vrabčku«, pa je tudi res mogoče napisati privlačno knjigo: njeno kratko življenje je bilo zmes veličine in banalnosti, bede in bogatije, blišča in tragike. V letih svojega pouličnega in barskega popevanja je Edith premenjala nič koliko ljubimcev — najljubši so ji bili vojaki in mornarji — doživljala prometne nesreče, uživala mamila in kot pevka zmeraj bolj slovela.

Kakor Edith Piaf je tudi njena biografka Simone dorasla na ulici in zato je njeno izražanje včasih nekoliko drzno in poulično. Pred vsem pa Simone ničesar ne zamolčuje. Veliko govori o intimnem življenju pokojne šansonetke in ker njeni številni ljubimci še živijo in so nekateri od njih tudi slavni, je knjiga še toliko bolj vžagala in avtorici nakopala tudi nekaj tožb. Vsevedna Simone si je nekatere dialoge ali scene morda res izmislila, v bistvu pa je njena barvita pripoved vendar verodostojna podoba slavne Edith Piaf. Knjiga ima čez 500 strani, vmes tudi precej slik. Biografijo je prevedel Vladimir Pogačnik.

Simone de Beauvoir:

MANDARINI

Dokumentarični prikaz intelektualne in moralne krize današnjega sveta je poglavitna vrednost Mandarinov. Bistra in tesnobna razmišljanja o današnji vlogi intelektualca — tega ne samo razmišljajočega aparata, ampak tudi »moralnega« človeka — je največja pomembnost tega dela. V knjigi ni diskusije, ki ne bi bila po svoje prizadeta, ni vprašanja, ki bi bilo načeto, pa ne osvetljeno z raznih plati, čeprav nas avtorica redko pusti v dvomih, katero stališče se ji zdi pravo. Čara poezije ta izredno bistra knjiga nima, ima pa — na videz — ves čas pristne, ažurne reportaže, seveda samo na videz. Zakaj Mandarini so roman, čeprav zajemajo iz memoarskega gradiva in ljubijo točnost v detajlih čeprav v njih prepoznavamo Camusa, Sartra, avtorico samo, njeno ameriško ljubezen Nelsona Algrena itd. To je živ, razgiban film o Parizu, njegovi intelektualni, pa tudi finančni smetani, pomešani z visoko boemo — v letih, ko se je svet via facti, nekaj intelektualcev pa zavestno in z notranjimi mukami, pripravljalo na problematiko druge polovice 20. stoletja

Delo, ki ima okrog 600 strani, je prevedel Tomaž Šalamun.

Heinrich Mann:

HENRIK IV.

V zgodovinskem romanu o Henriku IV. zaživi pred nami doba verskih razprtij in bojev med katoličani in protestantskimi hugenoti. To je čas šentjernejske noči, čas množičnih pokolov zaradi verskega prepričanja, pa tudi čas rastočega humanizma, upanja v človečnost, čas nanteškega edikta, ki je vrnil hugenotom versko svobodo in oznanil strpnost med verami. To je zgodba o razburkanem življenju mogočnega in obenem zelo ljudskega kralja. Heinrich Mann jo je podal nadvse živo in z nekoliko vzvišenim slogom, ki se prilega zgodovinskemu dogajanju. Njegova pripoved postavi bralca v središče krvoločnih bojev in zarot, umorov, ki jim ne uide skoraj nobena od glavnih oseb. Nazadnje pade tudi Henrik sam, najbolj demokratični monarh stare Francije. Pisatelj je vzorno izrisal njegovo podobo in delo ni brez očitnih namigov na naš razrvani čas. Heinrichu Mannu so strožja merila odrekla priznanje nespornega umetništva, njegova osebnost in njegovo delo sta pomembna predvsem kot historični in moralni dokument v prelomni dobi evropske zgodovine in moderne književnosti.

Roman bo izšel v dveh knjigah (skupno okrog 800 strani), prevedla pa ga je Seta Oblakova.

EDITH PIAF MED SVOJIMI PRIJATELJI

Če želite, da bi se vaš otrok hitro in igraje naučil angleščine, potem . . .

Da, potem se boste odločili za dva priročnika s ploščami, ki ju je s sodelovanjem založbe Nolit pravkar izdala Cankarjeva založba.

Prvi priročnik ENGLISH THROUGH PICTURES AND GAMES — v založbi mu pravimo kar »Mala lektira« — je namenjen predšolskim in šolskim otrokom, ki se hočejo spoprijeti z angleščino. Metoda je tako dobra, prijetna, nevsiljiva in učinkovita, da se bo vaš otrok res igraje učil tujega jezika. In če ne zna še brati, se bo mimogrede naučil tudi tega. Priročnik s ploščami stane 120,00 din. Mogoče je dobiti samo knjigo — za morebiten skupinski pouk po vrtcih ipd. — stane pa 45,00 din.

Drugi priročnik ZGODBE NA PLOŠČAH ZA LAHKO UČENJE ANGLEŠČINE — v založbi mu pravimo »Velika lektira« — vsebuje šest znanih pravljic, ki so dramatizirane, vsako pa spremljata dve plošči, na katerih sledi učenec pogovorom v dramatiziranih pravljicah. Pogovarjajo se osebe, ki jim je angleščina materin jezik. S poslušanjem in branjem si učenec bogati besedni zaklad, uči se pravilne izgovarjave oz. dikcije, ritma, umetnosti oblikovanja stavka itd. Priročnik je zlasti primeren za skupinski pouk v šolah in tečajih za učence, ki imajo že nekaj podlage. Mogoče je dobiti samo slikanice — te stanejo 60,00 din, medtem ko stane komplet slikanic z 12 ploščami 180,00 din.

Obema priročnikoma je dodam slovar s transkripcijo.

Z NAŠE PETINDVAJSETLETNICE

Dne 22. decembra se je zbral delovni kolektiv Cankarjeve založbe – hkrati s sodelavci, ki so odšli že v zasluženi pokoj – v magistratni dvorani, da bi prisostvovali slavnostnemu zasedanju ob 25-letnici založbe. Predsednik DS Marijan Podgoršek je orisal razvojno pot Slovenskega knjižnega zavoda in Cankarjeve založbe, ki sta se kasneje združila, prikazal pri tem uspehe in težave posameznih oddelkov in zlasti poudaril, da je bila vsem in vsakomur pred očmi – slovenska knjiga, da torej delovni kolektiv ni gledal na morebitne žrtve, ko se je bilo treba odločati o »notranjem« subvencioniranju. Nato je predsednik Podgoršek v imenu DS izročil darila šestim jubilantom, ki že 25 let vlagajo svoje moči za boljše uspehe podjetja, in obdaril upokojene sodelavce in sodelavke, kar je v naši hiši že tradicija. Na kraju je še vsemu kolektivu predstavil novega direktorja založbe Miloša Mikelna. Po zasedanju je bil lep tovariški večer. – Na sliki: pogled v dvorano med podelievanjem nagrad. – Foto: Jože Golub.

Glasovi in odmevi

OB NAŠEM KOZOLCU

Po izidu monumentalne knjige »Arhitektura slovenskega kozolca« prof. inž. arh. Marjana Mušiča, ki bo nam in tujcem še bolj približala arhitekturno umetnino gospodarskega poslopja, ki tako značilno krasi slovensko pokrajino, smo želeli zvedeti za dvoje mnenj o tem delu. Zato smo naprosili etnografa Antona Cevca in inž. arh. Jožeta Brumna, ki je knjigo tudi opremil, da bi vsak s strokovne plati povedal svojo sodbo – torej sodbo etnografa in sodbo arhitetka. Na kraju smo priključili še nekaj izvlečkov ocen oz. poročil, ki smo jih doslej zasledili.

Etnograf Anton Cevc:

Mušičeva »Arhitektura slovenskega kozolca« je apoteoza ljudske ustvarjalne genialnosti, izpričane v stavbnem organizmu našega kozolca in v njegovi slikoviti vključitvi v zunanji prostor pokrajinskega okvira in v kompozicijski celoti. Največja odlika Mušičevega dela je zajeta v njegovem pretanjenem doživljanju kozolca v sozvočju pokrajine, ki se bravcu odgrinja kar v monumentalnih razsežnostih in občutjih.

Vendar ni moj namen slediti tem

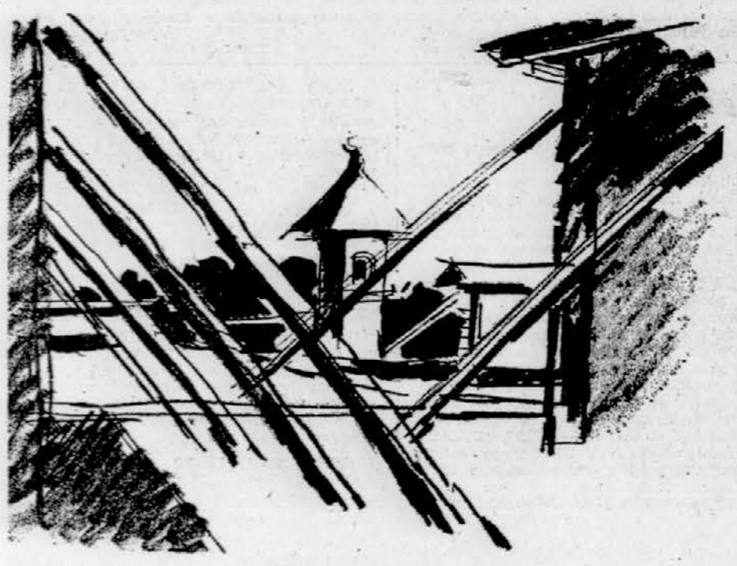

SKUPINA KOZOLCEV NA SORŠKEM POLJU

impresivnim Mušičevim spoznanjem prostorskih vrednot, temveč naj omenim nekatere tistih ugotovitev, ki nam kažejo kozolec kot izredno premišljeno organsko tvorbo. Mušičeva raziskovalna vnema je neustavljiva, v njegovem živahnem eseju sledimo skoraj vsakemu konstrukcijskemu detajlu kozolca, v katerem so začrtane dolge razvojne poti. Arhitekturi kozolca ni kaj dodati, še manj odvzeti. Takšna je umetnina. Vse je premišljeno, na svojem mestu, zgrajeno v merilu, ki ga je narekovala vsakdanja raba in potreba. In vendar: kot v jeziku, tako se tudi v arhitekturi slovenskega kozolca razkrivajo različne narečno obarvane značilnosti, ki izzvenijo ponekod v posebnem proporcu ali v svojstvenem oblikovanju konstrukcijskih detajlov in les-

nih zvez, v posebni prostorski kompoziciji v vaški veduti ali panoramskem motivu. Ali je te narečne značilnosti vtisnila arhitekturi kozolcev pokrajina, različna narava njenih ljudi ali celo različna kultura slovenskega človeka, na to nam knjiga sicer vedno ne odgovori, pač pa nas na te posebnosti opozarja, tudi s slikami in risbami, ki večkrat zelo skladno dopolnjujejo to izjemno mikavno urejeno knjigo.

»Slovenski« značaj kozolca odkriva Mušič v kompleksnejši gospodarski izrabi kozolca, v estetsko oblikovanih detajlih, v svojstvenem proporcu ter še posebno v poglobljenem smislu za prelivanje notranjega in zunanjega prostora.

Iskanje specifičnosti je navrglo Mušiču še druga spoznanja, ki globlje osmišljajo nagnjenje slovenskega človeka do rabe kozolca in izbire prave lege v domačijskem in pokrajinskem okviru. Tradicija te stavbne kulture namreč ni od včeraj in sega globlje v preteklost, kar gotovo še v tla staroselske kulture. Zato tudi odkrita sorodstvena povezava kozolca z arhaičnimi skednji in podi ni slučajna, temveč stavbno razvojno pogojena.

O tem in še čem bodo morale spregovoriti filološko-etimološke, predvsem pa etnološke raziskave, ki jim je Mušičeva knjiga prinesla precej dragocenih spodbud in jim nakazala več novih poti.

Arhitekt Jože Brumen:

Oblikovanje tovrstne teme, ki je po tradicionalnih izkušnjah uvrščena med etnografska opazovanja, predvsem ni bilo preprosto glede na intencije arhitektonskih vidikov. Že po prvih kontaktih z avtorjem se je izkristaliziralo stališče originalnega obravnavanja snovi od detajla do makro sistema te zvrsti anonimne arhitekture. Posebnost pri oblikovanju je predvsem v srečanju generacijskih vidikov pri obravnavanju strukturne arhitekture, ki prehaja iz prozaične tehnične risbe v ambientne zasnove. Tema se je v osnovi preoblikovala iz romantične nostalgije v esej o ingenioznem snovanju, ki je specifično za nacionalne in geografske danosti. Knjiga je po enoletnih pripravah prešla v dimenzije bibliofilske monografije, ki je absorbirala več vidikov kreativnih zapisov brez cenenega sentimenta daleč preko suhe registracije. V knjigi se odvija ritmično zaporedje od dramatičnega detajla v filmski zapis ambientnih sekvenc tja do poetike lesenih struktur. Nizajo se vizualni motivi arhaične zgovorne prisotnosti in makro sekvence posnetkov iz zraka, ki na široko izpričujejo vso bogatijo razkošnega dnevnega ambienta kmečke hiše in kjer se odvija časovni program dela. Kot vezni člen med tekstom in fotografijo se v prepletu uveljavljajo študijske risbe, zasnovane kot umetniške impresije, ki funkcionalno dopolnjujejo strukturalni mik prosojne arhitekture tja do animirane impresije prvega pojavnega vtisa, ki je še kako značilen za srečanje s prisotnostjo nekega naselja. Nenehno je v knjigi prisoten izreden scenski smisel preprostega oblikovalca funkcionalnega ambienta v slovenski pokrajini, ki prej preseneča s subtilnostjo kot s strogo utilitarnostjo, značilno drugod po Evropi.

Namen dati kozolcu mesto, ki mu pripada, je bil konsekventno izvajan v sodelovanju arhitektonskih pogledov s težnjo približevanja čim širšemu krogu ljubiteljev knjige. Omeniti moramo ob tem nekatere primere v japonski nacionalni kulturi, ki v širšem smislu utirajo pot k spoštovanju tradicije spričo tehnične preobrazbe pokrajinske fiziognomije. Gre torej za soočenje novejših, nastajajočih kvalitet ob prisotnosti subtilne prostorske danosti, ki se je ohranjala kljub nekaterim stihijskim občasnim prodorom.

Akademik Andre Mohorovičić v Naših razgledih:

To celostno spoznanje pravega dela, prave funkcije in konstrukcije, prave harmonije oblik ter končno prave Arhitekture, ki je izražena v uresničevanju slovenskega kmečkega kozolca, je oživil pred našimi očmi v svojem edinstvenem delu »Arhitektura slovenskega kozolca« univerzitetni profesor Marjan Mušič.

Avtor je podal globoko in prepričljivo analizo s pisano besedo, s potezo peresa, vizijo čopiča, z izrezom fotodokumenta in s celo skalo svojih misli in senzibilitet.

Tone Gošnik v Dolenjskem listu:

Zakaj ni dovolj biti strokovnjak in dober poznavalec zgodovine stavbarstva, da napiše človek tako knjigo: biti mora hkrati tudi velik estet, poln posluha za žlahtno lepoto naše klene besede in še mora biti velik ljubitelj vsega, kar so nam zapustili prednamci v delih ljudske umetnosti. Vse to je združil profesor Marjan Mušič v knjigi, ki bo ponos sleherne police, ki pa bo hkrati še veliko več: enkraten dokument nevsakdanje modrosti talentov, kakršne smo imeli in jih še imamo v skromnih ljudskih oblikovalcih.

Jaka Slokan v radijski oddaji S knjižnega trga:

Če še pripomnimo, da knjiga ni draga, čeprav je razkošno opremljena, potem utemeljeno vztrajamo pri začetni trditvi, da sodi »ARHITEKTURA SLOVENSKEGA KOZOLCA« prof. ing. arh. MARIJANA MUŠIČA med knjige, ki morajo biti na polici slehernega slovenskega izobraženca, najmanj pa v vitrinah vseh naših turističnih — propagandnih lokalov.

V zbirki „Bios" je pravkar izšla knjiga o premetenem diplomatu

KNEZ TALLEYRAND

Francoz Talleyrand je bil politikant in diplomat, da mu skoraj ni para. Ker je že od malega šepal, ni bil primeren za vojaško kariero. Bistri plemiški sin si je moral nadeti duhovniško obleko in postal je škof. Ko se je začela francoska revolucija, je mladi škof, radoživi ženskar in bonvivan, podprl revolucionarje in se s tem razšel s Cerkvijo. Jakobinsko vihro je prevedril na tujem, po vrnitvi v Pariz pa je služil direktoriju. Nato je bil deset let Napoleonov zunanji minister, a slednjič se je tudi z njim razšel in skrivaj presedlal v nasprotni tabor. Na dunajskem kongresu je kot mojster diplomacije uspešno branil interese Francije. Ker je imel zmeraj več želez v ognju, ga niti julijska revolucija l. 1830 ni presenetila. Tik pred smrtjo se je priletni lisjak pobotal s Cerkvijo — za vsak primer.

Spretni Talleyrand je služil vsem režimom najbolj viharnega obdobja francoske zgodovine, toda vsako majajočo se oblast je pravočasno pustil na cedilu in jo tudi sam pomagal spodnesti. Francoska in evropska zgodovina tistih časov se nikakor ni pisala samo na bojiščih ali na barikadah, marveč tudi za kulisami in v diplomatskih kuhinjah, v njih pa je bil bivši škof zmeraj prvi. Talleyrand je bil velik oportunist. Čisto brez načel sicer ni bil, nikoli pa ni bil voljan za svoja načela trpeti in se je zmeraj znal prilagoditi prevladujočemu vetru.

Anglež Duff Cooper, pisec te zanimive knjige, je spreten pripovednik, bil pa je vse do svoje smrti tudi sam diplomat. Malo pred drugo svetovno vojno je bil Duff Cooper celo britanski minister za mornarico, pozneje pa je bil krajši čas minister za informacije v Churchillovi vladi.

Knjigo je prevedel France Pipan, opremil pa jo je Matjaž Vipotnik.

Pisatelj Beno Zupančič za šolo v Cerknem

Pisatelj Beno Zupančič je prejel 11. decembra — na obletnico Cankarjeve smrti — za svoj roman »Plat zvona« nagrado Ivana Cankarja, ki jo je doslej že vdrugo podelila naša založba. Pisatelj je naprosil našo finančno službo, naj znesek, namejen za nagrado, namesto na njegov žiro račun nakaže za novo šolo v Cerknem.

NAŠA NAGRADNA KRIŽANKA

Naša nagradna križanka, ki smo jo objavili v decembrskih »Knjižnih odmevih«, je imela lep odmev, saj smo prejeli kar 6723 rešitev. Toliko »pošte« (glej sliko!) se ni še nikoli hkrati nabralo v naši hiši.

Žreb je takole »razsodil«:

Prvo nagrado v knjižni vrednosti 500,00 din je prejela **Mira Medved**, Maribor, Partizanska 63.

Drugo nagrado v knjižni vrednosti po 300,00 din sta prejeli **Marjana Lorko**, Cerknica pri Rakeku, in **Janja Perko**, Ljubljana, Kristanova 10.

Tretjo nagrado v knjižni vrednosti po 200,00 din so prejeli: **Drago Petročnik**, Ljubljana, Samova 35, **Majda Brdnik**, Sežana, Partizanska 41, **Janja Jankovič**, Ljubljana, Rožna dolina XI/15, in **Tomaž Mikac**, Celje, Trubarjeva 55 a.

Četrto nagrado v knjižni vrednosti po 100,00 din so prejeli: **Mirko Pikel**, Postojna, Ljubljanska 15, **Jurij Vojvoda**, Ljubljana, Bezenškova 1, **Andrej Šertel**, Črna na Koroškem, **Mira Zupan**, Ljubljana, Kavčičeva 15, **Alma Reya**, Ljubljana, Lepodvorska 2, in **Rado Janežič**, Celovec, Gasometergasse 10.

Peto nagrado v knjižni vrednosti po 50,00 din pa so prejeli: **Janez Košir**, Ljubljana, Tacen 48, **Miran Subic**, Ljubljana, Rimska 14, **Marta Terpin**, Ljubljana, Kidričeva 5I/IV, **Lučka Leskovic**, Ljubljana, Miklošičeva 20, **Zoran Zilli**, Ljubljana, Prvomajska 1, **Marta Šlibar**, Tržič, Kovor 4, **Mira Šmitran**, Ljubljana, Gosposvetska c., **Božidar Magajna**, Ljubljana, Privoz 17 a, **Nives Drnovšek**, Trbovlje, Rudarska 2/A, in **Marjana Kac**, Ljubljana, Čargova 19.

Razen tega je bilo izžrebanih še 300 reševalcev, ki so dobili bone za ugodnejši nakup knjig.

Vsem izžrebanim reševalcem smo knjige in bone poslali po pošti še pred novim letom.

Dorothy G. McGuigan:

HABSBURŽANI PRIVATNO

Ameriško zgodovinarko, avtorico te družinske kronike, so Habsburžani zanimali prav gotovo zaradi svojevrstne dolgoživosti, saj so, izvzemši krajše presledke, uživali sijaj in čast rimskih cesarjev nemške narodnosti, kasneje pa avstrijskih od 1273 do 1918, kot meščanska družina, precej številna, žive še dandanes.

Pisateljica je s preučevanjem zgodovinskih virov in njihovega okolja odkrila tipične telesne in duhovne poteze tega rodu, ki si jih je izoblikoval v neprestani skrbi za telesni obstanek, za potomce, in v žilavem boju za oblast, za sijaj, a ta je bil prečesto le navidezen, bleščeča iluzija, ki so jo drago plačevali z velikimi žrtvami. S skrajnim potrpljenjem in vztrajnostjo so navzlic nepremostljivim oviram s sorodniškimi in političnimi zvezami in z vsemi možnimi sredstvi, tudi nepoštenimi, npr. s podkupovanjem, žilavo napredovali do viška, ki so ga dosegli za Karla V., a potlej so z enako vztrajno trdovratnostjo zavirali razkroj svojega imperija; to razkrajanje je bilo dolgotrajno, počasno, a nezadržno in se je dopolnilo 1918 ob koncu prve svetovne vojne.

Avtoričino stališče do predmeta je dobrohotno nepristransko, objektivno, obravnava nadpovprečne, povprečne in degenerirance, njih pozitivne in negativne poteze, kot so se kazale v družinskem in javnem življenju. Priznati ji je treba, da je znala zmerom ohraniti pravo mero, da je vedno pristno človeška, da nikjer in pri nikomer ne pretirava, niti v preveličevanju niti v omalovaževanju ali podcenjevanju, sicer pa dogodki sami neposredno izžarevajo bodisi veličastje, tragiko, smešnost, nebogljenost, vendar pa so nasprotja pri nekaterih slabičih in degenerirancih, npr. pri Ferdinandu Dobrotljivem (veličasten kot vladar, smešen kot pokvečenec) omiljena z njihovimi drugimi simpatičnimi človeškimi lastnostmi, ki jih kažejo npr. kot očetje ali možje, tako da ne zbujajo pri bralcu niti občudovanja niti prezira ali posmeha, temveč le sočutje.

Avtorici je razpravni način narekoval že naslov njenega dela, njen namen. Če bi ubrala pot znanstvene razprave, bi se ne mogla dokopati do takih rezultatov, kot se je s svojo poljudnoznanstveno metodo, ki pa ni tako preprosta, kot se zdi na prvi pogled. Res pogrešamo marsikje poglobljene ali zaokrožene psihološke analize, zato pa nas je poplačala z obilico podatkov, ki z njimi osvetljuje te »ujetnike protokola« v vseh možnih življenjskih okoliščinah, predvsem pa v njihovi »drami« — to so morali kot igralci ali statisti igrati od rojstva do groba. S svojo študijsko prizadevnostjo, ustvarjalno domišljijo, intuicijo in pripovedno disciplinirano stjo, je ustvarila zares živo podobo razgibanih časov od 1273 do 1918, kakor jih je doživljala ta družina.

Iz knjige objavljamo poglavje »Sarajevo«.

V začetku junija se je oglasil pri cesarju nečak Franc Ferdinand in ga spomnil, da se bo v kratkem odpeljal v Bosno na manevre, ki bi se jih rad udeležil kot generalni inšpektor vse vojske. Zaradi številnih razlogov si glede tega obiska v Bosni ni nič dobrega obetal, napovedovalo se je zelo vroče poletje in ker je bil prestolonaslednik že malce životen, bi utegnil slabo prenašati vročino.

»Naredi po svojem preudarku!« mu je odgovoril cesar.

Franc Ferdinand se je zavedal, da bo to potovanje nevarno. Neka srbska teroristična organizacija, imenovana »Črna roka«, je že po aneksijski krizi 1908 in še živahneje po balkanski vojni 1913 delovala proti habsburški vladavini v Bosni. Skupino so navdihovale anarhistične metode Rusa Bakunina in njen cilj je bil, s silo ustvariti velikosrbsko državo.

Čeprav avstrijska oblast, kot kaže, ni vedela za Črno roko, ji je pa vendar bilo znano, da je bilo na tem področju že nekaj nasilnih dejanj. Celo v daljnem Chicagu je neki srbski časopis naznanil decembra 1913: »Avstrijski prestolonaslednik je napovedal, da bo spomladi obiskal Sarajevo. Vsak Srb naj si to zapomni! Če pride prestolonaslednik v Bosno, bomo plačali stroške. Srbi, pograbite vse, kar morete, nože, puške, bombe in dinamit! Maščujte se za sveto stvar! Smrt habsburški dinastiji!«

Franc Ferdinand je dejal nekemu svojemu prijatelju, malo preden je odšel tja: »Ne morem se dati pod steklen pokrov. V nevarnosti smo zmerom. Le v Boga moraš zaupati.« 24. junija je odpotoval v Zofijo v Bosno.

Mogoče bi ga bolj skrbelo, če bi bil vedel, da je 5. junija 1914, en dan po njegovem pogovoru s Francem Jožefom, srbski poslanik na Dunaju Jovan Jovanović sporočil avstrijskemu finančnemu ministru, da so ga pravkar iz Beograda obvestili o zaroti proti nadvojvodi. Vendar je bilo svarilo tako nejasno, da je Jovanović na Dunaju samo namignil, da bi bilo pač najbolje, če bi manevre odpovedali. Kaj več ni povedal.

V resnici pa so se spomladi leta 1914 člani »Črne roke« odločili, da ubijejo Franca Ferdinanda. Vodja te zarote, ki je ožigosal in užival rusko podporo, je bil vodja špijonaže v srbski vojski, polkovnik Dragutin Dimitrijević, ki so ga poznali po izmišljenem imenu Apis, čebela. Apis je imel precej izkušenj v zarotah in umorih, saj je sodeloval leta 1903 pri dvornem puču in pri umoru tedanjega srbskega kralja in kraljice.

Franc Ferdinand je moral pasti, vendar ne toliko zato, ker je bil habsburški prestolonaslednik in so ga srbski nacionalisti zaradi tega sovražili, marveč bolj zato, ker bi avtonomna jugoslovanska država v okviru cesarstva, kakor si jo je zamislil, utegnila zadovoljiti Srbe v Bosni in Hercegovini in s tem Srbiji odvzeti upanje na priključitev teh dveh dežel.

Obisk v Bosni je potekal resnično zadovoljivo. Franc Ferdinand se je udeleževal manevrov in Zofija je uradno obiskovala šole, sirotišnice in cerkve — to nalogo je znala dovršeno izpolnjevati. Po poslovilnem banketu v Ilidži pri Sarajevu je Zofija vsa žareča od veselja dejala hrvaškemu vediteliu, ki je sedel zraven nje: »Doktor Sunarić, zdaj ste se pa zmotili, povsod, kamor smo prišli, so nas zelo prisrčno pozdravili.«

Naslednji dan, bila je nedelja, zadnji dan bivanja v Bosni, po naključju je bil to Vidov dan, srbski narodni praznik, so ju pričakovali na sprejemu pri sarajevskem županu. Potem bi bilo poslovilno kosilo pri deželnem predsedniku. Zvečer bi sedla v vlak, ki bi ju odpeljal na Dunaj.

Varnostni ukrepi so bili tega dne izredno površni. Aretirali so nekaj sumljivih oseb in na uradno določeni poti so v velikih presledkih razvrstili peščico policistov.

Ob desetih zjutraj sta stopila Zofija in Franc Ferdinand v odprt avtomobil, ki naj bi ju zapeljal do mestne hiše. Zofija je nosila belo obleko in klobuk s peresom, on pa uniformo z odlikovanji in nenavaden generalski klobuk z zelenim peresom. Ko se je vrsta službenih voz počasi pomikala po širokem obrežju, je vrgel eden izmed zarotnikov, bil je to mladi stavec Čabrinović, bombo proti nadvojvodovemu vozu. Bomba je udarila ob poklopljeno streho, se odbila na cesto in tam ranila nekaj radovednežev in adjutanta bosenskega deželnega predsednika, ki se je peljal v naslednjem avtu.

Franc Ferdinand ni bil ranjen, vendar besen. Na rotovžu mu je jeza prekipela, da je nahrulil župana: »Gospod župan, prišli smo sem na obisk in so nas sprejeli z bombami!«

Pa se je spet kmalu pomiril in zanimalo ga je, če so atentatorja aretirali. Ko so mu zagotovili, da so moža aretirali, je zamrmral, da bodo temu po dobri avstrijski navadi najbrž podelili medaljo za zasluge.

Župan se je bil svoj govor naučil na pamet in zdaj bi se spodobilo, da bi spregovoril; in to pot so njegove besede kar nekako ironično zvenele, češ da so vsi sarajevski meščani presrečni in da navdušeno pozdravljajo visoko spoštovani obisk obeh visokosti z najprisrčnejšim: »Dobrodošli!«

VITALNI CESAR FRANC JOŽEF LETA 1910

Ko je zatem Franc Ferdinand hotel pregovoriti Zofijo, da bi z njegovim adjutantom takoj zapustila mesto, ga je odločno zavrnila: »Ne, Franc, ostala bom pri tebi.«

Nekdo je pripomnil, naj bi odpovedali preostali dnevni program, pa mu je deželni predsednik, general Oskar Potiorek bahaško in drzno odgovoril: »Kaj mislite, da v Sarajevu kar mrgoli morilcev?«

Vendar je bilo zares tako.

Družina je spet zasedla avtolobile, ki so jo pričakovali. Franc Ferdinand je sklenil, naj bi se najprej peljali v bolnišnico obiskat ranjenega adjutanta, potem bi si ogledali narodni muzej in šele nato bi obedovali kot je določal program. Uradno določeno smer, ki so o njej tudi poročali, naj bi iz varnostnih razlogov nekoliko spremenili. Zaradi enega izmed tistih nesrečnih dogodkov, ki lahko potek zgodovine nenadoma in nepričakovano preusmerijo, pa ni nihče pomislil na to, da bi obvestil o spremembi smeri šoferja nadvojvodovega avtomobila. Zato je ta zavil desno v Franc Jožefovo ulico, kot je bilo prvotno določeno, namesto da bi peljal naravnost po obrežju. Guverner se je sklonil naprej in ukazal šoferju, naj obrne. Voznik je zavrl avto, ga počasi pognal nazaj in povedel vozilo naravnost do atentatorja Gavrila Principa, ki ni imel drugega dela, kot da je potegnil pištolo in iz razdalje dveh metrov ustrelil. Ta umor je bil mogoče najlažji v zgodovini.

Nihče se ni oglasil, niti Franc Ferdinand niti Zofija. Oba sta sedela vzravnana na zadnjem sedežu, zato nekaj trenutkov ni nihče vedel, da sta oba ranjena. Šele ko je prestrašeni šofer stopil na ročico za plin in je avto šinil, se je nadvojvodi udrl curek krvi iz ust. Zofija je zakričala: »Jezus, moj Franc, kaj je s teboj?« In že se je zrušila možu na kolena. Krogla ji je bila raztrgala trebuh.

Franc Ferdinand je zakričal: »Zofka, Zofka! Nikar ne umri! Ti moraš živeti za otroke!« Operjeni klobuk se mu je skotalil na tla in ko se je adjutant trudil, da bi nadvojvodo zravnal, se je ta zgrudil na ženino telo in zamrmral olikano in vljudno samo ta zadnji stavek: »Saj ni nič.«

Franc Jožef ni hlinil žalosti, ko so ga obvestili o dvojnem umoru. Trenutek je molčal, potlej je zamrmral, ko da govori sam s seboj: »Strahota! Vsemogočni se ne da izzivati. Višja sila je zopet obnovila red, ki ga jaz na žalost nisem mogel ohraniti.« Njegova hči je zapisala v dnevniku, da je ta dogodek papana »razburil«.

Malo kasneje je prišla v Schönbrunn neka priča dogodka, da bi cesarju natančno orisala njegov potek.

»In kako se je nadvojvoda vedel?« je cesar tiho vprašal.

»Kot vojak vašega veličanstva«.

Cesar je prikimal. »Od njegove cesarske visokosti tudi ni bilo mogoče kaj drugega pričakovati!« Nato je bila tišina. Cesar jo je prekinil in je vprašal s svojim normalnim glasom: »In kakšni so bili manevri?«

Čez mesec dni se je sprožila verižna reakcija. Številne zapletene pogodbe med evropskimi silami, dolgoletno oboroževanje, čedalje hujša napadalnost, želje po maščevanju, ki so bile že bogve koliko stare, vse to je začelo prožiti čedalje nevarnejše medsebojne učinke, ki so kmalu ušli vsaki kontroli, vsekakor pa nadzorstvu 84-letnega monarha v Hofburgu.

Zdaj pa sta bila Konrad von Hötzendorf in njegova vojaška stranka na boljšem. Avstro-Ogrska je poslala Srbiji ultimat, ta ga je zavrnila, mobilizirala je Rusija, da bi pomagala Srbiji, Nemčija, da bi podprla Avstrijo, Francija, da bi bila v pomoč Rusiji, in Anglija, da bi šla pomagat Franciji. Spravni poskusi so propadli.

25. julija zvečer so sporočili Francu Jožefu v njegovi vili v Bad Ischlu novico, da Srbija ni zadovoljivo odgovorila na ultimat in da bi pretrgali diplomatske stike. Cesar se je zastrmel v mladega adjutanta, ki mu je prinesel to sporočilo, potem je zamrmral, a s tako pridušenim glasom, da so bile besede komaj slišne: »Torej res!« Adjutant mu je podal list. Cesar ga je vzel, ga dolgo opazoval, še enkrat prebral besedilo in potlej dejal, ko da govori sam s seboj: »Pretrganje diplomatskih odnosov še vedno ne pomeni konflikta.« In ko da mu je ta misel ulila novo upanje, so mu starčevske roke malo manj drhtele.

Prevedel LOJZE URŠIČ

IZROČITEV ODLIKOVANJA »NAŠI ŽENI« — Včeraj je podpredsednik skupščine SR Slovenije Marjan Orožen izročil urednici »Naše žene« Titi Škerljevi Red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim je odlikoval predsednik republike Tito list ob 30-letnici izhajanja. Slovesnosti so se udeležili številni nekdanji in sedanji sodelavci »Naše žene«. Foto: S. Busić

KEKKONEN V ITALIJI — Finski predsednik Urho Kekkonen je prispel na dvodnevni uradni obisk v Italijo na povabilo italijanskega predsednika Saragata. Na sliki je finski predsednik takoj po prihodu v Rim med pozdravnim govorom italijanskga predsednika. Finskega gosta sta pričakala tudi premier Colombo (na levi) in predsednik senata Fanfani. Telefoto: UPI

BULDOŽERJI NA ULICAH REGGIO CALABRIE — Z buldožerji odstranjujejo z ulic tega mesta razno navlako, ki je ostala od prejšnjih spopadov med policijo in demonstranti. Včeraj pa so izbruhnili ponovni spopadi, ki jih je izzvala policija, ker je poskušala odstraniti barikade, ki so jih demonstranti postavili v začetku tega tedna. Neredi so se začeli že pred šestimi meseci. Telefoto: UPI

Izročitev odlikovanja „Naši ženi“

Ob 30-letnici izhajanja je časnik odlikoval predsednik Tito

LJUBLJANA, 27. jan. — Podpredsednik skupščine SR Slovenije Marjan Orožen je danes izročil uredništvu lista Naša žena odlikovanje Red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim je ta list ob 30-letnici izhajanja odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Odlikovanje je sprejela sedanja urednica Naše žene Tita Škerlj, slovesnosti pa so se udeležili Vida Tomšič, Zdenka Kidrič, Janez Vipotnik in številni nekdanji in sedanji sodelavci lista.

V svojem nagovoru je Marjan Orožen spomnil na razmere pred 30 leti, ko je izšla prva številka časopisa za ženska vprašanja, ki naj bi bil sicer legalen, toda zato nič manj političen in borben. Tedaj je bil ogledalo spoznanj, da je neenakopravni položaj in izkoriščanje žensk v meščanski družbi mogoče premagati le z združitvijo ženskega gibanja z revolucionarnim gibanjem delavskega razreda. List je ustanovila januarja 1941. leta skupina delavk z Vido Tomšičevo kot idejnim vodjem, dr. Boženo Ravnikarjevo kot formalno lastnico in Mailo Golobovo kot prvo urednico. Odtlej je, kot je poudaril Marjan Orožen, Naša žena na vsaki etapi vojnega in povojnega razdobja odražala stališča progresivnega družbenega gibanja. Tradicijo prve številke so nadaljevali uredniški kolektivi z urednicami: Maro Rupenovo, Zimo Vrščajevo, Niko Arkovo, Fani Koširjevo in Tito Škerljevo.

Smrt uglednega pravnika

ZAGREB, 27. jan. (Tanjug). V Zagrebu je davi v 87. letu umrl dopisni član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in znani javni in kulturni delavec dr. Milovan Zoričić. Pred vojno je bil predsednik upravnega sodišča v Zagrebu, po letu 1945 pa član vrhovnega sodišča Hrvatske in sodnik mednarodnega sodišča v Haagu. Njegovo najpomembnejše znanstveno delo je »Teritorialno morje glede na odprto in notranje morje, zunanji pas in kontinentalno ravnino«.

Krona zbliževanja

Italijansko stališče do konference o evropski varnosti — Živahna dejavnost rimske diplomacije ob koncu meseca

OD NAŠEGA RIMSKEGA DOPISNIKA

RIM, 27. jan. Potem ko je zunanji minister Moro pred petimi dnevi v parlamentu načelno pojasnil italijanske poglede na mednarodni položaj, se je italijanska diplomacija pod konec tega meseca vnovič okrenila k praksi. V Rim je danes dopoldne priletel finski predsednik Urho Kekkonen, medtem ko je malteški premier George Borg Olivier davi obiskal predsednika vlade Colomba, ki bo konec tedna skupaj z zunanjim ministrom Morom odpotoval v Pariz na pogovore s francoskimi kolegi.

Finski predsednik Kekkonen se bo še danes sešel s predsednikom Saragatom, medtem ko se bosta ponovno sestala zunanja ministra Leskinen in Moro. Vsi štirje naj bi se vnovič srečali jutri, v ponedeljek pa bo Kekkonen po vsej priliki obiskal papeža.

Finska delegacija je, kot je znano, v dogovoru z Moskvo stalni pospeševalec priprav za konferenco evropskih držav o varnosti, to je konferenco, ki se je porodila v centru sovjetske diplomacije. Helsinki se je v teh pripravah močno angažiral, ne kot izvrševalec želja Moskve, pač pa po vsej priliki zato, ker stabilna evropska situacija in trdne meje krepijo finsko neodvisnost in nevtralnost v prvi vrsti nasproti veliki sosedi Sovjetski zvezi.

Italijanska vlada je svoje stališče glede sklicanja takšne konference že večkrat predstavila. Načelno se s sklicanjem konference strinja, vendar si jo predstavlja kot krono, ne pa kot začetek zbliževanja med evropskim vzhodom in zahodom. Gre za stališče, ki je praktično skupno vsem državam atlanskega pakta: Sovjetska zveza naj najprej pri odnosih z Nemčijo in pri Berlinu dokaže, da misli zares, šele nato pa se bomo zbrali na konferenci. Mimo tega se je Moro v zadnjem nastopu pred parlamentom odločno postavil zoper blokovski koncept evropskega zbliževanja ter se izrekel za takšno evropsko sodelovanje, ki ne bo teklo čez oba blokovska centra, predvsem pa čez Moskvo.

Italijanska diplomacija mnogo pričakuje tudi od Colombovega in Morovega potovanja v Pariz. Italija se zavzema za nadaljnje strnjevanje zahodne Evrope in je pozorno spremljala Brandtov obisk v Parizu. Rim bi rad EGS predvsem razširil, hkrati pa mu je tudi do tega, da se čimprej uredijo nekateri skupni problemi, med katerimi je enotna evropska valuta po vsej priliki trenutno na prvem mestu.

Kar pa zadeva obisk malteškega premiera, sodi v sklop italijanske sredozemske politike. Italija je pred nekaj tedni izredno živčno reagirala na vesti, po kateri naj bi bila Malta pripravljena nuditi Rusom svoje ozemlje za pomorsko bazo, in skuša po vsej priliki kaj takšnega preprečiti že v zasnovi. MARJAN SEDMAK

Trije partnerji!

Družbeni dogovor bi sklenila tudi republiška združenja družbenih služb

LJUBLJANA, 27. jan. Odbor republiškega zbora za socialno politiko in zdravstvo je na današnji seji izrazil zadovoljstvo zaradi hitre priprave predloga zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, kajti od uveljavitve zakona že letos pričakujemo določene rezultate.

Seveda pa je odbor menil, da je nujno čimprej sprejeti tudi druge ukrepe, ki so pogoj in poroštvo, da bo zakon odigral svojo vlogo. Odbor je realistično ocenil, da zakon razumljivo ne bo mogel rešiti vseh vprašanj, lahko pa bo vplival na odpravo raznih anomalij v delitvi. Poslanci so opozorili na velika pooblastila, ki jih z zakonom dobivajo tisti, ki sklepajo družbeni dogovor, t.j. izvršni svet, sindikati in gospodarska zbornica, ki se dogovarjajo o merilih, o masi osebnega dohodka v delovnih organizacijah. Od zakona pričakujemo, da bo spodbujal večjo proizvodnjo oziroma ustvarjanje večjega dohodka in da se bodo delitvena razmerja obrnila v korist skladov.

Odbor je že v načelni razpravi o predlogu zakona o samoupravnem spoznavanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov poudaril, da je, podobno kot za gospodarstvo, tudi za področje družbenih služb treba določiti tudi partnerje za sklepanje družbenega dogovora. V podrobni obravnavi zakonskega predloga so zato predlagali amandma k 14. členu, tako da bi za področje družbenih služb sklepali družbene dogovore izvršni svet, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ter pristojna republiška združenja ali republiške interesne skupnosti.

M. R.

Plenum albanske partije

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) Radio Tirana je poročal, da je bil 25. in 26. januarja enajsti plenum CK albanske partije dela pod predsedstvom prvega sekretarja Enverja Hodže. Člani plenuma so obravnavali poročilo člana politbiroja Adilja Čarčanija o položaju v zdravstveni službi.

Na koncu je plenum sklenil, da bodo za 1. november sklicali šesti kongres APD. Za sekretarja CK je bil izvoljen član politbiroja Haki Tosku, ker je dosedanji sekretar Džafer Spahiu prevzel funkcijo podpredsednika vlade.

Pretoria predlaga plebiscit

HAAG, 27. jan. (AFP) — Južna Afrika je predlagala mednarodnemu sodišču pravice v Haagu, naj bi razpisali v Jugozahodni Afriki plebiscit, na katerem bi ljudstvo odločilo, ali bo to ozemlje še naprej upravljala Južna Afrika ali pa bo prišlo pod upravo OZN.

Pismeni predlog je Južna Afrika poslala organizaciji mednarodnega sodišča pravice v Haagu.

Posvet predstavnikov znanosti

ZAGREB, 27. jan. — V poslopju hrvaškega sabora se je danes začela dvodnevna seja medrepubliškega koordinacijskega telesa za znanstveno dejavnost: seje se razen predstavnikov republiških in pokrajinskih svetov udeležujejo Makso Bače, Boris Bakrač in Dolfe Vogelnik.

Predstavniki znanosti iz vse države obravnavajo pereče probleme znanstvenega dela v republikah in pokrajinah, ki so v zvezi z decentralizacijo financiranja znanstvene dejavnosti ter s prenosom sredstev iz federacije na republike in pokrajine. M. K.

Pojasnilo STT

TRBOVLJE, 27. jan. — V Strojni tovarni Trbovlje so v zvezi s Tanjugovo informacijo »Orodni stroji po Siemensu«, ki smo jo objavili v Delu v petek, 22. januarja pojasnili, da v njihovem podjetju ne bodo izdelovali orodnih strojev, kot je napačno poročal Tanjug, temveč gre le za razširitev obrata orodjarne, kjer bodo med drugim delali tudi orodja za potrebe Siemensa. V tem trboveljskem podjetju v te namene tudi ne bodo zgradili novega objekta, pač pa bodo preuredili delavnice vzdrževalnih služb. Prav tako v Strojni tovarni pojasnjujejo, da k Siemensu ne bo odšlo na izpopolnjevanje 14 njihovih uslužbencev kot je zapisano v Tanjugovi informaciji, pač pa gre za strokovno izpopolnjevanje orodjarjev. O skupnem vlaganju Strojne tovarne in Investicijskih birojev v razširitev obrata za izdelavo orodij, smo v Delu že poročali v začetku leta tudi na pokrajinski strani.

P. BURKELJC

Zastoj na meji

Promet se je zataknil zaradi obiskov zahodnonemških politikov v Berlinu

BERLIN, 27. jan. (Tanjug). Zahodnonemški tovornjaki, namenjeni v zahodni Berlin, so morali danes na vzhodnonemški meji spet čakati. Na obmejnem prehodu v Marienbornu je ob desetih nastala pol kilometra dolga kolona tovornih vozil, pa tudi na prehodu Lauenburg so napredovali po polževo. Vožnja z osebnimi avtomobili je bila nekoliko hitrejša.

Nedvomno je ta ukrep NDR v zvezi s prihodom zahodnonemških uradnih predstavnikov v Berlin. Danes je dopotoval predsednik Heinemann, da bi se udeležil otvoritve mednarodne razstave in nekaterih zborovanj, pričakujejo tudi kancleria Brandta, jutri pa se bodo v mestu srečali voditelji frakcij liberalne stranke pokrajinskih in zveznega parlamenta.

NDR tako kot doslej nasprotuje takim obiskom in vztraja pri tem, da je zahodni Berlin samostojna politična enota in da ne pripada ZRN. Predstavnik zunanjega ministrstva je pred dnevi izjavil, da ravnanje ZRN krši status tega mesta in lahko izzove nove nesporazume. Danes pa je sledila pritožba z zahodnonemške strani. V radijskem intervjuju je zahodnoberlinski župan Schütz označil »prometni« ukrep NDR kot vračanje k metodam hladne vojne, kar tudi nasprotuje moskovskemu sporazumu.

Po izkušnjah sodeč se bo »čakanje« na obmejnih prehodih še nadaljevalo, dokler zahodnonemški politiki ne bodo zapustili mesta.

Iz včerajšnje zadnje izdaje

Podpora ukrepom

Dr. J. Perišin se je sestal v Washingtonu s funkcionarji mednarodnega monetarnega fonda

WASHINGTON, 26. jan. (Tanjug) Guverner Narodne banke Jugoslavije dr. Ivo Perišin je prispel v Washington na običajna posvetovanja s funkcionarji mednarodnega monetarnega fonda, organizacije, v katero je včlanjena tudi Jugoslavija.

V okviru običajnih stikov med državami članicami in izvršnimi funkcionarji fonda so to pot v pogovorih omenili tudi nedavno devalvacijo dinarja in druge ukrepe jugoslovanske vlade, ki jih namerava sprejeti za stabilizacijo gospodarstva. Pri razlagi tega programa je dr. Perišin našel vse razumevanje in podporo mednarodnega monetarnega fonda.

Med obiskom v Washingtonu je guverner Narodne banke Jugoslavije obiskal tudi predsednika ameriške banke Export-Import Henryja Kearnsa. Ta banka je dosej vzdrževala poslovne stike z Jugoslavijo. Kearns, ki je lani obiskal Jugoslavijo, je na čelu te ameriške banke, katero imajo za eno od neodvisnih agencij pod nadzorstvom ameriške vlade. Kearns je danes izrazil pripravljenost, da bo njegova banka še nadalje sodelovala pri kreditiranju jugoslovanskih podjetij za uvoz ameriške opreme. Razume se, da je to odvisno od gospodarske in organizacijske pripravljenost podjetja, da sprejme take programe.

Kljub temu, da vesoljski aparat torej ni izpolnil vseh pričakovanj, pa je »Venera 7«, kot pravi sporočio, vendarle posredovala prvo neposredno informacijo s površine drugega planeta. Poleg tega je »Venera 7« tam odložila emblem z Leninovim portretom in sovjetskim državnim grbom. TIT VIDMAR

Na Veneri okrog 475 stopinj

»Venera 7« je obstala na Veneri in oddajala informacije še 23 minut

OD NASEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 26. jan. — (Po telefonu). Šele danes je bilo objavljeno sporočilo o rezultatih poleta sovjetske vesoljske postaje »Venera 7«, ki pravi, da je ta aparat lani 15. decembra pristal na površini sosednega planeta. Zaradi skopih in nepopolnih informacij smo doslej mislili, da je »Venera 7« podobno kot njene predhodnice končala svojo pot nekje v Venerini atmosferi.

Današnje sporočilo precizira, da je sovjetski aparat, kot je bilo tudi predvideno, obstal na Veneri in da je potem oddajal še 23 minut. Vendar pa je bil radijski signal v tem času stokrat šibkejši kot poprej med spuščanjem. To se je po vsej verjetnosti zgodilo zato, ker se je pri pristanku os antene, ki je bila usmerjena na Zemljo, odlomila. Zakaj je aparat po 23 minutah prenehal oddajati, ni povedano. Pač pa je rečeno, da so sovjetski učenjaki s posebnimi metodami razločili šibke signale in razvozlali vsebino informacije, ki je prišla z Venerine površine. Nemara je bilo tudi to delo tako zamudno, da so bili pričujoči podatki objavljeni skoraj poldrug mesec po zaključku vesoljskega eksperimenta.

Ob tem je v sporočiu še povedano, da se je mehanizem v pristajalnem aparatu zaskočil in da je zato med spuščanjem skozi Venerino atmosfero kakor tudi s površine planeta namesto kompleksnih meritev oddajal samo podatke o temperaturi. Vsekakor je bilo to dovolj, da so si sovjetski znanstveniki ustvarili dokaj zanimivo predstavo o razmerah na Venerinem površju, kjer vlada temperatura okrog 475 stopinj pri pritisku kakih 90 atmosfer.

»Banjaluka« plove

ATENE, 27. jan. (Tanjug) — Jugoslovanska čezoceanska ladja Banjaluka je danes po večdnevnih naporih posadke končno zaplula s podvodnih čeri pri vhodu v pirejsko pristanišče. Ladja je nasedla pred petimi dnevi zaradi okvare na napravah za manevriranje. Posadka je del tovora izkrcala, tako da so ladjo lahko pognali naprej njeni lastni motorji.

Ladja Banjaluka je po najnovejših ocenah le rahlo poškodovana.

Učinkovitost vodstev ZŠJ

Predsedstvo ZŠJ razpravljalo o programski usmeritvi organizacije

BEOGRAD, 26. januarja — Predsedstvo ZŠJ je danes razpravljalo o programski usmeritvi študentske organizacije in sprejelo delovni načrt priprav za zvezno konferenco. V polemični razpravi o odnosih v organizaciji so se predstavniki večjega dela republiških organizacij ZŠ in univerzitetnih centrov zavzeli za mnogo bolj iniciativen, deloven in odgovoren odnos vseh nosilcev študentske akcije do globalne politike ZŠJ in predsedstva kot izvršilnega organa na zvezni ravni še posebej. Poudarili so nujnost, da je v konkretnem delu študentov in njihovih združenj na vseh ravneh jugoslovanska dimenzija ustvarjalno prisotna, demokratična načela v delovanju organizacije pa je potrebno v odnosih med njenimi subjekti dosledno uveljavljati.

Predsedstvo je ustanovilo delovno skupino, ki bo spremljala razpravo med študenti o ustavnih spremembah in zahtevalo, da ima ZŠJ svojega predstavnika v ustavni komisiji zvezne in republiške skupščine. Predsedstvo se je ponovno zavzelo za javno, odgovorno in strokovno razpravo o sistemskih spremembah, ki pa bi morale izhajati ne samo iz potreb reorganizacije institucij, ampak iz globalne analize temeljnih družbenih odnosov, ki opredeljujejo položaj človeka v združenem delu.

Predstavnik ZŠ Hrvatske je obvestil predsedstvo o razvoju dogodkov ob izvolitvi študentov za prorektorja in poudaril, da afera razkriva povečano dejavnost tistih sil, ki so se tudi doslej manj povezano upirali globlji vsebinski spremembi študija in revolucioniranju odnosov na univerzi in družbi.

TONE REMC

Telegrami

SPREJEM — BEOGRAD. Podpredsednik ZIS Mišo Pavičević je sprejel na protokolarni obisk veleposlanika DR Vietnama Nguyena Danga Hana, s katerim se je zadržal v daljšem prijateljskem pogovoru. Veleposlanika je sprejela tudi predsednica odbora zbora narodov zvezne skupščine za zunanjo politiko Stana Tomašević.

STIKI Z ZAR — KAIRO. Generalni sekretar socialistične unije Abdel Mohsen Abul Nur je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Kairu Mihaela Javorskega. Pogovarjala sta se o sodelovanju med arabsko socialistično unijo ter ZKJ in SZDLJ in o bližnjem obisku delegacije teh jugoslovanskih organizacij v Egiptu. Delegacija bo prišla na obisk spomladi.

PRETRGAN OBISK — NEW DELHI. Tanzanijski predsednik Nierere je zaradi dogodkov v Ugandi pretrgal obisk v Indiji in odpotoval čez Bombay v Dar es Salaam. Na letališču v New Delhiju je izrazil obžalovanje, ker je bil prisiljen predčasno končati obisk.

ARAFAT V ZAR — KAIRO. Vodja palestinskih komandosov Jaser Arafat je prispel iz Tripolija v Kairo. Predan je obiskal Libijo, se je mudil tudi v Alžiriji.

ZAPOZNELA SEČNJA — HAVANA. Kubanski premier Fidel Castro je opozoril, da so z letošnjo sečnjo sladkornega trsta v zamudi in da je treba pohiteti, sicer ne bodo mogli pridobiti 7 milijonov ton sladkorja, kolikor so si bili zadali.

KANADSKO-SOVJETSKI-SPORAZUM — MOSKVA. Kanada in Sovjetska zveza sta podpisali prvi sporazum o industrijskem sodelovanju prek znanstvene in tehnološke izmenjave.

DRŽAVNA KONTROLA — SOFIJA. Glasilo CK BKP »Rabotničesko delo« piše v včerajšnjem uvodniku o velikem pomenu državne kontrole v gospodarskem in družbenem življenju nasploh. Moči državne kontrole ni treba meriti po številu njenih plačanih uslužbencev oziroma po njenem aparatu, ki ni velik — piše list — marveč po tem, da je vanjo vključena velika prostovoljska vojska 139.000 ljudskih kontrolorjev, razporejenih v 16.290 komisij.

JAPONSKA TOVARNA NA KUBI — TOKIO. Kubanska vlada in predstavniki japonske avtomobilske industrije se zdaj pogajajo o zgraditvi tovarne kamionov na Kubi. Pobudo za to je dal kubanski premier Castro. Načelno so se že sporazumeli. Tovarno naj bi začeli graditi letos poleti.

EKSPLOZIJI — BELFAST. V torek ponoči sta v Belfastu odjeknili spet dve eksploziji. Eno je bilo slišati pet kilometrov naokrog. Eksplozija je razbila okna v ulici Blythe v protestantskem delu mesta. Druga eksplozijja je močno poškodovala podzemski prehod. Žrtev pa ni bilo.

ŽRTVE NEREDOV — KALKUTA. V torek so bili v Kalkuti hudi neredi, v katerih je bilo ob življenje 10 ljudi. Med neredi je priletela bomba na avtomobil, v katerem je bil znan komunist in bivši podpredsednik vlade v Bengaliji Djoti Basu. Ostal je nepoškodovan.

STEINERJU BODO JAVNO SODILI KARTUM — Predstavnik sudanskega pravosodnega ministrstva je izjavil, da bo sojenje zahodnonemškemu plačancu Rolfu Steinerju javno; tako naj bi se »svet seznanil z zločini plačancev v Afriki«. Dejal je, da se še niso odločili, ali bo razprava pred vojaškim ali civilnim sodiščem.

ZA MILIJARDO LIR GUM ZGORELO — MILANO — Ponoči je izbruhnil v tovarni gum »Pirelli« v bližini Torina hud požar, zgorelo je približno 50.000 gum, škodo pa cenijo na milijardo lir. Predstavniki tovarne so mnenja, da ogenj nikakor ni izbruhnil zaradi okvare na električnih napeljavah.

Prejšnji teden so v Milanu zgoreli trije tovornjaki gum iz te tovarne, ogenj pa je povzročila eksplozija.

Pa še to:

NEDEVALVIRAN — Zagrebški »Jazavac variete« je pripravil nove vstopnice, ki so posnetek 1 dolarja, obiskovalcem pa jih bodo prodajali po ceni 12 dinarjev. Še en zgovoren primer, da naš humor še ni — devalviral . . .

VREMENSKO POROČILO

SONCE vzide 07.28 zaide 16.58

LUNA vzide 8.22 zaide 19.13

Prognostična karta za 28. jan. 1971 ob 0,7. uri

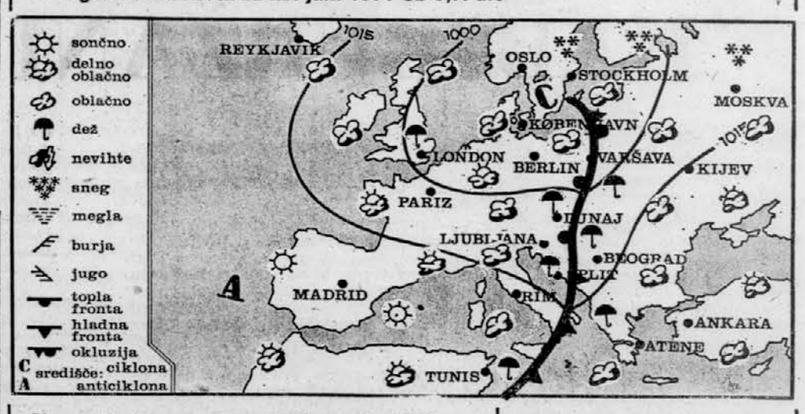

Vreme in temperatura 27. januarja 1971

Kraj	vreme ob 7 uri	°C	vreme ob 13 uri	°C
Ljubljana	rahlo dežuje	2	dežuje	5
Planica	rahlo sneži	1	rahlo sneži	1
Brnik	rahlo dežuje	1	dežuje	4
Kredarica	rahlo sneži	—6	[illegible]	—6
Maribor	oblačno	7	oblačno	10
Sl. Gradec	oblačno		rahlo dežuje	2
Celje	oblačno		rahlo dežuje	9
Novo mesto	zamegljeno	6	oblačno	10
Koper	oblačno	12	nevihta	11
Reka	rahlo dežuje	11	dežuje	10
Pulj	oblačno	11	dežuje	11
Hvar	zmerno oblačno	12	poloblačno	14
Dubrovnik	zmerno oblačno	9	poloblačno	13
Zagreb	oblačno	3	oblačno	15
Beograd	jasno	—1	jasno	13
Sarajevo	megla	—4	poloblačno	10
Titograd	nevihta	10	oblačno	12
Skopje	oblačno	6	oblačno	1
Zelovec	oblačno	—1	—	—
Gradec	zmerno oblačno	1	oblačno	4
Dunaj	oblačno	2	rahlo dežuje	12
Benetke	oblačno	5	oblačno	7
Milano	dežuje	2	oblačno	2
Genova	oblačno	11	poloblačno	11
München	oblačno	5	poloblačno	11
Zürich	oblačno	6	ploha	6
Rim	zmerno oblačno	11	oblačno	15
Pariz	zmerno oblačno	7	ploha	9
Berlin	dežuje	8	oblačno	10
Stockholm	rahlo dežuje	2	oblačno	3
Moskva	sneži	0	jasno	0

Snežne razmere: žičnica na Veliko planino: 0, oblačno, 125 cm, žičnica, vlečnica, sedežnica obratujejo — žičnica na Krvavec: —1, rahlo sneži, 105 cm pršič, žičnice obratujejo, proge teptane — žičnica na Vogel: —1, oblačno, sneži, 215 cm pršič, žičnice obratujejo — žičnica na Zelenico: —2, rahlo sneži, 150 cm, žičnice obratujejo, cesta prevozna — Ljubelj-predor: 1, dež in sneg, 50 cm — žičnica na Spanov vrh: 2, rahlo dežuje, 80 cm, žičnica obratuje, proge teptane — žičnica na Golteh — pri Mozirski koči: —3, oblačno, 100 cm, žičnice obratujejo, proge teptane, smuka ugodna — Pohorska vzpenjača: 2, oblačno, 80 cm, vse obratuje — Bohinj: 4, dežuje, 60 cm pršiča, cesta prevozna, žičnice obratujejo — Mariborsko: —1, rahlo sneži, 50 cm, vlečnica obratuje, drsališče ni uporabno — Komna: 0, rahlo sneži, oblačno, 195 cm, pot na Komno prehodna, tovorna žičnica obratuje — Stari vrh nad Škofjo Loko: 1, dežuje, 40 cm, žičnica, vlečnica obratujeta, cesta prevozna — Kranjska gora: 0, rahlo sneži, 75 cm, redna vlečnica obratuje, drsališče ni uporabno.

Napoved za danes:

SLOVENIJA:
Ponoči in zjutraj bo oblačno, vmes manjše padavine, v nižinah pretežno kot dež, čez dan izboljšanje. Nočne temperature bodo okoli 0, v Primorju 4, najvišje dnevne okoli 4, v Primorju 8 stopinj C.

V petek bo spremenljivo, vendar brez padavin in nekoliko hladneje.

JUGOSLAVIJA:
Pooblačilo se bo. Padavine se bodo od zahoda razširile proti vzhodu.

VREMENSKA SLIKA:
Frontalne motnje so dosegle zahodno Jugoslavijo in se pomikajo v notranjost Balkana. Od zahoda se Alpam približuje hladen zrak, ki bo prinesel izboljšanje vremena tudi našim krajem.

CELJE

Miloščina bele opojnosti

Turistični delavci in načrtovalci turističnega razvoja na celjskem območju so ob izteku minule in začetku sedanje zimske sezone napovedali dokajšnje uspehe. Za osnovo so vzeli dejstvo, da je na celjskem območju že precej žičnic in drugih smučarskih naprav.

Zimski turizem na celjskem območju doslej ni pomenil neke večje gospodarske pridobitve, saj so ga negovali v glavnem le zdraviliški kraji in peščica smučarskih zanesenjakov. Po ureditvi smučišč in turistično rekreacijskega centra na Golteh, smučišč na Tovstu pri Celjski koči, v Libojah, Mozirju, Gornjem gradu, na Ljubnem, v Konjicah in Šentjurju pa je celjsko območje nenadoma postalo zanimivejše tudi za tujce.

Napovedi ob lanski otvoritvi žičnic in hotela na Golteh so se razblinile, ker ta sicer dokaj urejen center čez noč ni mogel razbiti anonimnosti. Vse ostale naprave in smučišča pa v širšem smislu ne morejo predstavljati neke pomembnejše pridobitve za naš turistični razvoj. Strokovnjaki so ob tem spoznanju rekli: prihodnjo sezono bo boljše.

Napoved je v nekem smislu resnična. Na Golteh so očistili nekaj smučišč, gondola ne obvisi več na pol poti, vlečnice v redu in po potrebi obratujejo. Tudi ostale žičniške naprave, s katerimi so se opremili razni kraji, v redu obratujejo.

Čeprav smo morali na sneg dolgo časa čakati, prva resnejša pošiljka pa je v dolini v glavnem že skopnela, je vse razen žičnic ostalo tako, kot je bilo lani. Naš odnos do gosta, strežba, kvaliteta ostalih storitev in izbor kulturno-zabavnih in drugih prireditev nosijo pečat žalostne tradicije, ki jo poživljajo le iz leta v leto vse višje cene.

Gostinstvo in vsa druga dejavnost, ki bi naj spremljala turistični razvoj na celjskem območju, caplja daleč vzadaj, čeprav zimski turizem še zdaleč ne predstavlja tistega, kar bi lahko in kar pričakujemo, da bo. Tako že zdaj, ko smo komaj na začetku poti izgubljamo goste, ki nas zaradi neštetih malenkost razočarani zapuščajo. Med te »malenkosti« vsekakor spada enolična hrana, neočiščeni parkirni prostori, slabo spluženе ceste, neteptane smučarske proge, oholost strežnega osebja in visoke cene.

Edini napredek lahko zasledimo na Golteh, kjer je novo vodstvo hitro ukrepalo: prekvalificiralo je strežno osebje, organiziralo razne popuste in posebne aranžmaje za skupine. Na splošno pa bo po vsem sodeč tudi sedanja zimska sezona enaka prejšnjim. Slaba.

J. SEVER

PRIZNANJA ŠPORTNIKOM — V Celju je bila v torek zvečer ob zaključku lanskih sindikalnih športnih iger, ki jih je pripravila komisija za rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu, javna prireditev, kjer so vsem nastopajočim podelili priznanja. Nagrajeni so bili tudi vsi najaktivnejši športni referenti, za veselo razpoloženje pa so poskrbeli številni celjski ansambli — na sliki v ozadju del priznanega celjskega ansambla Žabe, ki letos praznuje 25. letnico ustanovitve — in nagradne igre za poslušalce v dvorani in sindikalne športnike ter športnice. Prav pri slednjem — eno izmed iger napihovanja balonov vidimo na našem posnetku — je bilo največ smeha in dobre volje. Kot gost prireditve je nastopil tudi najboljši jugoslovanski športnik Miro Cerar. Prireditev je bila pod istim naslovom, kot potekajo sindikalne športne igre — »Šport in rekreacija vir zdravja in zadovoljstva«.
Foto: H. Premzl

Proračunska peza

V šmarski občini bodo imeli letos nekaj novih obveznosti

V prihodnjih dneh se bodo v šmarski občini pričele razprave o letošnjem proračunu, pri čemer bodo za izhodišče uporabili predloge sveta za družbeni plan in finance. Računajo, da se bo dohodek povečal za 11 odstotkov, vendar pa kljub temu spričo stabilizacijskih ukrepov ni pričakovati, da bi bilo mogoče zadovoljiti vse proračunske porabnike.

V občini, kot poudarjajo, bi morali celo vse izdatke zadržati na lanski ravni. Ob tem, ko bo letos treba sprejeti nekaj novih obveznosti, kot so anuitete, stroški za zdravljenje revnih kmetov in nepokrite šolske investicije, za kar bi potrebovali 1,432.000 dinarjev, bo namreč proračunski primanjkljaj dosegel 166 tisoč dinarjev.

To je vsekakor zelo težko breme, ki ga občina z lastnimi močmi ne bo zmogla. Zato menijo, da bo treba za lanske investicije v šolstvu iskati premostitvene kredite, za odplačilo pa uporabiti dohodek od referenduma za šolstvo, oziroma kriti anuitete iz proračuna za leto 1972. Da bi lahko zagotovili kritje rednih izdatkov za šolstvo oziroma da bi zagotovili potrebam temeljne izobraževalne skupnosti, naj bi problem predočili republiški izobraževalni skupnosti in terjali dopolnilna sredstva.

V takšnem položaju tudi ni možnosti, da bi lahko uspešno reševali številne socialne probleme, ali da bi lahko kakšno večjo vsoto namenili za financiranje komunalne dejavnosti. Svet za družbeni plan in finance meni, naj bi socialne podpore ostale vsaj takšne kot so bile lani, ko so jih malenkostno povečali; toliko kot lani pa naj bi dobila tudi komunalna dejavnost, s tem, da bi nekaj več denarja vložili le v graditev novih vodovodov. Svet tudi meni, da bo treba drugače kot doslej urediti financiranje programa s področja splošno ljudskega odpora, in sicer naj bi šmarska občina sledila tistim občinam, ki zbirajo sredstva z družbenim dogovorom (po stopnji 0,20 odstotka od osebnih dohodkov). Osebni dohodki, ki jih financirajo iz proračuna, naj bi se letos povečali za največ 12 odstotkov.

D. HRIBAR

V nekaj vrstah

CELJE

Likovna razstava — Jutri bodo v mladinskem klubu odprli razstavo slikarskih del Jožeta Črniča, dijaka tehniške šole Celje.

VELENJE

Seminarji — Predsedstvo občinske konference ZMS Velenje se bo vključilo v »Akcijo 75«. V februarju bo pripravilo dva seminarja za člane mladinskih aktivov iz delovnih organizacij.

Razširjena dejavnost — Tudi v komunalno obrtiem centru Velenje računajo na razširitev dejavnosti. Tako je v načrtu v okviru Modnega krojaštva odprtje posebne modne trgovine, v mestu pa bodo uredili nekaj novih frizerskih delavnic.

TOPOLŠICA

Novi predsednik — Na konferenci krajevne organizacije SZDL v Topolšici so izvolili novo vodstvo, za novega predsednika pa so izbrali Vikija Zagerja. Na konferenci so govorili o srednjeročnem razvojnem načrtu občine Velenje in krajevne skupnosti ter o gradnji objektov, ki jih financira s krajevnim samoprispevkom občanov.

ŠOŠTANJ

Signalne lučke za izvoz — Šoštanjska Industrija plastike »Polypex« bo v prihodnjih petih letih izvažala s posredovanjem Crvene zastave za rusko vozilo Fiat 124 v Sovjetsko zvezo signalne lučke. Izdelovati jih bodo začeli februarja, letos pa bodo izvozili za 2 milijona dinarjev izdelkov. Pogodba določa izvoz za razdobje petih let, tako da bi vrednost vsako leto naraščala in dosegla ob koncu 5 milijonov dinarjev.

ROGAŠKA SLATINA

Priprave za graditev zdravstvene postaje — Skupščina občine Šmarje pri Jelšah je na zadnji seji imenovala 11-članski iniciativni odbor za pripravo gradnje nove zdravstvene postaje v Rogaški Slatini. Delovni pogoji v sedanji zdravstveni postaji so zelo slabi. Bolniki pa morajo večkrat čakati na pregled na dvorišču pred stavbo. Upajo, da bodo polovico potrebnih sredstev za graditev postaje zbrali že med prebivalstvom in pri gospodarskih organizacijah, polovico sredstev pa bo prispeval zdravstveni dom Celje z drugimi soinvestitorji.

ŠMARJE PRI JELŠAH

Spremembe v vodstvu komunalnega sklada — Ivan Kidrič, dolgoletni tajnik sklada za komunalno in cestno dejavnost občine Šmarje pri Jelšah bo s prvim februarjem odšel v pokoj. Pod njegovim vodstvom je sklad zgradil vrsto komunalnih objektov.

CELJE

Začetek politične šole

CELJE, 27. jan. V Celju se je včeraj začela večerna občinska politična šola, ki jo organizira občinski komite ZKS, obiskovalo pa jo bo 50 slušateljev iz delovnih organizacij in šolskih zavodov.

Šola bo trajala dva meseca s predavanji ob torkih in četrtkih, v programu pa je deset tem, med njimi naloge ZK po prvi seji konference ZKJ, ozadje in bistvo sprememb v političnem in ekonomskem sistemu, zasnove srednjeročnega razvojnega programa Slovenije, vloga ZK in problemi mlade generacije.

D. H.

Dobro je misliti vnaprej

V Rogaški Slatini nameravajo urediti parkirišča, preden bo gneča

Čeprav doslej v Rogaški Slatini kakšnega večjega pomanjkanja parkirnih prostorov ni bilo čutiti, vendarle menijo, da bo problem občuten, ko bo dograjena cesta od Rogatca do Lupinjaka. Ta odsek bo prav gotovo odprl pot zagrebškim izletnikom tudi v Rogaško Slatino.

Krajevna skupnost je zato začela razmišljati o ureditvi novih parkirnih prostorov, toda pri tem je naletela na večje težave. Že pred leti so namreč računali, da bi parkirne prostore uredili pri Soncu, a jim je lani načrte prekrižalo to, da so prostor začeli nasipavati z mehkim materialom. Kot pravijo, bo treba čakati nekaj let, da se bo zemlja dovolj sesedla.

Do tega ne bi bilo prišlo, ko bi z občinskim odlokom, kakršne imajo v drugih občinah, določili kraj, kjer je dovoljeno odlagati tak material, oziroma ko bi imeli komunalnega nadzornika.

Problem, ki ga bodo morali v tej zvezi prav tako rešiti, je čuvanje avtomobilov in parkirna taksa, s katero ne morejo kriti osebnih dohodkov čuvajev. Deficit krije za zdaj zdravilišče in turistično društvo.

DRAGO HRIBAR

Celjska ekipa najboljša

Pod naslovom »Kaj veš o kmetijstvu?« je bila minulo soboto v dvoranı Kmetijskega kombinata »Hmezad« Žalec javna prireditev, na kateri se je osem ekip mladih kmetijskih proizvajalcev pomerilo v znanju o hmeljarstvu, poljedelstvu in živinoreji. Najboljša je bila ekipa iz Celja, ki je v vseh treh težavnostnih stopnjah odgovorila na vsa vprašanja. Sledijo pa ekipe iz Braslovč, Vranskega, Griž itd.

T. T.

Usodni udarec z ogledalom

MARIBOR, 27. jan. Sinoči ob 18.30 se je Dušan Janžekovič peljal z osebnim avtomobilom po Tržaški cesti proti mestu. Pri tovarni Šwaty je nenadoma prečkala cesto Jožefa Bratec iz Maribora, ki jo je Janžekovič zadel z vzvratnim zrcalom. Hudo ranjeno so jo odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Š. M.

Sneg in brozga

KRANJ, 27. jan. — Na Gorenjskem je v višjih legah danes spet snežilo. Na gorskih mejnih prehodih je padlo slabih 10 cm snega, prav toliko pa tudi Kranjski gori, medtem ko se je na Vršiču snežna odeja odebelila kar za 20 cm. Z nekaterih cest so stroji odstranjevali sneg in brozgo, tako da v prometu ni zastojev. Popoldne je med dežjem padal sneg tudi v nižjih delih Gorenjske.

L. S.

Lani brez korupcije?

Občinski komite ZKS Celje je razpravljal o minimalnih osebnih dohodkih

CELJE, 27. jan. Sinočnjo sejo je občinski komite ZKS posvetil nadaljevanju priprav za peto sejo občinske konference, na kateri bodo predvidoma 5. ali 8. februarja razpravljali o problemih socialnega razlikovanja v naši družbi. V tej zvezi so dopolnili analizo o gibanju osebnih dohodkov v lanskem letu kakor tudi teze ter sprejeli osnutek izhodišč, ki jih bodo predložili konferenci.

V razpravi je bilo v ospredju vprašanje minimalnih osebnih dohodkov, ki takšni, kot so jih svojčas predvidevali, spričo devalvacije in naraščanja življenjskih stroškov po vsej verjetnosti ne bodo sprejemljivi. Občinski komite naj bi zato do konca marca pripravil o tem posebno analizo, hkrati pa, kot so menili, bi morali narediti tudi analizo, kaj lahko od stabilizacijskih ukrepov pričakuje celjsko gospodarstvo, ki ni preveč izvozno usmerjeno, ampak precej uvaža.

V nasprotju z minimalnimi osebnimi dohodki tudi v Celju močno izstopajo dohodki trgovskih potnikov, ki pa jih bo možno spraviti v realne okvire z ustreznim davčnim mehanizmom, medtem ko so občutne razlike v delitvi osebnih dohodkov med sploma in so ženske ne glede na kvalifikacije slabše plačane od moških.

Prihodnja seja občinske konference ZKS se bo morala, kot je bilo rečeno, zelo jasno opredeliti tudi ob pojavih korupcije, vendar je presenetljiva ugotovitev, da na primer lani korupcije v Celju ni bilo. Po podatkih javnega tožilstva, posredovanih na seji, je bilo sicer nekaj prijav, ki pa jih sodišče, ker niso dovolj oprijemljive, ne rešuje. Javno tožilstvo ob tem meni, da je izvor premoženja vsekakor mogoče ugotavljati, bodisi da bi to delalo samo ali davčna uprava. Po mnenju komiteja vse to samo kaže na velike vrzeli v davčni politiki in neustrezno zasedenost davčne službe.

V nadaljevanju seje je bila na dnevnem redu informacija o predvidenih kadrovskih spremembah v občinskem komiteju. Odločili so se za zamenjavo nekaterih članov komisij, ki bodo v bodoče številčno manjše kot so bile doslej. Ker bo dosedanji sekretar prof. Emil Rojc odšel na drugo delovno mesto, je kadrovska komisija predlagala, naj bi za namestnika političnega sekretarja imenovali Staneta Seničarja. O tem bo komite sklenil na prihodnji seji.

D. HRIBAR

Ptuj: Kulturna skupnost aprila

PTUJ, 27. jan. — Da bi poživili priprave na ustanovitev kulturne skupnosti v ptujski občini, je dopoldne sindikat družbenih dejavnosti v Ptuju sklical posvetovanje s predstavniki pripravljalnega odbora za ustanovitev skupnosti.

Na seji so poudarili, da je treba ustanovitev samoupravnega združenja občinske kulture skrbno pripraviti. V občini namreč deluje šest kulturnih ustanov. Razen teh je aktivna tudi amaterska kulturna dejavnost, predvsem amatersko gledališče Ptuj, ki z vsebino dela že dosega raven polpoklicnih gledališč.

Tako se v Ptuju nameravajo posvetiti pripravam na ustanovitev kulturne skupnosti, ki bi začela delovati aprila letos.

P. P.

Zadel kolesarko

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Davi je 19-letni Andrej Horvat iz Murske Sobote v ulici Štefana Kovača v Murski Soboti pri prehitevanju podrl s kolesom na pomožni motor 42-letno Maro Jug iz Vanče vasi, ki se je peljala pravilno po desni strani ceste. Horvat in Jugova sta se pri padcu ranila in so ju odpeljali v soboško bolnišnico.

E. B.

CELJE

SZDL o sredstvih obveščanja

CELJE, 27. jan. Na včerajšnji seji je izvršni odbor občinske konference SZDL razpravljal o položaju lokalnih sredstev obveščanja — Novega tednika in radia Celje. Člani izvršnega odbora so poudarili, da celjsko območje nujno potrebuje oboje. Treba pa bo obema zagotoviti boljše materialne in kadrovske pogoje za zelo odgovorno delo.

Pod drugo točko dnevnega reda pa je podpredsednik občinske skupščine Celje inž. Dušan Burnik informiral navzoče o izhodiščih proračunske porabe za letošnje leto. Značilno je, da bo letos za nekatera področja, predvsem za kulturo, otroško varstvo, krajevne skupnosti in še nekatera druga — na razpolago precej več denarja, ki pa ga ne bi smeli uporabiti zgolj za zviševanje osebnih dohodkov, temveč predvsem za krepitev tistih pogojev, od katerih je odvisen hitrejši napredek in razvoj dejavnosti.

J. B.

Danes v Celju

KINO:
Union: španski barvni film »Lepi spominik«.
Metropol: ameriški barvni film »Willie Boye«.
Dom: ob 16. uri ameriški barvni film »Hitri Gonzales«. Ob 18. in 20. uri francoski barvni film »Luksuzna restavracija«.
DEŽURNA LEKARNA:
Center, Vodnikova 1.
LIKOVNI SALON:
Razstavlja Peter Černe — kiparska dela.
RADIO CELJE:
Oddaja EMO za vas.

Plin eksplodiral

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Včeraj popoldne je zaradi uhajanja plina iz peči prišlo do eksplozije v stanovanju Irene Fartek v Puconcih. Ogenj, ki je nastal v kopalnici, se je razširil tudi na stanovanjske prostore, vendar so hujši požar preprečili domači gasilci, ki jih je oškodovanka takoj poklicala. Kljub temu je ogenj povzročil za več kot deset tisoč dinarjev škode.

E. B.

Nesreča z lovsko puško

CELJE, 27. jan. — Sinoči so v celjsko bolnišnico pripeljali težko ranjenega Jerneja Gučka s Proseniškega pri Dobju. Sedemnajstletni Jernej Guček je med igro izstrelil naboj iz lovske puške, vendar je ta udaril nazaj, pri tem razbil zapirač in težko ranil mladeniča. Po pregledu v celjski bolnišnici, kjer so ugotovili, da je hudo ranjen v glavo, so ponesrečenca takoj prepeljali v ljubljansko klinično bolnišnico.

J. S.

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti, da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Kar pa zadeva detonatorske žice znamke Dinamit-Nobel, ki so jih našli pri obtoženih Anteju Jurčeviću in Leopoldu Novaku, pa sta Sergej Majhen in Marjan Plaskan menila, da komparativna analiza sodnega izvedenca Jovana Popovića ni zadosten dokaz, da gre res za detonatorske žice tovarne Dinamit-Nobel iz ZRN.

Vsi štirje zagovorniki so predlagali, naj veliki senat zaradi pomanjkanja dokazov njihove kliente oprosti.

Zadnjo besedo so imeli obtoženci, ki so vsak zase predlagali oprostitev.

Sodba bo izrečena jutri ob enajstih.

MARJAN BAUER

Ponesrečenec umrl

CELJE, 27. jan. Sinoči je v prometni nesreči v Šoštanju umrl Franc Strahovnik z Velikega vrha pri Šmartnem ob Paki. To je že peta letošnja smrtna nesreča na celjskih cestah.

Franc Strahovnik je šel po levi strani novozgrajene ceste proti Velenju. Pri odcepu za Lokovico je prečkal cesto z leve na desno. Za njim je pripeljal motorist, 29-letni Martin Uratnik s sopotnico Zoro Uratnik. Vozil je s kratkimi lučmi, ker se je srečal z osebnim avtomobilom. Pešca je zagledal na kratki razdalji. Zaviral je in se ga hotel izogniti. Pri zanašanju pa je Strahovnika zadel in se prevrnil. Strahovnik je dobil tako hude poškodbe, da je umrl.

M. S.

Kdaj nova cesta Maribor - Zagreb?

V Mariboru so se pogovarjali o modernizaciji cest v občini – Pospešiti gradnjo odseka Macelj–Ptuj

MARIBOR, 27. jan. Problematika cest je bila tema današnjega pogovora, na katerem so razen predstavnikov mariborske občine sodelovali tudi član IS SRS Boris Vadnjal, direktor republiškega cestnega sklada inž. Lojze Blenkuš in predsednik upravnega odbora republiškega cestnega sklada Milan Kristan.

Predstavniki občinske skupščine so poudarili, da v letošnjem programu republiški cestni sklad na območju mariborske občine ne predvideva modernizacije nobene ceste. Opozorili so na razpoloženje nekaterih ljudi v nekaterih krajih občine, ki se vozijo po zelo slabih cestah na delo v Maribor. Navedli so tudi nekatere ceste tretjega reda v občini, kakor tudi nekatere odseke na cestah prvega in drugega reda, ki bi jih morali čimprej modernizirati.

Predstavniki republiških organov so povedali, da letos kljub velikim potrebam in slabemu stanju cest ni denarja za zboljšanje razmer. Predstavniki Ptuja in Maribora so se zavzeli za to, da bi čimprej zagotovili denar za graditev odseka te ceste Macelj—Ptuj. V nasprotnem primeru nastaja velika gospodarska škoda. Zaradi tega bi morali pospešiti prizadevanja za dokončanje tega cestnega odseka, ki bo omogočil boljše medrepubliško sodelovanje in povezavo. Dogovorili so se, da bosta občini Ptuj in Maribor sklicali februarja posvet o graditvi ceste, na katerega bosta povabili predstavnike izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske, obeh republiških cestnih skladov, zainteresiranih bank iz Hrvatske in Slovenije in mestne skupščine Zagreba. Član IS SRS Boris Vadnjal je dejal, da bo treba za graditev te ceste zainteresirati tudi mariborsko in ptujsko gospodarstvo.

V razpravi so udeleženci iz Maribora in Ptuja odločno poudarili, da gre v tem primeru za cesto, ki ni pomembna samo za ta predel, temveč za vso Slovenijo. Zavrnili so v razpravi izraženo misel, da bo ta cesta koristila samo temu delu Slovenije. Slišali smo tudi mnenje, da je cesta pomembna za vso državo, saj bo pot na morje in tranzitna pot proti Bližnjemu vzhodu.

MARJAN KOS

TOVORNJAK S CESTE — Včeraj, 20 minut pred tretjo uro, se je primerila na cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni huda prometna nesreča. V tovornjak s prikolico last Transavta iz Postojne naložen s koruzo se je iz neznanega vzroka zaletel tovornjak-hladilnik zagrebške registracije. Nalet je bil tako močan, da je vrglo s ceste obe vozili in sta se tudi prevrnili. Na cesti je ostala prevrnjena prikolica in razsuto žito. Voznik tovornjaka- hladilnika je bil na mestu mrtev, njegovega sovoznika pa so ranjenega odpeljali v bolnišnico. Voznik in sovoznik v Transavtinem tovornjaku sta ostala nepoškodovana. Škodo so ocenili na 150.000 din.
Foto: M. Vesel

O ceni tatvine

Včeraj so končali sodno obravnavo proti trinajstim obtožencem kavne afere v Kopru

KOPER, 27. jan. V nadaljevanju obravnave proti 13 obtoženim v kavni aferi v Kopru, so bili danes na dnevnem redu govor tožilca in zagovornikov.

Namestnik okrožnega javnega tožilca Tine Rožanc je v zaključni besedi vztrajal pri obtožbi, po kateri so nekateri obtoženci obdolženi velike tatvine in grabeža, drugi pa pomoči pri tej tatvini ter prodaje ukradenega blaga. Kot smo poročali, so morali obtoženi pred sodnike zaradi tatvin okoli 4.000 kilogramov surove kave in okoli 70.000 cigaret iz skladišč v koprskem pristanišču. Zastopnik obtožbe je tudi vztrajal na odvzemu pridobljene premoženjske koristi in avtomobilov, s katerimi so obtoženi prevažali ukradeno blago Branilci obtoženih (zagovarjalo jih je 7 odvetnikov) so navajali, da tatvine ni mogoče obravnavati kot velike tatvine, niti kot grabeža, ker je vrednost ukradenega blaga precej manjša, kot jo navaja obtožba, in ker tudi povzročena škoda ni tako velika, saj so ukradeno blago večidel vrnili. Zato so predlagali za nekatere obtožene milejše, delno pogojne kazni, za nekatere pa so predlagali oprostilno sodbo. Prav tako pa so menili, da ni na mestu obsodba na zaplembo motornih vozil.

Sodišče bo izreklo sodbo prihodnji ponedeljek.

G. G.

PRIZNANA ŠVEDSKA KAKOVOST

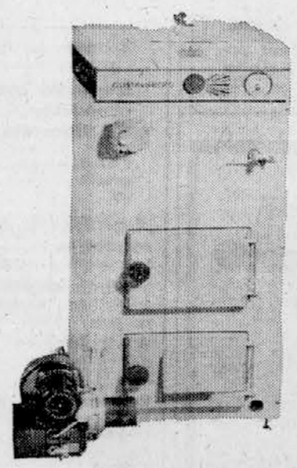

UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE

Kombinirana peč za olje, premog, koks in elektriko

- VP 912, 12.000 do 18.000 kcal/h cena 8.283,90 din
- VP 934, 18.000 do 35.000 kcal/h cena 10.425,20 din
- dodatki za obe peči:
  grelec 4.053,50 din
  črpalka 1.172,50 din
  priključek za kotel 804,00 din

● zagotovljeno projektiranje ● takojšnja dobava, montaža ● servis ● ● zadostuje minimalni prostor za namestitev ● možnost horizontalnega in vertikalnega priključka na dimnik in direktnega priključka na vodovodno omrežje ● možnost nakupa tudi v devizah ●

supermarket ljubljana odprt od 7,30 do 21. ure ☎: 310 655 INT. 282

Sprevodniki - roboti

Samopostrežni način plačevanja vozovnic v avtobusih mestnega prometa v N. Gorici

S februarjem v mestnem avtobusnem prometu v Novi Gorici ne bo več slišati sprevodnika, ki je vabil potnike, da vstopijo in pripravijo drobiž. Drobiž pa bo še potreben, ker bodo uvedli samopostrežni način plačevanja voznine pod geslom: »Zaupamo vam«

Podjetje Avtopromet Gorica je namreč nabavilo 5 sodobnih avtobusov domače izdelave. V njih bo prostora za več potnikov, vožnja v njih pa bo udobnejša kot v starih, ki jih bodo zaradi obrabljenosti vzeli iz mestnega prometa.

Za nove avtobuse so v lastni mehanični delavnici izdelali lične blagajne s prozorno kupolo, ki so jih namestili v bližini šoferjevega sedeža. V prvih dnevih vožnje bo v avtobusu še sprevodnik, ki bo potnikom menjal bankovce, če bi ne imeli pripravljenega 0,70 din, kolikor stane vožnja na relaciji Solkan—Nova Gorica—Šempeter.

Samopostrežni način plačevanja vozovnic v novih avtobusih naj bi med drugim odpravil gnečo pri vstopanju in izstopanju. Novi avtobusi bodo imeli troje vrat. Ob vstopu pri prvih vratih bodo potniki dali v blagajno drobiž. Izstopili pa bodo pri srednjih ali zadnjih vratih.

Razen tega bo podjetje za ublažitev konic uvedlo še en avtobus, ki bo vozil od 6,30 do 19. ure na delno spremenjeni relaciji od običajne proge. Ta avtobus bo namreč vozil tudi skozi Prvomajsko ulico, Šolsko ulico, Ulico Milojke Štrukelj, Leninovo ulico in skozi nekatere druge ulice in mimo športnega parka. V prihodnosti nameravajo mestni avtobusni promet povezati tudi z železniško postajo, kar doslej še ni urejeno.

Letos namerava podjetje nakupiti še 25 sodobnih avtobusov za redne proge in tako zamenjati stara vozila.

JUST PERAT

Sečovlje: šolski „venec“?

Načrt za zaokroženi objekt italijanske in slovenske šole

PIRAN, 27. jan. — Italijanska osnovna šola v Sečovljah že vrsto let dela v neustreznih, iz nekdanjega stanovanja preurejenih prostorih. Zato je v načrtu zgraditev nove šole, ki naj bi skupaj s slovensko šolo tvorila zaokrožen, funkcionalno povezan šolski kompleks.

Sinoči je bila zato v Sečovljah seja sveta za vzgojo in izobraževanje pri piranski občini, na kateri so skupaj s predstavniki šole, zavoda za šolstvo in s strokovnimi organi, pretresali prvo zasnovo načrta za novo šolo.

Po prvih obrisih idejnega načrta naj bi novo šolo zgradili v neposredni bližini sedanje in tako, da bi jo s slovensko šolo povezoval zunanji prehod. Sedanje poslopje italijanske osnovne šole bi vgradili v novi objekt in za obe, slovensko in italijansko šolo, zgradili skupno kotlovnico in telovadnico s športnim igriščem. Načrti za novo šolo bi morali biti tako zasnovani, da bi jo lahko gradili v več etapah in da bi čim bolj ustrezala sodobnim pedagoškim načelom.

Na seji so navzoči prispevali vrsto pripomb. V prvi polovici februarja pa bodo na posvetu s predstavniki sekretariata za šolstvo, strokovnih služb in občine dokončno oblikovali naloge za izdelavo načrta.

G. G.

Z avtomobilom se je prevrnil

NOVA GORICA, 27. jan. — Včeraj ob 22.45 se je na Lijaku pri Ajševici z osebnim avtomobilom prevrnil Stanislav Dermota iz Plav. Odpeljali so ga v šempetrsko bolnišnico.

Peljal je iz Šempasa proti Novi Gorici. Ko je skoraj že izpeljal levi ovinek, ga je pričelo zanašati, tako da je zdrsnil s ceste, nakar se je vozilo prevrnilo na desni bok in se spet postavilo na kolesa.

J. P.

PIRAN

Filmsko gledališče odpira vrata

Obisk »Filmskega gledališča« v Kopru je minulo sezono presegel vsa pričakovanja. To je bila spodbuda koprskemu Globus filmu, da je sklenil v kratkem zavrteti nov ciklus desetih filmov, ki jih bodo v okviru enake kulturne prireditve odslej predvajali tudi v Piranu.

Spomladanska sezona »Filmskega gledališča« se bo začela 15. februarja s francoskim filmom Salemske čarovnice. Sledila bo ameriška satira Rusi prihajajo, nato jugoslovanski film Bube u glavi, angleški Če bi ..., Bergmanova filmska mojstrovina Strast, brazilski Antonio, ki prinaša smrt, švedski Ole in Julija, jugoslovanski Lilika, ameriška filmska grozljivka režiserja Romana Polanskega Ples vampirjev in poljski film Jovita. Med temi filmi so nekateri, ki bodo prav v koprskem »Filmskem gledališču« predvajani prvikrat v Sloveniji.

Predstave v Kopru bodo v ponedeljkih ob dvajsetih, v Piranu pa ob isti uri naslednji dan.

B. JEŽ

V nekaj vrstah

KOPER

Novi dvigali v luki — V Luki Koper so nabavili dve novi avtodvigali, ki jih bo mogoče uporabiti vzdolž vseh petih navezov.

VIPAVA

Štedilnikov ni — Trgovsko podjetje v Vipavi nima naprodaj štedilnikov. V zadnjem tromesečju lanskega leta so prejeli samo tri štedilnike. Predstavnik podjetje »Gorenje«, s katerim ima podjetje stike, pravi, da zaenkrat ne morejo ustreči, ker primanjkuje pločevine.

AJDOVŠČINA

Brez mesnice — Prebivalci šturskega predela mesta se že pet let pritožujejo, ker nimajo mesnice v svojem okolišu. Na tem območju, vzhodno od Hublja, živi približno polovica prebivalcev Ajdovščine.

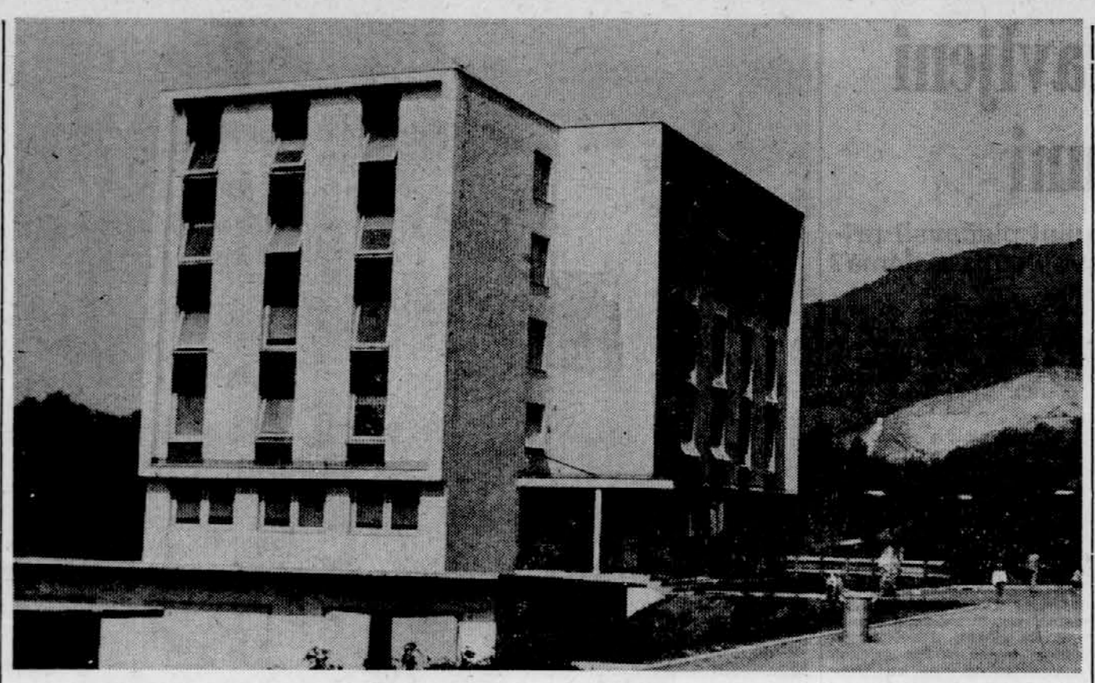

ASFALT V GORNJIH DESKLAH — Kilometer dolgo cesto v Gornje Deskle, ki je široka štiri metre, so te dni uredili in asfaltirali. Prej je bil tu bolj strm klanec z ostrimi ovinki, ki ga je izpiral dež ob vsakem nalivu tako, da je bilo vzdrževanje te ceste zelo drago. Tik za vasjo je kamnolom tovarne Salonit Anhovo. Zato je razen prispevka vaščanov prispevala k modernizaciji ceste tudi tovarna. Na sliki: Del novih Deskel.

Foto: Just Perat

Popraviti zamujeno

Na posvetu predstavnikov občin Postojna, Sežana in Ilirska Bistrica pripombe proti nekaterim določilom zakona o pospeševanju manj razvitih območij

POSTOJNA, 27. jan. Poročali smo že, da je bil sinoči tu skupen posvet članov medobčinskega sveta ZK, republiških poslancev in predsednikov občinskih skupščin Postojne, Sežane in Ilirske Bistrice, na katerem so se prisotni soglasno izrekli proti nekaterim določilom predloga zakona o pospeševanju nekaterih manj razvitih območij v naši republiki.

Na skupnem posvetu so predstavniki omenjenih treh občin, na katerih ozemlju se raztezajo Brkini, ugotovili, da osnutek zakona, ki te dni prihaja pred organe republiške skupščine v razpravo, ni tak, kot so predlagali primorski poslanci in delegati primorskih občin na zasedanjih v Ljubljani. Predlog zakona je kot nerazvite predvidel le občine, ker da je prek njih kot osnovnih politično teritorialnih enot laže organizirati oblike pomoči, hkrati pa je tako laže zbirati statistične podatke. Le v enem delu predlog zakona govori o nerazvitih območjih, kar pa ni zagotovilo, da bomo Brkine izvlekli iz bede in odrezanosti.

Med razpravljavci velja posebej omeniti republiškega poslanca Albina Kureta iz Ilirske Bistrice in predsednika sežanske občine Staneta Čehovina. Iz njune obsežne in zelo konkretne razprave je izvenela zahteva, da že enkrat naredimo korak dalje ob Brkinih. Izvršni svet je imel pred očmi bržkone sredstva, ki bodo na razpolago za nerazvite (10 do 20 milijonov dinarjev). Zato se je odločil za obravnavanje nerazvitosti po občinah.

Tako Kuret kot Čehovin pa sta zavrnila takšna kratkovidna gledanja, saj je po njunem treba sistemsko urediti problem Brkinov. Ni dopustno izvajanje kakršnihkoli kompromisov. Brkini so del Slovenije in prav prek njih bi bilo treba popraviti odnos, ki smo ga leta nazaj imeli do Primorske. Nihče ne goji iluzij, da bomo poslej gradili v Brkinih politične tovarne, toda ljudem v teh krajih je treba dati to, kar so si zaslužili.

Na sinočnjem sestanku so [illegible] primorskih poslancev predlagali v sprejem amandmaje k 3., 7., 9. in 12. členu predloga omenjenega zakona. — Hkrati so se zavzeli, da ne bodo spreminjali stališč, ki so jih sprejeli že na sestankih jeseni lani ter da bodo vsi primorski poslanci tako kot doslej enotno nastopali v republiški skupščini in se zavzemali, da se področje Brkinov kot celota upošteva za nerazvito in da mu je kot takšnemu potrebna pomoč.

A. PIRKOVIČ

Veterinarji - samostojni

Zadnjo besedo o ločitvi veterinarske službe v novogoriški občini od kmetijskega zavoda Gorica bo izrekla obč. skupščina N. Gorica

NOVA GORICA, 27. jan. Kaže, da bo kmalu prišlo do ločitve veterinarske službe v novogoriški občini od kmetijskega zavoda Gorica, katerega delovno območje obsega vso Primorsko. Občinski svet za gospodarstvo in delo je namreč na današnji seji sklenil, naj veterinarji delajo v okviru zavoda le še, dokler ne bo urejen njihov status kot znanstvene ustanove. Dokončno pa bo o tem sklepala občinska skupščina.

Nesporazumi med veterinarji in drugimi člani kolektiva zavoda trajajo že dlje časa. O njih smo tudi v našem listu poročali. Izvirajo pa iz različnega gledanja članov kolektiva, zavoda veterinarjev in ustreznih skupščinskih organov na to dejavnost. Že sama pripojitev veterinarske postaje k zavodu je tako med veterinarji kot med člani kolektiva zavoda zbudila negativen odmev. Razumljivo je, da tudi delo potem ni steklo kot bi moralo. V kolektivu so se poglabljala nasprotja. Veterinarji so v okviru oddelka za zdravstveno varstvo živali uživali poseben položaj. Zaradi nasprotij so konec 1969. leta izvedli v zavodu za referendum, na katerem se je večina članov kolektiva izrekla za ponovno odcepitev veterinarske službe od zavoda.

Po obširnih razpravah pa je občinski svet za gospodarstvo menil, da ni utemeljenih razlogov za odcepitev ter predlagal samostojno službo za varstvo živali. Svet zavoda tega stališča ni sprejel in se je obrnil na ustavno sodišče z zahtevo za ugotovitev zakonitosti postopka sveta. Ustavno sodišče pa je predlog zavoda zavrnilo, vendar je njegov svet še vztrajal na odcepitvi bivše veterinarske postaje.

Po daljši razpravi so na današnji seji občinskega sveta za gospodarstvo in delo, ki so se je udeležili, tudi, predstavniki sveta zavoda, predlagali občinski skupščini, naj sprejme sklep, po katerem bi organizirali ločeno veterinarsko službo.

L. KANTE

Spominska svečanost v Cerknem

CERKNO, 27. jan. — Na Brdcih nad Cerknim je bila dopoldne spominska svečanost ob obletnici nemškega napada na partijsko šolo v tem kraju, ki je bil med NOB prestolnica partizanskega gibanja na Primorskem. K spomeniku nad Cerknim so položili vence in se poklonili spominu 47 padlih tečajnikov predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine Idrija. V kulturnem delu programa je sodeloval pevski zbor Peter Jereb iz Cerknega in recitatorji osnovne šole Cerkno.

A. P.

Tri občinske seje na Goriškem

NOVA GORICA, 27. jan. — Jutri dopoldne bodo zasedale občinske skupščine v Ajdovščini, Novi Gorici in Tolminu. Za seje imajo pripravljene obširne dnevne rede. Ajdovska skupščina bo med drugim obravnavala predlog občinskega statuta, delo in problematiko upravnih organov ter sprejemala statut občinskega sklada za kmetijstvo.

Skupščina v Novi Gorici pa bo med drugim razpravljala o delu sveta za šolstvo in telesno vzgojo ter temeljne izobraževalne skupnosti.

V Tolminu pa bodo odborniki obravnavali program otroškega varstva v občini ter ukrepe za usmerjanje delitve čistega dohodka.

Vse tri skupščine bodo imele na dnevnem redu tudi več zadev s področja delovanja uprave in drugih služb.

L. K.

Plin eksplodiral

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Včeraj popoldne je zaradi uhajanja plina iz peči prišlo do eksplozije v stanovanju Irene Fartek v Puconcih. Ogenj, ki je nastal v kopalnici, se je razširil tudi na stanovanjske prostore, vendar so hujši požar preprečili domači gasilci, ki jih je oškodovanka takoj poklicala.

E. B.

Zadel kolesarko

MURSKA SOBOTA, 27. jan. — Davi je 19-letni Andrej Horvat iz Murske Sobote v ulici Štefana Kovača v Murski Soboti pri prehitevanju podrl s kolesom na pomožni motor 42-letno Maro Jug iz Vanče vasi, ki se je peljala pravilno po desni strani ceste.

E. B.

Trčenje na križišču

KOPER, 27. jan. Sinoči ob 19.40 je voznik osebnega avtomobila Silverij Ratoša iz Vanganela vozil od tovarne Tomos proti Kopru. Ko je peljal, pri zeleni luči na semaforju, skozi križišče, je trčil v avto, ki ga je vozil Vid Stemberger iz Kopra, ki je pripeljal iz koprske smeri. Lažje je bila poškodovana Stembergerjeva sopotnica Helena Čuk. Škode na vozilih pa je bilo za 10 tisoč dinarjev.

D. G.

Še dve žrtvi Neretve

V strmoglavljenem avtobusu sta bila Ljubomir Savić in Branko Savić

MOSTAR, 27. januarja (Tanjug) — V mostarskem sekretariatu za notranje zadeve so danes ugotovili, da so potne torbe, kosi obleke in še nekateri predmeti, najdeni v avtobusu, ki je nedavno strmoglavil v Neretvo, last Ljubomira Savića, roj. 1941 v vasi Krekovi pri Nevesinju, in Branka Savića, roj. 1946, prav tam. Ljubomir Savić je delal v zrenjaninski tobačni tovarni, Branko Savić pa v »Energoinvestovi« tovarni armiranega betona v Sarajevu. Ker so Ljubomira in Branka Savića pogrešali že od 18. oziroma 19. januarja, domnevajo, da sta tudi ta dva izgubila življenje v tej nesreči.

Skupno število žrtev nesreče se je tako povečalo na osem.

Voznik avtobusa Musa Šahović se je pritožil; zahteva, da ga izpuste iz pripora. V pritožbi, ki jo je okrožno sodišče v Mostarju že zavrnilo, Šahović poleg družinskih razmer navaja, da med nesrečo ni poskušal skočiti iz avtobusa, temveč pomagati potnikom, ker pa mu to ni uspelo, se je tudi sam znašel v reki. Iz Neretve sta ga laže poškodovanega potegnila sprevodnik in neki potnik.

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti, da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Kar pa zadeva detonatorske žice znamke Dinamit-Nobel, ki so jih našli pri obtoženih Anteju Jurčeviću in Leopoldu Novaku, pa sta Sergej Majhen in Marjan Plaskan menila, da komparativna analiza sodnega izvedenca Jovana Popovića ni zadosten dokaz, da gre res za detonatorske žice tovarne Dinamit-Nobel iz ZRN.

Vsi štirje zagovorniki so predlagali, naj veliki senat zaradi pomanjkanja dokazov njihove kliente oprosti.

Zadnjo besedo so imeli obtoženci, ki so vsak zase predlagali oprostitev.

Sodba bo izrečena jutri ob enajstih.

MARJAN BAUER

Ponesrečenec umrl

CELJE, 27. jan. Sinoči je v prometni nesreči v Šoštanju umrl Franc Strahovnik z Velikega vrha pri Šmartnem ob Paki. To je že peta letošnja smrtna nesreča na celjskih cestah.

Franc Strahovnik je šel po levi strani novozgrajene ceste proti Velenju. Pri odcepu za Lokovico je prečkal cesto z leve na desno. Za njim je pripeljal motorist, 29-letni Martin Uratnik s sopotnico Zoro Uratnik. Vozil je s kratkimi lučmi, ker se je srečal z osebnim avtomobilom. Pešca je zagelda na kratki razdalji. Zaviral je in se ga hotel izogniti. Pri zanašanju pa je Strahovnika zadel in se prevrnil. Strahovnik je dobil tako hude poškodbe, da je umrl.

M. S.

Kdaj nova cesta Maribor - Zagreb?

V Mariboru so se pogovarjali o modernizaciji cest v občini – Pospešiti gradnjo odseka Macelj–Ptuj

MARIBOR, 27. jan. Problematika cest je bila tema današnjega pogovora, na katerem so razen predstavnikov mariborske občine sodelovali tudi član IS SRS Boris Vadnjal, direktor republiškega cestnega sklada inž. Lojze Blenkuš in predsednik upravnega odbora republiškega cestnega sklada Milan Kristan.

Predstavniki občinske skupščine so poudarili, da v letošnjem programu republiški cestni sklad na območju mariborske občine ne predvideva modernizacije nobene ceste. Opozorili so na razpoloženje nekaterih ljudi v nekaterih krajih občine, ki se vozijo po zelo slabih cestah na delo v Maribor. Navedli so tudi nekatere ceste tretjega reda v občini, kakor tudi nekatere odseke na cestah prvega in drugega reda, ki bi jih morali čimprej modernizirati.

Predstavniki republiških organov so povedali, da letos kljub velikim potrebam in slabemu stanju cest ni denarja za zboljšanje razmer. Predstavniki Ptuja in Maribora so se zavzeli za to, da bi čimprej zagotovili denar za graditev odseka te ceste Macelj—Ptuj. V nasprotnem primeru nastaja velika gospodarska škoda. Zaradi tega bi morali pospešiti pridobivanja za dokončanje tega cestnega odseka, ki bo omogočil boljše medrepubliško sodelovanje in povezavo. Dogovorili so se, da bosta občini Ptuj in Maribor sklicali februarja posvet o graditvi ceste, na katerega bosta povabili predstavnike izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske, obeh republiških cestnih skladov, zainteresiranih bank iz Hrvatske in Slovenije in mestne skupščine Zagreba. Član IS SRS Boris Vadnjal je dejal, da bo treba za graditev te ceste zainteresirati tudi mariborsko in ptujsko gospodarstvo.

V razpravi so udeleženci iz Maribora in Ptuja odločno poudarili, da gre v tem primeru za cesto, ki ni pomembna samo za ta predel, temveč za vso Slovenijo. Zavrnili so v razpravi izraženo misel, da bo ta cesta koristila samo temu delu Slovenije. Slišali smo tudi mnenje, da je cesta pomembna za vso državo, saj bo pot na morje in tranzitna pot proti Bližnjemu vzhodu.

MARJAN KOS

O ceni tatvine

Včeraj so končali sodno obravnavo proti trinajstim obtožencem kavne afere v Kopru

KOPER, 27. jan. V nadaljevanju obravnave proti 13 obtoženim v kavni aferi v Kopru, so bili danes na dnevnem redu govor tožilca in zagovornikov.

Namestnik okrožnega javnega tožilca Tine Rožanc je v zaključni besedi vztrajal pri obtožbi, po kateri so nekateri obtoženci obdolženi velike tatvine in grabeža, drugi pa pomoči pri tej tatvini ter prodaje ukradenega blaga. Kot smo poročali, so morali obtoženi pred sodnike zaradi tatvin okoli 4.000 kilogramov surove kave in okoli 70.000 cigaret iz skladišč v koprskem pristanišču. Zastopnik obtožbe je tudi vztrajal na odvzemu pridobljene premoženjske koristi in avtomobilov, s katerimi so obtoženi prevažali ukradeno blago Branilci obtoženih (zagovarjalo jih je 7 odvetnikov) so navajali, da tatvine ni mogoče obravnavati kot velike tatvine, niti kot grabeža, ker je vrednost ukradenega blaga precej manjša, kot jo navaja obtožba, in ker tudi povzročena škoda ni tako velika, saj so ukradeno blago večidel vrnili. Zato so predlagali za nekatere obtožene milejše, delno pogojne kazni, za nekatere pa so predlagali oprostilno sodbo. Prav tako pa so menili, da ni na mestu obsodba na zaplembo motornih vozil.

Sodišče bo izreklo sodbo prihodnji ponedeljek.

G. G.

Na ovinku ga je zaneslo

NOVA GORICA, 27. jan. — Iz Šempetra proti Volčji dragi je včeraj popoldne ob 15. uri vozil osebni avto 19-letni Stojan Bratašević iz Nove Gorice. Na levem ovinku ga je zaneslo v levo, nakar je vozilo obrnilo za 90 stopinj. Pri tem je trčil s sprednjim desnim delom vozila v prvi levi del nasproti vozečega vozila, ki ga je vozil 40-letni Rudi Kolavčič iz Rožne doline pri Gorici. Škode je za približno osem tisoč dinarjev.

J. P.

Pri prehitevanju s ceste

POSTOJNA, 27. jan. — Včeraj ob 12.20 je voznik tovornega avtomobila s prikolico Boris Bandelj iz Cipenj v Sežani vozil iz Planine proti Postojni. V levem preglednem ovinku ga je prehitel z osebnim avtomobilom Iztok Zorn iz Ljubljane. Pri prehitevanju je Zorn z avtomobilom zadel v prednji levi blatnik in branik, nakar ga je odbilo v levo, tako da je zapeljal s ceste. Zorn se je v nesreči hudo poškodoval, škode na vozilih pa je za 7.000 dinarjev.

D. G.

Nesreča z lovsko puško

CELJE, 27. jan. — Sinoči so v celjsko bolnišnico pripeljali težko ranjenega Jerneja Gučka s Proseniškega pri Dobju. Sedemnajstletni Jernej Guček je med igro izstrelil naboj iz lovske puške, vendar je ta udaril nazaj, pri tem razbil zapirač in težko ranil mladeniča. Po pregledu v celjski bolnišnici, kjer so ugotovili, da je hudo ranjen v glavo, so ponesrečenca takoj prepeljali v ljubljansko klinično bolnišnico.

J. S.

NAROČNIKI DELA SO NEZGODNO ZAVAROVANI
PRI ZAVAROVALNICI SAVA

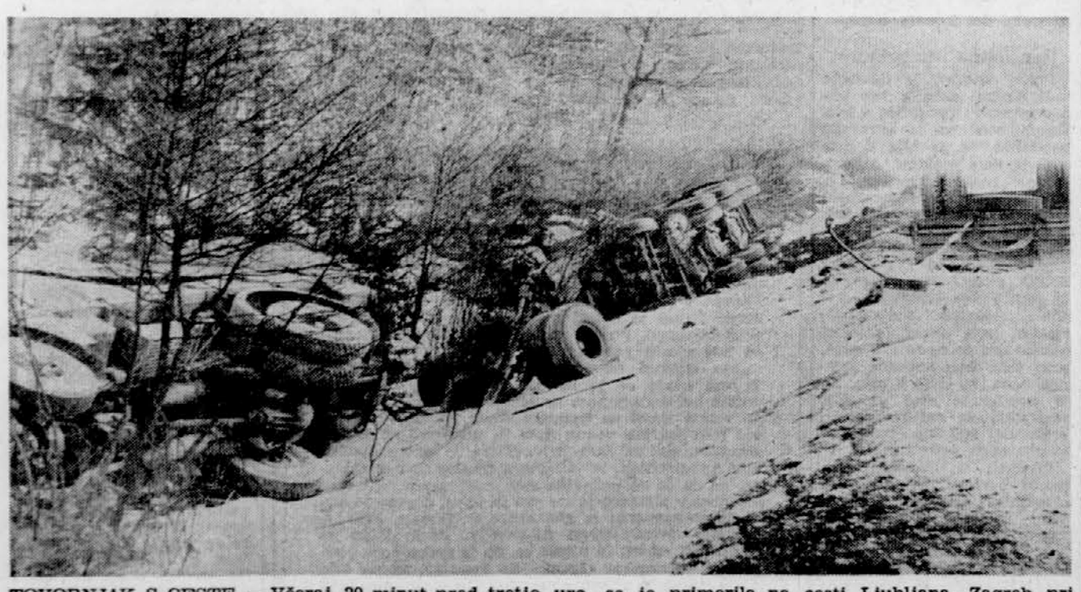

TOVORNJAK S CESTE — Včeraj, 20 minut pred tretjo uro, se je primerila na cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni huda prometna nesreča. V tovornjak s prikolico last Transavta iz Postojne naložen s koruzo se je iz neznanega vzroka zaletel tovornjak-hladilnik zagrebške registracije. Nalet je bil tako močan, da je vrglo s ceste obe vozili in sta se tudi prevrnili. Na cesti je ostala prevrnjena prikolica in razsuto žito. Voznik tovornjaka hladilnika je bil na mestu mrtev, njegovega sovoznika pa so ranjenega odpeljali v bolnišnico. Voznik in sovoznik v Transavtinem tovornjaku sta ostala nepoškodovana. Škodo so ocenili na 150.000 din.

Foto: M. Vesel

PRIZNANA ŠVEDSKA KAKOVOST

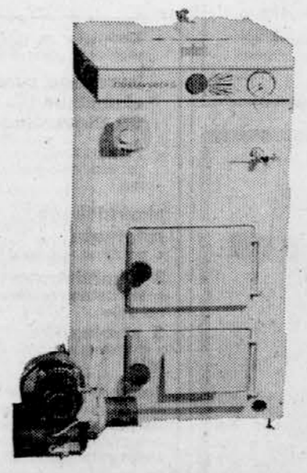

UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE

Kombinirana peč za olje, premog, koks in elektriko

- VP 912, 12.000 do 18.000 kcal/h cena 8.283,90 din
- VP 934, 18.000 do 35.000 kcal/h cena 10.425,20 din
- dodatki za obe peči:
  grelec 4.053,50 din
  črpalka 1.172,50 din
  priključek za kotel 804,00 din

● zagotovljeno projektiranje ● takojšnja dobava, montaža ● servis ● ● zadostuje minimalni prostor za namestitev ● možnost horizontalnega in vertikalnega priključka na dimnik in direktnega priključka na vodovodno omrežje ● možnost nakupa tudi v devizah ●

supermarket ljubljana odprt od 7,30 do 21. ure ☎: 310 655 INT. 282

Bo Krško prebilo led

Kulturno skupnost v občini lahko ustanovijo že v prvi polovici marca - V statutarni osnutek so vnesli nekatere novosti - Za kulturo se obetajo boljši časi

Iniciativni odbor je na zadnji seji ugotovil, da lahko Krško ustanovi kulturno skupnost že v prvi polovici marca. Za ta pomembni dan so že marsikaj pripravili, med drugim so tudi že dali v javno razpravo osnutek statuta, ki ga bodo sprejeli na ustanovni skupščini. Kot kaže, bo krška občina prva na Dolenjskem dobila kulturno skupnost.

Zanimivo je, da so v krški statutarni osnutek vnesli posebnosti in novosti, ki jih, kot je zdaj znano, v drugih občinah oziroma drugih kulturnih skupnostih ne bo. Tako je predvideno, da bodo skupščine sestavljali stalni in nestalni člani z enakimi pravicami in dolžnostmi, toda različnim mandatom.

Medtem ko bodo stalne člane izvolili v poklicnih in amaterskih kulturnih organizacijah, večjih šolah in večjih podjetjih, bodo nestalne člane izvolili na sejah delavskih svetov v manjših delovnih organizacijah.

Nestalni člani se bodo udeleževali predvidoma samo pomembnejših sej, na katerih bo govor o dolgoročnejših kulturnih načrtih in zbiranju ter porabi denarja za kulturo. Njihov mandat v skupščini bo praktično trajal vse dotlej, dokler sklep ali naloga, za katero bodo enakopravno glasovali, ne bosta zadovoljivo uresničena. Ko bo tako potekel mandat nestalnemu članu, bodo po potrebi v njegovi delovni organizaciji ali v drugem krogu izvolili novega, ki ga bo zamenjal, oziroma nadaljeval delo na novem področju.

S tem, takoimenovanim delegatskim sistemom, želijo v krški kulturni skupnosti doseči, da bi pri pomembnih odločitvah sodelovalo čimveč zainteresiranih in kajpak sposobnih ljudi, obenem pa zagotoviti neposrednim proizvajalcem vpliv na razvoj kulture in porabo denarja, ki ga bodo dajali v kulturne namene tudi še poslej.

V posebnih členih statutarnega osnutka za krško kulturno skupnost so zapisali pomembna določila o javnosti in odprtosti kulturne skupnosti za vse, ki bodo hoteli z njo sodelovati. Poleg sodelovanja s poklicnimi in amaterskimi kulturnimi organizacijami je v osnutku statuta poudarjeno sodelovanje v spodnje posavskem kulturnem prostoru, pri čemer bodo imele vsaj približne interese vse kulturne skupnosti, ki bodo na tem območju ustanovljene.

Nadalje daje statutarni osnutek možnost in potrebo po sodelovanju na kulturnem področju z vsem dolenjskim območjem, vštevši Belo krajino in kočevsko — ribniški prostor.

Prav tako stoje v statutarnem osnutku določila o sodelovanju krške kulturne skupnosti z ustanovami in organizacijami zamejskih Slovencev, zlasti pa še naših rojakov na Tržaškem in Koroškem. Vseh teh določil in načel niso zapisali slučajno, marveč zato, ker jih je narekovalo spoznanje, da dandanes kulture ni dobro zapirati v občinske meje ali njeno širjenje in razvoj kako drugače ovirati.

Od kulturne skupnosti v krški občini precej pričakujejo. Pravijo, da bo dobila kultura šele tokrat možnost in pravico, da se bo razvijala načrtno in hitreje kot do zdaj. Prepričani so tudi, da bo šla poslej kultura lažje v korak s časom in potrebami ter da bo šele tako lahko postala resnično integralni del splošne družbene dejavnosti. Spodbuden začetek za tako vrednotenje kulture se obeta že letos, ko bo v krški občini za kulurne namene na voljo skoraj še enkrat več denarja kot lani.

IVAN ZORAN

Janez Kocijančič v Brežicah

BREŽICE, 27. jan. — V domu JLA je danes predaval predsednik zveze mladine Jugoslavije Janez Kocijančič o perečih vprašanjih idejnega boja ter o učinkovitosti in organiziranosti zvěze komunistov in zveze mladine danes. V Brežice ga je povabil komite zveze komunistov garnizije v Cerkljah. Predavanja so se razen komunistov iz vrst JLA udeležili tudi predstavniki občinskih organizacij Zveze mladine in Zveze komunistov. J. T.

Ponesrečenec umrl

CELJE, 27. jan. Sinoči je v prometni nesreči v Šoštanju umrl Franc Strahovnik z Velikega vrha pri Šmartnem ob Paki. To je že peta letošnja smrtna nesreča na celjskih cestah.

Franc Strahovnik je šel po levi strani novozgrajene ceste proti Velenju. Pri odcepu za Lokovico je prečkal cesto z leve na desno. Za njim je pripeljal motorist, 29-letni Martin Uratnik s sopotnico Zoro Uratnik. Vozil je s kratkimi lučmi, ker se je srečal z osebnim avtomobilom. Pešca je zagledal na kratki razdalji. Zaviral je in se ga hotel izogniti. Pri zanašanju pa je Strahovnika zadel in se prevrnil. Strahovnik je dobil tako hude poškodbe, da je umrl.

M. S.

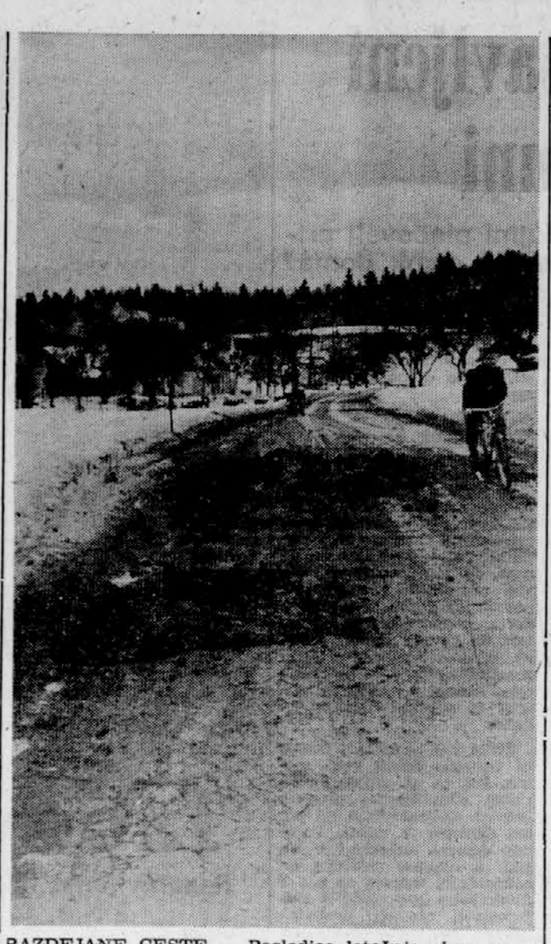

RAZDEJANE CESTE — Posledice letošnje zime so se na dolenjskih asfaltnih cestah že pokazale. Nekatere ceste so tako zdelane, da jih bo treba na novo zgraditi. Na sliki: Najbolj je prizadeta cesta Novo mesto — Straža. Foto: S Dokl

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti, da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Nekatere dokazne listine so bile v tujem jeziku, pa jih sodišče ne more upoštevati, saj ni bilo nobenega, ki bi znal ustrezno prevesti besedilo. Nekatere dokazne listine so bile v nemščini, nekatere v angleščini, nekatere pa celo v hrvatskem jeziku

Praznina

V gospodarskih organizacijah je upravičeno huda kritika, ker hkrati s spremembo paritete dinarja niso bile seznanjene s predpisi, ki konkretno urejajo nove odnose na področju zunanjetrgovinskega in deviznega poslovanja za posamezne grupacije. Baje gre za okoli 30 predpisov, ki so bili menda sicer najavljeni, toda ki do gospodarskih organizacij še niso prišli.

Med samim aktom devalvacije in med procesi, ki naj bi jih sprožila v gospodarstvu, je tako nastala nekakšna praznina. Gospodarske organizacije se namreč kljub izvršeni devalvaciji ne morejo spuščati v poslovne odločitve. Razumljiva je nervoza, ki zaradi tega vlada zlasti pri zainteresiranih izvoznikih, ker se spričo negotovosti težko spuščajo v kupčije s tujimi partnerji. Vemo pa, da je zaradi pričakovane devalvacije izvoz že prej šepal. Sedaj smo na koncu januarja in upravičena je bojazen, da bo prvi mesec spet zamujen z vidika naporov za zmanjšanje primanjkljaja naše zunanjetrgovinske bilance.

Kritiki gospodarskih organizacij se pridružujejo tudi banke. Poslovne banke so namreč v enakem položaju in ne morejo odgovarjati na vprašanja svojih poslovnih partnerjev, to je delovnih organizacij, ker same nič ne vedo. Skratka tisti, ki bi v splošnem družbenem interesu morali vedeti nekaj več, vedo četrti dan po devalvaciji praktično toliko kot vsak občan, ki sta ga obvestila televizija in dnevni tisk.

Ob tem je slišati tudi pripombe, da je bil ob zadnji devalvaciji leta 1965 ves spremljajoči instrumentarij pripravljen v glavnem že tri mesece prej. Omenjeni predpisi utegnejo iziti sicer vsak trenutek. Toda dejstvo je, da je zamuda tu. Sedanja negotovost pa jemlje pogum tudi tistim, ki naj bi z devalvacijo pridobili.

A. JAVORNIK

Priprave so opešale?

O pripravah na kongres samoupravljavcev Jugoslavije slišimo občasno informacije že nekaj let nazaj. Zadnje čase spet beremo vesti, kako potekajo priprave na kongres. Slišali pa smo tudi izjavo predsednika odbora za sklic in pripravo kongresa, Dušana Petrovića, da v pripravah premalo sodelujejo sklicatelji, razen sindikatov. Tisti, ki neposredno spremljajo priprave na kongres, pa ugotavljajo, da je po preložitvi kongresa prišlo do pešanja.

Kakor komentirajo priprave dobronamerni kritiki, se zdi, da je med delegati za kongres preveč članov delavskih svetov oziroma organov upravljanja, kot da bi šlo za drugi kongres delavskih svetov. Komentatorji tudi menijo, da so monografije, ki so jih pripravili v delovnih organizacijah za kongres, vendarle premalo in da pogrešamo široko mobilizacijsko akcijo, ki je zlasti v tisku ni opaziti.

Organizatorjem oziroma operativi organizatorjev torej predvsem očitajo, da so se rutinsko lotili priprav za kongres samoupravljavcev. Takšne priprave bi bile in so bile vedno dobre za kakšen kongres družbenopolitične organizacije, za kongres samoupravljavcev pa niso ravno uspešne. Zato se tudi zdi, kot da bi bile priprave bolj ali manj formalne, ker gre življenje svojo pot stabilizacije gospodarstva, ustavnih sprememb, ki so v razpravi in podobnega, kar v pripravah na kongres samoupravljavcev ni zajeto.

Kakor že je — tri mesece pred kongresom samoupravljavcev ne moremo mimo dejstva, da so dolgotrajne priprave na ta vsekakor zelo pomemben kongres minile brez vidnih sledov vsesplošne mobilizacije delovnih ljudi za učinkovitejše uveljavljanje dosežanjih izkušenj samoupravljanja

VIKTOR SIREC

DELO

Mitja Gorjup (glavni urednik), **Jak Koprivc** (odgovorni urednik), **Ante Mahkota** (pomočnik glavnega urednika), **Vlado Jarc** (notranja politika in gospodarstvo), **Miran Šuštar** (zunanja politika), **Sergej Vošnjak** (kultura), **Miro Zakrajšek**, **Anton Rupnik** (dopisništvo, lokalna kronika), **Evgen Bergant** (šport), **Dušan Trebše** (centralna redakcija), **Jaka Štular** (nedeljska izdaja »Dela«), **Franco Vrečar** (sobotna priloga), **Dogo Sajovic** (Pisani petek).

Ukrepi za ublažitev vplivov devalvacije

ZIS predlaga ukinitev zveznega prispevka iz osebnega dohodka — Odložitev plačila letos dospelih anuitet — Znižanje prometnega davka za 4% — Minimalni osebni dohodek 500 din — Omejitev naraščanja kratkoročnih kreditov

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Zvezni sekretariat za informacije je po današnji seji ZIS objavil naslednje sporočilo: »Na današnji seji pod predsedstvom Mitje Ribičiča je zvezni izvršni svet sprejel več predlogov v okviru uresničevanja stabilizacijskega programa in v zvezi z novo pariteto dinarja. Sprejeti predlogi se nanašajo na nadaljnjo razbremenitev gospodarstva, na povečanje minimalnih osebnih dohodkov, spremembe zveznega davka na promet in valorizacijo hranilnih vlog.« Seje ZIS so se udeležili tudi predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov.

Razbremenitev gospodarstva

ZIS je danes obširno razpravljal o programu nadaljnje razbremenitve gospodarstva. Odločil se je za določene stabilizacijske ukrepe, s katerime bi odvrnili pritisk na zvišanje cen proizvajalcev. V skladu s tem je sklenil z vrsto ukrepov omogočiti gospodarstvu, da bo nevtraliziralo vpliv devalvacije dinarja na proizvodne stroške.

Zvezni skupščini bo predlagal, da po hitrem postopku ukine zvezni prispevek od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, ki se zdaj vplačuje po stopnji 1,6 odstoka od bruto osebnih dohodkov delavcev. Na tej podlagi bi se zmanjšale obveznosti delovnih organizacij do zveznega proračuna v tem letu za približno 1380 milijonov dinarjev. Upoštevajoč, da se je ta prispevek zmanjšal v decembru lani, znaša skupno zmanjšanje na tej podlagi okrog 3 odstotke bruto osebnih dohodkov delovnih organizacij.

Olajšave pri plačevanju anuitet

Ravno tako je ZIS v osnovi sprejel usmeritev k zmanjšanju obveznosti gospodarstva in k odložitvi v letu 1971 dospelih anuitet od kreditov, danih za investicije v gospodarstvu. Dolžniki bi torej 15 odst. od skupnih zneskov v letu 1971 dospelih anuitet od teh posojil lahko poravnali v zadnjem letu odplačevanja kredita brez kakršnegakoli povečanja obresti in stroškov. Obveznosti gospodarstva v letu 1971 bi se z zmanjšanjem anuitet znižale, če bi pri tem sodelovale tudi druge družbenopolitične skupnosti, za okrog 700 milijonov dinarjev. Ker je ta predlog v neposredni zvezi z doseženim sporazumom o prenosu obveznosti iz neproračunske bilance federacije na republike, bo dokončen sklep sprejet na prihodnji seji ZIS, ki se je bodo udeležili tudi predsedniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov.

ZIS je posebej pretehtal položaj, ki bo po devalvaciji dinarja nastal v tistih gospodarskih panogah, kjer delajo pretežno z uvoženimi surovinami in so delovno zelo intenzivne. ZIS je sklenil, da bodo povečani stroški gospodarskih panog tekstila, gume in usnja delno nadomeščeni s 4 odst. zmanjšanjem davčne stopnje na promet njihovih izdelkov. Učinek tega ukrepa bo znašal okrog 380 milijonov dinarjev. S posebnim sistemom bo zadeva urejena tako, da bodo ta sredstva lahko uporabljali proizvajalci in se ne bodo prelivala v trgovino.

Minimalni osebni dohodki

Zvezni skupščini bo predloženo, naj po hitrem postopku spremeni zakon o minimalnem osebnem dohodku delavcev, tako da bo dohodek znašal najmanj 500 dinarjev. Kakor je znano, znaša sedanji minimalni osebni dohodek, določen z zveznim zakonom, 400 dinarjev.

Ker zvezni zakon določa spodnjo mejo minimalnega osebnega dohodka za vso državo, je treba pričakovati, da bodo republike v okviru svojih možnosti z lastnimi zakoni določile tudi višji minimalni osebni dohodek od predlaganega.

Dodatne obresti za hranilne vloge

ZIS je sprejel sklep, po katerem bodo vsem varčevalcem pri bankah in poštnih hranilnicah obračunali za vloge, ki so bile v bankah do 24. januarja 1971, poleg dogovorjenih obresti tudi dodatne 3 odstotne obresti, ki jih bo prispevala federacija. Da bi poslovne banke lahko obračunale še dodatne obresti od hranilnih vlog — poleg tistih, ki jih bo zagotovila federacija — ji ZIS slenil, da bodo v te namene lahko uporabile tudi denar iz kreditnega sklada. Tako bodo hranilne vloge občanov valorizirali za skupno 6 odstotkov.

Omejitev kratkoročnih posojil

Svet se je strinjal s sklepom guvernerja Narodne banke, da bodo v februarju in marcu omejili naraščanje kratkoročnih posojil poslovnih bank. Po tej odločitvi se krediti lahko februarja povečajo za 0,5 odstotka, do konca marca pa največ do 1,5 odstotka — v primerjavi s stanjem 31. januarja letošnjega leta.

Na današnji seji je svet razpravljal tudi o predlogih amandmajev teles zvezne skupščine k predlogu resolucije o temeljih družbeno-gospodarske politike. Zatem so razpravljali tudi o več vprašanjih s področja stikov s tujino. Pred obiskom gvajanskega predsednika vlade Forbesa Burnhama pri nas so v ZIS govorili o bilateralnih stikih in o možnosti, da bi se ti odnosi še utrdili.

Zvezna komisija za kulturne zveze s tujino je sporočila, kako je s pripravami na razstavo »Umetnost na jugoslovanskih tleh od predzgodovine do danes«. Vse priprave so se po tem sporočilu uspešno končale. Razstava bo v Parizu od 2. marca do 17. maja letos.

Povečana zgornja meja potrošniških posojil

Na koncu je ZIS sprejel predlog, po katerem se bo zgornja meja potrošniških posojil za nakup osebnih avtomobilov domače proizvodnje in garniturnega pohištva povečala s 6000 na 10.000 dinarjev. Niso pa bili sprejeti predlogi, da bi zmanjšali lastni delež pri nakupu tega blaga. Torej bodo morali uporabniki potrošniških posojil za nakup avtomobilov in garniturnega pohištva tudi vnaprej plačevati 20-odstotni polog.

Povratnikov vse več

Priporočilo republikam naj analizirajo izvrševanje kazenskih sankcij — Preveč narašča število mladoletnih kršilcev zakona in povratnikov med njimi

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Analiza izvršenih kazenskih sankcij je pokazala, da je stanje na tem področju v glavnem zadovoljivo.

O tem so danes govorili na seji družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine, obenem pa priporočili republikam, naj še vsaka zase razčlenijo izvrševanje kazenskih sankcij.

Izčrpna analiza zveznega sveta za pravosodje opozarja na dve negativni stvari pri kazenskih sankcijah. Največ težav je zato, ker v resocializacijo prihaja vse več starih znancev — povratnikov — in ker narašča število mladoletnih delinkventov.

Miodrag Janjić je omenil, da je med 12.000 obsojenci 3700 povratnikov. Po njegovem mnenju bi bilo zanje treba organizirati posebne domove, v katerih bi z njimi delalo specializirano osebje.

Josip Spiravec je dodal, da je družba doslej premalo storila za prevzgojo mladoletnih kršilcev reda in zakona. Mladoletni delinkventi najpogosteje zahajajo na kriva pota tudi potem, ko že odrasejo.

Družbenopolitični zbor bi bil moral danes obravnavati tudi osnutek resolucije o temeljih gospodarske politike za letošnje leto, vendar je to razpravo preložil na jutri. Pričakujejo, da bo ZIS poslancem jutri dostavil pregledano in popravljeno besedilo osnutka resolucije. Na skupni seji zbora narodov, gospodarskega in družbenopolitičnega zbora bo ekspoze o tej listini prebral podpredsednik ZIS Aleksander Grličkov.

Elektrike je zdaj dovolj

V našem elektro gospodarstvu so optimistični – Čakajo na novo ceno

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Če ne bo kakih resnih, popolnoma nepredvidenih težav ali izjemno nehugodnih vremenskih razmer, bo elektro gospodarstvo letos pokrilo vse potrebe odjemalcev po elektriki.

V skupnosti jugoslovanskega elektro gospodarstva poudarjajo, da letošnja bilanca še ni bila sprejeta. Opravljena pa so bila vsa predhodna dela — tako je na primer že določen obseg porabe in proizvodnje. Zdaj čakajo na novo ceno za električno energijo, kajti šele potem bodo lahko v elektro gospodarstvu začeli podpisovati medsebojne pogodbe.

Djerdap: vdor vode stane tri milijone

Odgovori poslancem družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine — Škoda v elektrarni je razmeroma majhna

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Poslanci družbenopolitičnega zbora zvezne skupščine so, preden so prešli na dnevni red, poslušali odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili na prejšnjih zasedanjih.

»Koliko znaša celotna škoda v hidroelektrarni ‚Djerdap', ko je konec novembra voda nenadoma zalila elektrarno,« se je zanimal poslanec Rafael Bukarica. Član ZIS Dušan Gligorijević je podrobno opisal dogodek v noči na 21. november 1970; opozoril je, da naprave na našem delu elektrarne niso bile poškodovane.

Zaradi posredovanja je bila škoda, glede na to, kaj bi se lahko zgodilo, dokaj majhna. Voda je v gradbeni jami zalila mehanizacijo, naprave in gradbeni material. Škodo ocenjujejo na 3 milijone dinarjev. Plovbo po Djerdapu so odložili za 14 dni. Postopek za nadomestilo te škode so že sprožili.

Sekretar v zveznem sekretariatu za finance Josip Lovrenović je odgovoril poslancu Momčilu Tešanoviću, ki se je zanimal, ali se služba družbenega knjigovodstva lahko ukvarja z zbiranjem deviz za katero od poslovnih bank. Lovrenović je pri tem kot primer navedel enote službe družbenega knjigovodstva, ki se v Hercegovini ukvarjajo s takimi posli za »Jugobanko«.

Po sedanjih določilih, je poudaril Lovrenović, taki posli ne sodijo v pristojnost enot službe družbenega knjigovodstva. Zaradi tega je glavna centrala te službe ukrenila, da bo podružnica v Mostarju razveljavila sporazum z »Jugobanko«, uslužbence te enote pa bodo poklicali na odgovornost, ker niso upoštevali navodil o delu, ki ga smejo opravljati.

Najprej sporazumevanje!

V odboru in komisiji so poudarili: družbeni dogovor ne sme določevati osebnih prejemkov, najprej mora obveljati pravica samoupravnega sporazuma

LJUBLJANA, 27. jan. Na današnji seji sta odbor za družbeno-ekonomske odnose republiškega zbora in komisija enotnega zbora delovnih skupnosti za razvoj samoupravnega prava v delovnih organizacijah najprej skupaj razpravljala o zakonskem predlogu o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, nakar so poslanci v odboru govorili še o dveh točkah dnevnega reda.

Predlagani zakonski predlog o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o delitvi dohodka je element ekonomske politike, ki sicer v nobenem primeru nima omejevalne vloge pri samoupravnih odločitvah delovnih organizacij o delitvi mesečnih prejemkov, vendar je nastal spričo potrebe, da družba nadzoruje in sistemsko ureja dogajanje tudi na tem področju.

Če je namreč delitev dohodka odvisna od rezultatov dela, potem mora potekati po merilih, ki so usklajena in primerljiva med delovnimi organizacijami. Ker je realizacija tega načela marsikje nedosledno uresničena, pričujoči zakon med drugim predvideva tudi kazni za tistega, ki se po njem ne bi ravnal. Poleg tega bo seveda z obdavčitvijo »prizadel« organizacije združenega dela, ki bi razporedile dohodek tako, da bi le-ta presegel obseg sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev, izračunanih po merilih samoupravnega sporazuma oziroma splošnega družbenega dogovora. Višje osebne dohodke bi si potemtakem bilo mogoče »kupiti« z davkom. — Poslanci so predlog sprejeli, med drugim pa so poudarjali, da družbeni dogovor ne sme določevati osebnih prejemkov, saj bi najprej morala obveljati pravica smoupravnega sporazumevanja, družbeni dogovor pa delovati kot poseg na problematična področja.

Člani odbora za družbenoekonomske odnose so nato govorili o predlogu zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v Sloveniji. Predlog so sprejeli, menili so le, da bi izmed občin, ki bi jim republika dala pomoč v obliki infrastrukture, morali najprej izbrati tiste, ki so te pomoči zares potrebne. Slišati pa je bilo tudi nekaj že znanih stališč, da bi namreč namesto občine določili širša zemljepisna območja, ki bi prišla v poštev v tem zakonu.

Razpravljali so tudi o predlogu za izdajo zakonov za zagotovitev sredstev za financiranje elektrogospodarskih objektov. Tudi ta predlog so ugodno ocenili, čeprav so med drugim predlagali, da bi najprej bilo treba opredeliti, kaj elektrogospodarstvo sploh je in ali naj ga obravnavamo kot gospodarsko podjetje: od te določitve da je v takšni ali drugačni obliki nazadnje odvisen ves finančni problem te veje gospodarstva.

JOŽE HORVAT

Disciplina nujna

Komite izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino je razpravljal o učinkih devalvacije v gospodarstvu

LJUBLJANA, 27. jan. Komite IS za ekonomske odnose s tujino je danes obravnaval učinke zadnje devalvacije dinarja v našem gospodarstvu. Člani komiteja in navzoči predstavniki gospodarskih organizacij so med drugim opozorili na dejstvo, da gospodarstvo doslej še ni bilo obveščeno o ukrepih, ki po izvršeni devalvaciji urejajo konkretne odnose posameznih grupacij v zunanjetrgovinskem in deviznem poslovanju. To zavira izvoz in sploh poslovne odločitve gospodarstva.

Položaj, ki je nastal z devalvacijo v slovenskem gospodarstvu, bo po približnih izračunih takle: zaradi nove paritete dinarja naj bi izvozniki pridobili 350 milijonov din, medtem ko naj bi se uvoz podražil za 950 milijonov din, turizem pa bo na boljšem za 230 milijonov din. Slovensko gospodarstvo ima tudi veliko tujih kreditov, katerih revalorizacija bo seveda prinesla dodatne stroške.

V zvezi s trditvami, ki se ponekod pojavljajo, da je kmetijstvo z devalvacijo veliko pridobilo, so na današnji seji poudarili, da pomeni devalvacija za kmetijstvo v bistvu legalizacijo obstoječega stanja. Bistveno pri tem pa je, da je treba stabilizirati cene reprodukcijskega materiala, ki ga kmetijstvo uporablja.

V zadnjih dneh je dokaj pogost pojav, da se tuji poslovni partnerji obračajo na naše izvoznike in pritiskajo nanje, naj znižajo cene. V današnji razpravi so v zvezi s tem poudarili, da je glede tega potrebna dosledna nacionalna disciplina. Devalvacija je naša zadeva in predstavlja žrtev naše skupnosti in gospodarstva. Nobenega vzroka ni, da bi sedaj zniževali svoje cene pod raven veljavnih na svetovnem trgu, ker tudi pri dosedanjih tujih devalvacijah mi nismo pri drugih nikdar tega doživeli.

V zvezi z dolgoročnejšimi sistemskimi rešitvami na področju zunanjetrgovinskega in deviznega sistema, ki jih pripravljajo zvezni organi, pa so na današnji seji poudarili, da bi morali biti časovni roki zanje tako postavljeni, da bi bile te rešitve res solidno pripravljene. Ne bi smeli dopustiti, da bi v časovni stiski zvezna administracija vsiljevala rešitve, ki ne bi bile sprejemljive za najnaprednejši del gospodarstva.

A. J.

Strokovno delo

Program kulturnega razvoja naj temelji na samoupravnem dogovarjanju

LJUBLJANA, 27. jan. Tema današnjega sestanka komisije za idejna vprašanja kulture pri CK ZK Slovenije je bilo dosedanje delo, kajpada povezano z nekaterimi temeljnimi nalogami in problemi, ki se jih bo treba lotiti v prihodnosti. Uvodni referat je imel dr. Boris Majer. V njem je očrtal nekatere temeljne značilnosti sedanjega položaja v kulturi in naloge komunistov v kulturnem dogajanju.

V dolgi in izčrpni razpravi, ki so se je poleg članov komisije udeležili tudi nekateri povabljeni gostje, so posebej poudarjali, da je potrebno delo komisije za idejna vprašanja kulture postaviti na strokovno raven, k delu pa pritegniti posebej tiste kulturne delavce, ki se neposredno ukvarjajo s kulturnim in prosvetnim delom zunaj večjih središč.

V razpravi so se diskutanti zavzeli za temeljito preučevanje dolgoročnega programa kulturnega razvoja Slovenije. Temelj akcije naj bi bilo demokratično samoupravno dogovarjanje, obenem pa seveda načelna ideološka enotnost članov ZK.

Na koncu seje so člani komisije govorili še o problemih, ki so nastali v zvezi s filmom »Maškarada«. Pri tem so poudarili paradoksalno dejstvo, da je tisk tako rekoč v celoti objavil tiste sestavine iz filma, zaradi katerih je bila »Maškarada« prepovedana. Sklenili so, da o samem filmu ne bodo razpravljali, da pa se je ob njem ponudila priložnost za načelni pogovor o problematiki, ki spremlja sodobni slovenski film, posebej pa njegov organizacijski in socialni položaj. Teze za to razpravo naj bi pripravilo Društvo slovenskih filmskih delavcev.

A. I.

Za vojaške osebe poseben zakon

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Socialnozdravstveni zbor zvezne skupščine je sprejel predlog, da bi s posebnim zakonom uredili zdravstveno zavarovanje vojaških oseb. Letos se namreč obetajo velike spremembe v zdravstvenem zavarovanju, saj bodo odslej na tem področju veljali republiški oziroma pokrajinski zakoni.

PODJETJE

LUKA - REKA

po členu 14. pravilnika o delovnih razmerjih

razpisuje

NATEČAJ

za izpopolnitev delovnih mest za:

1. **VODJO** tehnične pisarne
2. **VODJO** skupine za strojniške posle
3. **TRI STAREJŠE TEHNIKE**

Poleg splošnih pogojev po osnovnem zakonu o delovnih razmerjih morajo kandidati izpolnjevati tudi posebne pogoje:

za delovno mesto pod 1. visoka strokovna izobrazba: strojno-gradbeno ali elektrotehniška fakulteta in najmanj 7 let delovne prakse pri eksploataciji in vzdrževanju luško-transportne in pretovorne mehanizacije. Znanje enega svetovnega jezika.

Za delovno mesto pod 2: visoka strokovna izobrazba: strojna fakulteta in najmanj 5 let delovne prakse pri poslih strojne stroke. Znanje enega svetovnega jezika.

Za delovno mesto pod 3. višja strokovna izobrazba: višja tehniška strojna šola, višja pomorska strojna smer in najmanj 3 leta delovne prakse pri poslih stroke. Znanje enega svetovnega jezika.

Poskusni rok je lahko največ 3 mesece.

Osebni dohodek po pravilniku o razdelitvi osebnih dohodkov.

Prijave z osebnimi podatki, podatki o strokovni izobrazbi in dosedanjem službovanju pošljite službi kadrovsko-splošnih poslov, podjetja LUKA — REKA, Obala Jugoslavenske mornarice 1.

Natečaj velja 15 dni od dneva objave. 693

Do marca po stari ceni?

Bodo domači turisti plačevali še po nespremenjenih dinarskih cenah?

REKA, 27. jan. (Tanjug) — Domači turisti, ki so trenutno na oddihu v turističnih krajih kvarnersko-istrskega območja (to je večina izmed 3500 gostov), plačujejo vse storitve po dinarskih cenah, objavljenih pred zimsko sezono. Na jutrišnjem sestanku upravnega odbora svojega združenja bodo jugoslovanski hotelirji odločili, ali kaže cene prilagoditi novi pariteti dinarja z dolarjem ali naj ostanejo nespremenjene še do marca.

Liburnija iz Opatije in Brodokomerc z Reke, to je organizaciji, ki imata zdaj daleč največ turistov na gornjem Jadranu, sta pripravljeni za domače goste obdržati nespremenjene penzionske cene vse do 31. marca.

Tuji gostje bodo penzionske storitve v hotelih plačevali po prej napovedanih dolarskih cenah.

Hrvaški obolos kongresu

Pripravili so tudi teze o nadaljnjem razvoju mestnih skupnosti

ZAGREB, 27. jan. — Hrvaška bo pripravila za 2. kongres samoupravljavcev Jugoslavije 117 poročil delovnih organizacij in občin, ki bodo govorila o samoupravljanju zunaj delovnih organizacij. To so sklenili na današnji razširjeni seji izvršnega odbora republiške konference SZDL Hrvatske, na kateri so pod predsedstvom sekretarja Antuna Krajnovića razpravljali o pripravah na drugi kongres.

V okviru priprav za sarajevski kongres so izobilikovali teze o aktualnih vprašanjih nadaljnjega razvoja mestnih skupnosti na Hrvaškem. Te bodo osnova gradivu za posvetovanje o neposrednem samoupravljanju delovnih ljudi, ki ga bo v Beogradu priredila hrvaška socialistična zveza v okviru skupščine organizacije »Družina in gospodinjstvo«.

V drugi fazi kongresnih priprav bodo v tej republiki prirejali številne zbore samoupravljavcev.

M. K.

Notranje devizno tržišče

Poslanci predlagajo bistveno novost za naš devizni sistem

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug). Programa in politike stabilizacije gospodarstva in konvertibilnosti dinarja ne bomo mogli do kraja uresničiti, če v državi ne bomo ustanovili deviznega trga. O tem so danes govorili na seji delovne komisije zvezne skupščine za spremembo zakona s področja deviznega in carinskega sistema.

Devizno tržišče bi se moralo vključiti v sistem našega zunanjetrgovinskega in deviznega režima, a tudi v program stabilizacije pri nas. Šele če bomo imeli notranji trg deviz (tako menijo vsi člani delovne skupine), se bodo devizna sredstva znašla v rokah tistih gospodarskih organizacij ali panog, katerim so najpotrebnejša in katerim bodo najbolj koristila pri večanju proizvodnje in izvoza.

Na seji delovne skupine so poudarili, da bi bilo orientacijski načrt ukrepov za uvedbo deviznega trga treba izdelati že do konca februarja.

Negativna bilanca z Italijo

Letna skupščina jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Danes je bila v Beogradu letna skupščina jugoslovansko-italijanske trgovinske zbornice.

Za novega predsednika zbornice je bil izvoljen generalni direktor Ine Andjelko Bubanj.

Negativno bilanco imamo z Italijo že več let, lani pa se je tako povečala zlasti zato, ker se je zmanjšal izvoz nekaterih kmetijskih in živilskih izdelkov (goveda, govedine in koruze), to pa je skupaj s surovinami pretežni del naših dobav Italiji.

Trije partnerji!

Družbeni dogovor bi sklenila tudi republiška združenja družbenih služb

LJUBLJANA, 27. jan. Odbor republiškega zbora za socialno politiko in zdravstvo je na današnji seji izrazil zadovoljstvo zaradi hitre priprave predloga zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov, kajti od uveljavitve zakona že letos pričakujemo določene rezultate.

Seveda pa je odbor menil, da je nujno čimprej sprejeti tudi druge ukrepe, ki so pogoj in poroštvo, da bo zakon odigral svojo vlogo. Odbor je realistično ocenil, da zakon razumljivo ne bo mogel rešiti vseh vprašanj, lahko pa bo vplival na odpravo raznih anomalij v delitvi. Poslanci so opozorili na velika pooblastila, ki jih z zakonom dobivajo tisti, ki sklepajo družbeni dogovor, t.j. izvršni svet, sindikati in gospodarska zbornica, ki se dogovarjajo o merilih, o masi osebnega dohodka v delovnih organizacijah. Od zakona pričakujemo, da bo spodbujal večjo proizvodnjo oziroma ustvarjanje večjega dohodka in da se bodo delitvena razmerja obrnila v korist skladov.

Člani odbora so v podrobni obravnavi zakonskega predloga zato predlagali amandma k 14. členu, tako da bi za področje družbenih služb sklepali družbene dogovore izvršni svet, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ter pristojna republiška združenja ali republiške interesne skupnosti.

M. R.

Pojasnilo STT

TRBOVLJE, 27 jan. — V Strojni tovarni Trbovlje so v zvezi s Tanjugovo informacijo »Orodni stroji po Siemensu«, ki smo jo objavili v Delu v petek, 22. januarja pojasnili, da v njihovem podjetju ne bodo izdelovali orodnih strojev, kot je napačno poročal Tanjug, temveč gre le za razširitev obrata orodjarne, kjer bodo med drugim delali tudi orodja za potrebe Siemensa. V tem trboveljskem podjetju v te namene tudi ne bodo zgradili novega objekta, pač pa bodo preuredili delavnice vzdrževalnih služb. Prav tako v Strojni tovarni pojasnjujejo, da k Siemensu ne bo došlo na izpopolnjevanje 14 njihovih uslužbencev kot je zapisano v Tanjugovi informaciji, pač pa gre za strokovno izpopolnjevanje orodjarjev. O skupnem vlaganju Strojne tovarne in Investicijskih birojev v razširitev obrata za izdelavo orodij, smo v Delu že poročali v začetku leta tudi na pokrajinski strani.

P. BURKELJC

V nekaj vrstah

KRANJ
Predavanje o porodu — Osnovna organizacija Rdečega križa na terenu Vodovodni stolp bo imela drevi v osnovni šoli Simona Jenka letni občni zbor. Za to priložnost so pripravili tudi vzgojno zdravstveno predavanje o sodobnem porodništvu, ki ga bo vodil dr. Marjan Pajntar.
ŠKOFJA LOKA
Koncert vokalnega kvarteta Ledina — Klub škofjeloških študentov bo priredil danes ob 20. uri v dvorani Loškega gledališča na Spodnjem trgu v Škofji Loki koncert vokalnega kvarteta Ledina iz Žabnice. Kvartet je s svojimi nastopi v lanskem letu vzbudil precej pozornosti.
ŠKOFJA LOKA
Osebni dohodki — V novembru je znašal povprečni osebni dohodek zaposlenih v škofjeloški občini 1318 dinarjev, kar je za petino več kot pred letom dni. V negospodarskih dejavnostih, kjer se je povzpel na 1544 dinarjev, pa znaša razlika kar 28 odstotkov.
BEGUNJE NA GORENJSKEM
Nova vlečnica — Inštitut tovarne športnega orodja Elan je vključil v poskusno obratovanje novo vlečnico v Krpinu, z zmogljivostjo 400 oseb na uro. Stara vlečnica je imela zmogljivost 80 oseb na uro. Vlečnica bo predvsem služila testiranju Elanovih novih tipov smuči.
MEDVODE
Predavanje — Danes ob 18. uri bo Stane Tavčar v prostorih mladinskega kluba predaval o svojem potovanju z mopedom v Saharo. Na vrsti je tretji del predavanja »V peklu Sahare«.
Tečaj prve pomoči — Tovarna Color pripravlja za člane kolektiva brezplačni tečaj prve pomoči. Program obsega 20 ur predavanj in praktičnih vaj.
KAMNIK
Večja proizvodnja — V podjetju »Kamnik« so lani povečali proizvodnjo za 7,7 odstotka. Večji je bil tudi izvoz, saj so prodali v tujino za 677.000 ameriških dolarjev svojih izdelkov.
TIM se bo selil — Eksperimentalna tkalnica tekstilnega inštituta Maribor, ki ima svoje obrate v novem stanovanjskem naselju na Zapricah, se bo letos preselila v nove prostore na Ljubljanski cesti.
RADOMLJE
Otroški vrtec je potreben — Društvo prijateljev mladine, ki so ga ustanovili novembra lani, je anketiralo starše predšolskih otrok. Ugotovili so, da je kar 138 staršev pripravljeno dati svoje otroke v vrtec. Zato ga bo treba kmalu zgraditi.
RADEČE
Predavanje o gojenju sadja — Danes ob 18. uri bo v osnovni šoli predavanje, ki ga prireja hortikulturno društvo zasavskih revirjev. Predaval bo inž. Jože Juvanc iz kmetijskega inštituta Ljubljana o gojenju sadnih rastlin na domačih vrtovih. Pol ure pred predavanjem bo sestanek članov hortikulturnega društva.
ZAGORJE
Šolski uspeh — Gojenci rudarskega šolskega centra ZPT so dosegli v I. polletju dober učni uspeh. Pozitivno je bilo ocenjenih 72,7 odstotka gojencev vseh treh letnikov rudarskega oddelka.

Dnevi plačila

Na davčnih upravah v Zasavju pričakujejo te dni največ zavezancev, ki še natančno seštevajo svoj lanski dohodek

Vsakoletni prvi mesec je tudi čas, ko je treba izpolniti obrazce za prijavo skupnih dohodkov, lani v višini nad 20.000, letos nad 25.000 din. Davčne uprave v občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi so pravočasno seznanile zavezance z njihovimi dolžnostmi, vendar jih bodo izpopolnili šele zadnje dni tega meseca.

Doslej je namreč oddalo prijave komajda nekaj več kot polovico zavezancev, ker številni med njimi še zbirajo podatke o lanskih dohodkih, jih seštevajo, da bi bile njihove napovedi natančne, saj se z davčnimi upravami ni šaliti.

Resnici na ljubo kaže priznati, da so tudi v Zasavju pričakovali, da bodo republiški organi povečali mejo najmanj za 10.000 dinarjev, ne pa samo za 5000, kot so to storili pred kratkim. Zavezanci pravijo, da so v Sloveniji življenjski in drugi stroški v primerjavi s sosednjimi republikami precej višji, ne glede na to pa so v Beogradu in drugod pomaknili mejo na 30 tisoč dinarjev.

Lani je v zasavskih občinah priglasilo skupni dohodek nad 20.000 din okrog 1800 ljudi, davek pa je plačalo vsega skupaj okrog 600 občanov, ker so vsi drugi uveljavili olajšave na račun vzdrževanja bodisi nezaposlenih družinskih članov oziroma otrok ali na podlagi drugih zakonskih predpisov. Zavezanci so plačali davščin okrog 230.000 din, najvišji priglašen dohodek pa je znašal nekaj nad 60 tisoč dinarjev.

Letos bo po sodbah davčnih uprav priglasilo dohodek nad 25.000 dinarjev nekoliko manj ljudi, pa tudi davek bo plačalo po vsej verjetnosti manj zavezancev, ker osebni dohodki v revirjih niso tako naglo naraščali, kot na nekaterih drugih območjih Slovenije. Skratka: občinski proračuni bodo iz teh virov prejeli verjetno manj denarja, kot letos, čeprav bo bržkone najvišji dohodek presegel lansko napoved. Seveda pa gre pri tem za redke posameznike. Konec meseca se naglo bliža, zato pričakujejo na davčnih upravah te dni največ zavezancev.

M. V.

Kdaj nova cesta Maribor - Zagreb?

V Mariboru so se pogovarjali o modernizaciji cest v občini – Pospešiti gradnjo odseka Macelj–Ptuj

MARIBOR, 27. jan. Problematika cest je bila tema današnjega pogovora, na katerem so razen predstavnikov mariborske občine sodelovali tudi član IS SRS Boris Vadnjal, direktor republiškega cestnega sklada inž. Lojze Blenkuš in predsednik upravnega odbora republiškega cestnega sklada Milan Kristan.

Predstavniki občinske skupščine so poudarili, da v lemarioorske občine ne predvideva modernizacije nobene tošnjem programu republiški cestni sklad na območju ceste. Opozorili so na razpoloženje nekaterih ljudi v nekaterih krajih občine, ki se vozijo po zelo slabih cestah na delo v Maribor. Navedli so tudi nekatere ceste tretjega reda v občini, kakor tudi nekatere odseke na cestah prvega in drugega reda, ki bi jih morali čimprej modernizirati.

Predstavniki republiških organov so povedali, da letos kljub velikim potrebam in slabemu stanju cest ni denarja za zboljšanje razmer. Predstavniki Ptuja in Maribora so se zavzeli za to, da bi čimprej zagotovili denar za graditev odseka te ceste Macelj–Ptuj. V nasprotnem primeru nastaja velika gospodarska škoda. Zaradi tega bi morali pospešiti pridevanja za dokončanje tega cestnega odseka, ki bo omogočil boljše medrepubliško sodelovanje in povezavo. Dogovorili so se, da bosta občini Ptuj in Maribor sklicali februarja posvet o graditvi ceste, na katerega bosta povabili predstavnike izvršnih svetov Slovenije in Hrvatske, obeh republiških cestnih skladov, zainteresiranih bank iz Hrvatske in Slovenije in mestne skupščine Zagreba. Član IS SRS Boris Vadnjal je dejal, da bo treba za graditev te ceste zainteresirati tudi mariborsko in ptujsko gospodarstvo.

V razpravi so udeleženci iz Maribora in Ptuja odločno poudarili, da gre v tem primeru za cesto, ki ni pomembna samo za ta predel, temveč za vso Slovenijo. Zavrnili so v razpravi izraženo misel, da bo ta cesta koristila samo temu delu Slovenije. Slišali smo tudi mnenje, da je cesta pomembna za vso državo, saj bo pot na morje in tranzitna pot proti Bližnjemu vzhodu.

MARJAN KOS

ŠKOFJA LOKA

Občinski denar za mleko

ŠKOFJA LOKA, 27. jan. — Občinska skupščina je na današnji seji sklenila, da iz svojega **proračuna zagotovi** sredstva za povišanje odkupne cene mleka v januarju in februarju za 20 par pri litru. Ves denar bodo dobili zasebni kmetje in kmetijska posestva.

Za to finančno podporo so se odločili zaradi kritičnega položaja kmetijstva, še posebno v proizvodnji mleka. O tem so v skupščini podrobneje govorili pred mesecem dni in tudi predlagali ukrepe za izboljšanje, ki naj bi se jih lotili v zveznem merilu. Medtem pa so se težave samo še povečale. Zato bi se utegnilo zgoditi, da bi kmalu začelo primanjkovati osnovnih živil. Z današnjo odločitvijo bodo začasno rešili vsaj preskrbo z mlekom in mlečnimi izdelki.

L. STRUŽNIK

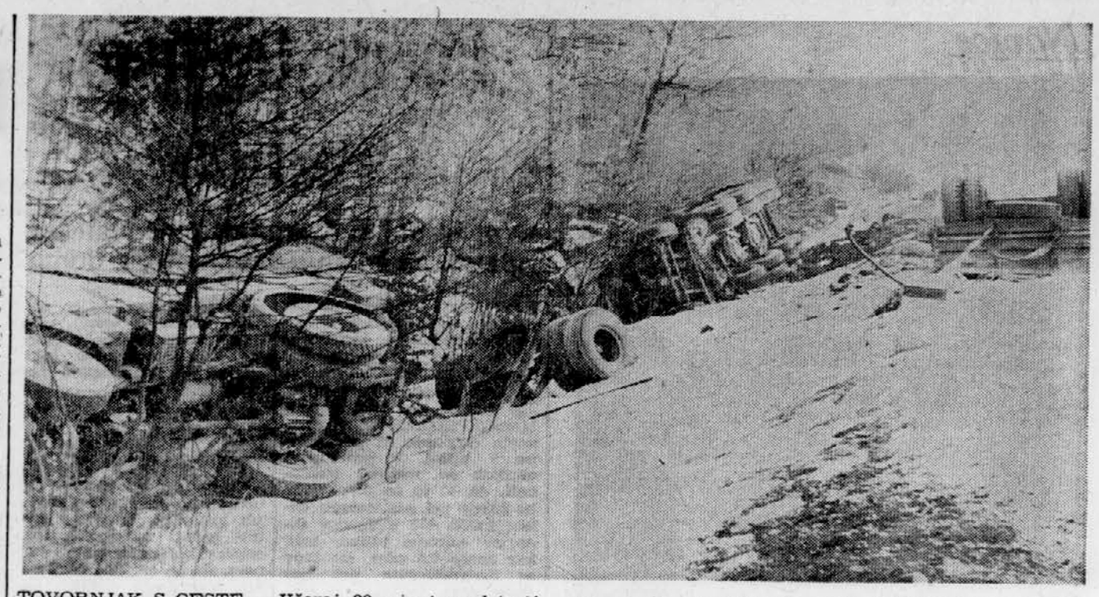

TOVORNJAK S CESTE — Včeraj, 20 minut pred tretjo uro, se je primerila na cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni huda prometna nesreča. V tovornjak s prikolico last Transavta iz Postojne naložen s koruzo se je iz neznanega vzroka zaletel tovornjak-hladilnik zagrebške registracije. Nalet je bil tako močan, da je vrglo s ceste obe vozili in sta se tudi prevrnili. Na cesti je ostala prevrnjena prikolica in razsuto žito. Voznik tovornjaka- hladilnika je bil na mestu mrtev, njegovega sovoznika pa so ranjenega odpeljali v bolnišnico. Voznik in sovoznik v Transavtinem tovornjaku sta ostala nepoškodovana. Škodo so ocenili na 150.000 din.

Foto: M. Vesel

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti, da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Kar pa zadeva detonatorske žice znamke Dinamit-Nobel, ki so jih našli pri obtoženih Anteju Jurčeviću in Leopoldu Novaku, pa sta Sergej Majhen in Marjan Plaskan menila, da komparativna analiza sodnega izvedenca Jovana Popovića ni zadosten dokaz, da gre res za detonatorske žice tovarne Dinamit-Nobel iz ZRN.

Vsi štirje zagovorniki so predlagali, naj veliki senat zaradi pomanjkanja dokazov njihove kliente oprosti.

Zadnjo besedo so imeli obtoženci, ki so vsak zase predlagali oprostitev.

Sodba bo izrečena jutri ob enajstih.

MARJAN BAUER

Zasavje v temi

TRBOVLJE, 27. jan. — Nekaj pred 18. uro je Zasavje ostalo brez električne energije vse do 19,20. Za vzroke »zatemnitve« v času poročanja še ne vemo.

P. B.

Sneg in brozga

KRANJ, 27. jan. — Na Gorenjskem je v višjih legah danes spet snežilo. Na gorskih mejnih prehodih je padlo slabih 10 cm snega, prav toliko pa tudi Kranjski gori, medtem ko se je na Vršiču snežna odeja odebelila kar za 20 cm. Z nekaterih cest so stroji odstranjevali sneg in brozgo, tako da v prometu ni zastojev. Popoldne je med dežjem padal sneg tudi v nižjih delih Gorenjske.

L. S.

Še dve žrtvi Neretve

V strmoglavljenem avtobusu sta bila Ljubomir Savić in Branko Savić

MOSTAR, 27. januarja (Tanjug) — V mostarskem sekretariatu za notranje zadeve so danes ugotovili, da so potne torbe, kosi obleke in še nekateri predmeti, najdeni v avtobusu, ki je nedavno strmoglavil v Neretvo, last Ljubomira Savića, roj. 1941 v vasi Krekovi pri Nevesinju, in Branka Savića, roj. 1946, prav tam. Ljubomir Savić je delal v zrenjaninski tobačni tovarni, Branko Savić pa v »Energoinvestovi« tovarni armiranega betona v Sarajevu. Ker so Ljubomira in Branka Savića pogrešali že od 18. oziroma 19. januarja, domnevajo, da sta tudi ta dva izgubila življenje v tej nesreči.

Skupno število žrtev nesreče se je tako povečalo na osem.

Voznik avtobusa Musa Sahović se je pritožil; zahteva, da ga izpuste iz pripora. V pritožbi, ki jo je okrožno sodišče v Mostarju že zavrnilo, Sahović poleg družinskih razmer navaja, da med nesrečo ni poskušal skočiti iz avtobusa, temveč pomagati potnikom, ker pa mu to ni uspelo, se je tudi sam znašel v reki. Iz Neretve sta ga laže poškodovanega potegnila sprevodnik in neki potnik.

Ponesrečenec umrl

CELJE, 27. jan. Sinoči je v prometni nesreči v Šoštanju umrl Franc Strahovnik z Velikega vrha pri Šmartnem ob Paki. To je že peta letošnja smrtna nesreča na celjskih cestah.

Franc Strahovnik je šel po levi strani novozgrajene ceste proti Velenju. Pri odcepu za Lokovico je prečkal cesto z leve na desno. Za njim je pripeljal motorist, 29-letni Martin Uratnik s sopotnico Zoro Uratnik. Vozil je s kratkimi lučmi, ker se je srečal z osebnim avtomobilom. Pešca je zageldal na kratki razdalji. Zaviral je in se ga hotel izogniti. Pri zanašanju pa je Strahovnika zadel in se prevrnil. Strahovnik je dobil tako hude poškodbe, da je umrl.

M. S.

Delež zdravju

Z včerajšnjega zasedanja skupščine zdravstvenega zavaza za zdravstveno zavarovanje rovanja v Kranju — 7,5%

KRANJ, 27. jan. Na Gorenjskem bodo za zdravstveno zavarovanje letos plačevali 7,5 odstotka od osebnih dohodkov, od tega 0,8 odstotka za nesreče pri delu in poklicne bolezni. To so sklenili na današnjem zasedanju skupščine zdravstvenega zavarovanja, na katerem so sprejeli tudi finančni načrt ter s tem v zvezi vrsto pravilnikov in drugih predpisov.

Največ razprave je povzročil novi zvezni zakon, ki omejuje dohodke družbenih skladov za letošnje leto na 110,8 odstotka.

Prevladalo je mnenje, da ob tako skromnem povečanju ni mogoče pokriti potreb zdravstvenega zavarovanja. Nekateri so predlagali, da bi primanjkljaj pokrili z izrednim prispevkom prihodnje leto. Drugi pa so menili, da je pametneje že letos pobirati višji prispevek, čeprav bi potem presežek nad omenjeno zvezno stopnjo ostal zamrznjen v banki. Ti namreč računajo, da bodo ta denar slej ali prej spričo izgub v zdravstvu morali sprostiti.

Druga inačica je pretehtala prvo tudi na današnji seji, kjer so med drugim poudarili, da bi bilo gospodarstvo prihodnje leto preveč obremenjeno, če bi razen povišane prispevne stopnje za zdravstvo dobilo na pleča še izredni prispevek.

Največ razprave je bilo okrog osebnih dohodkov zaposlenih v zdravstvu. Naposled so sklenili, da zagotovijo 95 odstotkov vrednosti iz kataloga sindikata, kar na Gorenjskem pomeni povečanje osebnih dohodkov za petino.

V finančnem planu predvidevajo, da bodo letos v skladu zdravstvenega varstva zbrali 133 milijonov dinarjev, kar je za četrtino več kot lani. Pri tej vsoti pa že vnaprej računajo, da bodo skoraj milijon dinarjev vrgli stran za razne dodatne bančne stroške in zamudne obresti, ker bodo imeli blokiran žiro račun.

L. STRUŽNIK

O ceni tatvine

Včeraj so končali sodno obravnavo proti trinajstim obtožencem kavne afere v Kopru

KOPER, 27. jan. V nadaljevanju obravnave proti 13 obtoženim v kavni aferi v Kopru, so bili danes na dnevnem redu govor tožilca in zagovornikov.

Namestnik okrožnega javnega tožilca Tine Rožanc je v zaključni besedi vztrajal pri obtožbi, po kateri so nekateri obtoženci obdolženi velike tatvine in grabeža, drugi pa pomoči pri tej tatvini ter prodaje ukradenega blaga. Kot smo poročali, so morali obtoženi pred sodnike zaradi tatvin okoli 4.000 kilogramov surove kave in okoli 70.000 cigaret iz skladišč v koprskem pristanišču. Zastopnik obtožbe je tudi vztrajal na odvzemu pridobljene premoženjske koristi in avtomobilov, s katerimi so obtoženi prevažali ukradeno blago Branilci obtoženih (zagovarjalo jih je 7 odvetnikov) so navajali, da tatvine ni mogoče obravnavati kot velike tatvine, niti kot grabeža, ker je vrednost ukradenega blaga precej manjša, kot jo navaja obtožba, in ker tudi povzročena škoda ni tako velika, saj so ukradeno blago večidel vrnili. Zato so predlagali za nekatere obtožene milejše, delno pogojne kazni, za nekatere pa so predlagali oprostilno sodbo. Prav tako pa so menili, da ni na mestu obsodba na zaplembo motornih vozil.

Sodišče bo izreklo sodbo prihodnji ponedeljek.

G. G.

Nesreča z lovsko puško

CELJE, 27. jan. — Sinoči so v celjsko bolnišnico pripeljali težko ranjenega Jerneja Gučka s Proseniškega pri Dobju. Sedemnajstletni Jernej Guček je med igro izstrelil naboj iz lovske puške, vendar je ta udaril nazaj, pri tem razbil zapirač in težko ranil mladeniča. Po pregledu v celjski bolnišnici, kjer so ugotovili, da je hudo ranjen v glavo, so ponesrečenca takoj prepeljali v ljubljansko klinično bolnišnico.

J. S.

Prejeli smo

Avtocesta čez Barje

Nova avtomobilska cesta naj bi potekala za Dravljami, Rožnikom in gradom na Bokalcah ter počez skozi Kozarje do Brezovice in čez Ljubljansko barje

Ne glede na to, da je že skoraj dokončno določena trasa avtoceste Maribor — Celje — Ljubljana — Gorica na odseku od roba Ljubljane do Vrhnike, menim, da je še vedno primerno posvetiti temu vprašanju potrebno pozornost, saj je za Ljubljano, za Barje, predvsem pa za občini Vič—Rudnik in Vrhniko zelo pomembno. Hkrati želim nakazati nekaj misli in pripomb o razvoju velike Ljubljane.

Strah pred močvirjem

Znano je, da se vsi strokovnjaki bojijo predložiti avtocesto na zelo slaba in nenosilna zemljišča Ljubljanskega barja, saj imajo slabe izkušnje že iz gradnje iste železnice čez barje in ugotoviti so morali, da se je sedanja Tržaška cesta od Brezovice do Vrhnike v zadnjih desetletjih zaradi velikega povečanja prometa na raznih odsekih posedla. Ker pa bi bili stroški za cesto čez Barje zelo visoki, so projektanti že zakoličili traso, ki poteka od Dolgega mosta na Viču do Brezovice ob sedanji železnici Ljubljana—Trst, od Brezovice do Vrhnike pa delno po opuščeni vrhniški železnici, bolj ali manj vzporedno s sedanjo Tržaško cesto. V sedaj zakoličeni trasi se le računa na boljšo nosilnost tal.

Po ustaljenih predpisih, da avtoceste ne smejo imeti prepogostih priključkov, predlagajo sedaj strokovnjaki potek avtoceste za Dravljami in za Rožnikom, za gradom na Bokalcah in diagonalno čez Kozarje vse do Brezovice in dalje čez Barje.

Že ko je občinska skupščina Vič-Rudnik sprejemala prve urbanistične smernice za Kozarje, je padla na seji pripomba, da bo verjetno potekala čez območje Kozarij avtocesta ali preložena železnica Ljubljana—Trst, ki naj bi jo preložili iz Tivolija in Rožne doline za Rožnik.

Barje – ljubljanska dragocenost

Pri presojanju vrednosti Ljubljanskega barja ne smemo pozabiti dejstva, da leži Barje tik ob Ljubljani, da je lahko dostopno in da bo še veliko pridobilo na vrednosti tedaj, ko bomo potrebovali za povečano mesto nove površine za nove mestne velike spremljajoče objekte, ki so že v svetu in doma na vidiku (aerodrom, hidrodrom, kozmodrom, rekreacijski parki, izolirana industrija, lahka industrija na velikih površinah, objekti za vodni šport in kopanje, lov in ribolov z umetnimi ribniki, regulacija Ljubljanice za možnost plovbe v trasi Panonske nižine na vzhodu in Padske nižine na zahodu, lahka stanovanjska gradnja iz plastičnih mas, nadaljnja sanacija zemljišča za agrokulturo večjega obsega, turizem in gostinstvo, pogozditev, toplarna itd.).

Takšni objekti bi se v eni ali drugi obliki lahko pojavili na Barju v naslednjih desetletjih, ko bodo druga predmestja že pozidana in ko bo zmanjkalo površin za nadaljnje mestne razvojne objekte. Že sedanji poseg v Ljubljansko barje s predvideno gradnjo avtoceste je zelo velik, saj bo cesta široka okoli 30 metrov, z rezervnimi pasovi pa celo nad 100 metrov: Zato nam res ne more biti vseeno, kje poteka ta avtocesta, kako razreže Barje in ali bo možno kasneje smiselno in strokovno pravilno uglasiti vsaj del zgoraj opisanih perspektivnih objektov na novo avtocesto Ljubljana—Vrhnika.

Daljinska cesta, ki bo sedaj potekala mimo Ljubljane, bo imela en priključek nekje ob Savi na severu in enega na jugu ob Barju, nekje na območju Kozarij in Vrhovcev.

Ta najnovejša odločitev je morda za republiko ugodna, za mesto pa verjetno slaba, ker bo morala sedaj Ljubljana pretežno s svojimi sredstvi graditi za Rožnikom še zunanjo mestno krožno cesto, notranjo mestno hitro cesto skozi Tivoli in še novo Prešernovo cesto po Levstikovi ulici. Važno je tudi to, da bo treba graditi novo Prešernovo ali celo hitro cesto skozi Tivoli zaradi majhnih mestnih potreb še predno bo zgrajena avtocesta za Rožnikom.

Zelo važno je tudi dejstvo, da leži ob Barju še celotno nenačeto krimsko in rakitniško pogorje ter horjulsko gričevje z vsem svojim naravnim bogastvom in z vso možnostjo za razvoj rekreacijskih objektov vseh zvrsti in velikosti.

Obstaja pa še potreba za zelo važno južno povezavo Tržaške in Dolenjske ceste ali celo boljše ceste ob vznožju krimskega pogorja z začetkom nekje pri Logu ali Notranjih goricah na zahodu, pa preko Podpeči, Tomišlja, Iga vse tja do Škofljice na vzhodu.

Mimo naselij

Prav zategadelj sem v skici vrisal sedanji ali pa možni perspektivni priključek na sedaj obravnavano avtocesto Ljubljana—Vrhnika sredi samega Barja, ki naj bi bil nekje pri Logu ali celo na gričevju sredi samega Barja, v razdalji približno 10 km od Ljubljane ali Vrhnike. V skici je vrisana trasa avtoceste Ljubljana—Vrhnika tako, da se povsem oddalji od sedanje Tržaške ceste ter da poteka ob in prek vseh osamelih, toda lepih gričev Ljubljanskega barja. Avtocesta naj bi potekala več ali manj čez doslej nedotaknjene površine Barja, bolj po njeni težišči sredini, s tem, da sprostimo sedanjo Tržaško cesto za potrebo pokrajinskega in primestnega prometa, ob kateri bi se še nadalje kmetovalo pa tudi gradilo naselja, prav tako tudi v vseh dolinah obrobnega barjanskega in horjulskega gričevja vse do Brezovice in Vrhnike. Novo avtocesto bi povsem izločili s perspektivno možnih naselitvenih površin, ker je vsaka avtocesta velik prometni objekt, ki popolnoma prereže pokrajino, povzroča ropot, smrad, ter ga ne kaže graditi skozi ali celo ob obstoječih naseljih, posebno še, če imajo možnost nadaljnjega razvoja in graditve.

Ker je večji razvoj na Barju mogoč bolj ob sedanji Tržaški cesti kot pa na osamelih gričih sredi Barja, predlagam, naj poteka nova avtocesta po sredini Barja. Takšna trasa bi bila tudi sicer pokrajinsko lepša, saj Ljubljano in Kamniške Alpi se vila čez Barje s pestrim pogledom na Krim, pe. Pri tem bi se celo izognili Brezovici s premostitvijo Tržaške ceste in železnice, tako da bi zunaj naselja dosegli prve griče v Vnanjih goricah.

CIRIL STANIČ

PRIZNANA ŠVEDSKA KAKOVOST

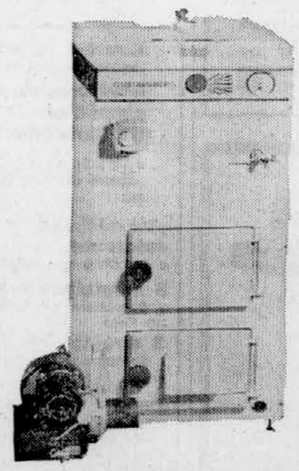

UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE

Kombinirana peč za olje, premog, koks in elektriko

- VP 912, 12.000 do 18.000 kcal/h cena 8.283,90 din
- VP 934, 18.000 do 35.000 kcal/h cena 10.425,20 din
- dodatki za obe peči: grelec 4.053,50 din; črpalka 1.172,50 din; priključek za kotel 804,00 din

● zagotovljeno projektiranje ● takojšnja dobava, montaža ● servis ● zadostuje minimalni prostor za namestitev ● možnost horizontalnega in vertikalnega priključka na dimnik in direktnega priključka na vodovodno omrežje ● možnost nakupa tudi v devizah ●

supermarket ljubljana odprt od 7,30 do 21. ure ☎: 310 655 INT. 282

Že zmaga bo uspeh

Drevi ob 19.30 v Tivoliju košarkarska tekma za pokal evropskih prvakov med Olimpijo in Slavijo iz Prage - Gostje brez skrbi, Olimpijo pa tarejo poškodbe

LJUBLJANA — Drevišnji dvoboj Olimpije s Slavijo bo nedvomno prvorazreden košarkarski dogodek. Gostje s svojo reprezentančno sestavo obetajo dobro igro, za Olimpijo pa bi bila že zmaga v Tivoliju velika vzpodbuda. Medtem ko gostje pred tekmo četrtfinala za evropski pokal nimajo prevelikih skrbi, pa so Ljubljančani ostalih brez dveh poškodovanih igralcev, kar se jim bo nedvomno zelo poznalo.

V Olimpijinem taboru je dosti tegob. Potem ko se je v Franciji poškodoval Fišer, ki bo moral tri tedne nositi roko v mavcu, jo je v ponedeljek skupil še Marter. V bolnišnici so ugotovili, da ima zlomljeno nosno kost, zato nanj trener Daneu ne more računati. Tudi Bassin mora še vedno paziti na gleženj, tako da položaj ni prevečk ugoden.

»Ne bo lahkos, pravi Ivo Daneu, »Veliko bo odvisno tudi od razpoloženja v ekipi, predvsem pa v tivolski dvorani. Gledalci nam lahko napravijo neprecenljivo uslugo. Skoraj ne verjamem, da bi lahko zmagali z več ko desetimi koši razlike, sicer pa z ekipo, kakršna je Slavija, lahko tudi izgubimo. Pražani znajo igrati, precej boljši so od Francozov in proti njim nikomur ni lahko. Upajmo pa le, da se bodo naši fantje potrudili in da bodo razveselili naše zveste privržence«.

Vodstvo Olimpije je igralce po zadnjem treningu v sredo odpeljalo iz Ljubljane. Tako naj bi se izognili gneči, ki po navadi spremlja pokalne tekme, poleg tega pa si morajo igralci tudi malo odpočiti. Ne gre le za drevišnjo tekmo, temveč tudi za nastop v Čačku, kjer jih že v soboto pričakuje Borac. Pozabiti na Slavijo pa kljub temu seveda nihče ne more in ne sme.

»Glavno je zmaga,« meni Aljoša Žorga, »Če zmagamo, bomo izpolnili pričakovanja. Proti Slaviji bi bil tudi na domačem igrišču to že lep uspeh. Razlika proti takšnemu nasprotniku sploh ni pomembna.«

»Povrh imamo še smolo s poškodbami,« se je jezil Bassin. »Slavija je favorit tudi v Tivoliju. Toda predajamo se še ne. Borbenost in požrtvovalnost vseh igralcev nam le lahko prinese ta uspeh. Borili pa se bomo, to obljubljam.«

Pražani so dopotovali v Ljubljano že v torek zvečer, šele naslednji večer pa so v Tivoliju prvič trenirali. Dvorano in koše večina dobro pozna, saj skoraj ni igralca, ki v Tivoliju še ne bi nastopil. Sedem jih je igralo tudi maja lani v finalu svetovnega prvenstva.

»Olimpija za nas ni neznanka,« pravi standardni reprezentant Jiri Ammer, ki je znan po svoji ostri igri in meti od daleč. »Menim, da bo Olimpija sicer v Ljubljani zmagala, da pa bomo točki iz obeh dvobojev le osvojili mi. Naš cilj je — izgubiti z največ desetimi točkami razlike, pa se bomo domov vrnili zadovoljni.«

— Rezultati državnega prvenstva kažejo, da je vaša ekipa v izvrstni formi?

»Doma smo res še nepremagani, toda to še ni dokaz, da smo v vrhunski formi. Proti Ignisu smo v Pragi igrali zelo slabo in izgubili z 72:89. V Vareseju smo nasprotno zaigrali precej bolje. Še dve minuti in pol pred koncem smo vodili potem pa smo izgubili s 16 točkami razlike. Z Olimpijo igramo povratno tekmo v Pragi, kar je precej laže.«

O posebnih taktičnih načrtih niti trener Daneu niti igralci niso govorili. Gostje poznajo vse skrivnosti košarke in jih ne bo lahko presenetiti. Njihova igra ni hitra, temveč premišljena in zanesljiva. Če k temu prištejemo še igralce kot so Zidek, Mifka, Baroch, Ammer, Ružička in drugi, potem je kvaliteta dreviišnjega tivolskega gosta na dlani. Olimpija bi najbrž lahko še največ dosegla z zrednim tempom in skrajno napadalno obrambo. Daneu sicer zatrjuje, da se ne bodo zaleteli kot proti Francozom v prvem polčasu, kar pa še ne pomeni, da ne bo prav hitrost Olimpijino glavno orožje.

S. TRBOVC

Zedniček poškodovan

LJUBLJANA — Šele na zadnjem treningu se je izkazalo, da Slavija le ni čisto brez skrbi. Na spisku potnikov je sicer vpisan Zedniček, vendar se je izkazalo, da je to oče standardnega reprezentanta Jirija Zednička. Vodja ekipe je povedal, da sta se Zedniček in Baroch v nedeljo na ligaški tekmi poškodovala in da ne moreta igrati.

NASMEJANA PRED TEKMO — Češkoslovaška košarkarska reprezentanta Zidek (levo) in Ammer v hotelu Ilirija. Foto: BUSIĆ

ATLETIKA

Trening na Pohorju

MARIBOR — Na Pohorju je tudi letošnjo zimo že tradicionalni trening atletske zveze Slovenije, namenje tekačem in tekačicam na srednje in dolge proge. Na njem je zbranih 23 atletov in atletinj iz sedmih klubov — Maribora, Kladivarja, Ljubljane, Ptuja, Triglava, Velenja in Pomurja. Vodja tečaja oziroma treninga je Janez Gabršek, pomagajo pa mu trenerji Milan Lorenci, Jure Kastelic in Lojze Ojstršek.

AVTOMOTO

Palikoviću kaže dobro

MONTE CARLO, 27. jan. — Od 174 udeležencev 40. avtomobilističnega relija Monte Carlo, ki so včeraj štartali za skupno, 1.600 km dolgo vožnjo od Monaka čez francoske Alpe do Monaca, je cilj doseglo samo 35 tekmovalcev, med njimi tudi edina preostala jugoslovanska ekipa Paliković—Juranić z avtomobilom R-8 Gordini.

Jutri zvečer bodo preostali udeleženci relija štartali na 630 km dolgi progi od Monaca do Monaca, ki ima sedem hitrostnih preskušenj.

26-letni Zagrebčan Paliković in njegov sovoznik, 27-letni Juranić sta dosegla zelo lep uspeh, saj sta v konkurenci najboljših evropskih dirkačev za take naporne preskušnje uvrstila na 17. mesto. Vožnja, ki je trajala 26 ur, je imela kar 9 težavnih hitrostnih izpitov. Paliković ima boljši skupen čas (4:53,41) od mnogih znanih tovarniških dirkačev.

Po neuradnih rezultatih alpske vožnje vodi Šved Anderson 4:09,16 pred Francozoma Andreutom 4:10,48 in Therierom (vsi alpine renault) 4:10,57, Švedom Waldegaardom (porsche) 4:11,23 in drugimi, upoštevati pa je treba seveda, da ima Paliković slabši avtomobil kot tovarniški dirkači.

Jugoslovana Vidic—Novak (saab) sta odstopila po tretji hitrostni preskušnji.

Športni direktor Renaulta Hubert Mellok je izjavil, da je presenečen nad dobro uvrstitvijo Palikovića, ki ima po njegovem lepe možnosti, da se uvrsti blizu 20. mesta, lahko pa tudi zmaga v svojem razredu.

ŠAH

Kar šest jih vodi

WIJK AAN ZEE, 27. jan. — Rezultati 13. kola mednarodnega šahovskega turnirja: Mecking : Donner 1:0, Olafsson : Najdorf remi, Hort : Lengyel remi, Langeweg : Andersson prek., Kuypers : Gligorić remi, Ivkov : Hübner 0:1, Ree Van den Berg 1:0, Korčnoj : Petrosjan remi, Andersson je brez nadaljevanja predal prekinjeno partijo Hortu, z Olafssonom pa je ponovno prekinil, medtem ko je Korčnoj dobil z Donnerjem.

Vrstni red: Hübner, Gligorić, Ivkov, Hort, Korčnoj, Petrosjan 8, Olafsson 7,5 (1), Andersson 7 (2), Mecking 7, Ree 6, itd.

Na turnirju mednarodnih mojstrov je Minić prekinil z Witkowskim, Danov pa s Krabejem. Še naprej vodita Timman in Hartoch z 8,5 točke.

Šahistke so odigrale 9. kolo. Lazarevićeva je premagala Kohnovo, Jovanovićeva pa je remizirala z Vokralovo. Drugi rezultati: Vreeken : Kušnir 0:1, Polihroniade : Ivanka prek., Hemskerk : Šota remi, Timmer . Tuk prek.

Vrstni red: Lazarević 7,5, Ivanka 6,5 (1), Kušnir in Vokralova 6, Jovanović 5,5, Vreeken 4,5, itd.

Le tri partije . . .

RADENCI, 27. jan. — Med 10. kolom ženskega državnega šahovskega prvenstva je za skoraj dve uri zmanjkalo električnega toka, tako da so bile do zaključka redakcije končane le tri partije. Rašajskijeva je premagala Jovanovsko, Viragova Seriančevo, Kudrna pa Velimirovićevo.

Zmaga in remi Matanovića

ADELAIDE, 27. jan. — V 9. kolu mednarodnega šahovskega turnirja je Matanović premagal Avstralca Barberja, medtem ko je v nadaljevanju prekinjene partije iz 8. kola podelil točko s Thompsonom. Portisch in Browne sta v 9. kolu medsebojno partijo remizirala, Schmid in Gheorghiu pa sta partiji dobila.

Vrstni red: Portisch, Schmid in Gheorghiu 8, Matanović, Browne, Fuller in Jamieson 7, itd.

BOKS

Uspeh Hrastničanov ob jubileju

HRASTNIK, 27. jan. — Ob praznovanju pete obletnice svojega obstoja je domača boksarska sekcija priredila v dvorani TVD Partizan prijateljsko srečanje z boksarskim klubom iz Trbovelj. Varovanci marljivega trenerja Franca Kovača so svoje nasprotnike povsem prekašali, o čemer priča tudi podatek, da je Trboveljčanom pripadel samo en dvoboj.

Rezultati — prvoimenovani so Hrastničani; lahka kategorija: Mlakar : Husič neodločeno, papirnata: Pirš II : Žilnik 2:0, Klenovšek : Kranjc 2:0; muša: Seško : Martinčič 2:0, Kovač : Izlakar 2:0; bantamska: Glažar : Sladič 2:0; peresna: Pirš I : Živčec 2:0, Perc : Marković 2:0; lahka: Stražar : Dereta 2:0; polvelterska: Dobršek : Pohar 2:0; velterska: Kukič : Savič 2:0; srednja: Tosič : Trop 0:2.

J. GALE

Skoki v Mojstrani

JESENICE, 27. jan. — Iz SD Jesenice sporočajo, da bodo smučarski skoki pionirjev za kategorizacijo, namesto v Žirovnici, v nedeljo, 31. t. m., v Mojstrani.

Skoki bodo v soboto, 30. t. m. Prijave sprejema SD Jesenice v soboto na skakalnici pred tekmovanjem.

Bo smuk težak?

Na Jahorini so slovesno odprli III. evropski mladinski kriterij v alpskem smučanju — Danes bo veleslalom

JAHORINA, 27. jan. Ob soju bakel in lampionov se je pred prenovljenim hotelom »Jahorina« zvečer zbralo 15 državnih reprezentanc — 80 tekmovalcev in 40 tekmovalk. V tem slikovitem okolju je delegat FIS, Avstrijec Hubert Pirchner, slovesno odprl tretji evropski mladinski kriterij v alpskih disciplinah. Udeležence velikega mednarodnega jahorinskega tekmovanja je pozdravil predsednik organizacijskega odbora inž. Branko Milutinović, tekmovanje pa se bo začelo jutri z veleslalomom.

Pred otvoritvijo je bil v ospredju trening na podaljšani jahorinski stezi za smuk. Zlasti današnja vadba, ko večina tekmovalcev na progi ni varčevala moči, je pokazala, da je prenovljeni jahorinski smuk zelo hiter, še posebno, ker je sneg na tukajšnjih smučiščih po zadnjem obdobju odjuge postal zrnat. V večini reprezentanc so celo mnenja, da je smuk, kakršen je v sedanjih snežnih razmerah, pretežak za dekleta. Govore celo o možnosti, da bi zaradi tega mladinke nastopile samo v veleslalomu in slalomu.

Kaj menijo o tem strokovnjaki? Vodja italijanske reprezentance, v kateri je danes hudo padel član ekipe Baccini, ki so ga morali prepeljati v sarajevsko bolnišnico, Ivo Malknecht iz Val Gardene, še nedavno znan italijanski reprezentant, je v kratkem pogovoru povedal:

»Zgornji del smuke je izredno lep in tudi izvrstno pripravljen, spodaj pa je drugače. To je povsem razumljivo, saj med dolgo odjugo nikakor ni bilo mogoče pripraviti proge, ko pa je sproti jemalo sneg. Proga je hitra — in kakor sem dejal — v zadnjem predelu nevarna. To velja posebno za dekleta. Mi smo proti temu, da bi v smuku štartale tudi mladinke. Ne vem pa, kako se bo odločila žirija«.

Temu mnenju se je pridružil tudi trener italijanske reprezentance Paride Milliantі, prav tako nekdanji italijanski reprezentant.

Podpredsednik organizacijskega odbora tretjega evropskega mladinskega kriterija Slavko Podkubovšek je mnenja, da nima pomena tvegati in da je bolje okrniti ženski program, če bo proga ostala tako hitra in nevarna.

Sicer pa je danes Jahorina zavita v oblake močan veter pa upogiba smreke in nosi ledene drobce. Morda bo še čez noč začelo snežiti.

Med 120 tekmovalkami in tekmovalci ni znanih imen, toda vse države so poslale na Jahorino svoje upe. Povsem neznani pa udeleženci III. evropskega mladinskega kriterija le niso. Mnogi med njimi, zlasti člani reprezentanc alpskih držav, so že uvrščeni v seznam mednarodne smučarske zveze, nekateri celo z zadovoljivimi točkami FIS. Njihov zbir se suče okoli 50 točk, se pravi, da so že kar uspešni udeleženci tekmovanj B.

Jugoslavija bo imela na startu dve reprezentanci. V A garnituri so: Pirnar, Pirnat, Kozelj, Jekler, Bernik, Rant, Vovk in dekleta: Pirnar, Gazvoda, Jocif, Pikon in E. Oitzel.

J. DEKLEVA

Spored

Četrtek, 28. jan.: veleslalom

Petek, 29. jan.: slalom

Sobota, 30. jan.: non-stop trening

Nedelja, 31. jan.: smuk.

TELESNA KULTURA ZA VSAKOGAR

Četrt ure na dan?

Nekateri mislijo, da mora biti treniranje in ohranjevanje splošne fizične sposobnosti (Physical — Fitness) naporno, da je treba delati predvsem težke vaje. Tako naziranje pa je zmotno. Na kratko bomo povedali, kako učinkuje vsakdanja hoja na mišice, sklepe in notranje organe.

Pri hoji sodeluje več skupin velikih mišic: mišice goleni, stegen, zadnjične mišice in druge. Če je hoja živahna ali če delamo dolge korake, sodelujejo tudi mišice ramenskega obroča in lehti. Mimogrede naj omenimo, da pomeni hoja na smučeh, pri kateri se odrivamo s palicami, fiziološko najbolj vsestransko telesno vajo. Ker potrebujejo mišice pri hoji ali pri teku več krvi oziroma kisika, je razumljivo, da so take in podobne telesne voje (hoja, tek na smučeh, plavanje itd.) učinkovite tudi za srce, ožilje in dihala.

Že navadna hoja pomeni poživitev krvnega obtoka. Hoja po snegu je težja, zato je tudi fiziološko bolj učinkovita. Če napravi srce odraslega v mirovanju 65 utripov na minuto, se vzpne frekvenca pulza po 15 minutah živahne hoje že na 80 ali 90 utripov na minuto. Pri hoji po snegu navkreber se pospeši delovanje srca na približno 110 do 120 utripov na minuto.

V zvezi z intenzivnejšim delovanjem srca je pri hoji tudi dihanje poglobljeno in pospešeno. Poglobljeno dihanje pa pomeni bolj izdatno širjenje prsnega koša, kar je velikega pomena za ohranjevanje njegove elastičnosti. Če smo vsak dan prisiljeni med hojo globoko dihati, če vsak dan prsni koš aktivno širimo, bomo ohranili gibljivost reber tudi v letih staranja. Prsni koš bo ostal elastičen. Če pa bi vsakdanjo gimnastiko prsnega koša zanemarili, se utegne zgoditi, da bodo rebrni stiki okosteneli in da bo znašala pljučna kapacitet a v starosti le še polovico. Če je znašala pljučna kapaciteta v najboljših letih 4 litre, bo znašala v sedmem desetletju, če smo se zanemarili, samo še 2 litra.

Hoja učinkuje tudi na sklepe, predvsem na skočni, kolenski in kolčni sklep. Tudi za sklepe velja pravilo, da jih ohranjamo z rabo. Vsak dan se morajo sklepi pregibati v polnem obsegu, deležni morajo biti določenega pritiska, da dobi sklepni hrustanec potrebno hrano. Če sklepe zanemarjamo, če jih ne pregibamo, pride prezgodaj do degenerativnih sprememb in do omejitve v gibljivosti. Zato je tako pomembno, da med hojo po poljskih stezah, po gozdu, po snegu ali na smučeh tudi malo telovadimo, da delamo na primer bolj dolge korake ali pa zavijemo z lepe poti v breg, na pobočje.

Poživljenega krvnega obtoka so deležni tudi možgani, kolikor toliko ves organizem. Zato se po izletu ali po živahni hoji tako dobro počutimo. Danes že vsakdo ve, da bi moral vsak dan posvetiti hoji v naravi približno eno uro. Če pa bi se odločil za tek, za cross country ali tek na smučeh, bi zadostovalo tudi četrt ure.

D. U.

ALPINISTIČNE NOVICE

50-letnica ustanovitve TK Skala

V torek bi minulo 50 let, odkar so mladi planinci izven SPD ustanovili »Turistovski klub Skala«. Ustanovni občni zbor je bil 2. februarja 1921 ob 9,30 v Prešernovi sobi nekdanje restavracije »Novi svet«. Ob ustanovitvi je štel klub 23 članov, inventar pa je bil vreden 2800 kron. Pravzaprav sega zgodovina kluba že v leto 1919, ko so 26. maja ustanovili pripravljalni odbor. Tudi z akcijami so začeli že prej, toda uradna ustanovitev se je zavlekla.

Kakšna je bila nadaljnja zgodovina, kako so nizali uspehe in na kakšne težave so naleteli, je naši planinski dejavnosti več ali manj znano. Ponovimo le pogla- vitne značilnosti. Uveljavljali so se na številnih področjih od alpinizma in smučanja, do markiranja poti, planinske fotografije, gradbene in izdajateljske dejavnosti, imeli so lastno reševalno skupino in dve podružnici (jeseniško in celjsko), organizirali so prve odprave v tuja gostva, plezalne tečaje, itd. Posebej pa moramo omeniti še snemanje prvega slovenskega celovečernega filma »V kraljestvu Zlatorogaa (1932), izdajo knjige dr. Henrika Tume »Pomen in razvoj alpinizma« ter vodnika »Naš alpinizem« (1932). Njihovo plezalsko aktivnost pa najlepše simbolizirajo tri »skalaške smeri« — v Špiku, Triglavu in Skriatici, čeprav bi jim morali prišteti še številne druge, če bi hoteli le nekoliko bolj opisati njihovo dejavnost v domačih in tujih stenah.

Proslava 50-letnice TK Skala bo v torek 2. februarja ob 19. uri v kino Komuna. Vstopnice (5.— din) lahko rezervirate v pisarni PZS.

Nepotrebni problemi odpravarstva

Ekspedicijska dejavnost v visokih gorah Azije, pa tudi drugod terja vsestranost odprav. To vemo že dolgo, toda kljub temu se še vedno pojavijajo pomanjkljivosti, ki pa bodo občasno prav gotovo povzročile hudo kri — pri nas ali na tujem. Eden poglavitnih vzrokov, če ne najvažnejši je premajhna dokumentacija in pomanjkljivo poročanje v evropskih in svetovnih alpinističnih časopisih.

Dr. Diemberger st., eden izmed najboljših poznavalcev Hindukuša sporoča, kako Poljaki poročajo, da so se kot prvi povzpeli na Lunkho i Dosore (6.902 m), češ da na vrhu niso našli nobenih sledov. Mi pa vemo, da sta se 14 dni pred njimi (4. avgusta 1968) povzpela na vrh Kazimir Drašler in Franci Štupnik. Avstrijska odprava, ki je delovala vzporedno z našo Dimbergerju ni dala zadovoljivega odgovora, sporočili pa so mu tudi, da ne razpolagajo s fotografsko dokumentacijo. Dr. Diemberger tudi graja odprave, ker mu kljub urgencam ne vrnejo izpolnjenih vprašalnih pol ki jih potrebuje za svojo kartoteko. Med takimi odpravami navaja tudi našo lanskoletno odpravo v Hindukuš in hkrati dostavlja, da je po njegovih podatkih višina Kismikhana le okoli 6750 m in ne 7177 metrov, kakor so navajale starejše karte.

Tudi Lofoti so zanimivi

Odkar so se naši alpinisti že drugič odpravili v gore Norveške (prvi so bili hrvaški alpinisti leta 1964, lani pa je bila na istem področju slovenska odprava), je vedno večkrat omenjeno tudi ime Lofoti. To otočje ob norveški obali zaradi velike relativne višine vrhov (saj se dvigajo skoraj naravnost iz morja) vse bolj pogosto privablja tudi alpiniste. Kakšne so možnosti dostopa je popisala lanska češkoslovaška odprava iz Ostrave. Z majhnim avtobusom so potovali do pristanišča Skutvik. Od tu so se prepeljali na največji otok Austvägoy v kraj Svolvear in nato z redno zvezo še na otoček Store Molla. Tu so najeli ribiški čoln, ki jih je prepeljal nazaj na Austvägoy, na področje polotoka Troldtindern, oziroma na področje okoli vrha Rulten.

HITROSTNO DRSANJE

Pionirji bodo tekmovali na Bledu

BLED — Občinska zveza DPM Radovljica in TD Bled bosta v okviru jugoslovanskih pionirskih iger »Tisoč radosti« priredili tekmovanje v hitrostnem drsanju za »Pokal Bleda«. Prireditev bo 7. februarja 1971 ob 10. uri na Bledu.

Na tekmovanju bodo lahko nastopile ekipe in posamezniki osnovnih šol — pionirskih odredov in klubov, se pravi pionirji, rojeni leta 1957 in mlajši. V vsaki ekipi — občine lahko prijavijo neomejeno število ekip — bo tekmovalo 5 pionirjev in pionirk, tekma pa bo za ekipe in posamezniike. Pokal Bleda bo dobila v trajno last ekipa, ki bo dosegla najboljši čas v skupnem seštevku ekip pionirjev in pionirk. Tri najboljše ekipe in tri posameznike(-ce) bodo dobile diplome in kolajne.

Prijave sprejema Jnez Marinšek, temeljna izobraževalna skupnost Radovljica do 3. februarja, na dan tekmovanja pa v pisarni TD Bled do 9. ure.

Zemljepisni ključ?

FIDE je sestavila kaj čudne kvalifikacijske skupine za ekipno prvenstvo Evrope

Predsednik kvalifikacijske komisije mednarodne šahovske federacije FIDE Avstrijec dr. Dorazil je sestavil kvalifikacijske skupine za evropsko ekipno prvenstvo, ki ga igrajo na desetih deskah. Triindvajset reprezentanc je razvrstil v šest skupin, v katerih bodo tekmovali po sistemu vsak z vsakim. Iz prvih pet skupin se bo v zaključni del uvrstila po ena reprezentanca, iz zadnje skupine pa bosta v finalu igrali dve najboljši ekipi. Sovjetska zveza ima kot prvak pravico neposrednega nastopa. Skupine so razporejene takole:

I. — Maroko, Švica, Španija, Tunizija;
II. — Anglija, Farski otoki, Nizozemska, Irska;
III. — Danska, NDR, Finska, Poljska;
IV. — Bolgarija, Avstrija, NDR;
V. — Belgija, ZRN, ČSSR, Luksemburg;
VI. — Jugoslavija, Madžarska, Grčija in Turčija.

Tudi tistemu, ki spremlja šahovske rezultate je priložnostno, je na dlani, da so skupine sestavljene zelo čudno. Resda je opaziti geografski ključ, ki pa s tekmovalnimi dosežki nima nikakršne zveze Najbolj bode v oči peta skupina, v kateri sta zelo močni reprezentanci ZRN in ČSSR. Na zadnji olimpiadi je bila Češkoslovaška peta, ZRN pa tik za njo. Morebiti bo kdo ugovarjal, češ da olimpiada, na kateri igrajo na štirih deskah, ne more biti merilo za desetčlanske reprezentance. Vendar za vsakega poznavalca ni nobena skrivnost, da je premoč velesil tem večja, čim večje število igralcev nastopa zanjo. Tudi četrta skupina, v kateri so le tri države, je dalеč močnejša od prvih treh. Zanimivo je, da v drugi skupini ni niti enega olimpijskega finalista.

Kaj je dr. Dorazil želel doseči s takšno razporeditvijo, je težko reči. Gotovo pa je, da bo, če bo ta zemljepisna razporeditev obveljala, evropski šampionat precej okrnjen. Komu pa to koristi pa je spet drugo vprašanje . . .

B. KUTIN

Tradicija velja

Hokejisti Jesenic so tudi v povratni finalni tekmi za jugoslovanski pokal prepričljivo potrdili svojo premoč

LJUBLJANA — Derbiji med Jesenicami in Olimpijo so za športno javnost zmeraj privlačne prireditve, tudi tedaj, ko je bitka za nepomirljivega tekmeca iz Ljubljane izgubljena že vnaprej. Torkova povratna finalna tekma za hokejski pokal v Tivoliju je bila najboljši dokaz, saj je bila dvorana spet polna gledalcev, ki so se med drugim prepričali, da je tradicija tudi tokrat obveljala.

JESENICE: zaslužena zmaga

Napovedi, da bodo Jeseničani veliko teže preskočili tudi zadnjo oviro v dvorani Tivoli, so se le delno uresničile. Olimpija je bila v torek zvečer sicer dostojen nasprotnik državnim prvakom, ki so v drugi tekmi jugoslovanskega pokala pokazali nekoliko slabšo igro kot smo jo bili navajeni gledati v zadnjih srečanjih. Zato pa se je ponoven juriš belo-zelenih za osvojitev jeseniške trdnjave podaljšal še za nekaj dni . . .

Peta zaporedna zmaga Jesenic nad Olimpijo je ponoven dokaz, da so fantje izpod Mežaklje le čvrsto moštvo, dostojno nositi tudi naslov pokalnega prvaka. Ugotovitve po finalnem srečanju so enotne: Jeseničani ne dovolijo nobenega presenečenja. Kljub temu nezmu rezultatu in vzburljivim situacijam pred jeseniškimi vrati, Jeseničani držijo svojega nasprotnika še vedno v primerni razdalji.

Olimpija je imela sicer pobudo v drugi tretjini, ko so se vrstili napadi drug za drugim, vendar več kot izenačenje rezultata domačinom ni uspelo. Odločitev, kdo je boljši, navadno prinese zadnja tretjina. Na to pa vpliva tudi fizična in psihična pripravljenost moštva. Ti dve odliki pa sta odločno na strani gostov, ki so v letošnji sezoni zasluženo osvojili še en laskav naziv.

Sodnika Čebulj in Janežič kljub izredno pomembnemu srečanju nista oškodovala nobenega moštva. Kritične razprave po srečanju ne koristijo nikomur. Treba je enkrat le zaupati arbitrom, ki so za delitev pravice na ledu tudi določeni in odgovorni.

L. KATNIK

OLIMPIJA: Mišon, prijetno presenečenje

Predzadnji derbi v letošnji sezoni — tokrat povratni za pokal — je spet pripadel boljšemu nasprotniku izpod Mežaklje. Prvaki so tudi v Tivoliju dokazali, da še nimajo resnejšega tekmeca, ki bi mu lahko ogrozil vodilni položaj.

Olimpija je tokrat poskušala — izgubiti tako ni imela več kaj — da vsaj z dobro igro in čim ugodnejšim izidom zanjo omili dva huda nedavna poloma na Jesenicah. To ji je uspelo le deloma, čeprav ne bi mogli reči, da torkovi dogodki v Tivoliju za oko številnih gledalcev niso bili privlačni. Obetaven tempo, vzdržljivost in prizadevnost pa so za uspeh očitno še zmeraj premalo, zlasti proti kvalitetni ekipi, ki natanko ve, kako je treba opravljati taktične naloge v obrambi in v napadu.

Nedvomno je, da ima Olimpija zelo dobre posameznike z dosti smisla za kolektivno igro, za trde preskušnje pa še nima na voljo vseh treh, enako udarnih in uglašenih napadov. Prva reprezentančna trojka, ki naj bi bila že od nekdaj gonilna moč ekipe, je v igri že nekaj časa najmanj prepričljiva. Kaže kot da sploh ne najde več samo sebe. Le en napad (Puterle — Petač — D. Beravs) kajpak ni zmogel vsega. Bil pa je še najbolj prodoren in nevaren za Knezova vrata, medtem ko je njegov vis à vis Mišon prav gotovo prijetno presenečenje za vse. Miren in skromen fant, doslej v senci Galeta in Albrehta, je dokazal, da ima ljubljanskiligaš v svojih vrstah vratarja potencialnih sposobnosti, a še brez pravih izkušenj.

Sodniška dvojica inž. Janežič — Čebulj ni v celoti upravičila zaupanja. Njuni posegi niso vplivali na izid, toda nekaj odločitev pa je bilo nerazumljivih. Nista imela namreč dovolj zmeraj pravega posluha pri presoji verižnih prekrškov. Zato izključitve igralcev niso vedno v celoti ustrezale resničnim dogajanjem na ledu.

S. L.

Prevoje : Triglav 1:4 (0:1, 1:0, 0:3)

LJUBLJANA — Igrišče pod dvorano Tivoli, tekma članskega hokejskega prvenstva SRS, gledalcev 50, sodnika Repina in E. Petelin (oba Ljubljana).

STRELCI: Za Prevoje Pirc, za Triglav pa Nadižar 2 ter Andolšek in Hudobivnik.

Kranjčani so prikazali tehnično boljšo igro. Hitreje so drsali in bolje kombinirali v napadu.

Alpskega pokala ne bo več?

Švicarji in Nemci zaradi velikih stroškov in slabe kvalitete bodo brzčas odnehali

LJUBLJANA — Vse kaže, da bo komaj dobro speljana zamisel o koristnem in privlačnem mednarodnem tekmovanju v hokeju na ledu splavala po vodi. Najprej je novica o tem, češ da je Olimpija čez noč dobila v KAC resnega tekmeca v boju za prvo mesto II. skupine alpskega tekmovanja, med prizadetimi sprožila živahno debato, ne dovolj prepričljive neuradne izjave znanega celovškega sodnika Moserja, ki si je ogledal pokalni derbi v Tivoliju, pa so vnesla še več negotovosti.

Gost iz Avstrije je namreč povedal, da sklep o razveljavljenju prve tekme KAC — Cortina (3:3) v korist KAC s 5:0 p. f. po njegovem mnenju ne more obveljati, ker o tem ni sklepala večina članov sekretariata tekmovanja za alpski pokal. Seveda, če pa bo Olimpija prihodnji ponedeljek v Cortini vsaj remizirala, vsakršne zle kombinacije v njeno škodo ne pridejo več v poštev — je še pristavil g. Moser.

Govorice, da se Švicarji in Nemci, zaradi slabe kvalitete večine klubov v alpskem tekmovanju ter velikih stroškov, ne navdušujejo več za nadaljnjo udeležbo v tej mednarodni konkurenci, menda niso brez osnove. Zato v Celovcu že zdaj razmišljajo in se obenem že posvetujejo s funkcionarji Jesenic ter Olimpije, da bi v tem primeru organizirali v prihodnji sezoni novo obliko tekmovanja, v katerem naj bi bile po prvih predlogih po dve ekipi iz Slovenije ter Avstrije. Tekmovanje pa naj bi bilo opravljeno še pred začetkom državnega prvenstva pri nas in pri sosedih.

Hokejski zanesenjaki na obeh straneh Karavank se očitno ne morejo sprijazniti s tem, da bi takšno tekmovanje, ki resnično spodbuja kvaliteten razvoj, v celoti prenehalo.

S. L.

V Trbižu - M. Pazout

Gašperšič odličen 14. v veleslalomu FIS B tekmovanja. Med njegovimi »žrtvami« tudi Palmer

TRBIŽ, 27. jan. (po telefonu). Prvi dan FIS B tekmovanja v veleslalomu ni minil brez presenečenj. V konkurenci znanih tekmovalcev iz 17 držav; predvsem iz Avstrije, Švice, Francije, ZDA in Italije, je Čehoslovak Miroslav Pazout z zmago pripravil veliko presenečenje. Tudi Jugoslovani smo lahko zadovoljni z dobro uvrstitvijo Mirana Gašperšiča na 14. mesto, saj so nastopili skupno kar 103 tekmovalci.

Vreme prireditvi ni bilo naklonjeno. Odlično pripravljena proga za oba veleslaloma je sicer vzdržala, vendar sta, posebno dopoldne, na prvem veleslalomu sneg in dež pokvarila dobro razpoloženje. Prva proga za veleslalom je merila 1800 metrov z višinsko razliko 480 m in je imela 66 vrat. Ko je s številko 1 prvi štartal Pazout, je še deževalo. Proga je bila trda in hitra. Nihče ni pričakoval, da bo Čehoslovak z dobro vožnjo dosegel najboljši čas. Tudi znanim tekmovalcem, kot so Američan Palmer, Švicar Frei in Italijan Demetz ga ni uspelo premagati. Progo še ni prevozilo 10 tekmovalcev, ko se je dež spremenil v gost in moker sneg, s čimer so se razmere na progi bistveno spremenile. Sneg je postal počasnejši, rezultati pa slabši.

Izmed naših tekmovalcev je s startno številko 22 nastopil Miran Gašperšič. Kot je povedal delegat FIS inž. Peter Lakota, je Gašperšič prvi del proge presmučal slabše kot zmore. Kljub temu je na koncu dosegel dober čas. Zaostanek za prvim je znašal le 5 sekund. To je bilo dovolj za uvrstitev na 15. mesto. Drugi Jugoslovani — Marko Kavčič, Boris Pesjak in Cene Stravs so bili z visokimi startnimi številkami in zaradi spremenjenih snežnih razmer že vnaprej obsojeni na slabša mesta, očitno pa je bilo tudi, da so se vsi zamazali.

Drugi veleslalom je bil nekoliko krajši, imel pa je 62 vrat. Do popoldanskega štarta se je vreme precej izboljšalo. Prenehalo je snežiti, proga pa je bila precej hitrejša. Obetal se je oster boj za skupno uvrstitev. Čehoslovak Pazout pa je bil tudi v drugem veleslalomu odličen. Premagal ga je samo Avstrijec Stock, toda prvega mesta v skupni uvrstitvi mu ni mogel nihče več odvzeti. Za nas je bil največji up Miran Gašperšič. Ni razočaral. Z veliko hitrostjo je drvel proti cilju in dosegel odličen čas. Obdržal je dobro uvrstitev iz prvega veleslaloma in med drugimi premagal tudi Američana Palmerja, zmagovalca slaloma za svetovni pokal v St. Moritzu.

Drugi naši tekmovalci so morali zaradi slabših časov iz prvega veleslaloma tvegati dosti več. Kavčič in Pesjak sta zato zletela s proge, Stravs pa je dosegel samo za sekundo slabši čas kot Gašperšič.

Jutri je na sporedu slalom.

Rezultati: 1. Pazout (ČSSR) — 3:39,61 (2:02,42 1:37,19), 2. Stock (A) 3:39,77 (2:03,23, 1:36,54), 3. Berthold (A) 3:41,73 — (2:04,29, 1:37,44), 4. Hauser (A) 3:42,18 — (2:04,69, 1:37,49), 5. Binder (ZRN) 3:42,68 (2:04,13, 1:38,55), 6. Haker (Nor) 3:43,08 (2:04,91, 1:38,71), 7. Campagnoni (I) 3:43,21 (2:04,92, 1:38,29), 8. Chaffee (ZDA) 3:43,71 (2:04,83, 1:38,88), 9. Demetz (I) 3:44,18 (2:05,14, 1:39,04), 10. Augscheller (I) 3:45,21 — (2:05,11, 1:40,10) . . . 14. Gašperšič 3:48,82 (2:07,78, 1:41,04) . . . 45. Stravs — 4:02,49 (2:18,64, 1:43,85); Kavčič in Pesjak sta bila diskvalificirana.

L. KATNIK

SMUČANJE

Za kategorizacijo na Pohorju

MARIBOR — Smučarski klub Branik bo priredil v soboto, 30. t. m. tekmo za kategorizacijo v slalomu za starejše pionirje in pionirke. Štart bo ob 13. uri na izteku veleslaloma FIS. Prijave je treba poslati SK Branik ali pa jih oddati osebno pri žrebanju, ki bo ob 10. uri pri »Zlati lisici«.

SMUČARSKI TEKI

Več ko 100 tekmovalcev – tudi reprezentanti

LJUBLJANA — Za današnje tradicionalno tkemovanje v smučarskih tekih »Isteničev memorial« ob 14. uri v Žlebeh pri Medvodah (za motelom Medno) se je že do torka prijavilo 125 tekmovalcev vseh kategorij. Svoje najboljše tekače so prijavili TVD Kočevje, Maribor, Loška dolina, Bled, Fužinar, Alples, Triglav, Kamnik, Dol, Ol

IZROČITEV ODLIKOVANJA »NAŠI ŽENI« — Včeraj je podpredsednik skupščine SR Slovenije Marjan Orožen izročil urednici »Naše žene« Titi Škerljevi Red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim je odlikoval predsednik republike Tito list ob 30-letnici izhajanja. Slovesnosti so se udeležili številni nekdanji in sedanji sodelavci »Naše žene«. Foto: S. Busić

KEKKONEN V ITALIJI — Finski predsednik Urho Kekkonen je prispel na dvodnevni uradni obisk v Italijo na povabilo italijanskega predsednika Saragata. Na sliki je finski predsednik takoj po prihodu v Rim med pozdravnim govorom italijanskga predsednika. Finskega gosta sta pričakala tudi premier Colombo (na levi) in predsednik senata Fanfani. Telefoto: UPI

BULDOŽERJI NA ULICAH REGGIO CALABRIE — Z buldožerji odstranjujejo z ulic tega mesta razno navlako, ki je ostala od prejšnjih spopadov med policijo in demonstranti. Včeraj pa so izbruhnili ponovni spopadi, ki jih je izzvala policija, ker je poskušala odstraniti barikade, ki so jih demonstranti postavili v začetku tega tedna. Neredi so se začeli že pred šestimi meseci. Telefoto: UPI

Krona zbliževanja

Italijansko stališče do konference o evropski varnosti — Živahna dejavnost rimske diplomacije ob koncu meseca

OD NAŠEGA RIMSKEGA DOPISNIKA

RIM, 27. jan. Potem ko je zunanji minister Moro pred petimi dnevi v parlamentu načelno pojasnil italijanske poglede na mednarodni položaj, se je italijanska diplomacija pod konec tega meseca vnovič okrenila k praksi. V Rim je danes dopoldne priletel finski predsednik Urho Kekkonen, medtem ko je malteški premier George Borg Olivier davi obiskal predsednika vlade Colomba, ki bo konec tedna skupaj z zunanjim ministrom Morom odpotoval v Pariz na pogovore s francoskimi kolegi.

Finski predsednik Kekkonen se bo še danes sešel s predsednikom Saragatom, medtem ko se bosta nekrat sestala zunanja ministra Leskinen in Moro. Vsi štirje naj bi se vnovič srečali jutri, v ponedeljek pa bo Kekkonen po vsej priliki obiskal papeža.

Finska delegacija je, kot je znano, v dogovoru z Moskvo stalni pospeševalec priprav za konferenco evropskih držav o varnosti, to je konferenco, ki se je porodila v centru sovjetske diplomacije. Helsinki se je v teh pripravah močno angažiral, ne kot izvrševalec želja Moskve, pač pa po vsej priliki zato, ker stabilna evropska situacija in trdne meje krepijo finsko neodvisnost in nevtralnost v prvi vrsti nasproti veliki sosedi Sovjetski zvezi.

Italijanska vlada je svoje stališče glede sklicanja takšne konference že večkrat predstavila. Načelno se s sklicanjem konference strinja, vendar si jo predstavlja kot krono, ne pa kot začetek zbliževanja med evropskim vzhodom in zahodom. Gre za stališče, ki je praktično skupno vsem državam atlanskega pakta: Sovjetska zveza naj najprej pri odnosih z Nemčijo in pri Berlinu dokaže, da misli zares, šele nato pa se bomo zbrali na konferenci. Mimo tega se je Moro v zadnjem nastopu pred parlamentom odločno postavil zoper blokovski koncept evropskega zbliževanja ter se izrekel za takšno evropsko sodelovanje, ki ne bo teklo čez oba blokovska centra, predvsem pa čez Moskvo.

Italijanska diplomacija mnogo pričakuje tudi od Colombovega in Morovega potovanja v Pariz. Italija se zavzema za nadaljnje strnjevanje zahodne Evrope in je pozorno spremljala Brandtov obisk v Parizu. Rim bi rad EGS predvsem razširil, hkrati pa mu je tudi do tega, da se čimprej uredijo nekateri skupni problemi, med katerimi je enotna evropska valuta po vsej priliki trenutno na prvem mestu.

Kar pa zadeva obisk malteškega premiera, sodi v sklop italijanske sredozemske politike. Italija je pred nekaj tedni izredno živčno reagirala na vesti, po katerih naj bi bila Malta pripravljena nuditi Rusom svoje ozemlje za pomorsko bazo in skuša po vsej priliki kaj takšnega preprečiti že v zasnovi. MARJAN SEDMAK

Smrt uglednega pravnika

ZAGREB, 27. jan. (Tanjug). V Zagrebu je davi v 87. letu umrl dopisni član jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti in znani javni in kulturni delavec dr. Milovan Zoričić. Pred vojno je bil predsednik upravnega sodišča v Zagrebu, po letu 1945 pa član vrhovnega sodišča Hrvatske in sodnik mednarodnega sodišča v Haagu. Njegovo najpomembnejše znanstveno delo je »Teritorialno morje glede na odprto in notranje morje, zunanji pas in kontinentalno ravnino«.

Pretoria predlaga plebiscit

HAAG, 27. jan. (AFP) — Južna Afrika je predlagala mednarodnemu sodišču pravice v Haagu, naj bi razpisali v Jugozahodni Afriki plebiscit, na katerem bi ljudstvo odločilo, ali bo to ozemlje še naprej upravljala Južna Afrika ali pa bo prišlo pod upravo OZN.

Pismeni predlog je Južna Afrika poslala organizaciji mednarodnega sodišča pravice v Haagu.

»Banjaluka« plove

ATENE, 27. jan. (Tanjug) — Jugoslovanska čezoceanska ladja Banjaluka je danes po večdnevnih naporih posadke končno zaplula s podvodnih čeri pri vhodu v pirejsko pristanišče. Ladja je nasedla pred petimi dnevi zaradi okvare na napravah za manevriranje. Posadka je del tovora izkrcala, tako da so ladjo lahko pognali naprej njeni lastni motorji.

Ladja Banjaluka je po najnovejših ocenah le rahlo poškodovana.

Izročitev odlikovanja „Naši ženi“

Ob 30-letnici izhajanja je časnik odlikoval predsednik Tito

LJUBLJANA, 27. jan. — Podpredsednik skupščine SR Slovenije Marjan Orožen je danes izročil uredništvu lista Naša žena odlikovanje Red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim je ta list ob 30-letnici izhajanja odlikoval predsednik republike Josip Broz Tito. Odlikovanje je sprejela sedanja urednica Naše žene Tita Škerlj, slovesnosti pa so se udeležili Vida Tomšič, Zdenka Kidrič, Janez Vipotnik in številni nekdanji in sedanji sodelavci lista.

V svojem nagovoru je Marjan Orožen spomnil na razmere pred 30 leti, ko je izšla prva številka časopisa za ženska vprašanja, ki naj bi bil sicer legalen, toda zato nič manj političen in borben. Tedaj je bil ogledalo spoznanj, da je neenakopravni položaj in izkoriščanje žensk v meščanski družbi mogoče premagati le z združitvijo ženskega gibanja z revolucionarnim gibanjem delavskega razreda. List je ustanovila januarja 1941. leta skupina delavk z Vido Tomšičevo kot idejnim vodjem, dr. Boženo Ravnihar jevo kot formalno lastnico in Mailo Golobovo kot prvo urednico. Odtlej je, kot je poudaril Marjan Orožen, Naša žena na vsaki etapi vojnega in povojnega razdobja odražala stališča progresivnega družbenega gibanja. Tradicijo prve številke so nadaljevali uredniški kolektivi z urednicami: Maro Rupenovo, Zimo Vrščajevo, Niko Arkovo, Fani Koširjevo in Tito Škerljevo.

Plenum albanske partije

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) Radio Tirana je poročal, da je bil 25. in 26. januarja enajsti plenum CK albanske partije dela pod predsedstvom prvega sekretarja Enverja Hodže. Člani plenuma so obravnavali poročilo člana politbiroja Adilja Čarčanija o položaju v zdravstveni službi.

Na koncu je plenum sklenil, da bodo za 1. november sklicali šesti kongres APD. Za sekretarja CK je bil izvoljen član politbiroja Haki Tosku, ker je dosedanji sekretar Džafer Spahiu prevzel funkcijo podpredsednika vlade.

Zastoj na meji

Promet se je zataknil zaradi obiskov zahodnonemških politikov v Berlinu

BERLIN, 27. jan. (Tanjug). Zahodnonemški tovornjaki, namenjeni v zahodni Berlin, so morali danes na vzhodnonemški meji spet čakati. Na obmejnem prehodu v Marienbornu je ob desetih nastala pol kilometra dolga kolona tovornih vozil, pa tudi na prehodu Lauenburg so napredovali po polževo. Vožnja z osebnimi avtomobili je bila nekoliko hitrejša.

Nedvomno je ta ukrep NDR v zvezi s prihodom zahodnonemških uradnih predstavnikov v Berlin. Danes je dopotoval predsednik Heinemann, da bi se udeležil otvoritve mednarodne razstave in nekaterih zborovanj, pričakujejo tudi kanclerja Brandta, jutri pa se bodo v mestu srečali voditelji frakcij liberalne stranke pokrajinskih in zveznega parlamenta.

NDR tako kot doslej nasprotuje takim obiskom in vztraja pri tem, da je zahodni Berlin samostojna politična enota in da ne pripada ZRN. Predstavnik zunanjega ministrstva je pred dnevi izjavil, da ravnanje ZRN krši status tega mesta in lahko izzove nove nesporazume. Danes pa je sledila pritožba z zahodnonemške strani. V radijskem intervjuju je zahodnoberlinski župan Schütz označil »prometni« ukrep NDR kot vračanje k metodam hladne vojne, kar tudi nasprotuje moskovskemu sporazumu.

Po izkušnjah sodeč se bo »čakanje« na obmejnih prehodih še nadaljevalo, dokler zahodnonemški politiki ne bodo zapustili mesta.

Zadnje vesti

Naša zadnja možnost?

Tone Kropušek: Če s sedanjimi stabilizacijskimi prizadevanji ne bi uspeli, bi nam preostala le še administriranje in etatizem

LJUBLJANA, 27. jan. »Menim, da imamo zdaj zadnjo stabilizacijsko priložnost, če ne bi uspeli, so posledice jasne. Naslednji in edini mogoč korak bo vsesplošno administriranje in etatizem,« tako je nocoj na seji predsedstva republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije dejal predsednik republiškega sveta sindikatov Tone Kropušek.

»Potemtakem je jasno,« je nadaljeval Kropušek, »da gre pri sedanjih ukrepih in prizadevanjih za stabilizacijo za življenjsko pomembno družbeno vprašanje: ali nam bo uspelo, da se bomo izognili omenjenemu največjemu zlu za samoupravno koncepcijo socializma in mednarodni prestiž Jugoslavije?«

Ker gre za tako pomembno družbeno vprašanje, je predsedstvo — poleg drugih sklepov, ki zavezujejo sindikate — sklenilo predlagati temeljito razpravo v republiški skupščini, izvršnem svetu, v zbornici in drugih forumih. Menili so, da je treba dati na dnevni red vso ekonomsko in politično problematiko in izoblikovati enotno politiko ekonomskega in sploh političnega delovanja v republiki.

F. J.

Pogovori Nyerere-Obote

DAR ES SALAAM, 27. jan. (Reuter). — Tanzanijski predsednik Julius Nyerere se je nocoj sestal s strmoglavljenim ugandskim predsednikom dr. Miltonom Obotejem nekaj ur po vrnitvi iz Indije.

Vladni predstavnik je dejal, da ni pričakovati nobenega sporočila o teh pogovorih.

Predsedniku Nyerereju so priredili navdušen sprejem. Med množico prebivalcev glavnega mesta Tanzanije, ki so se zbirali na letališču, je bilo tudi veliko število študentov, ki so nosili transparente: »V Afriki ne morejo vladati oboroženi banditi« in »Dajte nam orožje, da se bomo borili«.

Husak tudi predsednik fronte

PRAGA, 27. jan. (Tanjug). Za novega predsednika ljudske fronte Češkoslovaške so danes izvolili prvega sekretarja CK KPČ Gustava Husaka. Prav tako so izvolili tudi novo predsedstvo in novi centralni odbor češkoslovaške ljudske fronte.

Z izvolitvijo Husaka se obnavlja praksa, da je ista oseba šef KPČ in ljudske fronte in v tem se vidi splošno sprejeto načelo o vodeči vlogi KP v družbi. Od te prakse so odstopili aprila 1968. leta, ko so odstranili Antonina Novotnega s položaja predsednika ljudske fronte, ker je pred tem odstopil tudi s položaja prvega sekretarja CK KPČ.

Za Novotnim je bil predsednik ljudske fronte František Krigl, ki je bil po vojaški intervenciji držav varšavskega pakta izključen iz predsedstva CK KPČ, zatem iz CK in končno tudi iz partije.

Izrael odgovoril Egiptu

Izraelski veleposlanik v OZN izročil odgovor Gunnarju Jarringu

ZDRUŽENI NARODI, 27. jan. (Reuter) — Izrael je danes odgovoril na egiptovske predloge za reševanje spopada na Bližnjem vzhodu.

Izraelski veleposlanik v ZN Teokah je izročil odgovor izraelske vlade odposlancu ZN za reševanje spopada na Bližnjem vzhodu Gunnarju Jarringu.

Veleposlanik Teokah ni hotel povedati, kaj je vsebina izraelskega odgovora, toda v dobro obveščenih krogih na sedežu OZN menijo, da so odgovorili v glavnem v obliki večjega števila vprašanj, ki so jih postavili egiptovski vladi.

Neurje v Makarski

MAKARSKA, 27. jan. (Tanjug) — Po devetih dneh lepega vremena je danes približno ob 17. uri zajelo Makarsko in okolico kratkotrajno neurje. Temperatura ni občutno padla.

Gospodarski pogovori v Parizu

Vito Gašparović se je sestal s predstavniki francoske industrije

PARIZ, 27. jan. (Tanjug) — Predsednik gospodarske zbornice SR Hrvatske Vito Gašparović je prispel v Francijo, da bi v pogovorih z gospodarstveniki ugotovil, na kateri način bi se gospodarstvo te re publike lahko bolj uspešno vključilo v gospodarsko sodelovanje in izmenjavo s Francijo. Po njegovi oceni je Hrvatska doslej z manjšim uspehom razvijala svoje gospodarske odnose s Francijo v primerjavi s sodelovanjem, ki ga je navezala z drugimi industrijskimi državami zahodne Evrope.

Gašparović je bil dva dni v Parizu in se pogovarjal s predstavniki francoske industrije, ministrstvom za gospodarstvo in za finance. — Prav tako se je sestal z upravnim odborom jugoslovansko-francoske gospodarske zbornice ter predstavniki jugoslovanskih podjetij v Parizu. Predsednik gospodarske zbornice Hrvatske bo prav tako obiskal gospodarske zbornice v Strassbourgu in Lyonu, katerih delegacije so že bile v Zagrebu.

»Politična čistka« v Gvineji

MONROVIA, 27. jan. (AFP). Gvinejski državni minister za sodstvo Namadu Toure je v nekem govoru napovedal, da se v Gvineji nadaljuje »politična čistka«. Govor je objavil danes radio Conakry. V tem govoru je minister zahteval, naj bo gvinejsko ljudstvo budno in naj »razkrinka vse tiste, ki stoje še vedno za izdajalci«.

Posvet predstavnikov znanosti

ZAGREB, 27. jan. — V poslopju hrvaškega sabora se je danes začela dvodnevna seja medrepubliškega koordinacijskega telesa za znanstveno dejavnost: seje se razen predstavnikov republiških in pokrajinskih svetov udeležujejo Makso Bače, Boris Bakrač in Dolfe Vogelnik.

Predstavniki znanosti iz vse države obravnavajo pereče probleme znanstvenega dela v republikah in pokrajinah, ki so v zvezi z decentralizacijo financiranja znanstvene dejavnosti ter s prenosom sredstev iz federacije na republike in pokrajine.

Veleposlanik DR Vietnama izročil akreditivna pisma

BEOGRAD, 27. jan. (Tanjug) — Po prihodu v našo državo je veleposlanik DR Vietnama Nguyen Dang Han obiskal državnega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Tepavca in mu izročil kopije akreditivnih pisem.

Danes so veleposlanika sprejeli tudi podpredsednik ZIS Mišo Pavičević, zvezni sekretar za zunanjo trgovino Muhamed Hadžić in predsednik odbora za zunanje zadeve zbora narodov zvezne skupščine Stana Tomašević.

V državnem sekretariatu za zunanje zadeve je veleposlanik DR Vietnama obiskal podsekretarja Milorada Pešića in pomočnika državnega sekretarja dr. Radivoja Uvalića.

Novo imenovani veleposlanik DR Vietnama je danes obiskal tudi zvezni odbor jugoslovanskega Rdečega križa, kjer se je v imenu svojega naroda zahvalil za pomoč.

Nekaj ur so jih zadržali

HEIDELBEGR, 27. jan. — (AFP). Ameriško glavno poveljstvo v Heidelbergu je sporočilo, da je vojaška policija ameriške armade v Frankfurtu danes zadržala nekaj ur tri člane sovjetske vojaške misije v tem mestu. Po tem sporočilu so našli člane sovjetske misije na nekem prepovedanem sektorju v bližini ameriške vojašnice. Po nekaj urah so jih izpustili.

Trideset metrov visoka bakla

Deset ljudi izgubilo življenje v prometni nesreči pri Bordeauxu

BORDEAUX, 27. jan. (UPI) — V prometni nesreči v Franciji je danes izgubilo življenje deset ljudi, ko sta trčila manjši avtobus in avtocisterna, polna bencina. Do nesreče je prišlo na avtocesti v bližini Bordeauxa. Policija je sporočila, da se je avtobus zaletel v zadnji del cisterne in da sta oba avtomobila zgorela. Iz plamena so rešili samo deklico, vendar je njeno stanje kritično. Nepoškodovan je ostal samo šofer avtocisterne. Plamen je bil 30 metrov visok in šele po dveh urah je gasilcem uspelo požar pogasiti.

Reuter poroča iz Kaira, da je sedem ljudi izgubilo življenje, 33 potnikov pa je bilo poškodovanih, ko sta trčila avtobus in kamion na neki cesti v ZAR. Ponesrečence so takoj prepeljali v bolnišnico.

Telegrami

STIKI Z ZAR — KAIRO. Generalni sekretar socialistične unije Abdel Mohsen Abul Nur je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Kairu Mihaela Javorskega. Pogovarjala sta se o sodelovanju med arabsko socialistično unijo ter ZKJ in SZDLJ in o bližnjem obisku delegacije teh jugoslovanskih organizacij v Egiptu. Delegacija bo prišla na obisk spomladi.

PRETRGAN OBISK — NEW DELHI. Tanzanijski predsednik Nierere je zaradi dogodkov v Ugandi pretrgal obisk v Indiji in odpotoval čez Bombay v Dar es Salaam. Na letališču v New Delhiju je izrazil obžalovanje, ker je bil prisiljen predčasno končati obisk.

ARAFAT V ZAR — KAIRO. Vodja palestinskih komandosov Jaser Arafat je prispel iz Tripolija v Kairo. Preden je obiskal Libijo, se je mudil tudi v Alžiriji.

ZAPOZNELA SEČNJA — HAVANA. Kubanski premier Fidel Castro je opozoril, da so z letošnjo sečnjo sladkornega trsta v zamudi in da je treba pohiteti, sicer ne bodo mogli pridobiti 7 milijonov ton sladkorja, kolikor so si bili zadali.

KANADSKO-SOVJETSKI SPORAZUM — MOSKVA. Kanada in Sovjetska zveza sta podpisali prvi sporazum o industrijskem sodelovanju prek znanstvene in tehnološke izmenjave.

DRŽAVNA KONTROLA — SOFIJA. Glasilo CK BKP »Rabotničesko delo« piše v včerajšnjem uvodniku o velikem pomenu državne kontrole v gospodarskem in družbenem življenju nasploh. Moči državne kontrole ni treba meriti po številu njenih plačanih uslužbencev oziroma po njenem aparatu, ki ni velik — piše list — marveč po tem, da je vanjo vključena velika prostovoljska vojska 139.000 ljudskih kontrolorjev, razporejenih v 16.290 komisij.

AMERIŠKO POSOJILO — JERUZALEM. Izraelski finančni minister Pinhas Sapir bo prihodnji teden odpotoval v ZDA zaradi novega posojila pol milijarde dolarjev, ki naj bi ga Nixonova vlada dala Izraelu za nakup ameriškega orožja in vojaške opreme.

JAPONSKA TOVARNA NA KUBI — TOKIO. Kubanska vlada in predstavniki japonske avtomobilske industrije se zdaj pogajajo o zgraditvi tovarne kamionov na Kubi. Pobudo za to je dal kubanski premier Castro. Načelno so se že sporazumeli. Tovarno naj bi začeli graditi letos poleti.

EKSPLOZIJI — BELFAST. V torek ponoči sta v Belfastu odjeknili spet dve eksploziji. Eno je bilo slišati pet kilometrov naokrog. Eksplozija je razbila okna v ulici Blythe v protestantskem delu mesta. Druga eksplozija je močno poškodovala podzemski prehod. Žrtev pa ni bilo.

ŽRTVE NEREDOV — KALKUTA. V torek so bili v Kalkuti hudi neredi, v katerih je bilo ob življenje 10 ljudi. Med neredi je priletela bomba na avtomobil, v katerem je bil znan komunist in bivši podpredsednik vlade v Bengaliji Djoti Basu. Ostal je nepoškodovan.

STEINERJU BODO JAVNO SODILI KARTUM — Predstavnik sudanskega pravosodnega ministrstva je izjavil, da bo sojenje zahodnonemškemu plačancu Rolfu Steinerju javno; tako naj bi se »svet seznanil z zločini plačancev v Afriki«. Dejal je, da se še niso odločili, ali bo razprava pred vojaškim ali civilnim sodiščem.

ZA MILIJARDO LIR GUM ZGORELO — MILANO — Ponoči je izbruhnil v tovarni gum »Pirelli« v bližini Torina hud požar, zgorelo je približno 50.000 gum, škodo pa cenijo na milijardo lir. Predstavniki tovarne so mnenja, da ogenj nikakor ni izbruhnil zaradi okvare na električnih napeljavah.

Prejšnji teden so v Milanu zgoreli trije tovornjaki gum iz te tovarne, ogenj pa je povzročila eksplozija.

Pa še to:

NEDEVALVIRAN — Zagrebški »Jazavac varieté« je pripravil nove vstopnice, ki so posnetek 1 dolarja, obiskovalcem pa jih bodo prodajali po ceni 12 dinarjev. Še en zgovoren primer, da naš humor še ni — devalviral . . .

VREMENSKO POROČILO

SONCE vzide 07.23 zaide 16.58

LUNA vzide 8.22 zaide 19.13

Prognostična karta za 28. jan. 1971 ob 0,7. uri

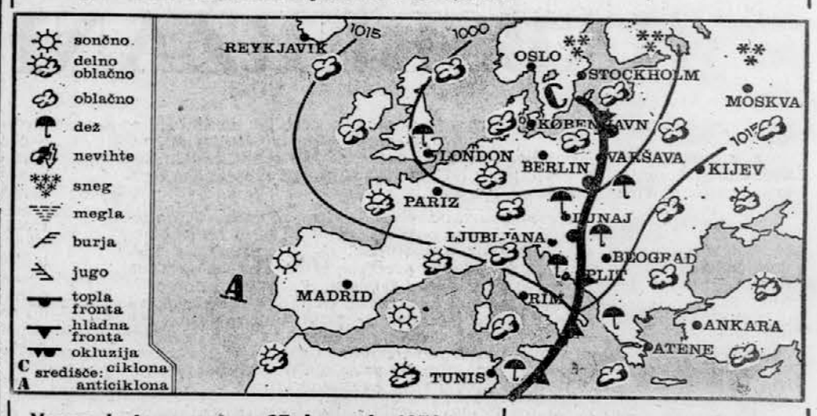

Vreme in temperatura 27. januarja 1971

Kraji	vreme ob 7 uri	°C	vreme ob 13 uri	°C
Ljubljana	rahlo dežuje	[illegible]	dežuje	5
Planica	rahlo sneži	1	rahlo sneži	1
Brnik	rahlo dežuje	1	dežuje	4
Kredarica	rahlo sneži	—6	[illegible]	—6
Maribor	oblačno	7	oblačno	10
Gl. Gradec	oblačno		rahlo dežuje	[illegible]
Celje	oblačno		rahlo dežuje	[illegible]
Novo mesto	zamegljeno	6	oblačno	10
Koper	oblačno	12	nevihta	11
Reka	rahlo dežuje	11	dežuje	10
Pulj	oblačno	11	dežuje	11
Hvar	zmerno oblačno	12	pooblačno	14
Dubrovnik	zmerno oblačno	1[illegible]	pooblačno	13
Zagreb	oblačno	[illegible]	oblačno	15
Beograd	jasno	—1	jasno	13
Sarajevo	megla	—4	oblačno	10
Titograd	nevihta	10	oblačno	12
Skopje	oblačno	6	oblačno	[illegible]
Zelovec	oblačno	—1	—	—
Gradec	zmerno oblačno	1	oblačno	4
Dunaj	oblačno	2	rahlo dežuje	12
Benetke	oblačno	5	oblačno	[illegible]
Milano	dežuje	[illegible]	oblačno	[illegible]
Genova	oblačno	11	pooblačno	11
München	oblačno	6	pooblačno	11
Zürich	oblačno	[illegible]	ploha	6
Rim	zmerno oblačno	11	oblačno	15
Pariz	zmerno oblačno	[illegible]	ploha	9
Berlin	dežuje	[illegible]	oblačno	10
Stockholm	rahlo dežuje	[illegible]	oblačno	3
Moskva	sneži	[illegible]	jasno	0

Napoved za danes:

SLOVENIJA:
Ponoči in zjutraj bo oblačno, vmes manjše padavine, v nižinah pretežno kot dež, čez dan izboljšanje. Nočne temperature bodo okoli 0, v Primorju 4, najvišje dnevne okoli 4, v Primorju 8 stopinj C.

V petek bo spremenljivo, vendar brez padavin in nekoliko hladneje.

JUGOSLAVIJA:
Pooblačilo se bo. Padavine se bodo od zahoda razširile proti vzhodu.

VREMENSKA SLIKA:
Frontalne motnje so dosegle zahodno Jugoslavijo in se pomikajo v notranjost Balkana. Od zahoda se Alpam približuje hladen zrak, ki bo prinesel izboljšanje vremena tudi našim krajem.

Snežne razmere: Žičnica na Veliko planino: 0, oblačno, 125 cm, žičnica, vlečnica, sedežnica obratujejo — Žičnica na Krvavec: —1, rahlo sneži, 105 cm pršič, žičnice obratujejo, proge teptane — Žičnica na Vogel: —1, oblačno, sneži, 215 cm pršič, žičnice obratujejo — Žičnica na Zelenico: —2, rahlo sneži, 150 cm, žičnice obratujejo, cesta prevozna — Ljubelj-predor: 1, dež in sneg, 50 cm — Žičnica na Španov vrh: 2, rahlo dežuje, 80 cm, žičnica obratuje, proge teptane — Žičnica na Golteh — pri Mozirski koči: —3, oblačno, 100 cm, žičnice obratujejo, proge teptane, smuka ugodna — Pohorska vzpenjača: 2, oblačno, 30 cm, vse obratuje — Bohinj: 4, dežuje, 60 cm pršič, cesta prevozna, žičnice obratujejo — Martuljek: —1, rahlo sneži, 50 cm, vlečnica obratuje, drsališče ni uporabno — Komna: 0, rahlo sneži, oblačno, 195 cm, pot na Komno prehodna, tovorna žičnica obratuje — Stari vrh nad Škofjo Loko: 1, dežuje, 40 cm, žičnica, vlečnica obratujeta, cesta prevozna — Kranjska gora: 0, rahlo sneži, 75 cm, redna vlečnica obratuje, drsališče ni uporabno.

Občanov barometer

Kako do doma?

Na manekensko brv je pristopical mali gizdalin čisto moderno oblečen v pelerino s kapuco in v pumparice, spremljali pa sta ga dve damici prav tako oblečeni po zadnji modi: maksi pa »zašnirani« škorenjci, in napovedovalka na modni reviji tovarne Rašica je dejala: »Tile modeli, ki jih je ustvarila modna kreatorka Jelka Ložar-Kermavner, so dobili priznanje Ljubljanski zmaj.« Z njo smo tokrat besedovali.

● *Kako to, da ste se tako potrudili ravno za otroke, ki so navadno zadnja skrb naših močnih ustvarjalcev?*

»Pravzaprav sem vse modele za letošnji sejem mode in za modne revije pripravila jaz. Doslej tudi pri nas nismo delali nič pravega za otroke, letos pa smo se odločili, da bomo skušali prodreti tudi na tem področju. Priznanje strokovnjakov je že tu, upamo pa, da nas bo tudi tržišče sprejelo.«

● *Priznanja ste seveda veseli. Kaj pa v tovarni, so vam dali kakšno nagrado?*

»Hja, rekel mi ni še nihče nič. Morda pa bo kaj. Plača? Kar zadovoljna sem z njo. Posebno zdaj pozimi, ko več prodamo in tudi bolje zaslužimo. Včasih pridem tudi čez dva tisočaka.«

● *Kaj pa družina?*

»Z možem in sinom — dvajset mesecev ima — stanujemo kar pri naših doma v Gameljnah. Stanovanja nimamo. Zidala bi rada, zemljo bi nam dali doma. Ampak denarja ni in preden prihraniš za tako veliko reč, postaneš že star in tečen. To je hudo pri nas, ko ni moč dobiti stanovanja v najem.«

● *Kako pa bosta?*

»Hm, nekaj sva že prihranila, ampak je bolj malo, ko ne znava gledati na denar. Morda bo podjetje dalo kaj na posodo. Pa mož bo šel zdaj v Afriko in upava, da bo kaj več zaslužka. Šef neke livarne v Zambiji bo.«

● *Pa boste šli z njim?*

»Zakaj pa ne. Mož bi rad videl. Bil je že tam nekaj časa in pravi, da je podnebje tudi za otroka primerno. In jaz imam rada spremembe. Sem bolj nemirne narave. Tu v Gameljnah mi je včasih presneto dolgčas, ko niti kina nimamo. Priti v mesto pa je za nas problem, saj zvečer ne vozi sem noben avtobus. Kar manjka mi včasih gledališče pa kakšna druga prireditev. Včasih zato tudi pri delu zaidem v krizo in nimam nobenih domislic. Pa to na srečo ne traja dolgo.«

● *Kaj pa boste vprašali javnega delavca?*

»Mama je že starejša in že zdaj včasih ni kos vragolijam mojega sina in sestrinih dveh otrok, ki jih pazi, ko smo mi v službi. Zanima me, če bodo v Gameljnah gradili kak otroški vrtec?

*

Odgovarja Vlado Košir, svetovalec za družbene službe pri skupščini občine Ljubljana-Šiška: »Zaenkrat v petletnem občinskem načrtu ni predvidena graditev vrtca na območju Gamelj. Občina je namreč morala dati prednost tistim soseskam, ki se še posebej pospešeno gradijo, kajti tam se število prebivalcev najhitreje veča in s tem tudi število predšolskih otrok. Zato nameravamo v prvih letih načrta zgraditi dva nova vrtca v soseski 6, kjer čaka nanju že sedaj 521 predšolskih otrok, v naslednjih petih letih pa še na območju Šentvida, Vižmarij, Broda, Kosez in Draveljske Gmajne, Podutika in Medvod.

Za zgraditev vrtca na področju Gamelj pa bi bilo treba najprej navdušiti gospodarske organizacije s tega območja, da bi prispevale svoj delež, kajti šele potem bi lahko k njihovemu prispevku primaknil svoj delež tudi sklad za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana, ki sopalačuje graditev vzgojno varstvenih zavodov. Predvsem pa bi na občini želeli, da bi jim prizadeti sporočili podatke o številu predšolskih otrok, ki bi s tega območja hodili v vrtec.«

MACA ŠVABIČ

TOVORNJAK S CESTE — Včeraj, 20 minut pred tretjo uro, se je primerila na cesti Ljubljana—Zagreb pri Gmajni huda prometna nesreča. V tovornjak s prikolico last Transavta iz Postojne naložen s koruzo se je iz neznanega vzroka zaletel tovornjak-hladilnik zagrebške registracije. Nalet je bil tako močan, da je vrglo s ceste obe vozili in sta se tudi prevrnili. Na cesti je ostala prevrnjena prikolica in razsuto žito. Voznik tovornjaka- hladilnika je bil na mestu mrtev, njegovega sovoznika pa so ranjenega odpeljali v bolnišnico. Voznik in sovoznik v Transavtinem tovornjaku sta ostala nepoškodovana. Škodo so ocenili na 150.000 din.

Foto: M. Vesel

Vegina rešilna bilka?

Odborniki skupščine občine ljubljana-Center so sinoči izglasovali dva milijona posojila za tovarno v stečaju — To bo le zasilna rešitev

LJUBLJANA, 27. jan. Po daljši in bolj dramatični kot vroči razpravi o razmerah v tovarni Vega so se odborniki občinske skupščine Center odločili za prvo rešilno bilko, katere naj bi se za zdaj oprijela delovna organizacija v stečaju. Občina bo namreč pri Ljubljanski banki najela dva milijona dinarjev in jih dala Vegi za to, da bi dokončala začeto proizvodnjo.

Odpusti v »Vegi«

LJUBLJANA, 27. jan. — Sinoči so v ljubljanski »Vegi« s sklepom stečajnega upravitelja Franca Markiča (prisilno upravo so minuli petek preimenovali v stečajno), ukinili oddelek za proizvodnjo oljnega regulatorja. Okoli štiridesetim delavcem sta šef kontrole (sprva), pozneje pa šef montaže, pojasnila, da »Vega« začasno (za leto dni) ukinja ta oddelek in da naj si v petnajstih dneh oziroma ob pomoči tovarne poiščejo službo drugje. Tako so nam povedali odpuščeni delavci, ki so se oglasili v redakciji.

Ker po pripovedovanju delavcev nihče izmed od občinske skupščine imenovanih članov stečajne uprave ni pojasnil za kaj pravzaprav gre (delavcem so še pred nekaj dnevi orisali blestečo perspektivo proizvodnje tega izdelka), so delavci sklep spreje s precejšnjo nejevoljo in negodovanjem. Še zlasti, ker so med odpuščenimi invalidi in nosečnice, ki pa jim sicer stečajna uprava obljublja posebno pomoč. — kot tudi vsem ostalim.

V zvezi s to zadevo je še kopica nejasnosti.

O tem, kaj meni stečajni upravitelj France Markič in mestni sindikati, bomo poročali jutri.

I. V.

Vse kaže, da bosta ta milijončka le zasilna injekcija tako zadolženemu podjetju, kot je Vega in nekateri so bili mnenja, naj bi tovarni povsem ali pa sploh ne pomagali na noge. »Rešimo, kar se rešiti da,« je med drugim dejal odbornik Bogdan Pleša, »kajti mnenja sem, da bi majhna Vega pod dobrim vodstvom lahko lepo uspevala.«

Drugi pa so bili bolj nezaupljivi in so dejali, da bodo dvignili roke za dodatna sredstva le na temelju mnenja posebne strokovne komisije, ki bi začrtala povsem nov in dobro proučen proizvodni program s pomočjo raziskave trga doma in v svetu.

Še bolj pesimistični so povedali, da že štiri leta poslušajo jeremijade o težavah v Vegi, ne da bi jih mogli kakorkoli ublažiti. »Še vek, ali smo se sploh kdaj vprašali, kdo je kriv za ta propad tovarne in kje je kazen zanj?« so se vprašali. Na to je odgovoril podpredsednik občinske skupščine dr. Ivo Frelih:

»Zadevo ima zdaj v rokah gospodarsko sodišče, ki je dolžno raziskati tudi krivdo. Po zakonu o stečajnem postopku odgovarjajo tisti, ki so stečajni postopek zakrivili.« Res je, da krivec ne more biti v eni osebi, kajti izgube v podjetju se vlečejo že kot jare kača in medtem se je že nekaj vodilnih izmenjalo.

Trenutne razmere v Vegi so nemogoče. »Delo je mučno, verjemite,« je dejal stečajni upravitelj Franc Markič, »dopoldne mirim delavce, popoldne pa tolažim tuje upnike in dobavitelje. Naročila naprej prihajajo, materiala pa nimamo, ker leži na carini. Jutri bomo zaprli oddelek za oljne regulatorje in jih izdelovali potem samo toliko, kolikor bo naročil.«

—Kaj pa sedaj?

»Pripravljamo minimalni letni program s 400 delavci in 25 miljoni realizacije,« je odbornikom pojasnil prisilni upravitelj. Odborniki so bili tudi zaskrbljeni zaradi delavcev in prav zato so tudi glasovali za tista dva milijona posojila. Jasno je, so dejali na seji, da s tolikim številom delavcev ne bo mogoče nadaljevati oziroma vpeljati minimalni program proizvodnje.

ALBINA PODBEVŠEK

Omejitev moti

Mestni odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti o denarju za letos — Viri financiranja znani do 10. II.

LJUBLJANA, 27. jan. Predsedstvo mestnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Ljubljana se je pravočasno zavzelo za reševanje proračunskih vprašanj glede na vse bolj prisotne stabilizacijske ukrepe. Na sinočnji seji je sprejelo republiška stališča o financiranju družbenih dejavnosti, ki bi jih naj pododbori uresničili.

Izhodišča pri izračunavanju obsega proračunskih virov temeljilo na tem, da porast tistega dela proračunov, ki izhaja iz prispevkov od osebnih dohodkov, ne sme presegati več kot 10,8 odstotka realizacije ki je bila dosežena lani. Vendar te omejitve ne smemo jemati kot togega administrativnega ukrepa, ki bi veljal za vse dejavnosti enako. Zdravstvena služba se s to omejitvijo že ne more zadovoljiti.

Dohodki temeljne izobraževalne skupnosti bodo letos nekoliko večji pri nekaterih prispevkih, lahko pa bo tudi porabila prihranke od preteklega leta. Na področju otroškega varstva še vedno ni razčiščeno vprašanje prispevka, ki ga republika prenaša na občine: usoda teh 16 milijonov dinarjev, bi se morala čimprej pravno urediti, kajti dejansko gre le za drugo izplačilno okence. Razdelitev denarja v občinskih proračunih pa sedaj še ni znana, čeprav so že izdelali osnovne temeljne zasnove o usmeritvi svojih proračunskih dohodkov.

A. ARKO

Pešec in mopedist ranjena

LJUBLJANA, 27. jan. — Sinoči je po cesti od Vira proti Železniku hodil Ivan Prašnikar. Ko je prišel do kamna št. 134, ga je z mopedom dohitel Janez Per in se zaletel vanj. Prašnikar je bil ranjen huje, mopedist pa lažje. Oba so odpeljali na ljubljansko polikliniko.

M. S.

Izrek sodbe danes

Zagovorniki obtožencev v Mariboru so poudarili, da le-ti sploh niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije

MARIBOR, 27. jan. Javni tožilec Viktor Lešnjak, ki je včeraj dopolnil precej nenatančno beograjsko obtožnico zoper Boža Hrkača in soobtožene, je v današnjem zaključnem govoru povedal, da izvedeni materialni in drugi dokazi ter izpovedi Miljenka Hrkača, čeprav jih je le-ta večkrat spreminjal, dokazujejo, da so obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak kot člani ustaške organizacije res zavestno sovražno delovali zoper državno in družbeno ureditev Jugoslavije.

Velikemu senatu mariborskega okrožnega sodišča je predlagal, naj jih strogo, vendar pravično kaznuje.

Zagovorniki obtožencev Vlado Stefanović, Sergej Majhen, Otmar Cvirn in Marjan Plaskan pa so v svojih zaključnih govorih poudarili, da je moč iz izpovedi vseh prič, ki jih je predlagala obtožnica, jasno zaključiti da obtoženi Božo Hrkač, Ante Jurčević, Ivan Brekalo in Leopold Novak niso bili nikoli člani kakšne ustaške organizacije, niti niso sodelovali pri diverzijah. Tega ni moč trditi samo za izpovedi Miljenka Hrkača, katerega pričevanja pa tako nihče ne more jemati resno.

Za materialne dokaze, ki so jih preiskovalci našli pri obtoženih, so zagovorniki trdili, da jih sodišče ne more upoštevati, saj gre večinoma za predmete, ki bi jih lahko našli pri vsakomur od nas.

Kar pa zadeva detonatorske žice znamke Dinamit-Nobel, ki so jih našli pri obtoženih Anteju Jurčeviću in Leopoldu Novaku, pa sta Sergej Majhen in Marjan Plaskan menila, da komparativna analiza sodnega izvedenca Jovana Popovića ni zadosten dokaz, da gre res za detonatorske žice tovarne Dinamit-Nobel iz ZRN.

Vsi štirje zagovorniki so predlagali, naj veliki senat zaradi pomanjkanja dokazov njihove kliente oprosti.

Zadnjo besedo so imeli obtoženci, ki so vsak zase predlagali oprostitev.

Sodba bo izrečena jutri ob enajstih.

MARJAN BAUER

Zakaj ni bilo toka

LJUBLJANA, 27. jan. — Dispečerska služba pri poslovnem združenju energetike nam je sporočila, da je bila od 17.52 do 20.40 skoraj vsa Slovenija brez elektrike. Vzrok za izpad napetosti je bila okvara na razklopniku daljnovodov pri Brinju nad Sinjem. Zaradi preobremenitve, ki je nastala, so izpadli vsi daljnovodi in tako tudi vse slovenske elektrarne. Na srečo so elektrarne v kratkem času začele postopoma obratovati, vendar je bilo kljub temu še pomanjkanje energije.

Iz Zagreba so sporočili, da je bil tudi večji del Hrvatske ter del Bosne in Hercegovine brez elektrike. Glavni dispečer za Hrvatsko je izjavil, da okvare pri Brinju ne bodo mogli popraviti čez noč ampak šele jutri.

Tik pred zaključkom redakcije smo dobili vest, da je Hrvatska po štirih urah teme ob 21 spet dobila elektriko. Razpad prenosnega sistema, ki ga je povzročila okvara na daljnovodih pri Brinju, še obstaja, električno energijo pa dovajajo po drugih daljnovodih.

A. A.

Ljubljanska kronika

PREBIVALSTVO

Rojstva — V torek so mamice v obeh porodnišnicah povile 7 deklic in 16 dečkov. Oba najtežja novorojena Ljubljančana sta zagledala luč sveta v klinični porodnišnici — punčka je tehtala 4300 gramov, fantek pa 100 gramov manj.

Poroke — Jutri bo na Magistratu stopil v zakonski jarem samo en par, včeraj pa ni bila sklenjena nobena zakonska zveza.

Pogrebi — Na žalah bodo popoldne svojci pospremili na zadnjo pot Marjana Kastnerja, 22-letnega avtoličarja (ob 14.15); Petrino Brezigar, 83-letno upokojenko (ob 15. uri); Franca Breskvarja, 73-letnega upokojenca (ob 15.30) in Marijo Škafar, 70-letno posestnico (ob 16.15).

LETALIŠČE

Miren dan — Na brniških stezah je danes ob 7.40 uri pristalo zjutraj redno letalo Inex-Adria, tri ure zatem pa iz Beograda polno letalo na poti v Frankfurt, ki se je ob 15.57 vrnilo na Brnike. Ob 18.26 je iz prestolnice spet priletelo redno letalo Inex-Adria. Tričetrt po polnoči je iz Kaira prispelo chartersko letalo s 96 potniki, ob 13.25 pa malo športno letalo iz Nice, po 19.00 uri pa prav takšno z Dunaja.

SKUPŠČINE

Seja skupščine občine Vič-Rudnik — Na današnji seji bodo govorili o zdravstvenem varstvu v preteklih dveh letih in o delu šol v zadnjem šolskem letu.

Seja skupščine občine Moste-Polje — Na današnji popoldanski seji bodo govorili o stopnjah prispevkov in davkov, o določitvi količine denarja za plačevanje vzgoje in izobraževanja za letos, o prometnem davku od nepremičnin in pravic na občinskem območju.

Seja skupščine občine Bežigrad — Na nocojšnji seji bodo govorili o poročilu občinskih zvez s področja prosvete in telesne kulture, o načrtu za razvoj usposabljanja duševno motenih otrok in mladoletnikov, o zdravstvu, socilanem varstvu, varstvu invalidov in borcev NOV.

Ljubljanski podatek

PRODAJA PIJAČ — V letu 1969 so ljubljanski gostilničarji prodali naslednje količine pijač: 54548 hektolitrov piva, 31177 hl vina, 2378 hl žganja, 6478 hl drugih žganih pijač, 19596 hl brezalkoholnih pijač in 13675 hl slatine in sodavice. (Statistični letopis Ljubljane 1970).

LJUBLJANA NA DANAŠNJI DAN

Pred petdesetimi leti

UMMETNIŠKA NOČ

Ljubljanski pododbor udruženja gled. igralcev priredi v Narodnem domu velikansko reduto dne 31. januarja. Sodelujejo trije orkestri. V »Zvonovi« dvorani bo sedaj prvič v Ljubljani »igralnica«. Za to potrebne stvari prispejo te dni iz Zagreba. Ves Narodni dom se preuredi tako, da bo izgubil svoje navadno lice. Rekord bo dosegla mala dvorana, ki se spremeni v indijsko pagodo s posebno indijsko godbo. Vstopnina 80 K za vse prostore. (Slovenec, 1921)

Pred petindvajsetimi leti

KAVA NI ZA OTROKE

Centralni laboratorij za nadzorstvo nad živili obvešča vse prebivalstvo o sledečem: V zavojih UNRRAe, ki so jih dobili otroci do 7. leta, so tudi konzerve s kavinim ekstraktom. Ekstrakt je na kofeinu precej koncentriran; zato je važno, da ga razredčimo s primerno količino vode, zlasti kadar pripravljamo kavo za otroke. V obče bi priporočali, da popijejo to pravo kavo rajši odrasli ljudje, ker sploh ni primerna za otroško kavo. (Slovenski poročevalec, 1946)

Prejeli smo

Avtocesta čez Barje

Nova avtomobilska cesta naj bi potekala za Dravljami, Rožnikom in gradom na Bokalcah ter počez skozi Kozarje do Brezovice in čez Ljubljansko barje

Ne glede na to, da je že skoraj dokončno določena trasa avtoceste Maribor — Celje — Ljubljana — Gorica na odseku od roba Ljubljane do Vrhnike, menim, da je še vedno primerno posvetiti temu vprašanju potrebno pozornost, saj je za Ljubljano, za Barje, predvsem pa za občini Vič—Rudnik in Vrhniko zelo pomembno. Hkrati želim nakazati nekaj misli in pripomb o razvoju velike Ljubljane.

Strah pred močvirjem

Znano je, da se vsi strokovnjaki bojijo predložiti avtocesto na zelo slaba in nenosilna zemljišča Ljubljanskega barja, saj imajo slabe izkušnje, že iz gradnje iste železnice čez barje in ugotoviti so morali, da se je sedanja Tržaška cesta od Brezovice do Vrhnike v zadnjih desetletjih zaradi velikega povečanja prometa na raznih odsekih posedla. Ker pa bi bili stroški za cesto čez Barje zelo visoki, so projektanti že zakoličili traso, ki poteka od Dolgega mosta na Viču do Brezovice ob sedanji železnici Ljubljana—Trst, od Brezovice do Vrhnike pa delno po opuščeni vrhniški železnici, bolj ali manj vzporedno s sedanjo Tržaško cesto. V sedaj zakoličeni trasi se le računa na boljšo nosilnost tal.

Po ustaljenih predpisih, da avtoceste ne smejo imeti prepogostih priključkov, predlagajo sedaj strokovnjaki potek avtoceste za Dravljami in za Rožnikom, za gradom na Bokalcah in diagonalno čez Kozarje vse do Brezovice in dalje čez Barje.

Že ko je občinska skupščina Vič-Rudnik sprejemala prve urbanistične smernice za Kozarje je padla na seji pripomba, da bo verjetno potekala čez območje Kozarij avtocesta ali preložena železnica Ljubljana—Trst, ki naj bi jo preložili iz Tivolija in Rožne doline za Rožnik.

Barje – ljubljanska dragocenost

Pri presojanju vrednosti Ljubljanskega barja ne smemo pozabiti dejstva, da leži Barje tik ob Ljubljani, da je lahko dostopno in da bo še veliko pridobilo na vrednosti tedaj, ko bomo potrebovali za povečano mesto nove površine za nove mestne velike spremljajoče objekte, ki so že v svetu in doma na vidiku (aerodrom, hidrodrom, kozmodrom, rekreacijski parki izolirana industrija, lahka industrija na velikih površinah, objekti za vodni šport in kopanje, lov in ribolov z umetnimi ribniki, regulacija Ljubljanice za možnost plovbe v trasi Panonske nižine na vzhodu in Padske nižine na zahodu, lahka stanovanjska gradnja iz plastičnih mas, nadaljnja sanacija zemljišča za agrokulturo večjega obsega, turizem in gostinstvo, pogozditev, toplarna itd.).

Takšni objekti bi se v eni ali drugi obliki lahko pojavili na Barju v naslednjih desetletjih, ko bodo druga predmestja že pozidana in ko bo zmanjkalo površin za nadaljnje mestne razvojne objekte. Že sedanji poseg v Ljubljansko barje s predvideno gradnjo avtoceste je zelo velik, saj bo cesta široka okoli 30 metrov, z rezervnimi pasovi pa celo nad 100 metrov: Zato nam res ne more biti vseeno, kje poteka ta avtocesta, kako razreže Barje in ali bo možno kasneje smiselno in strokovno pravilno uglasiti vsaj del zgoraj opisanih perspektivnih objektov na novo avtocesto Ljubljana—Vrhnika.

Daljinska cesta, ki bo sedaj potekala mimo Ljubljane, bo imela en priključek nekje ob Savi na severu in enega na jugu ob Barju, nekje na območju Kozarij in Vrhovcev.

Ta najnovejša odločitev je morda za republiko ugodna, za mesto pa verjetno slaba, ker bo morala sedaj Ljubljana pretežno s svojimi sredstvi graditi za Rožnikom še zunanjo mestno krožno cesto, notranjo mestno hitro cesto skozi Tivoli in še novo Prešernovo cesto po Levstikovi ulici. Važno je tudi to, da bo treba graditi novo Prešernovo ali celo hitro cesto skozi Tivoli zaradi majhnih mestnih potreb še predno bo zgrajena avtocesta za Rožnikom.

Zelo važno je tudi dejstvo, da leži ob Barju še celotno nenačeto krimsko in rakitniško pogorje ter horjulsko gričevje z vsem svojim naravnim bogastvom in z vso možnostjo za razvoj rekreacijskih objektov vseh vrsti in velikosti.

Obstaja pa še potreba za zelo važno južno povezavo Tržaške in Dolenjske ceste ali celo boljše ceste ob vznožju krimskega pogorja z začetkom nekje pri Logu ali Notranjih goricah na zahodu, pa preko Podpeči, Tomišlja, Iga vse tja do Škofljice na vzhodu.

Mimo naselij

Prav zategadelj sem v skici vrisal sedanji ali pa možni perspektivni priključek na sedaj obravnavano avtocesto Ljubljana—Vrhnika sredi samega Barja, ki naj bi bil nekje pri Logu ali celo na gričevju sredi samega Barja, v razdalji približno 10 km od Ljubljane ali Vrhnike. V skici je vrisana trasa avtoceste Ljubljana—Vrhnika tako, da se povsem oddalji od sedanje Tržaške ceste ter da poteka ob in prek vseh osamelih, toda lepih gričev Ljubljanskega barja. Avtocesta naj bi potekala več ali manj čez doslej nedotaknjene površine Barja, bolj po njeni težiščni sredini, s tem, da sprostimo sedanjo Tržaško cesto za potrebo pokrajinskega in primestnega prometa, ob kateri bi se še nadalje kmetovalo pa tudi gradilo naselja, prav tako tudi v vseh dolinah obrobnega barjanskega in horjulskega gričevja vse do Brezovice in Vrhnike. Novo avtocesto bi povsem izločili s perspektivno možnih naselitvenih površin, ker je vsaka avtocesta velik prometni objekt, ki popolnoma prereže pokrajino, povzroča ropot, smrad, ter ga ne kaže graditi skozi ali celo ob obstoječih naseljih, posebno še, če imajo možnost nadaljnjega razvoja in graditve.

Ker je večji razvoj na Barju mogoč bolj ob sedanji Tržaški cesti kot pa na osamelih gričih sredi Barja, predlagam, naj poteka nova avtocesta po sredini Barja. Takšna trasa bi bila tudi sicer pokrajinsko lepša, saj Ljubljano in Kamniške Alpi se vila čez Barje s pestrim pogledom na Krim, pe. Pri tem bi se celo izognili Brezovici s premostitvijo Tržaške ceste in železnice, tako da bi zunaj naselja dosegli prve griče v Vnanjih goricah.

CIRIL STANIČ

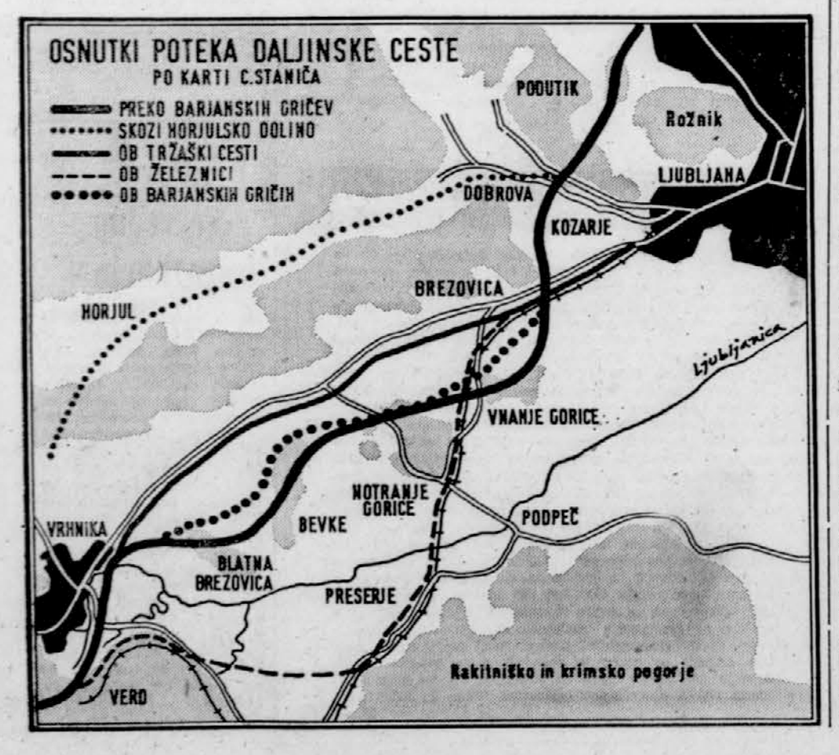

PRIZNANA ŠVEDSKA KAKOVOST

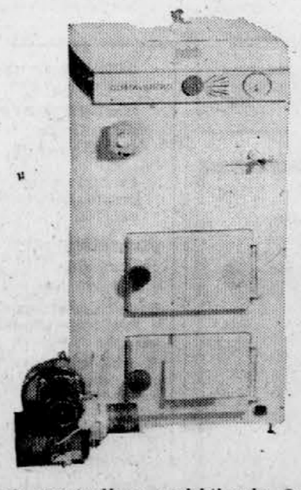

UNIVERZALNI KOTLI ZA CENTRALNO OGREVANJE

Kombinirana peč za olje, premog, koks in elektriko

● VP 912, 12.000 do 18.000 kcal/h cena 8.283,90 din
● VP 934, 18.000 do 35.000 kcal/h cena 10.425,20 din
● dodatki za obe peči:
grelec 4.053,50 din
črpalka 1.172,50 din
priključek za kotel 804,00 din

● zagotovljeno projektiranje ● takojšnja dobava, montaža ● servis ● ● zadostuje minimalni prostor za namestitev ● možnost horizontalnega in vertikalnega priključka na dimnik in direktnega priključka na vodovodno omrežje ● možnost nakupa tudi v devizah ●

supermarket ljubljana odprt od 7,30 do 21. ure T: 310 655 INT. 282